

**UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ”
DIN CHIȘINĂU**

Cu titlu de manuscris
C. Z. U: 37.091:373.3(043.3)

Alina Ionela AVRAM

**DEZVOLTAREA INTERESULUI PENTRU ÎNVĂȚARE
PRIN INTERDISCIPLINARITATE LA ELEVII CLASELOR PRIMARE**

Specialitatea: 532.02. Didactica școlară (Învățământ primar)

Teză de doctor în științe ale educației

Conducător științific:

doctor în științe pedagogice, conf. univ.

Tatiana Bularga

Autor:

Alina Ionela Avram

CHIȘINĂU, 2025

© AVRAM Alina Ionela, 2025

CUPRINS

ADNOTARE.....	5
АННОТАЦИЯ	6
ANNOTATION	7
LISTA TABELELOR.....	8
LISTA FIGURILOR.....	10
LISTA ABREVIERILOR.....	11
INTRODUCERE	12
1. COORDONATELE TEORETICE PRIVIND DEZVOLTAREA INTERESULUI PENTRU ÎNVĂȚARE LA ELEVII CLASELOR PRIMARE PRIN INTERDISCIPLINARITATE	21
1.1. Evoluția conceptului de interes pentru învățare.....	21
1.1.1. Clarificări terminologice privind interesul pentru învățare	28
1.1.2. Natura și structura interesului pentru învățare în cercetări psihopedagogice	41
1.2. Relevanța interdisciplinarității pentru dezvoltarea interesului elevilor în contextul educativ actual	43
1.3. Concluzii la Capitolul 1	48
2. INSTRUMENTAREA METODOLOGICĂ A PROCESULUI DE DEZVOLTARE A INTERESULUI PENTRU ÎNVĂȚARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR.....	51
2.1. Repere metodologice de dezvoltare a interesului pentru învățare la școlarii mici	51
2.2. Considerații curriculare cu privire la asigurarea interdisciplinarității în învățământul primar.....	64
2.3. Modelul pedagogic de dezvoltare a interesului elevilor de vârstă școlară mică.....	74
2.4. Concluzii la Capitolul 2	80
3. DEZVOLTAREA LA ELEVII DE VÂRSTĂ ȘCOLARĂ MICĂ A INTERESULUI PENTRU ÎNVĂȚARE	82
3.1. Studiul pre-experimental al interesului elevilor din clasele primare pentru învățare	82
3.2. Designul experimentului pedagogic	88
3.3. Rezultatele experimentului pedagogic orientat spre validarea metodologiei de dezvoltare a interesului pentru învățare la elevii de vârstă școlară mică.....	120
3.4. Concluzii la Capitolul 3	146
CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI	150
BIBLIOGRAFIE	153

ANEXE	167
Anexa 1. Test inițial la disciplina CLR privind identificarea nivelului de interes pentru învățare al elevilor din clasele I -a	167
Anexa 2. Test inițial la disciplina CLR privind identificarea nivelului de interes pentru învățare al elevilor din clasele a II-a	169
Anexa 3. Test final la disciplina CLR privind identificarea nivelului de interes pentru învățare al elevilor din clasele I	171
Anexa 4. Proiect didactic interdisciplinar, clasa I	172
Anexa 5. Test final la disciplina CLR privind identificarea nivelului de interes pentru învățare al elevilor din clasele a II-a	179
Anexa 6. Proiect didactic interdisciplinar, clasa a II-a	181
Anexa 7. Chestionar dedicat profesorilor din clasele primare cu privire la influența interdisciplinarității asupra dezvoltării interesului pentru învățare al elevilor	190
Anexa 8. Chestionar dedicat părinților elevilor din grupul experimental cu privire la influența interdisciplinarității asupra dezvoltării și menținerii interesului pentru învățare al elevilor din învățământul primar	191
DECLARAȚIA PRIVIND RESPONSABILITATEA ASUMATĂ	192
CURRICULUM VITAE.....	193

ADNOTARE

Avram Alina Ionela

Dezvoltarea interesului pentru învățare prin interdisciplinaritate la elevii claselor primare Teză de doctor în științe ale educației, Chișinău, 2025

Structura tezei: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 220 titluri, adnotare (română, rusă, engleză), lista abrevierilor, 140 pagini de text de bază, 30 tabele, 16 figuri și 8 anexe.

Publicații la tema tezei: întregul parcurs investigativ s-a concretizat prin elaborarea a 26 lucrări științifice: 7 articole în reviste științifice din România și Republica Moldova și 19 articole susținute în cadrul conferințelor internaționale și naționale.

Cuvinte-cheie: interes pentru învățare, interes cognitiv, interes pentru cunoaștere, interdisciplinaritate, metodologie integrată.

Domeniul cercetării: Științe ale educației.

Scopul cercetării constă în stabilirea fundamentelor teoretice, elaborarea și validarea experimentală a Modelului pedagogic de dezvoltare a interesului pentru învățare prin intermediul Metodologiei integrate a conținuturilor din învățământul primar.

Obiectivele cercetării: delimitarea terminologică a conceptelor de interes cognitiv și interes pentru învățare; sintetizarea cadrului teoretic de dezvoltare a interesului elevilor din învățământul primar pentru învățare; stabilirea reperelor metodologice de dezvoltare a interesului elevilor din învățământul primar pentru învățare, prin integrarea interdisciplinară a conținuturilor educaționale; elaborarea și validarea prin experiment a Modelului pedagogic de dezvoltare a interesului elevilor de vârstă școlară mică pentru învățare; elaborarea concluziilor și recomandărilor practice.

Problema științifică a cercetării rezidă în *discrepanțele existente între variabilele epistemice, teoretice și metodologice privind integrarea conținuturilor curriculare în procesul de predare-învățare-evaluare la nivelul învățământului primar; această integrare fiind o condiție esențială pentru stimularea și dezvoltarea interesului elevilor pentru învățare.*

Noutatea și originalitatea științifică a cercetării constă în: stabilirea evoluției, interacțiunii și delimitărilor conceptelor conexe interesului pentru învățare; determinarea reperelor teoretice pentru asigurarea în procesul de predare-învățare-evaluare a interdisciplinarității ca o condiție esențială în vederea dezvoltării interesului pentru învățare la elevii din învățământul primar; elaborarea unei metodologii originale integrate de dezvoltare a interesului pentru învățare la elevii din învățământul primar prin intermediul integrării conținuturilor disciplinelor CLR, MEM, AVAP, MM și DP; determinarea criteriilor de identificare și evaluare a interesului pentru învățare la elevii din învățământul primar; stabilirea nivelurilor de dezvoltare a interesului pentru învățare la elevii de vârstă școlară mică, manifestat în procesul de învățare a disciplinelor CLR, MEM, AVAP, MM și DP.

Rezultatele științifice care au contribuit la soluționarea problemei științifice constau în: determinarea reperelor teoretice și elaborarea unei metodologii integrate, fundamentate pe integrarea conținuturilor curriculare ale disciplinelor CLR, MEM, AVAP, MM și DP, condiție ce a contribuit la dezvoltarea unui interes stabil pentru învățare la elevii din învățământul primar.

Semnificația teoretică a cercetării constă în: argumentarea teoretică și praxiologică a metodologiei integrate și a componentelor sale, fundamentate pe integrarea conținuturilor curriculare ale disciplinelor CLR, MEM, AVAP, MM și DP, eficiente în vederea dezvoltării interesului pentru învățare în învățământul primar; conceptualizarea Modelului pedagogic de dezvoltare a interesului pentru învățare la elevii de vârstă școlară mică prin intermediul interdisciplinarității.

Valoarea aplicativă a cercetării constă în implementarea și validarea eficacității metodologiei integrate pentru dezvoltarea interesului pentru învățare la elevii din învățământul primar, fapt ce permite extinderea acesteia cu randament dezvoltativ în învățământul gimnazial și liceal, adaptându-se particularităților specifice ale fiecărui nivel.

Implementarea rezultatelor științifice s-a realizat la 8 clase din învățământul primar (clasa I și clasa a II-a) pe un număr de 65 de elevi de la Liceul Tehnologic „Dimitrie Leonida” din Piatra Neamț, județul Neamț, România, 60 de elevi de la Școala Gimnazială „Daniela Cuciuc”, județul Neamț, România și 95 de elevi de la Școala Gimnazială, comuna Dochia, județul Neamț, România.

АННОТАЦИЯ

Аврам Алина Ионела

Развитие интереса к обучению через междисциплинарность у учащихся начальной школы Докторская диссертация по педагогическим наукам, Кишинев, 2025

Структура диссертации Диссертация включает введение, три главы, общие выводы и рекомендации, библиографию из 220 источников, аннотацию на румынском, русском и английском языках, список сокращений, 140 страниц основного текста, 30 таблиц, 16 рисунков и 8 приложений.

Публикации по теме диссертации Результаты исследовательской работы автора отражены в 26 научных публикациях: 7 статей опубликованы в научных журналах Румынии и Республики Молдова, а 19 работ представлены на международных и национальных конференциях.

Ключевые слова: интерес к обучению; познавательный интерес; интерес к познанию; междисциплинарность; интегрированная методология.

Область исследования Педагогические науки / Науки об образовании.

Цель исследования заключается в установлении теоретических основ, разработке и экспериментальной верификации педагогической модели развития интереса к обучению посредством интегрированной методологии содержания начального образования.

Задачи исследования Провести терминологическое разграничение понятий *познавательный интерес* и *интерес к обучению*; Синтезировать теоретическую базу развития интереса учащихся начальной школы к обучению; Определить методологические ориентиры развития интереса учащихся начальной школы к обучению через междисциплинарную интеграцию содержания учебных дисциплин; Разработать и экспериментально проверить педагогическую модель развития интереса младших школьников к обучению; Сформулировать выводы и практические рекомендации.

Научная проблема исследования Научная проблема заключается в выявленных противоречиях между эпистемологическими, теоретическими и методологическими переменными, связанными с интеграцией учебного содержания в процесс *обучения–воспитания–оценивания* на уровне начального образования. Такая интеграция рассматривается как необходимое условие для стимулирования и развития интереса учащихся к обучению.

Научная новизна и оригинальность Новизна исследования проявляется в: определении эволюции, взаимодействия и разграничения понятий, связанных с интересом к обучению; установлении теоретических ориентиров, которые обеспечивают междисциплинарность как ключевое условие развития интереса к обучению в процессе обучения–воспитания–оценивания; разработке оригинальной интегрированной методологии развития интереса к обучению у учащихся начальной школы через интеграцию содержания дисциплин: CLR, MEM, AVAP, MM, DP; определении критериев выявления и оценки интереса к обучению; установлении уровней развития интереса, проявляющегося в процессе изучения вышеуказанных дисциплин.

Научные результаты, способствующие решению проблемы Результаты исследования включают определение теоретических ориентиров и создание интегрированной методологии, основанной на объединении содержания дисциплин CLR, MEM, AVAP, MM и DP, что способствовало формированию устойчивого интереса к обучению у младших школьников.

Теоретическая значимость исследования Теоретическая значимость работы заключается в обосновании интегрированной методологии и её компонентов, основанных на междисциплинарной интеграции дисциплин CLR, MEM, AVAP, MM и DP, эффективных для развития интереса к обучению в начальной школе, а также в концептуализации педагогической модели развития интереса у младших школьников посредством междисциплинарного подхода.

Практическая значимость исследования Практическая значимость состоит в реализации и подтверждении эффективности разработанной интегрированной методологии для развития интереса к обучению у учащихся начальной школы. Это позволяет адаптировать модель для применения на уровнях основного и среднего образования с учётом специфики каждого уровня.

Внедрение результатов исследования Разработанная методология была апробирована в 8 классах начальной школы (классы I и II) на выборке: 65 учащихся Лицея технологий им. Димитрие Леонида (г. Пятра-Нямц, жудец Нямц, Румыния); 60 учащихся Гимназии им. Даниэлы Кучюк (жудец Нямц, Румыния); 95 учащихся Гимназии коммуны Докия (жудец Нямц, Румыния).

ANNOTATION
Avram Alina Ionela

Developing interest for learning through interdisciplinarity in primary school students
Doctoral thesis in Education Sciences, Kishinev (Chisinau), 2025

Thesis Structure: The thesis consists of an introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, a bibliography of 220 titles, annotations in Romanian, Russian, and English, a list of abbreviations, 140 pages of main text, 30 tables, 16 figures, and 8 appendices.

Publications on the Thesis Topic: The entire research process resulted in 26 scientific works: 7 articles published in scientific journals in Romania and the Republic of Moldova, and 19 articles presented at international and national conferences.

Keywords: Interest in learning, cognitive interest, interest in knowledge, interdisciplinarity, integrated methodology.

Research Field: Educational Sciences.

The aim of the research is to establish the theoretical foundations, to design, and to experimentally validate the Pedagogical Model for fostering interest in learning through the Integrated Methodology of primary-school curriculum content.

Research Objectives: to delimit the concepts of cognitive interest and interest in learning; to synthesize the theoretical framework for developing primary school students' interest in learning; to establish methodological guidelines for developing students' interest in learning through the interdisciplinary integration of educational content; to develop and experimentally validate a pedagogical model for fostering the interest in learning of young school-age children; to formulate conclusions and practical recommendations.

Scientific Problem: The scientific problem of the research lies in the discrepancies between epistemic, theoretical, and methodological variables regarding the integration of curricular content in the teaching–learning–assessment process at the primary education level. This integration is an essential condition for stimulating and developing students' interest in learning.

Scientific Novelty and Originality: The novelty and originality of the research are reflected in: Establishing the evolution, interaction, and delimitation of concepts related to the interest in learning; Determining theoretical guidelines to ensure interdisciplinarity in the teaching–learning–assessment process as a key condition for developing interest in learning in primary school students; Developing an original integrated methodology for fostering interest in learning in primary school students through the integration of the content of the disciplines Romanian Language and Literature (CLR), Mathematics and Environmental Studies (MEM), Visual Arts and Practical Activities (AVAP), Music and Movement (MM), and Personal Development (DP); Determining criteria for identifying and assessing the interest in learning of primary school students; Establishing levels of development of the interest in learning in young school-age children, manifested in the learning process of the above-mentioned disciplines.

Scientific Results: The scientific results that contributed to solving the research problem consist of determining the theoretical guidelines and developing an integrated methodology based on the integration of curricular content of the disciplines CLR, MEM, AVAP, MM, and DP, which contributed to the development of a stable interest in learning among primary school students.

Theoretical Significance: The theoretical significance of the research lies in the theoretical and praxiological justification of the integrated methodology and its components, based on the integration of the curricular content of CLR, MEM, AVAP, MM, and DP, effective for developing interest in learning in primary education; as well as in conceptualizing the Pedagogical Model for Developing Interest in Learning for young school-age children through interdisciplinarity.

Practical Value: The practical value of the research lies in implementing and validating the effectiveness of the integrated methodology for developing interest in learning among primary school students. This allows its extension with developmental efficiency to lower secondary and secondary education, adapting to the specific features of each level.

Implementation of Scientific Results: The scientific results were implemented in 8 primary school classes (1st and 2nd grade) with a sample of: 65 students from the Dimitrie Leonida Technological High School, Piatra Neamț, Neamț County, Romania; 60 students from Daniela Cuciuc Gymnasium, Neamț County, Romania; 95 students from Dochia Gymnasium, Dochia Commune, Neamț County, Romania.

LISTA TABELELOR

Tabel 2.1.1. Metodologia integrată de dezvoltare a ÎÎ la elevii din învățământul primar.....	53
Tabel. 2.1.2. Principiile metodologiei integrate la disciplina CLR, pentru învățământul primar.....	56
Tabelul 2.2.1. Dimensiuni ale interdisciplinarității privind integrarea curriculară în învățământul primar din România.....	68
Tabelul 2.2.2. Dimensiuni ale interdisciplinarității privind integrarea curriculară în învățământul primar din România.. ..	69
Tabelul 2.2.3. Analiza comparativă a elementelor curriculumului integrat din România vs Republica Moldova.....	70
Tabel 3.2.1. Descriptorii pentru disciplinele CLR-MEM-MM-AVAP-DP.....	92
Tabel 3.2.2. Dezvoltarea ÎÎ raportată la cele trei niveluri ale interesului.....	93
Tabel. 3.2.3. Descriptori de performanță raportați la testele inițiale, clasa I, grupul experimental și grupul de control.....	94
Tabel 3.2.4. Ponderea calificativelor obținute la testele inițiale, clasa I A și clasa I C, grup experimental	94
Tabelul 3.2.5. Ponderea calificativelor obținute la testul inițial, clasa I B și clasa I D, grup de control	95
Tabelul 3.2.6. Analiza comparativă a calificativelor obținute la testul inițial, clasele I, grup experimental/grup de control	96
Tabelul 3.2.7. Descriptori de performanță raportați la testul inițial, clasa a II-a	97
Tabelul 3.2.8. Ponderea calificativelor obținute la testul inițial, clasa a II-a A și clasa a II-a C, grup experimental	98
Tabelul 3.2.9. Ponderea calificativelor obținute la testul inițial, clasa a II-a B și clasa a II-a D, grup de control	99
Tabelul 3.2.10. Analiza comparativă a calificativelor obținute la testul inițial, clasele a II-a	100
Tabelul 3.2.11. Metoda cadranelor [apud 98]	105
Tabelul 3.2.12. Metoda jocului didactic [apud 106]	106
Tabelul 3.2.13. Competențe specifice CLR și MEM, AVAP, MM, clasa I, raportate la o temă.....	118
Tabelul 3.2.14. Competențe specifice CLR, MEM, AVAP, DP, clasa a II-a, raportate la o temă....	119
Tabelul 3.3.1. Descriptori de performanță raportați la testul final, clasa I, grup experimental/grup de control.....	122

Tabel 3.3.2. Ponderea calificativelor obținute la testul final, clasa I A și clasa I C, grup experimental.....	123
Tabelul 3.3.3. Ponderea calificativelor obținute la TI, clasa I B și clasa I D, grup de control.....	123
Tabelul 3.3.4. Analiza comparativă a calificativelor obținute la testul de evaluare finală, clasele I, grup experimental/grup de control.....	124
Tabelul 3.3.5. Descriptori de performanță raportați la testul final, clasa a II-a, grup experimental/grup de control.....	126
Tabelul 3.3.6. Ponderea calificativelor obținute la testul inițial, clasa a II-a A și clasa a II-a C, grup experimental.....	127
Tabelul 3.3.7. Ponderea calificativelor obținute la testul inițial, clasa a II-a B și clasa a II-a D, grup de control.....	127
Tabelul 3.3.8. Analiza comparativă a calificativelor obținute la testul inițial, clasele a II-a, grup experimental/grup de control.....	128
Tabel 3.3.9. Nivelul de constatare a ÎÎ, în faza finală, grup experimental/grup de control.....	130
Tabel 3.3.10. Rezultatele chestionarului dedicat profesorilor din clasele primare cu privire la influența interdisciplinarității asupra dezvoltării ÎÎ al elevilor.....	133
Tabel 3.3.11. Chestionar aplicat părinților elevilor din grupul experimental cu privire la influența interdisciplinarității asupra dezvoltării și menținerii ÎÎ al școlarilor mici.....	139

LISTA FIGURILOR

Fig. 2.3.1. Modelul pedagogic de dezvoltare a interesului elevilor de vârstă școlară mică pentru învățare.....	77
Fig. 3.2.1. Nivelul ÎÎ, grup experimental [apud 27].....	91
Fig. 3.2.2. Nivelul ÎÎ, grup de control [apud 98].....	91
Fig. 3.2.3. Nivelul de dezvoltare a ÎÎ, după aplicarea testelor inițiale, grup experimental.....	95
Fig. 3.2.4. Nivelul de dezvoltare a ÎÎ, după aplicarea testelor inițiale, grup de control.....	95
Fig. 3.2.5. Nivelul de dezvoltare a ÎÎ, după aplicarea testului inițial, grup experimental.....	98
Fig. 3.2.6. Nivelul de dezvoltare a ÎÎ, după aplicarea testului inițial, clasa a II-a B și clasa a II-a D, grup de control.....	99
Fig. 3.2.7. Metoda ciorchinelui [apud 52].....	104
Fig. 3.2.8. Metoda Florii de nufăr [apud 34].....	111
Fig. 3.3.1. Nivelul de dezvoltare a ÎÎ, test final, clasa I A, grup experimental.....	123
Fig. 3.3.2. Nivelul de dezvoltare a ÎÎ, test final, clasa I B și clasa I D, grup de control.....	124
Fig. 3.3.3. Nivelul de dezvoltare a ÎÎ, test final, clasa a II-a A, grup experimental.....	127
Fig. 3.3.4. Nivelul de dezvoltare a ÎÎ, test final, clasa a II-a B și clasa a II-a D, grup de control.....	128
Fig. 3.2.5. Nivel final a ÎÎ, grup experimental.....	130
Fig. 3.2.6. Nivel final a ÎÎ, grup de control.....	130
Fig. 3.3.7. Analiza comparativă privind gradul al ÎÎ prin interdisciplinaritate.....	136

LISTA ABREVIERILOR

AVAP	- Arte vizuale și abilități practice
IÎ	- Interes pentru învățare
IC	- Interes pentru cunoaștere
ICg	- Interes cognitiv
CLR	- Comunicare în limba română
DP	- Dezvoltare personală
MEM	- Matematică și explorarea mediului
MIDIÎ	- Metodologia integrată de dezvoltare a interesului pentru învățare
MM	- Muzică și mișcare
MPDIÎ	- Modelul pedagogic de dezvoltare a interesului pentru învățare

INTRODUCERE

Actualitatea temei de cercetare și importanța problemei abordate. Cercetarea dezvoltării interesului pentru învățare (ÎÎ) în învățământul primar este esențială, având în vedere impactul semnificativ al acestei etape în evoluția personalității asupra formării pe termen lung a elevilor. La vârsta școlară mică, copiii își construiesc primele atitudini față de școală și educație, iar ÎÎ devine o condiție-cheie pentru dezvoltarea motivației intrinseci [27, p. 15]. Cercetarea temei propuse oferă soluții pentru consolidarea unei relații pozitive cu procesul educațional, care are efecte directe asupra performanțelor școlare și stimei de sine a elevilor [27, p. 16]. De asemenea, ÎÎ este un factor central în dezvoltarea gândirii critice, logice și creative; competențe esențiale pentru succesul în viața de adult [36, 59, 96]. Într-o lume aflată în continuă schimbare, cercetarea căilor de stimulare a ÎÎ contribuie la adaptarea educației la nevoile individuale ale elevilor, facilitând nivelul de atenție și capacitatea de creșterea a autonomiei și a rezilienței acestora [180].

Astfel, analiza teoretică și validarea practică a unor strategii eficiente pentru cultivarea interesului la vârsta școlară mică reprezintă nu doar o necesitate educațională, ci și o investiție strategică în formarea unei generații capabile să facă față provocărilor viitorului [27, p. 24].

În mod firesc, omul manifestă o gândire interdisciplinară, aceasta fiind o trăsătură esențială a procesului de învățare și înțelegere a lumii [68; 103; 113-115]. În context interdisciplinar, numeroși cercetători contemporani, au pus accent pe rolul motivației și al ICg în procesul educațional. Dintre aceștia, se remarcă: N. Silistraru prin faptul că desemnează motivația ca fiind „*aspectul dinamic și direcțional*” [134, p. 47] al individului, alături de M. Șevciuc care subliniază dimensiunea interesului înțeles ca „*motiv, mijloc al activității didactice și latură a personalității*” [146, p. 37]. Aceste premise sunt susținute de studii teoretice și confirmate de experiența practică. Astfel, se conturează concluzia că profesorul pentru învățământul primar trebuie să proiecteze un proces educațional care să răspundă cerințelor fundamentale ale educației contemporane. În acest sens, stimularea ÎÎ și trezirea dorinței de cunoaștere încă de la primele lecții reprezintă nu doar un scop primordial, ci și o condiție esențială pentru formarea unor competențe durabile, relevante în contextul societății actuale.

Realizarea acestui deziderat este posibilă prin adoptarea unei abordări interdisciplinare a conținuturilor educaționale, care facilitează o înțelegere mai profundă a fenomenelor și relațiilor din lumea reală. Această abordare este deosebit de importantă la vârsta școlară mică, contribuind la motivarea elevilor de a explora și de a aprecia relevanța cunoștințelor studiate. Relevanța teoretică și aplicativă a acestei cercetări este fundamentală, înscriindu-se în paradigma curriculară

actuală a educației primare naționale. Aceasta implică o abordare integrată a factorilor curriculari: structura și organizarea procesului instructiv-educativ, proiecția conținuturilor și obiectivelor disciplinelor școlare, integrarea planificată a materialelor didactice și implicarea activă a cadrelor didactice în proiectarea și implementarea activităților educaționale [168]. Aceste perspective sunt susținute de contribuțiile unor autori, precum: E. Joița (pp. 109-111), P. Popescu-Neveanu (p. 151), D. Sălăvăstru (pp. 163-164), H. Siebert (p. 166), S. Toma (p. 184) și G. Văideanu (pp. 190-191).

Pornind de la afirmația lui Johann Heinrich Pestalozzi, conform căreia copilul trebuie lăsat „*să vadă, să audă, să descopere, să cadă, apoi să se ridice și să se înșele. Nu folosiți cuvinte când acțiunea, faptul însuși, sunt posibile*” [220, p.1], elevul este plasat într-un mediu educațional stimulat și interdisciplinar. Acest mediu facilitează un dialog constructiv și o colaborare între discipline precum limba și literatura română, matematica, muzica și mișcarea, dezvoltare personală, artele vizuale și abilitățile practice, având ca scop principal dezvoltarea interesului pentru învățare. Dezvoltarea ÎI constituie un element esențial pe termen lung, iar o abordare interdisciplinară a conținuturilor școlare reprezintă o modalitate eficientă de a stimula motivația elevilor. În mod natural, interdisciplinaritatea aduce beneficii semnificative în învățământul primar, asigurând experiențe de învățare durabile, extinderea orizontului de cunoaștere, creșterea randamentului școlar prin motivarea gândirii critice și creative și dezvoltarea competențelor esențiale. Aceste perspective sunt susținute de numeroși cercetători, precum A. Cosmovici [41], S. Cristea [45-49], V. Isac [79], A. S. Mohamed [96], I. Neacșu [97-99], D. Sălăvăstru [131-132], G. Văideanu [153-154], I. Kant [85-86].

Una dintre premisele care susțin alegerea acestei teme de cercetare este insuficienta cunoaștere, sistematizare și valorificare a metodologiilor de stimulare a interesului pentru învățare la elevii de vârstă școlară mică, în cadrul procesului de asimilare a conținuturilor curriculare. Deși ÎI este recunoscut ca un factor intrinsec esențial pentru succesul educațional, accentul se pune, în mod frecvent, pe valoarea sa de stimulent pentru forțele cognitive. În schimb, dimensiunea personală a interesului – capacitatea sa de a genera elevilor aflați în etapa formării motivației pentru învățare o experiență pozitivă, prin plăcere și satisfacție psihologică – rămâne insuficient valorificată, deși aceasta are un impact semnificativ asupra randamentului școlar și asupra dezvoltării armonioase a personalității copilului. Problemele legate de un interes slab dezvoltat pentru învățare, precum și dificultățile practicienilor în aplicarea unei perspective interdisciplinare în acest proces, au reprezentat factori determinanți în orientarea cercetării. *O altă premisă esențială* este constituită de contribuțiile unor cercetători de referință, precum: J. Dewey [168], D. Goleman [68], H. H. Jacobs [184], J. T. Klein [188], B. Nicolescu [103], care au investigat, în lucrările lor,

problematica dezvoltării ÎÎ la elevii de vârstă școlară mică, subliniind valoarea interdisciplinarității în acest demers.

Descrierea situației în domeniul cercetării și identificarea problemei de cercetare.

Drept repere teoretice ale cercetării au servit contribuțiile unor autori de renume din domeniul psihologiei și pedagogiei, axate pe interesul pentru învățare și interdisciplinaritate. Aceste abordări subliniază importanța fundamentării procesului educațional pe motivație intrinsecă, adaptare la nevoile individuale și abordări holistice. *În domeniul psihologiei*, interesul este considerat nu doar un simplu stimul, ci un fundament al procesului de învățare. Printre cei care au investigat interesul ca forță motivațională se numără: E. L. Deci [167], care a demonstrat că interesul intrinsec, bazat pe curiozitate și motivație personală, facilitează învățarea activă și dorința de implicare; J. Dewey [168], promotor al educației centrate pe elev, a subliniat că interesul este indispensabil procesului educațional, pledând pentru învățare activă și experiențială; J. Piaget [113-115] a evidențiat legătura dintre interes și curiozitatea naturală a copiilor, demonstrând că dezvoltarea cognitivă este strâns legată de explorare și învățare activă; L. S. Vîgoschi [155-157], prin teoria zonelor de dezvoltare proximală, a accentuat faptul că interesul și interacțiunile sociale sunt esențiale pentru o învățare eficientă. *În domeniul pedagogiei*, interesul pentru învățare este văzut ca un mijloc de a adapta procesul educațional la nevoile individuale ale elevilor: J. A. Comenius [40] a susținut necesitatea unei educații atractive, adaptate etapelor de dezvoltare ale copilului; H. Gardner [apud 68], prin teoria inteligențelor multiple, a evidențiat importanța personalizării educației, crescând astfel interesul elevilor prin activități care rezonază cu abilitățile lor naturale; M. Montessori, prin metodele sale inovative, a accentuat dezvoltarea interesului natural al copilului, promovând autonomia și curiozitatea; K. Robinson, un promotor al creativității în educație, a considerat interesul drept cheia pentru dezvoltarea talentelor. *Sub aspect metodologic*, interdisciplinaritatea este esențială pentru a răspunde complexității lumii contemporane. Aceasta îmbină perspectivele din psihologie și pedagogie, oferind un cadru holistic pentru procesul de învățare. Printre autorii care au pledat pentru această abordare se numără: B. Nicolescu [103], promotor al transdisciplinarității, care subliniază necesitatea depășirii granițelor disciplinelor tradiționale; I. Neacșu [99], care critică fragmentarea cunoașterii și argumentează pentru o integrare interdisciplinară; J. Dewey [168], susținător al educației progresiste, a evidențiat că învățarea nu poate fi fragmentată, ci trebuie să reflecte complexitatea realității.

În contextul actual, abordările interdisciplinare și metodele pedagogice care stimulează interesul pentru învățare sunt doar parțial integrate în curriculumul școlar, ceea ce lasă numeroase discrepante epistemologice și metodologice neadresate. Cercetările recente evidențiază faptul că o educație centrată pe interes și interdisciplinaritate nu doar că stimulează performanța elevilor, ci

le formează competențe necesare pentru a răspunde provocărilor globale. Totuși, aceste direcții sunt insuficient explorate în practică, necesitând atât validare experimentală, cât și o integrare mai profundă în politica educațională privind abordarea educației dintr-o perspectivă științifică și formativă (O. Paladi, 2022), în care profesorul are rolul de ghid și partener al elevului (A. Galvan, 2022), iar formarea unei atitudini de respect pentru diversitate se realizează prin educație formală, informală și nonformală (L. Sadovei, 2023).

Astfel, dezvoltarea interesului prin interdisciplinaritate în activitatea de predare-învățare-evaluare reprezintă o noutate pe plan mondial, cu trimitere la modul cum motivația intrinsecă, al cărui exponent principal este interesul pentru tot ce copilul învață și cunoaște, explorează și descoperă, acționează asupra elevului de vârstă școlară mică în vederea formării competențelor. În acest context important pentru progresul personalității elevului, se conturează **problema științifică** a cercetării ce rezidă în *discrepanțele existente între variabilele epistemice, teoretice și metodologice privind integrarea conținuturilor curriculare în procesul de predare-învățare-evaluare la nivelul învățământului primar; această integrare reprezentând o condiție esențială pentru stimularea și dezvoltarea interesului elevilor pentru învățare.*

Scopul cercetării constă în stabilirea fundamentelor teoretice, elaborarea și validarea experimentală a Modelului pedagogic de dezvoltare a interesului pentru învățare prin intermediul Metodologiei integrate a conținuturilor din învățământul primar.

Obiectivele cercetării:

1. Delimitarea terminologică a conceptelor de interes cognitiv și interes pentru învățare.
2. Sintetizarea cadrului teoretic de dezvoltare a interesului elevilor din învățământul primar pentru învățare.
3. Stabilirea reperelor metodologice de dezvoltare a interesului elevilor din învățământul primar pentru învățare, prin integrarea interdisciplinară a conținuturilor educaționale.
4. Elaborarea și validarea prin experiment a Modelului pedagogic de dezvoltare a interesului elevilor de vârstă școlară mică pentru învățare.
5. Elaborarea concluziilor și a recomandărilor practice.

Ipoteza cercetării: dezvoltarea interesului pentru învățare la elevii din învățământul primar va fi eficientă dacă: a) vor fi determinate reperele teoretice pentru asigurarea în procesul de predare-învățare-evaluare a interdisciplinarității ca o condiție esențială; b) vor fi stabilite criteriile de identificare a interesului pentru învățare la elevii din învățământul primar; c) va fi elaborat, conceptualizat și validat, experimental Modelul pedagogic de dezvoltare a interesului pentru învățare (MPDIÎ) la elevii de vârstă școlară mică prin integrarea conținuturilor disciplinelor

Comunicare în limba română (CLR), Matematică și explorarea mediului (MEM), Arte vizuale și abilități practice (AVAP), Muzică și mișcare (MM) și Dezvoltare personală (DP).

Metodologia cercetării a antrenat metodele:

- *teoretice*: documentarea științifică, analiza și sinteza teoretică, generalizarea și sistematizarea, abstractizarea, modelarea teoretică;
- *praxiologice*: observarea, chestionarea, studierea datelor obținute, compararea, experimentul pedagogic;
- *hermeneutice*: interpretarea surselor teoretice și a datelor experimentale;
- *statistice și matematice*: inventarierea și analiza datelor experimentului.

Epistemologia cercetării a avut la bază idei, concepte, principii și teorii, precum:

- *fundamente psihopedagogice referitoare la conceptul de interes*: Condilliac și Helvetius (sec. al XVIII-lea), W. James și J. Dewey (sec. al XIX-lea), Ed. Claparède, O. Decroly, E. Key, M. Montessori (sec. al XX-lea), A. V. Petrovski, V. Bogoslovski, E. Macavei, I. Cerghit, T. Bularga, N. Morozova, U. Șchiopu, E. Joița, M. Șevciuc, J. Dewey, J. Bruner, L. Vîgotschi.
- *delimitări conceptuale ale noțiunii de interes*: Ian Amos Comenius, C. Usinski, L. Tolstoi, E. Strong, R. Rubinstein, R. Mell, Ed. Claparède, M. Dougall, A. Davis, E. D. Super, J. Piaget, A. Chircev, B. Zörgö, D. Salade, J. Dewey, L. Vîgotschi, C. Rogers, G. H. Mead, H. Spencer, N. Morozova, T. Bularga;
- *teorii referitoare la interdisciplinaritate*: D. Apetrei, A. Ardelean, N. Basarab, C. Balaceanu-Stolnici, E. Botezatu, O. Dandara, I. Dragan, I. Gagim, L. Cioban, L. Ciolan, C. Cucoș, E. M. Pașca, V. Pâslaru, G. Văideanu.

Noutatea și originalitatea științifică a cercetării constă în:

- stabilirea evoluției, a interacțiunii și a delimitărilor conceptelor conexe interesului pentru învățare;
- determinarea reperelor teoretice pentru asigurarea în procesul de predare-învățare-evaluare a interdisciplinarității ca o condiție esențială în vederea dezvoltării interesului pentru învățare la elevii din învățământul primar;
- elaborarea unei metodologii originale integrate de dezvoltare a interesului pentru învățare la elevii din învățământul primar prin intermediul integrării conținuturilor disciplinelor CLR, MEM, AVAP, MM și DP;
- determinarea criteriilor de identificare și evaluare a ÎÎ la elevii din învățământul primar;
- stabilirea nivelurilor de dezvoltare a interesului pentru învățare la elevii de vârstă școlară mică, manifestat în procesul de învățare a disciplinelor CLR, MEM, AVAP, MM și DP.

Rezultatele științifice care au contribuit la soluționarea problemei științifice constau în: determinarea reperelor teoretice și elaborarea unei metodologii integrate, fundamentate pe integrarea conținuturilor curriculare ale disciplinelor CLR, MEM, AVAP, MM și DP; condiție ce a contribuit la dezvoltarea unui interes stabil pentru învățare la elevii din învățământul primar.

Semnificația teoretică a cercetării constă în: argumentarea teoretică și praxiologică a metodologiei integrate și a componentelor sale, fundamentate pe integrarea conținuturilor curriculare ale disciplinelor CLR, MEM, AVAP, MM și DP, eficiente în vederea dezvoltării interesului pentru învățare în învățământul primar; conceptualizarea Modelului pedagogic de dezvoltare a interesului pentru învățare la elevii de vârstă școlară mică prin intermediul interdisciplinarității.

Valoarea aplicativă a cercetării constă în implementarea și validarea eficacității metodologiei integrate pentru dezvoltarea interesului pentru învățare la elevii din învățământul primar, fapt ce permite extinderea acesteia cu randament dezvoltativ în învățământul gimnazial și liceal, adaptându-se particularităților specifice ale fiecărui nivel.

Implementarea rezultatelor științifice s-a realizat prin intermediul experimentului pedagogic ce a determinat impactul interdisciplinarității asupra interesului elevilor de vârstă școlară mică pentru învățare în învățământul primar, parcurgând trei etape: **etapa de pre-testare:** observații privind comportamentul motivațional al elevilor pe parcursul activităților școlare și aplicarea testului inițial în vederea măsurării nivelului de cunoștințe; **etapa de intervenție didactică sau experimentul propriu-zis:** utilizarea fișelor și a proiectelor interdisciplinare, învățarea bazată pe probleme și folosirea aplicațiilor educaționale interdisciplinare (grupul experimental), respectiv învățare tradițională, fără integrare tematică (grupul de control); **etapa de post-testare:** aplicarea acelorași instrumente de evaluare ca în etapa inițială (observații comportamentale și test final). Experimentul pedagogic s-a desfășurat la 8 clase din învățământul primar (clasa I și clasa a II-a) pe un număr de 65 de elevi de la Liceul Tehnologic „Dimitrie Leonida” din Piatra Neamț, județul Neamț, 60 de elevi de la Școala Gimnazială „Daniela Cuciuc”, județul Neamț, România și 95 de elevi de la Școala Gimnazială, comuna Dochia, județul Neamț, România.

Aprobarea și validarea rezultatelor cercetării s-au efectuat prin participările la *conferințe internaționale și naționale: Dezvoltarea interesului pentru învățare prin interdisciplinaritate la elevii claselor primare. În cadrul Revistei Științifice a Universității de Stat din Moldova, 2024; Interdisciplinary – progress factor in primary education. În cadrul Review of Artistic Education, Iași, 2024; Interdisciplinaritatea în învățământul primar – argumente pentru abordarea succesului școlar. În cadrul Conferinței Internaționale „Tradiție și inovare în cercetarea*

științifică”, Bălți, 2024; *Predarea-învățarea-evaluarea prin interdisciplinaritate*. În cadrul Conferinței Internaționale „Abordări psiho-pedagogice, lingvistico-literare, istorice și didactice în științele educației”, Cahul, 2024; *Strategii de dezvoltare și menținere a interesului pentru învățare a elevilor din învățământul primar*. În cadrul Conferinței Internaționale „Tradiție și inovare în cercetarea științifică”, Bălți, 2024; *Teaching-learning-assessment through interdisciplinarity in Primary School*. În cadrul Conferinței Internaționale „Primary Education: Problems and Prospects for Solution”, Ucraina, martie, 2024; *Dezvoltarea interesului pentru învățare prin interdisciplinaritate la elevii claselor primare-proiectare curriculară*. În cadrul Conferinței Științifice Anuale a doctoranzilor cu participare internațională „Probleme actuale ale Științelor Umanistice”, Chișinău, 2023; *Developing interest in learning through interdisciplinarity in primary class students*. În cadrul Conferinței Științifico-Practice Internaționale, Bălți, 2023; *Proiectarea unității de învățare la CLR și proiecte interdisciplinare la MEM și AVAP*. În cadrul Revistei Educaționale Teachit inclusă în Simpozionul Internațional „Metode inovative de evaluare”, Călărași, 2023 *Proiectare curriculară prin interdisciplinaritate*. În cadrul Conferinței Internaționale „Socializarea și valorificarea elevilor prin parteneriate educaționale”, Piatra Neamț, 2023; *Dezvoltarea interesului pentru învățare prin interdisciplinaritate la elevii claselor primare – de la strategie la demers didactic*. În cadrul Conferinței Internaționale „Dezvoltarea economico-socială durabilă a Euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere”, Cluj Napoca, iunie 2023; *The ways of artistically gifted children`s identification in primary education*. In Review of Artistic Education, Iași, 2022; *Interdisciplinaritatea, principiu și modalitate de dezvoltare a interesului pentru învățare*. În cadrul Revistei de Specialitate și Didactică „Armonia Științelor”, Craiova, iulie, 2022; *Interdisciplinaritate – factor de motivație pentru o învățare de calitate*. În cadrul Revistei de specialitate Educarts, Târgu Mureș, decembrie, 2022; *Trăsăturile psihofiziologice ale elevilor de vârstă școlară mică*. În cadrul Revistei opiniilor didactice, Iași, 2022; *Strategii specifice în educația incluzivă privind dezvoltarea interesului pentru învățare la elevii din învățământul primar*. În cadrul Conferinței Internaționale „Managementul educațional: realizări și perspective de dezvoltare”, Bălți, 2022; *Trăsăturile psihofiziologice ale elevilor de vârstă școlară mică*. În cadrul Conferinței Internaționale „Diversitatea disciplinelor din cadrul sistemului științelor educației”, Piatra Neamț, 2022; *Formarea interesului cognitiv la elevii din învățământul primar*. În cadrul Simpozionului Internațional „Creativitate în educație”, Piatra Neamț, 2022; *Dezvoltarea interesului pentru învățare prin interdisciplinaritate la elevii claselor primare*. În cadrul Simpozionului Internațional „Egalitate de șanse în procesul educațional”, Piatra Neamț, 2022; *Dezvoltarea interesului pentru învățare a elevilor din învățământul primar prin transdisciplinaritate*. În cadrul Conferinței Internaționale „Comunicare interpersonală. Interpretări

psihologice și filosofice”, Iași, 2021; *Interdisciplinaritatea – factor de motivație pentru o învățare de calitate*. În cadrul Conferinței Internaționale „Educația artistic-spirituală în contextul învățământului contemporan: realizări, provocări, perspective”, Bălți, 2021. *Rolul educației în societate*. În cadrul Conferinței Naționale „Dialog între cultură și educație”, Piatra Neamț, 2020.

Publicațiile la tema tezei: 26 lucrări științifice, dintre care 7 articole în reviste științifice și 19 participări la foruri științifice internaționale și naționale.

Volumul și structura tezei este constituită din: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 220 titluri, adnotare (română, rusă, engleză), lista abrevierilor, 140 pagini de text de bază, 30 tabele, 16 figuri și 8 anexe.

Cuvinte-cheie: interes pentru învățare, interes cognitiv, interes pentru cunoaștere, interdisciplinaritate, curriculum integrat.

SUMARUL COMPARTIMENTELOR TEZEI

În **Introducere** este argumentată, din punct de vedere obiectiv, actualitatea temei de cercetare, demonstrarea rolului interesului pentru învățare în obținerea succesului școlar, inovația științifică și abordarea teoretico-practică a interdisciplinarității în învățământul primar. Considerăm că promovarea ÎÎ prin interdisciplinaritate contribuie, în mod semnificativ, la formarea unei societăți competitive, jucând un rol crucial în obținerea succesului școlar.

Capitolul 1. „Coordonatele teoretice privind dezvoltarea interesului pentru învățare la elevii claselor primare prin interdisciplinaritate” debutează cu inventarierea parcursului istoric al ÎÎ la elevii claselor primare care se dezvoltă progresiv și este influențat de mai mulți factori, printre care: curiozitate, motivație intrinsecă, experiență variată și relevantă, susținere, încurajare și autonomie. De asemenea, ICg, ÎÎ și IC sunt prezentate ca fiind concepte strâns legate între ele, ce favorizează o experiență de învățare profundă, susținându-se reciproc. Din cercetările de specialitate, putem argumenta faptul că ICg este privit ca o componentă a interesului pentru învățare. Din acest punct de vedere, suntem preocupați de aceste două concepte care contribuie la: îmbunătățirea înțelegerii conceptuale, flexibilitatea și adaptabilitatea, dezvoltarea gândirii critice și creative, promovarea învățării active și a implicării [19; 28; 31; 59-60; 63; 113-115; 87; 122].

Capitolul 2. „Instrumentarea metodologică a procesului de dezvoltare a interesului pentru învățare în învățământul primar” demonstrează utilizarea unor strategii praxiologice (aplicarea cunoștințelor teoretice în practică) în vederea dezvoltării și menținerii ÎÎ al elevilor: abordarea integrativă și interdisciplinară, învățarea experiențială, personalizarea învățării, feedback constructiv și încurajare, crearea unui mediu de învățare stimulat, colaborarea în

activitatea de învățare socială, utilizarea tehnologiei în actul educativ. Sunt apreciate la justa valoare: definiții, principii, rolul interdisciplinarității, interacțiuni pedagogice și interacțiuni metodologice (principii, metode, finalități). Este important să susținem faptul că abordarea interdisciplinară este o metodă eficientă de creștere a interesului elevilor mici pentru învățare, deoarece le oferă o abordare holistică. În acest sens, nu sunt de neglijat următoarele aspecte metodologice: planificarea colaborativă, integrarea temelor și proiectele interdisciplinare, folosirea resurselor educaționale diverse și evaluarea interdisciplinară [33-34; 106; 113-115; 146; 153-154; 155-157].

Capitolul 3. „Dezvoltarea la elevii de vârstă școlară mică a interesului pentru învățare” include conceptul și designul etapelor de cercetare, desfășurarea, interpretarea datelor obținute ale experimentului de formare-experimentul de control (activitate desfășurată în paralel) și concluziile finale ale experimentului pedagogic. Pentru a exemplifica cele enunțate, menționăm că interdisciplinaritatea reprezintă un model pedagogic util în dezvoltarea ÎÎ, dar și în cazul valorificării teoriei curriculumului care promovează integrarea disciplinelor, deoarece asigură transmiterea rolului cercetării interdisciplinare în practică, în vederea luării unor decizii care să permită expertizarea rezultatelor obținute. Dezvoltarea experimentală la elevii de vârstă școlară mică a ÎÎ implică crearea unui mediu educativ stimulant ce necesită o abordare inovativă și interactivă [105; 196].

Concluziile generale și recomandările practice reliefează cele mai însemnate valori teoretice și practice ale prezentei cercetări, valorificarea capacităților intelectuale ale elevilor din învățământul primar, implicare activă, complexitatea aspectelor interdisciplinarității, recomandări de implementare a rezultatelor cercetării. Esența vizează ca abordarea interdisciplinară să devină o prioritate în învățământul primar, deoarece contribuie semnificativ la formarea unor elevi capabili, creativi, le oferă o perspectivă mai amplă și îi motivează să învețe într-un mod mai activ și implicat.

1. COORDONATELE TEORETICE PRIVIND DEZVOLTAREA INTERESULUI PENTRU ÎNVĂȚARE LA ELEVII CLASELOR PRIMARE PRIN INTERDISCIPLINARITATE

1.1. Evoluția conceptului de interes pentru învățare

Evoluția conceptului de Î reflectă o aprofundare continuă a înțelegerii modului în care interesul influențează procesele cognitive și motivaționale. De la bun început, trebuie să remarcăm că recunoașterea conceptului ca element important pentru actul învățării până la integrarea în modelele neuropsihice moderne, Î s-a transformat într-un subiect complex și integrat în diverse domenii de activitate, implicând o serie de transformări în domeniul psihologiei și educației, pe axa timpului. Î este un concept care a evoluat din perspectiva unui proces orientat către o abordare democratică și personalizată, fiind influențat de cercetările din psihologie, neuroștiințe și tehnologia educațională. În această ordine de idei, ne propunem să prezentăm câteva dintre referințele relevante, și anume:

Perioadele antice și medievale: filozofi, precum Aristotel, considerau că învățarea trebuie să fie orientată spre dezvoltarea rațiunii, însă majoritatea acțiunilor educaționale aveau scopuri practice. Pe acest palier, Î era concentrat pe deprinderi esențiale pentru supraviețuire și viața cotidiană.

Epoca Iluminismului (sec. al XVII-lea – sec. al XVIII-lea): educația începe să fie percepută ca un drept universal, cu rol în stimularea curiozității naturale ale copiilor, iar Î devine o formă de eliberare socială și intelectuală. În acest sens, J. J. Rousseau [apud 168] a adus contribuții ce promovează interesul natural al copilului, iar J. Looche [apud 113-115] a dezvoltat ideea, conform căreia mintea copilului este un spațiu deschis formării prin experiențe și învățare.

Era Revoluției Industriale (sec. al XIX-lea): faptul că educația devine organizată, cu accent pe discipline și învățare standardizată, Î este stimulat de necesitatea integrării pe piața muncii (H. Mann), în timp ce Fr. Froebel [apud 168; 112-115; 155-157] introduce noțiunea de grădiniță și subliniază importanța jocului pentru stimularea interesului.

Psihologia progresistă (începutul sec. al XX-lea): pe de o parte, J. Dewey [168] este de părere că Î trebuie să fie conectat la experiențele reale ale elevilor în scopul stimulării participării active, iar pe de altă parte, M. Montessori [apud 168] promovează autoînvățarea și materialele educaționale ce încurajează interesul individual.

Behaviorismul (mijlocul sec. al XX-lea): B. F. Skinner (Science and Human Behavior, 1953), potrivit psihologului canadian, A. Bandura (Social Learning Theory, 1977) și profesorului de psihologie educațională, R. E. Mayer (Learning and Instruction, 2008), conceptul de învățare programată a fost dezvoltat prin utilizarea metodelor repetitive, fapt ce determină ca ÎÎ să fie privit drept un rezultat al condiționării externe (recompense și pedepse).

Psihologia umanistă (1960-1970): de vreme ce educația este un proces bazat pe relații empatice ce încurajează autonomia elevului (C. Rogers), ÎÎ este legat de dorința individului de a atinge potențialul maxim, iar motivația pentru învățare derivă din nevoile fundamentale (teoria ierarhiei nevoilor – A. Maslow).

Psihologia cognitivă (1980-1990): J. Piaget [113-115] demonstrează, prin cercetările sale, faptul că ÎÎ este stimulat de procese cognitive, precum: curiozitatea, explorarea și rezolvarea de probleme, în timp ce L. S. Vîgotschi [155-157] subliniază importanța interacțiunilor sociale în învățare și introduce conceptul de Zona Proximei Dezvoltări.

Teoria autodeterminării (2000): ÎÎ este determinat de autonomie, competență și relaționare. Ed. Deci și R. Ryan [167] explică această idee prin modul în care activitatea educațională susține motivația naturală.

În prezent, tehnologia transformă educația, oferind resurse personalizate și interactive care stimulează interesul. Astfel, evoluția ÎÎ reflectă o trecere de la modele rigide și extrinseci la abordări personalizate, bazate pe motivația intrinsecă. Dezvoltările actuale pun accent pe autonomie, tehnologie și relaționare socială, oferind suport pentru curiozitate naturală și implicare activă. Conform celor prezentate anterior, putem conchide că evoluția ÎÎ se realizează prin trecerea de la simple observații empirice către modele teoretice complexe, demonstrând modul în care interesul influențează procesele cognitive, motivația și performanța academică. De la recunoașterea rolului pe care îl deține în focalizarea atenției și până la dinamica nevoilor personale și a obiectivelor de învățare, etapele evoluției conceptului de ÎÎ se concretizează în: etapele inițiale (W. James, 1890), dezvoltarea teoretică (J. Dewey, 1913; K. Lewin, 1935), modelarea interesului (Hidi și Renninger, 2006), extinderea teoretică și aplicativă (U. Schiefele, 1991; P. J. Silvia, 2006; Renninger și Hidi, 2016).

Introducerea conceptului de *interes în educație* a marcat un moment important în istoria ideilor și a practicii pedagogice. Potrivit concepției individualiste și intelectualiste a școlii tradiționale, interesul apare ca o expresie personală a fiecărui elev, generat de factori externi, pe baza relației cadru didactic-elev. De la momentul apariției până în zilele noastre, interesul este, fără îndoială, punctul de la care pornește îndemnul pentru activitate, motivația, dezideratul major care contribuie la modalitatea prin care elevul comunică cu obiectul de cunoaștere și la formarea

personalității umane prin: *influență formativă* – cu rol important în impulsionarea sferei psihice, *influență educativă* – induce dezvoltarea proceselor de autocunoaștere și *influență estetică* – formarea la elevi a „*atitudinii față de frumos*” [27, p. 6]. Prin intermediul cercetărilor, T. Bularga, cu o expertiză deosebită în studiul interesului pentru muzică, aduce beneficii semnificative în dezvoltarea cognitivă și emoțională a elevilor, în îmbunătățirea capacităților cognitive, creșterea stimei de sine și a ÎÎ, dezvoltarea abilităților sociale și emoționale, precum și reducerea nivelului de stres și anxietății. Termenul de interes a fost introdus în științele sociale și umaniste de către materialistii francezi. În acest context, Holbach afirma că interesul este „*singurul instrument al acțiunilor omenești*” [apud 122, p. 371], iar potrivit lui G. W. Hegel, interesul, manifestat în rezultat final al acțiunilor indivizilor, este superior „*intenției și conștiinței*” [apud 151, p. 324].

Conceptul de ÎÎ îmbină componentele de bază ale activității umane: intelectuale, afective și volitive, iar evoluția acestui fenomen a fost abordată în mod diferit, astfel:

Din punct de vedere etimologic, cuvântul *interes* este alcătuit din două structuri lingvistice, ambele provenite din limba latină: *inter* și *esse* („*a fi la mijloc*”) [144]; ceea ce exprimă „*legătura folositoare dintre mediu și organism*” [144, p. 371]. Prin contribuțiile aduse literaturii de specialitate, U. Șchiopu arată că ÎÎ reprezintă o calitate esențială a procesului instructiv-educativ, fiind influențat și îmbunătățit prin diverse strategii: stabilirea unor obiective clare, utilizarea tehnologiilor educaționale sau crearea unui mediu stimulat de învățare. În vederea înțelegerii apariției conceptului de interes, printr-o manieră descriptivă, O. Decroly a dezvoltat o teorie a intereselor, teorie ce a pus baza unui sistem de învățământ original. Cercetătorul a evidențiat conceptul de „*centru de interes*” referindu-se la totalitatea de obiecte care să se raporteze, în mod direct, intereselor copiilor, iar punctul de plecare să fie reprezentat de „*necesități*” [95, p. 155]. ÎÎ reprezintă un concept important în lucrările lui Minder, cu accent pe atenția și curiozitatea pe care elevii o manifestă în procesul de învățare. Din perspectiva didacticii funcționale, obiectivele urmăresc stimularea curiozității și a atenției elevilor, motivarea implicării lor active în procesul de învățare, precum și dezvoltarea abilităților lor cognitive. Pentru a atinge aceste obiective, sunt folosite strategii, precum: prezentarea informațiilor într-un mod captivant și interactiv, folosirea materialelor didactice variate și adaptate la nivelul de dezvoltare al elevilor, implicarea acestora în activități practice și experimentale. Evaluarea, în acest context, se concentrează pe măsura gradului de implicare și înțelegere a elevilor în procesul de învățare, pe identificarea punctelor forte și a celor slabe ale acestora în ceea ce privește ÎÎ [95].

În *filosofie*, fondatorul aplicabilității în practică a teoriei interesului, pedagogul ceh J. A. Comenius (1592-1670), susține că de termenul *interes* sunt strâns legate necesitățile și valorile care își fac loc în diferite activități, respectiv sfere ale vieții societății și se compune din:

„*intelect, voință și memorie*” [40, p. 41]. Acesta era convins că fiecare activitate didactică trebuie să înceapă cu trezirea interesului pentru actul educațional, evidențiind prezența interesului în actul instructiv-educativ și influența acestuia asupra formării personalității umane. De asemenea, Comenius remarcă legătura dintre teoria interesului, procesul instructiv-educativ și personalitatea cadrului didactic. Tot din acest unghi de vedere, *interesul* este definit „*în corelație cu necesitățile și valorile*” [151, p. 324]. Astfel, cu cât este mai extinsă aria interesului omului, cu atât viața socială exprimată în cultură, artă și tehnologie este mai largă, ceea ce demonstrează faptul că interesul reprezintă o reacție pasivă la stimuli externi și o manifestare activă a nevoilor și a valorilor individuale. Acest fapt demonstrează că interesele colective sunt esențiale pentru menținerea și stabilitatea în societate, influențând motivația și implicarea elevilor în activitățile de învățare.

Din *perspectivă sociologică*, *interesul* este definit ca expresia activă a necesităților unui individ, având ca finalitate orientarea și ghidarea comportamentului acestuia. Pornind de la afirmația lui Herodot, conform căreia: „*caracterul omului este destinul său*” [apud 101], fără îndoială, putem admite faptul că interesul elevilor pentru învățare se reflectă în faptul că elevul dorește să învețe pentru a deveni viitorul adult pregătit pentru societate, iar acest obiectiv pornește din familie și se dezvoltă în școală. Sociologul român care a abordat într-o manieră interdisciplinară problema educației, Gh. Neagu [101], descrie ÎÎ ca fiind un proces complex prin care individul își focalizează atenția și eforturile asupra „*achiziției de cunoștințe, înțelegerea și interpretarea informațiilor, rezolvarea problemelor și dezvoltarea abilităților cognitive*” [101, p. 24], argumentând importanța ÎÎ în formarea copilului capabil să îndeplinească roluri productive și responsabile. Acest interes stimulează capacitatea de gândire, creativitatea și curiozitatea și este considerat un factor determinant în formarea și dezvoltarea personalității individului. Totodată, subliniază importanța ÎÎ în procesul de învățare și de formare a competențelor cognitive, oferind individului instrumentele necesare pentru adaptare în societate [apud 101].

Din *punct de vedere psihologic*, *interesul* reprezintă o caracteristică a personalității. ÎÎ al elevilor de vârstă școlară mică se referă la tipul de abordare activă față de actul educațional, fiind o parte mai puțin vizibilă a acestui proces. Psihologul R. Meili tratează *interesul* ca fiind o „*formă a motivației, iar acțiunile propuse sunt orientate spre atingerea obiectivelor*” [94; apud 204, p. 17]. Unii savanți: J. Dewey [168], J. Piaget [113-115], L. S. Vîgotschi [155-157] acordă o importanță deosebită factorilor externi care conduc la stimularea ÎÎ al elevilor, printre care:

- punctul de plecare în ceea ce privește începerea unei lecții trebuie să îl reprezinte un temei motivant pentru elevi;
- cunoașterea de către elevi a metodelor de predare-învățare-evaluare;
- fixarea de către cadrul didactic a unor obiective pe termen scurt;

- aprecieri verbale și scrise care să stimuleze activitatea/rezultatele elevilor.

Un ecou productiv, în contextul definirii termenului de interes, îl ocupă Dicționarul de psihologie al lui P. Poveșcu-Neveanu [122]. Faptul că individul se orientează și din propria inițiativă, *interesul* este perceput ca „*un raport direct proporțional cu legătura dintre cerințele interne, necesitățile, scopuri și acțiuni propuse*” [122, p. 371]. Holbach afirmă că interesul reprezintă „*motorul acțiunilor pe care le execută individul*” [122; apud 204], J. Dewey: „*o forță emoțională în acțiune*” [168; apud 204, p. 17], Strong: „*dorința cu care participă individul la anumite activități*” [59; apud 204, p. 17], E. D. Super: „*rezultat al acțiunilor stabilit între trebuințe și condițiile de mediu*” [200; apud 204, p. 17], M. Roco: „*căutare și identificare*” [128, p. 371-372]. Referindu-ne la legătura dintre interesele și reacțiile înnăscute, suntem de acord cu concluzia cercetătorilor psihologi când se referă, pe de o parte, la faptul că temelia interesului este reprezentată de predispoziții și capacități și, pe de altă parte, există perioade constante în dezvoltarea interesului. După psihologul român, Al. Roșca, interesul reprezintă „*tendința de a găsi satisfacție*” [129], cu referire la activitățile de cunoaștere, dezvoltarea personalității, focalizarea atenției spre satisfacerea curiozității, autorul realizând o clasificare a interesului în cinci categorii: teoretice, practice, economice, sociale și estetice. Lucrarea cunoscutului psiholog și filosof rus, V. Bogoslovski, prin abordarea sa interdisciplinară și integrarea unor concepte noi, face referire la teme, precum: procesele cognitive, emoțiile, dezvoltarea psihologică, personalitatea, relațiile interpersonale, inteligența și comportamentul uman [24].

În antiteză, raportat la un alt temei de apariție și dezvoltare a interesului, se remarcă Larcebeau care a stabilit opt categorii de interese, și anume: tehnice, sociale, intelectuale, pentru comerț și natură, artistice și manuale, sportive și activități destinate imaginației creatoare (Larcebeau, 1958). Aceste categorii de interes reflectă domeniile importante ale vieții umane și influențează modul în care o persoană își organizează timpul și resursele pentru a-și satisface nevoile și obiectivele personale. Conform autorilor de specialitate, printre particularitățile ICg se enumeră: durabilitatea și consistența interesului, flexibilitatea, profunzimea și intensitatea, variația individuală și rolul motivației [15]. Ceea ce presupune faptul că interesul nu reprezintă doar o stare emoțională, ci și un motiv cognitiv care reglează și influențează activitatea mentală și comportamentul uman. Psihologul Izard a dezvoltat teoria emoțiilor de bază care identifică 10 emoții primare ale omului fiind interesat de studiul ICg pe care îl consideră capacitatea individului de a investi resurse cognitive într-o anumită activitate, inclusiv teoriile lui P. Ekman ce fac referire la emoțiile de bază și teoriile cognitive focusate pe evaluările subiective [80]. L. S. Vîgotschi și-a propus să analizeze interesul ca un fenomen psihologic – element fundamental în dezvoltarea

copiilor. Considerat o forță motivațională, interesul direcționează atenția și activitatea mentală a copiilor [160].

În domeniul formării personalității, autoarea T. Bularga explică și demonstrează necesitatea vitală a „dezideratului implementării unei praxiologii formativ-instituționale” [29, p. 33] în învățământul artistic național, care vizează mobilizarea tuturor resurselor ce conduc spre o relație de calitate între teorie și practică. În acest sens, o pondere considerabilă îi revine participării active a elevului, a dezvoltării interesului acestuia pentru actul învățării, dar și „dinamicii competențelor profesionale ale cadrului didactic” [29, p. 33].

Din punct de vedere pedagogic, în contextul teoriilor despre motivație și interes, acesta din urmă îmbracă forma unui proces motivațional fundamental strâns legat de emoțiile pozitive. De altfel, pedagogul R. Pasquasy consideră interesul ca fiind strâns legat de tendințele și nevoile psihologice sau motivaționale ale individului, reprezentând o manifestare a tendințelor interne, ce sunt influențate de factori psihologici, sociali și emoționali [apud 101; 113; 155]. Ed. Claparede remarcă caracterul funcțional al interesului, concept privit ca o expresie a necesității organismului, în timp ce J. Dewey consideră interesul „o forță emoțională în acțiune” [apud 25, p. 381]. În domeniul psihopedagogiei, conceptul de interes capătă multiple semnificații. De altfel, A. V. Petrovski consideră oportun ca interesul să se refere la „manifestările emoționale ale trebuințelor cognitive” [apud 33, p. 395].

Pornind de la rezultatele cercetărilor Г. Щукина, N. Morozova, Ed. Claparede, apariția și dezvoltarea intereselor se realizează în condiții specifice de viață și activitate. Din această perspectivă, interesele au manifestări specifice, cu precădere, Î. Potrivit acestei remarci, C. S. Platon și Semionov-Focșa prezintă următoarele condiții ce conduc la dezvoltarea Î: informațiile noi să se bazeze pe informațiile deja acumulate, posibilitatea copilului de a interveni în crearea de situații noi, utilizarea în practică a cunoștințelor teoretice, capacitatea cadrului didactic de a transmite elevilor materialul de învățare și susținerea Î de către „activitățile extrașcolare și extracurriculare” [117, p. 129].

Motivația internă strâns legată de activitatea mentală determină ICg și se manifestă prin dorința de a înțelege fenomene complexe fiind o componentă importantă a gândirii critice și creative. În condițiile în care, „motivul și scopul” [134, p. 47] sunt doi piloni pe care se sprijină comportamentul uman, Î este influențat de factori, precum: curiozitatea, relevanța cunoștințelor și susținerea unui mediu favorabil activității de învățare. O formă complexă de curiozitate, care depășește sfera învățării în context formal, determină IC. Acesta, de cele mai multe ori, este strâns legat de scopuri personale. În timp ce Î pune accent pe procesul de însușire a informațiilor, ICg

susține acest proces prin dorința de a depăși etapele superficiale de înțelegere. Astfel, IC reprezintă sursa de alimentare a ÎÎ și ICg, iar, împreună, sunt interconectate și se susțin reciproc.

În continuare, pornind de la abordările prezentate anterior, ne propunem să facem referire la noțiunea de ICg ce a evoluat de-a lungul timpului, având la temelie diverse teorii și abordări din psihologie și educație. Inițial, ICg a fost studiat de către psihologul german W. Wundt [apud 168] care consideră că acesta este o stare emoțională ce influențează atenția și memoria, fiind esențial pentru înțelegerea naturii umane și a proceselor mentale. Acesta a fost unul dintre fondatorii psihologiei experimentale, considerând ICg drept o componentă fundamentală a psihologiei și fiind de părere că este foarte important să studiem cum gândim, simțim și percepem lumea din jurul nostru. Ulterior, teoria lui J. Dewey [168] a adus o nouă perspectivă asupra ICg, afirmând că acesta reprezintă rezultatul unei activități mentale intense și implicate, care stimulează procesele de gândire și învățare. Conform lui Dewey, ICg este legat de existența unui scop sau obiectiv clar în procesul de învățare, teorie ce confirmă, după părerea filosofului și educatorului american, faptul că oamenii sunt dispuși să învețe mai bine atunci când sunt implicați într-o activitate care îi pasionează și are relevanță pentru ei. În prezent, conceptul de ICg este abordat din perspectiva teoriei constructiviste a învățării, care susține că interesul este o componentă esențială în procesul de învățare și trebuie să fie susținut și stimulat în mediul educațional, implică posibilitatea de a alege, relevanță și legătură cu subiectul, conexiuni interdisciplinare, utilizarea tehnologiei, relevanța practică; motiv pentru care educația trebuie să fie o experiență interactivă care să promoveze curiozitatea, creativitatea și gândirea critică a elevilor. Prin acest fenomen, învățarea devine mai eficientă și mai plăcută atunci când elevul este interesat de conținutul sau obiectivul activității. Astfel, ICg este considerat o sursă de motivație în învățare, cu impact semnificativ asupra performanței școlare [168].

Din argumentele prezentate anterior, privind evoluția conceptului de ÎÎ, ne propunem să subliniem problema activității și evoluției acestuia din perspectiva importanței motivației și a implicării cognitive în procesul de învățare și de dezvoltare personală, ce reflectă curiozitatea și motivația individului pentru a se implica activ în activități intelectuale și pentru a dobândi cunoștințe, datorită însușirilor interesului, precum: intensitatea și durabilitatea, diversitatea și profunzimea interesului, curiozitatea – ca etapa incipientă - (Г. Щукина, N. Morozova), relevanță, experiențe anterioare, provocare intelectuală, autonomia și motivația intrinsecă. Dezvoltarea curiozității și interesele cognitive ale elevilor au un impact deosebit asupra succesului lor în procesul de învățare. Prin susținerea și încurajarea acestor aspecte, educația devine mai eficientă și mai atrăgătoare, pregătindu-i pentru provocările și oportunitățile viitoare.

Concluzionând, în opinia noastră, **IÎ reprezintă un concept central în psihologia educației, cu referire la motivația internă a unei persoane, de a învăța și de a explora informațiile noi. În contextul în care s-a demonstrat că IÎ manifestă curiozitate, dorința de rezolvare a problemelor și înțelegerea conceptelor complexe, este important de precizat caracteristicile acestui factor crucial în procesul de învățare, și anume: durabilitate (eforturile de învățare sunt susținute pe termen lung și sunt mai puțin independente de recompensele externe), autodeterminare (persoanele sunt motivate intern să exploreze și să învețe, să depună eforturi suplimentare în înțelegerea subiectelor complexe și rezolvarea de probleme) și angajament activ (angajament activ în activitățile de învățare).**

1.1.1. Clarificări terminologice privind interesul pentru învățare

Strâns legat de motivație și angajamentul elevilor, IÎ reprezintă un element esențial în procesul educațional. Potrivit literaturii de specialitate, interesul este identificat ca legătura stabilită dintre cerințele interne, trebuințe și acțiuni [apud 210, p. 176-182]. Definirea conceptului de interes în cercetările teoretice, psihologice și pedagogice este privită din mai multe perspective, în funcție de domeniul de studiu și contextul în care acesta este analizat. În general, interesul este înțeles ca o formă de motivație care ne determină să ne implicăm în activități, într-o manieră plăcută și voluntară. Reprezentând un concept central în psihologia educațională și cognitivă, ICg este definit în diverse dicționare și surse de specialitate, punând accent pe importanța pe care o are în procesul de învățare. Traversarea științifică a conceptelor de ICg, IÎ și IC generează abordări diferite care cuprind dimensiuni, clarificări ale formelor de manifestare, componente structurale, funcții în procesul de predare-învățare-evaluare și indicatori. Nenumărate definiții existente în literatura psihopedagogică ale termenului de interes demonstrează diferite poziții ale cercetătorilor. Nu vom cita toate părerile privind zona de interes, ci doar o parte dintre acestea, astfel încât să putem face o diferențiere între conceptele de: ***interes cognitiv*** (ICg), ***interes pentru învățare*** (IÎ), și ***interes pentru cunoaștere*** (IC). Pentru a putea studia într-un mod amănunțit conceptele propuse, trebuie să pornim de la câteva elemente de bază care formează aceste noțiuni. Spre exemplu, noțiunea de interes, ce aduce în discuție diferite teorii și puncte de vedere pentru definirea acesteia. **Întrebarea la care trebuie să răspundem înainte de a analiza ce presupun diferitele tipuri de interes este următoarea: Care sunt procesele psihologice ce leagă interesul de curiozitate și atitudine și care este legătura dintre acestea?** Răspunsul se găsește în faptul că acești trei piloni interconectați psihologic conduc la înțelegerea modului prin care se influențează reciproc pentru a oferi idei și perspective valoroase în vederea îmbunătățirii strategiilor educaționale. Deoarece

promovează angajamentul și performanța academică, interesul reprezintă o stare motivațională caracterizată prin dorință și explorare. La rândul ei, curiozitatea, fiind adesea declanșată de stimuli, mai mult sau mai puțini cunoscuți, reprezintă tot o stare motivațională și cognitivă, un motor puternic al învățării. Predispoziția mentală și emoțională, pozitivă sau negativă, ce influențează comportamentul uman, este reprezentată de atitudine. Cu alte cuvinte, procesele psihologice care fac legătura dintre curiozitate și atitudine, se remarcă prin faptul că interesul stimulează curiozitatea ce contribuie la formarea unei atitudini pozitive a elevului pentru actul învățării, iar aceste atitudini pozitive sprijină interesul pe termen lung.

Informațiile prezentate de J. M. Harackiewicz, J. L. Smith, & S. J. Priniski [apud 211] demonstrează că termenul de interes descrie două experiențe distincte: prima dintre ele se referă la experiența individului de a fi captivat de un fenomen/situație/obiect, a doua experiență este dată de sentimentul de durabilitate. Prin urmare, interesul este o stare psihologică caracterizat de efort și atenție – *interes situațional* și este și o predispoziție de durată – *interes individual* (Hidi & Renninger, 2006). Această dualitate scoate în evidență bogăția conceptului de interes și contribuie la complexitatea definirii.

ICg la elevii din învățământul primar reprezintă una dintre cele mai importante motivații [113-115; 155-157], iar, ca orice trăsătură de personalitate, **se formează și se dezvoltă prin activitatea de predare** [168; 113-115]. Cercetările contemporanilor acordă o atenție deosebită evoluției conceptului de ICg, iar informațiile adunate din diverse opinii condiționează o apreciere complexă a acestui concept. În prezent, evoluția noțiunii de ICg la elevii din învățământul primar se referă la încurajarea de către cadrul didactic a dorinței copiilor de a învăța. Acesta afectează caracterul elevului și conduce la dezvoltarea stereotipurilor comportamentale. În mod implicit, este afectat nivelul de educație în viitor. Traseul cognitiv, din momentul în care este parcurs, devine un mecanism de acumulare și stocare a informațiilor, aptitudinilor și competențelor, iar „dezvoltarea bazei de informații se construiește pe un nivel diferit” [77, p. 51]. După părerea lui Mc. Dougall, „*interesul este atenția în stare latentă, iar atenția, la rândul ei, reprezintă interesul în acțiune*” [apud 59]. Dezvoltarea ICg devine, treptat, baza unei atitudini pozitive pentru procesul învățării, acționând toate procesele mentale, fiind o parte a personalității individului.

Într-o altă deturnare psihologică, autoarea Г. И. Щюкина, în studiile sale, se referă la ICg ca fiind o dorință a individului de a pătrunde în fenomenul cunoașterii, în teorii, într-o studiere aprofundată și nu reprezintă doar o simplă descoperire și înțelegere a realității [202]. În dezvoltarea ICg, autoarea prezintă faptul că nucleul este dat de elementele noi și bagajul de cunoștințe acumulat care reprezintă sursa transferului ICg la nivelul superior. Cercetătoarea în domeniul ICg este de părere că școlarul este motivat de curiozitate, sete de cunoaștere și dorința de a explora noi

informații și idei. Toate acestea influențează procesele mentale și comportamentul uman. Cu alte cuvinte, ICg reprezintă un factor important în procesul de învățare și de dezvoltare a cunoștințelor și abilităților cognitive. Apariția ICg este diferențiat, în funcție de particularitățile copilului. Astfel, sub influența impresiilor noi, apare interesul-atracție. Interesele care se limitează la un anumit tip de activitate sau temă sunt interesele izolate. În sens generalizat, apare interesul ca o punte de legătură între disciplinele de învățământ, privite ca un întreg. În final, interesul specializat, fiind și cel mai puternic, reprezintă ultima etapă în dezvoltarea ICg.

Apresiasi la justa valoare, revenim la ÎÎ, a cărei componentă include o activitate cognitivă stabilă. ÎÎ al elevilor se desfășoară la fiecare etapă a vieții. În acest sens, un factor deosebit de important în stimularea cunoașterii îl reprezintă natura creativă a activității educaționale și cognitive, alături de competitivitate și caracterul ludic. Impactul emoțional al factorilor menționați anterior asupra elevilor din învățământul primar trezește și dezvoltă ÎÎ al elevilor. Astfel, activitatea cognitivă a elevului crește – condiție necesară asigurării succesului învățării [113-115; 155-157]. Formarea și dezvoltarea ÎÎ la elevii din învățământul primar se referă la încurajarea de către cadrul didactic a dorinței copiilor de a învăța. În mod implicit, este afectat nivelul de educație în viitor. Doi factori principali conduc la activitatea cognitivă a elevului de vârstă școlară mică, și nu numai, ca o condiție pentru continuarea procesului învățării cu succes: curiozitatea naturală a copiilor și activitatea stimulatorie a cadrului didactic. Învățarea reprezintă unul dintre tipurile de cunoaștere a lumii înconjurătoare, fiind trăsătura cea mai importantă de care depind caracteristicile activităților educaționale [15; 168; 113-115]. Pentru elevul de vârstă școlară mică, informațiile despre propriile abilități și aptitudini sunt interiorizate, iar ÎÎ devine mai profund și mai specific. Prin urmare, profesorul pentru învățământul primar trebuie să **formeze motivația educațională bazată pe legătura dintre IC-ICg-ÎÎ**.

În ceea ce privește structura intereselor științifice, autorul Roco identifică *componenta afectivă* (emoții și sentimente pozitive), *componenta cognitivă* (informații și înțelegerea conceptelor) și *componenta comportamentală* (participarea la proiecte și activități științifice) [128]. Fără îndoială, dacă ne raportăm la factorii determinanți, aceștia se concretizează în: *factori personali* (curiozitate, inteligență, stiluri de învățare), *factori educaționali* (metode inovative de predare, influența mediului educațional) și *factori socio-culturali* (relația școală-familie-comunitate în susținerea intereselor științifice) [128].

În contextul determinării fundamentelor teoretice și validării praxiologice a presupuzițiilor teoretice pentru cercetarea noastră, este oportun să concluzionăm componentele ICg: *curiozitatea* (reprezintă dorința de a explora și a descoperi lucruri noi, de a înțelege mai bine lumea și de a fi mereu în căutare de informații și provocări noi cu rol în

stimularea motivației pentru învățare), relevanța (este legată de capacitatea subiectului de a vedea importanța și utilitatea unei sarcini) și implicarea (gradul în care individul simte că este implicat într-o activitate și are control asupra acesteia).

Pornind de la ideea potrivit căreia **conceptul de interes este corelat cu cel de curiozitate** în conduitele cognitive, cele două fenomene se suprapun [27, 59, 60, 201, 202]. Atât curiozitatea, cât și interesul se referă la acele atitudini emotiv-cognitive, cu specificația că particularitățile interesului sunt date de: stabilitate, persistență și caracter cognitiv ridicat. Prezența sau lipsa interesului declanșează orientarea și susținerea tuturor activităților psihice. Curiozitatea este unul dintre aceste procese, reprezentând dorința de a cunoaște, de a explora și de a descoperi lucruri noi [97, 105, 197, 201]. Ea poate fi considerată un aspect al interesului care îl motivează pe individ să caute informații și să se angajeze în învățare și explorare. Curiozitatea este stimulată de factori precum noutatea, incertitudinea sau relevanța pentru obiectivele personale ale individului [133, 146, 201]. Atitudinea joacă, de asemenea, un rol important în formarea și menținerea interesului. Atitudinea este o evaluare subiectivă a unui obiect, subiect sau activitate și poate influența modul în care individul răspunde la acestea. Atitudinea pozitivă față de un subiect sau o activitate poate crește probabilitatea ca individul să fie interesat și să se angajeze în mod activ în învățare sau explorare. Legătura dintre interes, curiozitate și atitudine este complexă, fiind influențată de o varietate de factori [27, 167, 97, 105, 197]. De exemplu, o atitudine pozitivă față de învățare și cunoaștere stimulează interesul și curiozitatea unui individ într-un anumit subiect. Pe de altă parte, experiențele anterioare sau percepțiile negative inhibă interesul și motivația pentru învățare.

La sugestiile expuse anterior, se mai adaugă delimitările **interesului pentru cunoaștere (IC)** în DEX. Așadar, depistăm că termenul *interes* include: dorința individului de a cunoaște și de a înțelege, dezvoltarea atenției și a curiozității prin acțiunile întreprinse și varietatea fenomenelor. Interesul presupune motivație intrinsecă cognitivă (H. Berlyne, A. Leontiev, P. Golu), fapt ce conduce la curiozitate epistemică. Din aceste considerente, având ca punct de plecare tipurile de cunoaștere (artistic-estetică, empirică, filosofică, mitic-religioasă și științifică), „*principiul unității și diversității lumii determină interdisciplinaritatea*” [111, p.136-139], conform concepției cercetătorului Vl. Pâslaru, iar în contextual prezentei cercetări, **interdisciplinaritatea va servi drept condiție-cheie pentru dezvoltarea ÎÎ, studiu menționat și efectuat în capitolul 3.**

Conceptul de curiozitate se află în sfera activității interesului. Deși strâns legate și adesea considerate sinonime, conceptele de curiozitate și interes prezintă diferențe fundamentale: curiozitatea se dezvoltă datorită condițiilor socio-culturale și a educației. În secolele trecute, cunoașterea făcea referire, printr-o abordare monodisciplinară, la analiza și sinteza informațiilor, iar, în prezent, prin interdisciplinaritate, cunoașterea face trimitere la noi tehnologii, inovație și

cercetare aplicativă [130, p. 29-30]. În vederea fundamentării IC, apreciem părerea psihologilor Piaget, Bruner, Levitov, Vîgotshi care susțin ideea apariției, a dezvoltării și a menținerii acestuia la elevii care conștientizează importanța informațiilor și a cunoștințelor despre tot ceea ce îi înconjoară. Potrivit acestora, din punct de vedere pragmatic, etapa de formare și menținere a IC reprezintă punctul de plecare, „*cea dintâi motivație elementară*” [59, p. 39] în formarea personalității copilului, în pregătirea acestuia din punct de vedere psihic, în formarea a ceea ce numește Schiler, „*suflet frumos*” [apud 59, p. 40]. Conform teoriei piagetiană, teorie ce determină gradul și calitatea actului educațional, copilul parcurge patru stadii în dezvoltarea inteligenței: stadiul inteligenței senzorio-motorie (0-18 luni/2 ani), stadiul pre-operațional (2-7/8 ani), stadiul operațiilor concrete (7/8-11/12 ani) și stadiul operațiilor formale (9 11/12-15/16 ani) [apud 113].

Din perspectivă funcțională, propunem, spre analiză, definițiile IC așa cum sunt ele prezentate de unii psihologi, cu delimitarea celor două concepte: **curiozitatea** pune în valoare echilibrul dintre organism și mediul înconjurător, în timp ce **ICg** se dezvoltă și devine, treptat, factor psihologic de stimulare și susținere a activității elevului. IC este privit de către unii psihologi ca o expresie a unei trebuințe spirituale [62], alți psihologi privesc această zonă de interes ca fiind o expresie a raportului dintre trebuințele individuale și condițiile externe (E. D. Super) sau „*un catalizator al proceselor de asimilare mintală*” (J. Piaget), „*o atitudine*” (Cattel, Chircev, Larbeceanu), respectiv „*o orientare a activității omului*” (Salade, Zorgo) [60, p. 19]. Curiozitatea, după C. D. Ușinscki, este rezultatul înțelegerii de către școlar a legăturii care se stabilește între mediul intern al informațiilor acumulate, este modalitatea prin care cadrul didactic gestionează procesul instructiv-educativ atractiv și-l poate conduce pe copil spre o concentrare maximă [8, p. 134].

Potrivit psihologului american E. D. Super, interesele sunt considerate „*resurse, forțe motrice*” [apud 60, p. 38], pe care trebuie să le descoperim și să le folosim ca „*resurse naturale*” [apud 60, p. 38]. Gândirea filosofică reprezentată de nume, precum: Descartes, J. Locke, Leibniz, D. Hume, Kant, alături de gândirea științifică stau la baza teoriei IC. Astfel, cunoașterea a fost înțeleasă, potrivit lui Platon, „*ca un progres în interiorul nostru*”, iar potrivit lui G. Martinotti, cunoașterea se remarcă printr-un „*sistem de informații și date interconectate*” [191, p. 166]. În timp ce P. Druker se referă la cunoaștere ca fiind „*informație centrată pe rezultate*” [62, p. 147], M. Gilbons face referire la „*caracterul transdisciplinar al cunoașterii*” [177].

Esența vizează faptul că inteligența reprezintă cel mai important pilon al performanței academice, iar curiozitatea susține creativitatea și inovația elevului de vârstă școlară mică; un avantaj pentru supraviețuire și adaptare. Referitor la curiozitate, psihologul C. D. Ușinscki este de părere că aceasta formează noi orizonturi în formarea personalității copilului, iar activitatea

intelectuală trece în sfera cunoașterii. Or, dacă această curiozitate nu satisface dorințele individului și nu este de ajutor în rezolvarea problemelor și găsirea răspunsurilor la întrebările adresate, produce dezamăgire, conducând până la eșec școlar. În mod clar, în sectorul de cercetare științifică și de inovație, au apărut domenii interdisciplinare, iar IC are un impact pozitiv asupra actului învățării prin stimularea și menținerea atenției, fiind o forță energizantă asupra acumulării de cunoștințe. În funcție de trebuințe, IC se reflectă în mai multe domenii: interes pentru activități de formare, de organizare și conducere, de producere a bunurilor materiale. Fiind mai complexe decât trebuințele și motivele, în structura psihică a intereselor sunt incluse „*elemente cognitive, afective și volitive*” [31, p. 107].

Autori precum: M. Faucault, L. Febrve, P. Feyerabend au extins ideile lui Bachelard cu privire la cunoașterea activă și cea științifică, cu aplicabilitate în filozofie și educație. De altfel, idei valoroase, în ceea ce privește interesul ca motivație, le regăsim la J. Dewey [apud 168], conform căruia, apreciem că interesul este o motivație internă care determină individul să caute informații și să exploreze noi domenii de cunoaștere pentru a-și satisface curiozitatea intelectuală [168]. L. S. Vigotschi [155-157] privește interesul drept o concentrare a atenției asupra anumitor aspecte ale realității care facilitează învățarea și asimilarea de cunoștințe, iar potrivit lui H. Spencer [apud 168; 113-114], interesul este o conexiune afectivă și pasională a individului față de un anumit domeniu de cunoaștere sau subiect care îl motivează să se implice activ în studiul acestuia.

Cercetările din ultima perioadă au scos în evidență un factor deosebit de important ce determină succesul școlar: „*ICg al elevului*” [60, p. 42]. Format în „*structurile arhaice ale personalității și provenind din rădăcina biologică a curiozității*” [60, p. 18], IC evoluează către o motivație de succes. Legat de curiozitate, dorință de cunoaștere, capacitate analitică și critică, fiecare individ, la naștere, posedă un program genetic alcătuit din multiple calități, care pot tinde și spre domeniul artistic, spre acei elevi supradotați [apud 28, p. 265-271]. Elevul supradotat este atras de subiecte complexe și abstracte, motivați de provocări intelectuale și dezvoltarea gândirii critice deoarece, la vârstă școlară mică, IC este stimulat de „*forma neobișnuită a obiectelor sau de culorile vii*” [60, p. 15]. Traseul de la curiozitate către IC reprezintă un aspect foarte important în dezvoltarea personalității copilului. Manifestarea interesului este în strânsă legătură cu temperamentul copilului. Astfel, dacă colericul și sangvinul își arată „*pregnant interesul*” [60, p. 34], flegmaticul și melancolicul se manifestă mai greu, acest aspect fiind mai discret. În plan general, analiza conceptului de interes este în strânsă legătură cu noțiunea de curiozitate. Termenul de curiozitate este definit și explicat în DEX sub termenul de interes sau dorința individului de a căuta, de a cerceta și de a afla. Curiozitatea reprezintă „*forma de bază a atitudinii intrinseci*” [apud 105, p. 74], un alt factor care determină ICg. În acest sens, I. Neacșu evidențiază următoarele ținte:

„lucru diferențiat, precizarea obiectivelor, asigurarea managementului timpului între nivelul informațional și nivelul curiozității” [apud 105, p. 75]. Cu alte cuvinte, putem conchide că termenul de curiozitate este sinonim cu cel de interes, deoarece contribuie la activitatea de satisfacere a interesului și de valorificare a efortului depus. Cu toate că sunt două concepte abordate din punct de vedere al sinonimiei, există elemente care le diferențiază. Unul dintre acestea se referă la faptul că noțiunea de curiozitate reprezintă rădăcina biologică din care izvorăsc și se dezvoltă condițiile socio-culturale, în timp ce noțiunea de IC reprezintă ICg. Datorită impulsului cognitiv, elevul este activ în diverse sarcini didactice cu „*grad diferit de complexitate*” [105, p. 28].

În motto-ul: „*Trebuie să ai haos și nebunie pentru a da naștere unei stele*” (Fr. Nietzsche) [219], IC face referire la gândirea divergentă, stimularea și menținerea creativității și a atenției, curajul exprimării, apelarea la metode inovative care să trimită elevul în căutarea unei soluții unilaterale prin strategii didactice pertinente: problematizarea, conversația euristică, învățarea prin descoperire. Este cunoscut faptul că succesul elevilor are la bază inteligența acestora, iar elevii cu rezultate bune și foarte bune la învățătură au un coeficient ridicat de inteligență. Potrivit cercetărilor în domeniu, factorul principal care conduce elevul către succesul școlar este IC. Fapt ce demonstrează că nu numai inteligența este responsabilă de acest aspect, ci și atitudinile, respectiv aptitudinile. În antiteză, suntem de acord cu ideea conform căreia, eșecul școlar nu este cauzat permanent de „*lipsa de aptitudini intelectuale, ci de lipsa ÎÎ*” [60, p. 42].

Într-o admirabilă sinteză, noțiunea de **interes pentru învățare (ÎÎ)** este definită ca un produs final al unor interacțiuni multiple: pregătire, sprijin, efort individual, motivație, inteligență, atitudine pozitivă și disciplină. Forma superioară a interesului este reprezentată de interesul creativ care conduce la rezolvarea de probleme, prin: descoperire și originalitate, devenind un pilon important în mobilizarea și afirmarea copilului, o componentă a personalității [122]. Reperele conceptuale ale dezvoltării interesului elevilor pentru învățare prezintă o viziune asupra problematicii ICg, alegerii strategiilor care conduc la stimularea ÎÎ, selectarea teoriilor și modelelor învățării pentru reușita școlară, respectiv abordarea interdisciplinară. Astfel, numitorul comun al tuturor definițiilor este dat de legătura dintre o cerință subiectivă și un obiectiv propus.

În aceeași optică, învățarea se formează în urma interacțiunii dintre procesele sociale și procesele cognitiv-individuale, fiind implicat „*conflictul socio-cognitiv*” [135, p. 5] (având la bază teoria lui Piaget), în care elevii de vârstă școlară mică trebuie să fie antrenați în rezolvarea problemelor prin comunicare verbală și „*construcția cunoștințelor*” (teoria lui Vîgotschi) [157, p. 6], mecanism ce implică acumularea de noi cunoștințe, priceperi, deprinderi și înțelegerea legăturii dintre aspectele sociale și cele individuale. Interesul, ca factor determinant al învățării, potrivit lui J. Dewey, este un element esențial al procesului de învățare, deoarece motivează elevul

să descopere și să exploreze informații și cunoștințe noi [168]. Ca mecanism de atragere a atenției și implicare activă în învățare, conform lui J. Bruner, interesul este o forță motivațională puternică ce îi determină pe elevi să fie atenți și să se implice activ în procesul de învățare. Opinie similară împărtășește și L. S. Vîgotschi care susține că stimularea interesului elevilor pentru un anumit subiect îmbunătățește procesul de memorare și reținere a informațiilor. Din ceste perspective, reiese că interesul nu este un simplu capriciu, ci o construcție psihologică, având atât o componentă cognitivă, cât și una afectivă.

Analizând studiile efectuate de către psihologi și pedagogi, **considerăm ÎÎ a fi cel mai important** deoarece este un progres al societății în care trăim, crește stima de sine a elevilor, se dobândesc cunoștințe cognitive, se formează abilități practice, se dezvoltă deprinderi de comportament, prin intermediul interdisciplinarității, și nu numai. **În formularea propriei definiții a ÎÎ, ne bazăm pe faptul că activitățile de învățare pornesc de la experiența elevului, astfel încât, menținerea interesului acestuia pentru achiziții, învățarea însoțită de dezvoltarea și strategia propriei activități de învățare, tratarea selectivă a informației, dezvoltarea motivației intrinseci în detrimentul celei extrinseci, utilizarea platformelor și a metodelor inovative digitale.**

Privit sub aspect psihologic, apreciem interesul ca fiind *o stare de curiozitate, implicare sau dorință de a explora și învăța mai mult despre un anumit domeniu sau subiect, cu implicarea diferiților factori: experiențe anterioare, valori personale și nevoi individuale*. Interesul este alimentat de diverse lucruri, precum: pasiuni personale, curiozitate, provocări sau recompense. O importanță similară subliniază și A. Bandura, care a dezvoltat teoria dezvoltării sociale cu accent pe importanța interesului și implicării personale în procesul de învățare și de dezvoltare. Psihologul a abordat tema interesului din perspectiva teoriei învățării sociale, argumentând că interesul este influențat de o serie de factori sociali și contextuali. Mai precis, a subliniat importanța observării comportamentului modelelor, al recompenselor și al pedepselor asociate cu aceste comportamente în formarea interesului pentru anumite activități. Nu mai puțin valoroase sunt și cercetările autorilor care au investigat modul în care factori, precum motivația, curiozitatea sau implicarea afectează procesul de învățare și de dezvoltare a individului: H. Gardner, L. S. Vîgotschi, C. Dweck și J. Bruner.

Din punct de vedere social, ÎÎ al elevilor se reflectă în faptul că aceștia doresc să învețe pentru a deveni viitorii adulți pregătiți pentru societate. Acest obiectiv pornește din familie și se dezvoltă în școală. Pentru elevul de vârstă școlară mică, un rol important în stimularea ÎÎ îl au jocurile didactice, iar un prim pas spre activitatea creatoare îl are metoda demonstrației, cu aplicabilitate în practică. Această metodă, împreună cu metoda conversației și cea euristică, se folosește la instruirea copiilor în grupuri mici. Activitatea de grup dă posibilitatea elevilor să-și

manifeste spiritul comunicativ, creativitatea și inițiativă în luarea deciziilor. Deosebit de însemnată este ideea de a susține afirmațiile autorilor care au explorat și evidențiat interesul din punct de vedere social, stimulând discuțiile pe teme din societate, ce includ inegalități sociale, nedreptatea, discriminarea, sărăcia, corupția și multe altele, autori precum: C. Dickens (a scris despre nedreptatea și inegalitățile sociale din Anglia victoriană în opere, precum „Marile speranțe” și „Oliver Twist”). Contribuții semnificative privind analiza socială și politică, abordând teme universale precum nedreptatea socială, rasismul, exploatarea muncitorilor și controlul politic, sunt oferite de D. Montgomery, N. Lichtenstein și R. Halpern. Aceștia au scris despre G. Orwell, autorul romanului „1984”, ce a cercetat tema manipulării mediului politic împotriva nedreptății sociale, autorul romanului „The Jungle”, U. Sinclair a expus condițiile inumane din industria cărnii din Chicago la începutul secolului al XX-lea și autoarea afro-americană, M. Angelou, a pus accent pe discriminare, rasism și lupta pentru drepturile civile.

Într-o altă perspectivă, în funcție de latura subiectiv-obiectivă a interesului, cercetătoarea T. Bularga face referire la [27, p. 24]:

- *componenta motivațională*, cu trimitere la motivele care conduc spre activitatea propusă;
- *componenta emoțională*, interesul funcționează diferit, în funcție de nivelul de dezvoltare;
- *componenta intelectuală*, cunoașterea cu exactitate a conținutului;
- *componenta volițională*, conștientizarea scopului legat de interes și depășirea problemelor.

Este evident că structura ICg se bazează pe: obiective precise și bine stabilite, motivație, obiective generale și mijloace de atingere a acestor obiective și feedbackul. Reiese că, fiind o formațiune psihologică, ICg are la bază motivul. Suntem de părere că teoria lui E. Erikson completează teoria dezvoltării cognitive a lui Piaget. Psihanalistul american de origine germană a identificat opt etape psihosociale în dezvoltarea copilului: „*încredere vs neîncredere, autonomie independentă vs îndoială, inițiativă vs culpabilitate, competență vs inferioritate, identitate vs confuzie, intimitate vs izolare, deschiderea eului vs stagnare, integritate vs disperare*” [217, p. 11].

Definițiile interesului prezentate atât în literatura psihologică, dar și în cea pedagogică, se ramifică în definițiile unor autori care fac referire la interes ca atitudine a personalității elevului (V. Measișcev, B. Ananiev, T. Egorov), respectiv autori care plasează interesul în zona orientării (S. Rubinștein, D. Salade, P. Popescu-Neveanu, U. Șchipou, B. Teplov). Din această ramificație a definițiilor noțiunii de interes, apare următoarea întrebare: **interesul reprezintă atitudine sau orientarea personalității?** Răspunsul argumentat reiese din părerile pedagogilor ruși: N. Morozova, V. Maximova și S. Soloveicik care fac trimitere la următoarele tipuri de interes: interes „*situativ, reactiv și episodic*” [27, p. 9], fiind pus în mișcare datorită imaginilor frumoase ale obiectelor și fenomenelor și scăzând în intensitate în momentul în care obiectul se pierde din aria vizuală și

interesul „*personal, de inițiativă, stabil*” [27, p. 10], care nu depinde de o anumită situație și apare pe o perioadă de timp mai îndelungată, reprezentând, în viziunea lui N. Morozova, etapa superioară de dezvoltare (interes personal, stabil) și etapa inferioară de dezvoltare (interes episodic). În ceea ce privește manifestările ICg, A. K. Mapkova [201] se referă la două grupuri de caracteristici: caracteristicile calitative: activitate, feedback pozitiv, înțelegere și independență, respectiv caracteristicile dinamice: „*emoție pozitivă și negativă, stabilitate și intensitate*” [201, p. 58].

Luând act de discuțiile abundente ale cercetătorilor pedagogi și psihologi, **putem conchide o variantă proprie a definirii termenului de interes: un sistem psihopedagogic complex de trăiri și nevoi ale indivizilor de a-și atinge scopurile propuse, de a-și concentra și menține atenția distributivă sub influența acțiunii factorilor interni și externi, respectiv a tactului pedagogic, pentru a produce ecou productiv privind descoperirea, dinamizarea și dezvoltarea aptitudinilor, a voinței și a creativității, în scopul atingerii performanțelor individuale și școlare și a unui proces de predare-învățare-evaluare de calitate.**

Desigur, pe măsură ce cercetările din domeniul psihologiei educaționale au avansat, ICg a devenit parte componentă a procesului instructiv-educativ, cu rol în influențarea modului în care o persoană își formează comportamentul și atenția, își reglează motivația și gândirea pentru a obține randament în sarcinile cognitive și de învățare pe termen mediu și lung. Studiile de specialitate au identificat factorii care contribuie la dezvoltarea și menținerea interesului elevilor, importanța contextului și a modului în care obiectivele sunt prezentate și structurate pentru a stimula interesul și angajamentul elevilor în procesul educațional. În această ordine de idei, din cercetările psihologice și pedagogice contemporane privind problema interesului și având ca reper curriculumul pentru învățământul primar, se impune stabilirea calităților componentelor ICg care, după cercetătoarea T. Bularga, sunt similare componentelor interesului pentru muzică, deoarece au un specific universal, general. În scopul argumentării acestui fapt, cercetătoarea face referire la opiniile autorilor: (L. S. Vîgotschi, S. Rubinștein, B. Teplov, D. Salade, I. Drăgan, N Morozova), și anume:

Componenta cognitivă sau intelectuală. Cuvântul *intelect* provine din latinescul *intellego, ere, lexi, lectul* are înțelesurile de a observa, a remarca, a înțelege, a pricepe. Intelectul este înțeles în literatura de specialitate ca „*un ansamblu de funcții mentale*” [122]. Popescu-Neveanu, de exemplu, pune accent pe rolul central al gândirii logice și abstracte, în timp ce E. Macavei subliniază „*integrarea cunoștințelor și abilităților practice*” în acest concept [91, p. 166]. Autorii I. Nicola și D. Farcaș fac referire la educația intelectuală ca fiind „*una dintre laturile educației care constă în selectarea, prelucrarea și transmiterea valorilor sub formă de cunoștințe, priceperi și deprinderi*” [102, p. 7]. La rândul său, profesorul S. Cristea abordează

noțiunea de educație intelectuală ca „o dimensiune cognitivă a capacității de formare și dezvoltare a personalității umane” [50, p. 131]. Prin urmare, putem afirma că **educația intelectuală reprezintă modalitatea de a pătrunde în miezul obiectului, cunoașterea și asimilarea acestuia; o formă de organizare a procesului instructiv-educativ și vizează două aspecte majore: pe de o parte, crește randamentul școlar al elevului și, pe de altă parte, originalitatea mentală individuală și capacitatea de a selecta informațiile.**

De remarcat sunt cercetările din sfera componentei cognitive sau intelectuale care au inspirat și încurajat o predispoziție pentru descoperire și pentru aprofundarea cunoștințelor. Reprezentativi sunt: J. Dewey – filozof și pedagog american – care a subliniat importanța experienței și a cunoașterii practice în procesul de învățare, A. Einstein – fizician teoretician german – a demonstrat un profund interes pentru înțelegerea legilor naturii, V. Woolf a abordat subiecte intelectuale complexe legate de identitate, feminism și psihologie și C. Sagan a fost un adept al gândirii critice și a promovat înțelegerea științifică a lumii în care trăim. Cercetările analizează impactul abilităților cognitive, cu referire la memorie, atenție, gândire critică și rezolvare de probleme privind ÎI și randamentul academic al elevilor.

Componenta motivațională. Leonard Beauvais și Scholl (1999) au adus contribuții în explicarea conceptului de componentă motivațională având ca punct de plecare principalele teorii motivaționale din literatura de specialitate, descriind cinci dimensiuni motivaționale: motivația proceselor intrinseci, instrumentală, internalistă, externalistă, internalizarea obiectivelor. Prin aplicarea și validarea diferitelor chestionare, autorii argumentează că teoriile motivaționale sunt integrate prin recunoașterea de către ceilalți din jur. Atunci când interesul face trimitere la motivația intrinsecă cognitivă (Berlyne, Harlow, A. Leontiev, P. Golu) se implică și curiozitatea epistemică care produce, de cele mai multe ori, plăcere. Din prisma însușirilor privind studierea motivelor în strânsă legătură cu activitatea propriu-zisă, cercetătorii T. Amabile, D. Salade, Г. Щукина susțin „*motivele de realizare a potențialului individual*” [202], în timp ce S. Rubinstein înglobează „*motive de relevare a aptitudinilor individuale și a obligațiilor față de comunitate*” [apud 27, p. 12]. Astfel, interesul este susținut de motivația în creștere. Deosebit de importantă este observația lui E. Thorndike [apud 168] în ceea ce privește succesul școlar, în sensul că reușita în actul instruirii este stimulativă și se focalizează pe interese. Fundamentele în psihologia educației – motivarea și interesele școlarilor – influențează randamentul academic al școlarilor. De astfel, în studiul privind interesul elevului în 19 școli, s-a demonstrat faptul că principala sarcină a actului educațional nu este exploatarea intereselor, ci, mai degrabă, formarea acestora (N. Sillamy, 1996). Destul de evident este locul pe care îl ocupă în structura interesului motivul intrinsec și ne oferă posibilitatea de a afirma că acesta *realizează puntea de legătură dintre emoții și interes, cu caracter*

personal, cu contribuție deosebită în conținutul activităților caracteristice. Dintre autorii care au abordat componenta motivațională a interesului, componentă ce se referă, după părerea noastră, la dorința individului de a se implica într-o activitate, se remarcă: E. L. Deci, R. M. Ryan [167] – teoria autodeterminării, J. Dewey [168] – interesul motivațional susține învățarea, L. S. Vîgotschi [155-157] – teoria dezvoltării socio-culturale și alții.

Componenta emoțională. Componenta emoțională cuprinde patru ramuri principale: conștientizare, reglare, empatie și reglarea emoțiilor altora. Aceste dimensiuni reprezintă competențe fundamentale pe care se bazează capacitățile noastre de a folosi emoțiile în scop constructiv. În opinia noastră, partea emoțională a Î reprezintă cea mai semnificativă componentă, deoarece motivele sunt studiate în strânsă legătură cu activitățile de învățare și componenta emoțională prin prisma faptului că între emoție și interes se creează o punte de legătură: „*nivelul întâi – senzitivitate afectivă*”, „*nivelul al doilea – stările emoționale*” și *nivelul al treilea – interacțiunea dintre sfera emoțională și sfera rațională a personalității*” [27, p. 10-14]. În viziunea noastră, **componenta emoțională se referă la totalitatea emoțiilor generate și trăite în timpul activităților, cu precădere, pe parcursul etapelor de evaluare, în mod diferențiat, manifestat prin obținerea succesului/insuccesului individual. Reprezintă acea conexiune profundă și pasională pe care o simțim față de un anumit subiect sau activitate și care poate fi exprimată prin entuziasm, curiozitate, fascinație sau chiar pasiune.** Autori precum E. Dickinson, F. Dostoevsky, V. Woolf, P. Neruda, S. Plath au exprimat în operele lor o puternică componentă emoțională a interesului.

Componenta volițională. În ceea ce privește structura interesului, „*voința realizează, pe de o parte, funcția importantă de reglare a atenției voluntare și, pe de altă parte, asigură atingerea obiectivului propus prin depășirea obstacolelor*”, preciza T. Bularga [27, p. 13]. Acest deziderat presupune ca volumul gradului de dezvoltare a interesului elevului să fie direct proporțional cu efortul depus de acesta în scopul concentrării și menținerii atenției. Prin această specificație, putem afirma faptul că *elevul trebuie să finalizeze anumite acțiuni prin eforturi volitive care, pe moment, nu i se par interesante, dar care îi sunt necesare, iar componenta volițională a interesului direcționează și controlează atenția și efortul pentru a atinge un scop sau obiectiv pe termen lung.* Identificăm doar câțiva dintre autorii care au abordat acest aspect al interesului: J. Dewey [168], L. S. Vîgotschi [155-157] și alții. Ar fi oportun să menționăm faptul că există o strânsă relație stabilită între interes și laturile personalității. De aici, se naște, potrivit savanților L. S. Vîgotschi [155-157] și I. Neacșu [97-99], următoarele corelații: *necesitate sau trebuință-interes, activitate-interes, atenție-interes.* Pentru a aduce argumente în diferențele dintre *interes și necesitate*, renumitul savant S. Rubinstein oferă următoarea situație: *interesul este focalizat pe idei și dorințe,*

în timp ce necesitatea dispare în momentul în care este satisfăcută. Tocmai în cercetările savanților se vorbește tot mai des despre faptul că necesitatea este temelia și punctul de apariție a interesului. Astfel spus, în **punctul de declanșare a interesului** sunt: necesități de comunicare, de apartenență la un anumit grup, de automanifestare și de creație (apud: C. Rogers, A. Maslow). Nu ar fi corect să nu menționăm că, în componența interesului, un loc important îi revine activității. Se identifică, astfel, corelația *activitate-interes*, care contribuie la stabilitate și la o permanentă activitate a elevilor în procesul instructiv-educativ. Din cele prezentate, rezultă că interesul este o sursă importantă în cazul atenției involuntare, iar legătura dintre atenția voluntară și interes reflectă o anumită concretizare, vizând un obiectiv bine stabilit. Sintetizând o serie de ipostaze ale conceptului de interes în cercetările teoretice, psihologice și pedagogice, putem conchide că definirea acestuia implică o abordare integrată care să țină cont de aspectele cognitive, emoționale și comportamentale; fapt pentru care suntem de părere că:

1. *În cercetările teoretice, interesul* este, de cele mai multe ori, asociat cu concepte, precum: atenția, motivația și implicarea cognitivă. Constă în înțelegerea conceptelor, teoriilor și modelelor care stau la baza unui anumit domeniu de studiu, ajută la dezvoltarea unor ipoteze și la explicarea fenomenelor complexe. Din acest punct de vedere, putem defini **interesul ca fiind o stare mentală care ne ajută să concentrăm atenția asupra anumitor aspecte ale mediului înconjurător sau asupra unor subiecte de studiu în mod deliberat și cu plăcere**. În acest context, interesul poate fi analizat din perspectiva procesării informațiilor, a învățării și a construirii cunoștințelor.

2. *În psihologie, interesul* este văzut ca o dimensiune a personalității care influențează atitudinile și comportamentele individului în fața unor stimuli și situații, reprezentând dorința și curiozitatea de a înțelege modul în care gândim, simțim și acționăm, ajută la dezvoltarea abilităților de comunicare, de rezolvare de probleme și de gestionare a emoțiilor. Studiile psihologice se concentrează asupra modului în care interesul este influențat de factori individuali (trăsăturile de personalitate, experiențele anterioare) și contextuali (caracteristicile activității, mediul social).

3. *În pedagogie, interesul* este considerat un element esențial în procesul de învățare și dobândire a cunoștințelor, deoarece indivizii pot fi îndrumați și sprijiniți în înțelegerea diferitelor metode de predare și evaluare. Cadrele didactice și cercetătorii din domeniu educației studiază modul în care pot stimula interesul elevilor pentru a le facilita învățarea și dezvoltarea competențelor. Interesul poate fi explorat în legătură cu aspecte, precum: relevanța materiei predate, metode de predare utilizate și modul în care se încurajează implicarea activă a elevilor în procesul de învățare.

4. Modalitatea în care componentele interesului – cognitivă, afectivă și comportamentală – interacționează și se influențează reciproc, colaborează cu factorii care determină interesul elevilor

(trăsături de personalitate, aptitudini, stiluri de predare-învățare, mediul educațional, influențe socio-culturale), conduc la formularea unei definiții de ansamblu a interesului, și anume: ținutele și domeniile specifice către care individul, pe parcursul formării sale, își îndreaptă atenția și curiozitatea, determinat de o forță internă care impulsionează și susține propriul comportament [201].

1.1.2. Natura și structura interesului pentru învățare în cercetări psihopedagogice

Printr-o viziune sistemică, când vorbim despre interes, identificăm un șir de definiții oferite de diferite dicționare și numeroși cercetători din domeniul psihopedagogiei care au condus la delimitarea naturii și structurii Î. J. Dewey explorează relația dinamică dintre interes și efort, în sensul că aceste concepte nu sunt opuse, ci complementare, iar interesul puternic determină un efort productiv și eficient. În aceeași optică, autorul realizează distincția dintre interesul intrinsec și interesul extrinsec, observând că interesul adevărat își are originea în curiozitatea naturală și dorința de a înțelege lumea [168]. În sens larg, suntem de părere că reușita elevului se referă la acele rezultate observabile ale actului instructiv-educativ, jucând un rol foarte important în dinamica motivațională. Cu cât un elev are Î mai dezvoltat, cu atât mai mult cresc șansele spre reușite intelectuale prin intermediul nivelului de aspirație. Din acest punct de vedere, apreciem că nivelul de aspirație este în strânsă legătură cu posibilitățile individuale ale elevului deoarece, în sens contrar, sentimentul eșecului este demobilizator și atrage pierderea încrederii în propria persoană și pune piedică progresului copilului. Potrivit lui D. Sălăvăstru, nivelul de aspirație reprezintă, pe de o parte „o componentă motivațională” și, pe de altă parte, „o componentă evaluativă” [132, p. 49].

În scopul dezvoltării și menținerii interesului elevilor pentru învățare, D. Ausubel precizează că profesorii trebuie să facă mult mai mult în acest sens, chiar și în condițiile în care impulsul cognitiv este minim, propunând crearea unor „*conflicte cognitive*” [15, p. 448-449]. D. Ausubel (1968), fiind considerat printre primii psihologi care a elaborat un model cognitiv al achizițiilor cunoștințelor, este de părere că factorul principal care influențează și menține Î este legat de baza solidă a cunoștințelor [132, p. 37]. Conform afirmației lui R. Vianu [apud 168; 155], în dezvoltarea și menținerea Î al elevilor, cadrul didactic trebuie să conceapă strategii de predare-învățare-evaluare, în funcție de conținutul pe care dorește să-l transmită elevilor, „*cunoștințe procedurale și declarative*” [apud Vianu, 1997, p. 128-133]: actul predării are ca punct de plecare o ghicitoare sau o poveste scurtă, predarea noilor cunoștințe să se fundamenteze pe cunoștințele deja acumulate, prezentarea obiectivelor activității, schema lecției fiind însoțită de exemple și stabilirea legăturilor dintre domenii – interdisciplinaritatea. Ecoul productiv al cercetărilor în psihologie cognitivă,

dinamizează modul în care sunt procesate informațiile care influențează succesul școlar, memoria de scurtă durată fiind „limitată ca timp și volum” [132, p. 39], iar interdisciplinaritatea face ca legăturile dintre obiectele de studiu să fie planificate, controlate și reglate.

În urma analizelor diferitelor abordări cu privire la definiția ÎÎ, ale delimitărilor conceptuale și indicatorilor de manifestare a acestuia, dezvoltarea ÎÎ ține cont de întreaga paletă de obiective pe care elevul se străduiește să le atingă, de nivelul de cunoștințe stocat (Renninger, 1990) și de relațiile existente între formarea intereselor și dezvoltarea acestora pentru starea de bine a copilului. Prin urmare, elevii de vârstă școlară mică sunt caracterizați de preferințe diferite de a învăța, cu tendințe spre anumite domenii. Interesul este cel care determină calitatea preferinței pentru învățare. De aceea, unii copii se simt confortabili cu abstracțiile învățării și partea teoretică, alții preferă faptele și fenomenele observabile; unii preferă învățarea activă, alții acceptă forma învățării vizuale. Din argumentarea teoretică și epistemologică, suntem de acord cu ideea psihologului J. Piaget [113-115], care precizează că metodele activ-participative au rol în educarea autodisciplinii și a efortului voluntar, dezvoltă și menține ÎÎ, amplifică activitatea spontană și munca independentă [144, p. 102]. Diversitatea metodelor, procedeele și strategiilor didactice lărgesc și îmbogățesc experiența cadrului didactic, încurajează independența elevilor în învățare și plasează elevul în centrul experienței de învățare. Cu alte cuvinte, influența mediului socio-cultural, a motivării intrinseci și extrinseci și a diferiților factori stimulatori dezvoltă și menține IC, spiritul de investigație, aptitudinea de a construi permanent și capacitatea creatoare. Problema dezvoltării și menținerii ÎÎ prin intermediul diferitelor metode și strategii didactice a lansat multiple discuții în rândul marilor cercetători. Idei nu mai puțin prețioase sunt prezentate de către A. Arceajnikova, unde autorul prezintă o radiografie a tehnologiilor pedagogice de stimulare și menținere a interesului elevilor pentru învățare prin: metode de verbalizare și cercetare, crearea unei atmosfere plăcute în sălile de curs, încurajarea permanentă din partea cadrului didactic, „activizarea emoțiilor, gândirii, voinței și a creativității elevilor” [12].

Concluzionând, din perspectiva fundamentării teoretice a cercetării noastre, în *stimularea interesului elevilor pentru învățare*, este important să luăm în considerare mai multe *principii, strategii și tehnici*, printre care enumerăm: *relevanța* (subiectul abordat să fie relevant pentru elevi și să aibă legătură cu interesele și experiențele lor de zi cu zi), *variația metodelor de predare* (contribuie la menținerea interesului elevilor pentru disciplina respectivă: jocuri didactice, experimente, utilizarea tehnologiei), *implicarea activă a elevilor* (elevii sunt încurajați să adreseze întrebări și să-și exprime opiniile), *feedback constructiv* (crește motivația elevilor și îmbunătățirea învățării), *personalizarea învățării* (adaptarea materialelor și a activităților la nivelul și ritmul de învățare al fiecărui elev poate fi o modalitate eficientă de a stimula interesul și de a spori succesul)

și crearea unui mediu de învățare pozitiv (elevii se simt în siguranță și încurajați să-și exprime ideile și opiniile).

În opinia noastră, clarificările terminologice cu privire la ÎI oferă o temelie solidă pentru înțelegerea și aplicarea acestui concept, motivând elevii să se angajeze în activități de învățare diverse. În literatura de specialitate, se găsesc concluzii valoroase cu privire la importanța înțelegerii celor patru faze în dezvoltarea interesului: faza 1 (interes situațional inițial declanșat de factori externi), faza 2 (interes situațional menținut prin aplicarea și suportul mediului educațional), faza 3 (interesul personal emergent devine parte din motivația intrinsecă) și faza 4 (interesul personal stabilizat este de durată și rezistent în fața provocărilor din mediul exterior) [180, p. 111-127]. Într-o analiză detaliată și aprofundată din sfera psihologică, P. J. Silva [197] se referă la interes ca fiind un răspuns emoțional și cognitiv, un sentiment pozitiv care motivează descoperirea și învățare prin cele două componente principale ale interesului: componenta afectivă (experiența pozitivă însoțește interesul) și componenta cognitivă (starea de curiozitate și dorință). Distincția realizată între interesul situațional și cel personal îl prezintă pe cel din urmă ca fiind o parte componentă a personalității individului, ceea ce presupune că este mai durabil și stabil, în timp ce interesul situațional este temporal și declanșat sub acțiunea diferiților stimuli. De asemenea, sunt precizate anumite aspecte cu privire la motivația intrinsecă (activitate desfășurată pentru plăcere, fără intervenția recompenselor externe) și motivația extrinsecă (în urma desfășurării acțiunilor se obțin recompense în scopul evitării unor consecințe negative). Așadar, conceptul de autoeficacitate are rolul de a amplifica interesul pentru un subiect [197].

1.2. Relevanța interdisciplinarității pentru dezvoltarea interesului elevilor în contextul educativ actual

În ceea ce privește contextul educativ actual, interdisciplinaritatea joacă un rol foarte important în dezvoltarea interesului elevului pentru învățare. Adoptarea unei abordări interdisciplinare în învățământul primar are un rol de netăgăduit în ceea ce privește dezvoltarea competențelor complexe, creșterea motivației și implicării, pregătirea pentru viața reală și personalizarea învățării. De altfel, lucrările lui Piaget și Vîgotschi au avut un impact răsunător asupra înțelegerii procesului de învățare și au contribuit la dezvoltarea abordărilor interdisciplinare în sistemul de educație. Teoria dezvoltării cognitive a lui Piaget evidențiază importanța adaptării curriculumului în etapele de dezvoltare ale elevilor, în timp ce teoria socio-culturală a lui Vîgotschi se remarcă prin învățarea colaborativă, alături de importanța contextului social [178]. Aceste perspective oferă un tablou puternic în ceea ce privește implementarea interdisciplinarității

favorizând crearea unui mediu educațional ce stimulează gândirea critică, învățarea prin descoperire, învățarea în comun, relevantă și semnificativă, diferențele individuale, descoperirea asistată, respectiv adaptarea copiilor prin procesele de asimilare și acomodare [71, p. 281-282]. Totodată, ne propunem să prezentăm diferite concepte și opțiuni care conduc la o cercetare interdisciplinară „*dezirabilă, strictă, responsabilă și productivă*” [37, p. 41-42] și să demonstrăm că prin interdisciplinaritate se dezvoltă și se menține interesul elevului de vârstă școlară mică pentru învățare. În prezent, conceptul de interdisciplinaritate reprezintă una dintre problemele teoretico-practice importante pentru progresul științei. Sunt imperios necesare delimitări privind definirea interdisciplinarității.

Din punct de vedere morfematic, cuvântul *interdisciplinaritate* include rădăcina *disciplină*, cu referire la „*ramura unei științe, obiect de învățământ*” [Dicționarul enciclopedic, Chișinău: Cartier, 2004, p. 262,] și prefixul *inter-*, cu înțeles „*între*” [idem, p. 444]. Profesorul S. Cristea definește interdisciplinaritatea pedagogică ca fiind „*un ansamblu de relații și interacțiuni dintre diferitele conținuturi și finalitățile actului didactic, punând temelia reformei curriculare a procesului instructiv-educativ*” [47, p. 239]. Termenul de interdisciplinaritate este întâlnit pentru prima dată în „Dicționarul de neologisme” de F. Marcu și C. Manea, ediția a III-a, București și în *Le petit Larousse en couleurs*, ed. 1995 și este definit ca fiind „*stabilirea unor relații între mai multe științe sau obiecte de studiu*” [7, p. 5]. Reflectând asupra lucrării lui E. A. Amihăesei, se constată că explorează importanța abordării interdisciplinare în procesul de învățare, evidențiază multiple beneficii ale integrării diferitelor discipline în cadrul educației, cum ar fi: stimularea creativității, dezvoltarea gândirii critice, oferă exemple practice în care interdisciplinaritatea poate fi aplicată în diverse contexte educaționale. [7, p. 5]. În România, abordarea interdisciplinară este remarcată în lucrările lui D. Cantemir și B. Petriceicu Hașdeu.

În contextual prezentei cercetări, interdisciplinaritatea va servi drept condiție esențială pentru dezvoltarea II. De altfel, în viziunea curriculară modernă, cei mai mulți dintre autori au luat în calcul existența a patru niveluri privind cooperarea dintre discipline:

- *multidisciplinaritatea sau pluridisciplinaritatea*: evidențierea elementelor comune ale unor discipline, se bazează pe „*o formă a comunicării simetrice*” [52, p. 77], abordarea unui subiect sau a unei probleme date prin folosirea cunoștințelor și viziunilor din mai multe discipline, în care fiecare obiect de studiu își menține limitele granițelor și favorizează înțelegerea temei abordate, în mod separat [10], oferă o varietate de unghiuri de vedere, în care fiecare domeniu contribuie cu propriile tehnici și metode [139];
- *transdisciplinaritatea*: „*unirea conceptuală a disciplinelor*” [52, p. 77], cu referire la faptul că un subiect care aparține unui anumit domeniu de activitate este supus analizei „*din*

punctul de vedere al mai multor discipline” [38, p. 7], ce parcurge traseul dincolo de interdisciplinaritate și are drept ca scop combinarea și depășirea limitelor disciplinare, dar și colaborarea între diferiți practicieni și savanți în scopul rezolvării problemelor care sunt abordate prin intermediul unei singure discipline [10], metodologie ce permite integrarea modalității de înțelegere a literaturii [144];

- *interdisciplinaritatea*: „o formă a colaborării între diferite obiecte de studiu prin asocierea a mai multor păreri” [52, p. 77], abordare ce presupune o conlucrare a diverselor arii curriculare [38], integrarea metodelor, conceptelor și teoriilor din mai multe domenii de activitate pentru a obține rezultate inovatoare în domeniul academic [10], o componentă esențială a educației primare, prin faptul că reprezintă o opțiune pedagogică și o necesitate obiectivă în contextual dezvoltării unei educații de calitate [1], identificarea provocărilor și oportunităților referitoare la un curriculum interdisciplinar promovând o înțelegere unitară și holistică a cunoștințelor [67], modalitatea prin care studiul literaturii este îmbogățit [144];
- *monodisciplinaritatea* – nivel de abordare în care integrarea își poate face simțită prezența de la nivel interdisciplinar prin inserția unei teme în componența unei discipline și prin armonizarea temelor independente din cadrul unei discipline de învățământ [38, p. 6-7].

De altfel, potrivit lui B. Nicolescu, nevoia imperioasă de legături între discipline s-a remarcat prin „*apariția pluridisciplinarității și interdisciplinarității, la mijlocul secolului al XX-lea*” [101, p. 51]. Monodisciplinaritatea se referă la forma tradițională de organizare a conținuturilor învățării pe discipline independent unele de altele promovând supremația disciplinelor formale, criteriu de diviziune clasică a cunoașterii. Pluridisciplinaritatea, în viziunea lui Nicolescu, reprezintă „*studierea unui obiect dintr-una și aceeași disciplină folosind mai multe discipline în același timp*” [105, p. 51]. În argumentarea acestei ipoteze, autorul face trimitere la un tablou de Giotto care poate fi privit din mai multe perspective: artă, fizică, chimie, religie, geometrie sau chiar studierea filosofiei marxiste prin intermediul fizicii, economiei, filosofiei și literaturii. Or, multidisciplinaritatea indică o temă care aparține unui anumit domeniu, este supusă analizei din perspectiva mai multor discipline. În acest mod, demersurile mai multor discipline sunt corelate în vederea clarificării unei situații-problemă din mai multe unghiuri de vedere. Transdisciplinaritatea se referă la studierea „*a ceea ce se află în același timp și între, înăuntrul și dincolo de orice disciplină de studiu*” [103, p. 31], „*un demers focusat pe obiectul cercetării*” [30, p. 7], iar cei trei piloni ai transdisciplinarității: „*nivelurile de Realitate, logica terțului inclus, alături de complexitate, determină metodologia cercetării transdisciplinare*” [103, p. 54]. Demnă de luat în seamă, într-un mod mai mult sau mai puțin complet, este afirmația lui Nicolescu, potrivit căreia disciplinaritatea, pluridisciplinaritatea, interdisciplinaritatea și transdisciplinaritatea

reprezintă cele „*patru săgeți ale unuia și aceluiași arc: arcul cunoașterii*” [103, p. 55], iar „*caracterul lor complementar este evident în cazul muribunzilor*” [103, p. 56].

Luând act de cele prezentate, unul dintre elementele curriculumului modern care asigură condițiile de dezvoltare a ÎÎ este interdisciplinaritatea, situație ce va fi detaliată în următorul capitol, despre care susținem următoarele: implică un management al cunoașterii care să permită cooperarea eficientă și interacțiunea dintre diferite discipline de studiu, ajută la formarea unui cadru educațional coerent și relevant, contribuie la dezvoltarea competențelor necesare pentru adaptare la realitățile sociale și provocările secolului al XXI-lea: comunicare eficientă, colaborare și adaptabilitate la tot ce este nou.

Fizicianul și filosoful franco-român, B. Nicolescu, realizează următoarea distincție între cele trei grade ale interdisciplinarității: „*primul grad este cel aplicativ, gradul epistemologic și interdisciplinaritatea ce contribuie la big-bang-ul disciplinar*” [103, p. 52-53]. Teoreticianul de renume în domeniul interdisciplinarității și transdisciplinarității, N. Basarab, realizează o diferență clară între cele trei grade ale interdisciplinarității, și anume: multidisciplinaritatea (disciplinele implicate lucrează în paralel, fără a-și schimba perspectivele de bază, nu există o integrare reală a metodelor și conceptelor dintre discipline, rezultatele obținute din fiecare disciplină sunt combinate pentru a oferi o înțelegere mai cuprinzătoare a problemei), interdisciplinaritatea (există o colaborare activă și o integrare a perspectivelor disciplinare, se creează noi abordări și metodologii prin combinarea resurselor disciplinare, poate conduce la dezvoltarea unor noi domenii de cercetare) și transdisciplinaritatea (se concentrează pe dinamica dintre domeniile cunoașterii, inclusiv asupra zonelor de intersecție și interacțiune, implică o abordare holistică și o viziune integrativă, vizează descoperirea unor principii universale care pot ghida înțelegerea și soluționarea problemelor complexe) [103]. Cu alte cuvinte, fiecare din cele trei grade ale interdisciplinarității reprezintă un nivel de integrare și colaborare mai profund între discipline și sunt importante pentru a înțelege cum cunoașterea poate fi integrată și utilizată, din ce în ce mai eficient, în abordarea problemelor complexe.

Unul dintre cei mai influenți psihologici ai secolului al XX-lea, cunoscut pentru teoriile sale despre dezvoltarea cognitivă, J. Piaget [113-115], consideră interdisciplinaritatea ca fiind o modalitate de a construi cunoașterea în științele umane și nu doar o metodă de cercetare. Piaget recunoaște provocările abordării interdisciplinare, iar printre principalele dificultăți se remarcă coordonarea și integrarea metodologiilor și a diferitelor discipline care pot deține paradigme și abordări diferite. În cercetările sale, Piaget oferă un exemplu clar de interdisciplinaritate prin faptul că acest principiu fundamental îmbină elemente de psihologie, biologie, sociologie și educație. Cu alte cuvinte, psihologul argumentează că interdisciplinaritatea aduce multiple beneficii în

cercetarea științelor umane prin: îmbogățirea cunoștințelor, inovație și rezolvarea problemelor complexe. Piaget oferă exemple care sprijină cercetarea interdisciplinară, făcând referire la studiul dezvoltării limbajului care necesită contribuții din psihologie, lingvistică și neuroștiințe, pentru a înțelege cum copilul învață să vorbească și să comunice [115]. În ceea ce privește viziunea asupra educației, care depășește granițele tradiționale ale disciplinelor de învățământ, promovând o abordare integrată și holistică a învățării, cercetătorul cunoscut pentru contribuțiile în domeniul educației interdisciplinare, D. Apetrei, remarcă importanța trecerii de la teorie la practică prin conceptele de inter-, pluri- și transdisciplinaritate pe care le identifică cu adevărate resurse în scopul îmbunătățirii calității actului educațional, cât și pentru formarea unor adulți capabili să înțeleagă și să soluționeze problemele complexe ale societății moderne [10].

La rândul său, cercetătorul V. Isac [79] explorează modul în care interdisciplinaritatea funcționează ca o metodologie coordonatoare în cercetări științifice, contribuie la o înțelegere mai profundă, permite consolidarea cunoștințelor, conduce la descoperiri și soluții noi, încurajează dialogul. Un exemplu concret de aplicare a interdisciplinarității este dat de cercetarea în domeniul sănătății publice care combină elemente de medicină, sociologie, economie și politică pentru a dezvolta strategii eficiente de prevenire și tratare a bolilor. Alte exemple includ studiile de mediu unde colaborarea dintre biologi, geologi, chimiști și economiști este esențială pentru a înțelege și a aborda problemele legate de schimbările climatice. Prin promovarea abordării integrate și a colaborării între discipline, interdisciplinaritatea, pe de o parte, îmbunătățește calitatea și relevanța cercetării și contribuie la dezvoltarea unor soluții inovatoare pentru problemele complexe ale societății contemporane, pe de altă parte [77].

Având ca punct de reper faptul că „*adevăratul obiect al cercetării interdisciplinare îl reprezintă reorganizarea domeniilor cunoașterii*” [114, p. 328] ce conduc spre progres observabil, combinații și recombinații pozitive, interdisciplinaritatea, în contextul educativ actual, a devenit una dintre principalele ținte ale curriculumului școlar dependentă, pe de o parte, de activitatea tematică și de predarea în mod integrat, pe de altă parte [209]. Mergând pe axa timpului, la început, conceptul de interdisciplinaritate a fost definit neclar din cauza „*hibridizării mai multor domenii de activitate*” [114, p. 328], însă, cu timpul, tradiția cercetării în mod interdisciplinar a demonstrat beneficiile și valențele pozitive ale acestui tip de abordare prin diferite contexte de învățare, combinarea metodelor tradiționale cu cele moderne, folosirea diferitelor strategii didactice care stimulează ÎI, achiziționarea conținuturilor complexe, dezvoltarea abilităților de receptare, reforma curriculară prin ascensiunea interdisciplinarității [209].

Cunoscut pentru lucrările sale fundamentale în domeniul dezvoltării cognitive, psihologul J. Piaget [113-115], pune accent pe modalitatea în care copiii își conturează cunoștințele despre

interacțiunea dintre lume și mediul înconjurător, fapt prezentat prin teoria dezvoltării cognitive, împărțită în patru trepte principale: senzorio-motorie, treapta preoperațională, treapta operațiunilor concrete și cea a operațiunilor formale. De asemenea, psihologul subliniază faptul că psihologia interacționează cu diferite științe, iar aceste interacțiuni aduc îmbunătățiri la înțelegerea comportamentului uman și a proceselor mentale din perspectiva varietății și metodologiilor diferite [114]. Analizând calitatea lucrărilor, rezultatele cercetătorilor au arătat că elevii care au fost expuși la astfel de metode au manifestat un nivel mai ridicat de interes și implicare în procesul de învățare, comparativ cu elevii care au participat la lecțiile tradiționale. De importanță deosebită este și meta-analiza realizată de Prince (2017) care a evidențiat că metodele activ-participative au un impact pozitiv asupra performanțelor elevilor, dar și asupra motivației și interesului acestora față de materie. Acest lucru sugerează că implicarea activă a elevilor în procesul de învățare poate contribui semnificativ la dezvoltarea și menținerea interesului pentru învățare.

Într-o concluzie tranșantă, suntem de părere că cercetările de specialitate susțin ideea conform căreia metodele activ-participative pot stimula interesul și motivația elevilor pentru învățare, oferindu-le oportunitatea de a-și dezvolta abilități cognitive și de a-și construi cunoștințe într-un mod interactiv și captivant. Aceste metode pun accent pe implicarea directă a elevilor, transformând procesul educațional într-unul mai dinamic și interactiv, stimulând ÎÎ și motivația prin: învățarea prin descoperire, proiecte de grup, dezbateri și discuții libere, jocuri didactice, învățarea bazată pe probleme, utilizarea tehnologiei, învățarea experiențială, portofolii și proiecte personale. Implementarea acestora în procesul instructiv-educativ ar putea aduce beneficii semnificative în promovarea unei atitudini pozitive față de învățare și în creșterea performanțelor școlare. Sintetizând elementele semnificative, în scopul validării concluziilor mai jos enumerate, rezultatele finale ale cercetării noastre oferă *„mecanismele funcționării modelului teoretic elaborat”* [109, p. 157], ce vor fi prezentate în capitolul 2.

1.3. Concluzii la Capitolul 1

Într-o abordare finală a primului capitol, cele expuse anterior ne dau posibilitatea să concluzionăm faptul că ICg, ca un fenomen conex, nu se referă doar la exterior, el se îmbină perfect cu acțiunile din mediul înconjurător. **În circumstanțe favorabile, în formularea propriilor concluzii, structura ICg oferă elemente ce servesc în cadrul cercetării experimentale drept criteriu de dezvoltare a ÎÎ. Ideea esențială a primului capitol se oglindește în faptul că se urmărește ca dezvoltarea ÎÎ prin interdisciplinaritate – condiție esențială care determină dezvoltarea interesului – să avanseze la toate nivelurile cognitive, să adopte o atitudine**

pozitivă față de linia interdisciplinară CLR, MEM, AVAP, MM și DP, iar manifestarea emoțiilor să se realizeze în stadii incipiente. Pentru dezvoltarea intelectuală a copilului, a dezvoltării personalității și a orizontului de cunoaștere, ICg reprezintă unul dintre elementele pe care se fundamentează organizarea procesului instructiv-educativ, a identificării celor mai potrivite strategii care să conducă la menținerea ÎÎ, dar și relevanța abordării interdisciplinare în contextul educativ actual, fapt pentru care, în prezenta lucrare, vor fi folosiți termenii de ÎÎ și ICg.

În *Capitolul I* sunt demonstrate și apreciate:

1. Studiul teoretic și praxiologic al situației în domeniul educației elevilor în învățământul primar demonstrează că ÎÎ se referă la motivația internă de a învăța, iar descriptorii care stau la baza nivelurilor de constatare a acestuia (superior, mediu, minim) vor fi prezentați în capitolul 3. Prin urmare, suntem preocupați să ne focalizăm pe ÎÎ și, în această perspectivă, cercetarea noastră contribuie, în mod relevant și justificat, la dezvoltarea unor strategii educaționale eficiente, având drept scop creșterea motivației intrinseci pentru învățare. Drept confirmare, în sens constructivist, principiile, strategiile și tehnicile de stimulare determină ca elevul să fie responsabil de propria formare, de dezvoltare a ÎÎ prin cercetări, rezolvări de situații-problemă, cunoașterea și înțelegerea informațiilor prelucrate din mediul exterior, memorie antrenantă, atitudine pozitivă, înțelegerea stilului individual, astfel încât învățarea să corespundă și să se armonizeze cu interesele elevilor, să fie diversificată și integrată altor activități, să fie autentică și să-l responsabilizeze pe elev, să reprezinte o provocare și să solicite angajamentul cognitiv, să se desfășoare într-un timp bine determinat, să aibă un caracter interdisciplinar – conexiunea dintre disciplinele de studiu ce va fi prezentată în capitolul următor.

2. Delimitările celor trei tipuri de interes conduc la următoarele concluzii: **ICg** se referă la dorința sau motivația de a înțelege sau de a explora subiecte noi și de a căuta informații pentru a-și extinde cunoștințele, poate fi descris ca fiind o pasiune pentru învățare și pentru înțelegerea lumii înconjurătoare, **ÎÎ** reprezintă motivația sau dorința de a învăța și de a obține cunoștințe noi, de a căuta și a integra informații în vederea dobândirii de competențe și abilități, iar **IC** implică o atracție profundă pentru descoperirea și înțelegerea adevărului sau a realității în diferite domenii de cunoaștere. Persoanele cu un interes puternic pentru cunoaștere pot fi motivate să exploreze diverse subiecte și să dobândească informații pentru simplul scop de a înțelege.

3. Ținând seama de selectarea materialului atractiv după conținut pentru elevii din învățământul primar, se evidențiază capacitatea cadrului didactic care trebuie să formeze interesul prin legătura dintre informațiile acumulate cu cele noi. Stimularea și dezvoltarea ICg prezintă diferite stări de manifestare: se prezintă printr-o orientare intelectuală, se deosebește prin atitudinea conștientă în raport cu disciplinele de învățământ, are sprijin emoțional, prezintă o exprimare

volitivă. În timp ce viziunile privind natura și structura **ICg** sunt variate, este imperios necesar de oferit elevului succesul în activitatea școlară, fapt ce determină ca **IC** să fie strâns legat de ritmul învățării, de traseul individual de dezvoltare a personalității, de capacitatea de evaluare și autoevaluare obiectivă.

4. Ca sursă de inspirație privind **IÎ** servesc necesitățile. Interesul este dependent de acțiunile factorilor externi și interni, ce formează baza pedagogică sau obiectivă, cât și baza psihologică sau subiectivă. Folosirea, în mod permanent, a strategiilor didactice pertinente determină o dezvoltare continuă a interesului, cât și o reușită a predării integrate, fapt ce va fi demonstrat în capitolul 3. Referitor la diferențele și relațiile dintre tipurile de interes, este important să evidențiem deosebiri, dar și modalitățile de intersectare a **ICg**, **IÎ** și **IC**. S-a pus în discuție cum acestea se pot influența reciproc și cum pot fi cultivate pentru a spori motivația și succesul în învățare. În ceea ce privește metodele de cultivare a interesului în mediul educațional, dar și în afara acestuia, această secțiune explorează strategiile și practicile eficiente pentru a stimula și susține **ICg** și **IÎ** în cadrul instituțiilor educaționale, inclusiv în viața de zi cu zi. În această perspectivă, interesul are o bază pedagogică, obiectivă și o bază psihologică, subiectivă, care se dezvoltă reciproc.

5. Reieșind din analiza surselor de specialitate, putem deduce că abordarea interdisciplinară în contextul educațional actual presupune integrarea și combinarea informațiilor și abilităților din diferite discipline de studiu, legătură ce se realizează la nivelul conținuturilor de învățământ și a obiectivelor stabilite, iar corelarea dezvoltării **IÎ** cu interdisciplinaritatea este oferită de relațiile interdisciplinare ce mențin nivelul de interes al elevilor la un standard ridicat pe parcursul actului instructiv-educativ, și nu numai. Această situație, în fapt, va fi argumentată în următorul capitol prin **Modelul pedagogic de dezvoltare a interesului pentru învățare la elevii din învățământul primar** destinat motivației și implicării în performanțele școlare ale elevilor, bazat atât pe nevoile cognitive, cât și pe cele emoționale ale copiilor.

2. INSTRUMENTAREA METODOLOGICĂ A PROCESULUI DE DEZVOLTARE A INTERESULUI PENTRU ÎNVĂȚARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

2.1. Repere metodologice de dezvoltare a interesului pentru învățare la școlarii mici

Faptul că trăim într-o lume dominată de dinamism și complexitate, în care omenirea este pusă în fața nenumăratelor provocări, nu mai este nicio noutate, iar faptul că instituția școlară menită să-i pregătească pe elevi nu poate fi împărțită pe discipline. Îl facilitează implicare activă, motivație intrinsecă și randament academic pe termen lung. În acest context, reperele praxiologice oferă ghiduri metodologice și strategii viabile pentru personalul didactic de predare în vederea dezvoltării și menținerii interesului elevilor pentru învățare. Activitatea de învățare este un proces esențial în dezvoltarea copiilor ce necesită creativitate și abordare metodologică, iar interesul pentru cunoaștere trebuie cultivat și dezvoltat încă din primii ani de școală. Acest lucru depinde de metodele didactice utilizate, de modul în care cadrele didactice reușesc să creeze un mediu stimulativ și de capacitatea școlarilor de a găsi sens în ceea ce învață.

Data fiind importanța termenului de **integrat**, prezentat în capitolul anterior, o atenție deosebită urmează să se acorde abordării interdisciplinare, în care mai multe discipline sunt combinate într-o singură unitate de învățare sau lecție, astfel încât se formează un întreg coerent, punând accent pe legătura dintre diferite domenii de cunoaștere. Potrivit profesorului S. Cristea, conceptul subliniază importanța colaborării dintre discipline și implică o viziune interdisciplinară, facilitând crearea unor legături între cunoștințele și abilitățile dobândite din diferite domenii de studiu [48]. Ideea centrală e că dezvoltarea personală și socială a elevilor trebuie să aibă loc în contexte de învățare care transcend limitele disciplinare tradiționale, fiind fundamentată pe trei piloni principali: *epistemologic* (modul de organizare și interacțiune a cunoștințelor), *social* (aspecte legate de formarea socială și interacțiunea cu ceilalți) și *pedagogic* (metodologia și strategiile didactice necesare pentru a implementa eficient un curriculum integrat) [37]. În contextul interdisciplinarității, conceptul de integrat face referire la organizarea conținuturilor educaționale care favorizează dezvoltarea gândirii flexibile și a capacității de aplicare a cunoștințelor acumulate în diverse domenii, respectiv formarea unei imagini integratoare asupra realității prin conectarea conținuturilor din diferite discipline [57].

Preocupările pentru promovarea conceptului de interdisciplinaritate au fost impuse permanent de necesitatea cuprinderii fenomenelor, în ansamblul lor, prin corelarea informațiilor

deja dobândite din domenii diferite și prin intermediul metodelor de cercetare științifice. Conceptul de învățare interdisciplinară a fost cercetat de-a lungul secolului al XX-lea, oferind elevilor posibilitatea de a face conexiuni curriculare și de a-i conduce spre experiențe educative semnificative [188]. Klein subliniază importanța interdisciplinarității în cercetare, aducând argumente pertinente și solide în acest tip de abordare, cum ar fi: generarea de idei noi și inovatoare, obținerea de rezultate mai relevante, creșterea capacității și aprofundarea înțelegerii unor probleme mai complexe. Însă, atrage atenția asupra provocărilor și obstacolelor pe care interdisciplinaritatea le poate întâmpina, cum ar fi: divergențele de limbaj, dificultatea de colaborare dintre cercetători cu pregătiri și perspective diferite, recunoașterea și evaluarea interdisciplinară a rezultatelor cercetării. Cu toate acestea, Klein susține că interdisciplinaritatea este vitală pentru abordarea unor probleme complexe și pentru avansarea cunoașterii în diverse domenii [188].

În scopul conceptualizării și elaborării **MIDIÎ specifice liniei interdisciplinare CLR, MEM, MM, AVAP și DP, inovația cercetării noastre** se raportează la un sistem de condiții, principii și metode eficiente, în vederea stimulării și menținerii ÎÎ al elevilor de vârstă școlară mică. **Principiile** care stau la baza acestei metodologii se referă la: înțelegerea nevoilor cognitive ale elevilor prin identificarea stilului de învățare al fiecărui școlar, stimularea curiozității ce include desfășurarea unor activități ce dezvoltă învățarea activă, promovarea actului educativ bazat pe proiecte și explorare, utilizarea tehnologiei, motivația pentru îmbunătățirea rezultatelor academice asigurate printr-un feedback continuu. Cu alte cuvinte, din practica pedagogică, se constată faptul că **MIDIÎ** se bazează pe următoarele principii fundamentale [apud 15; 168; 169; 113-115; 155-157]:

- crearea de legătură dintre diferite domenii de cunoaștere (interconectivitatea) [168;155-157];
- adaptarea conținuturilor la interesele elevilor pentru a stimula curiozitatea [168; 155-157];
- implicarea copiilor în procesul educațional prin metode participative [113-115];
- personalizarea procesului de învățare [113-115; 155-157];
- încurajarea copiilor (autonomia) și oferirea de oportunități pentru analiză și gândire critică (reflexia) [168, 113-115; 155-157].

Prin combinarea abordărilor teoretice cu cele aplicative, literatura de specialitate, care se concentrează pe MIDIÎ, face referire la teoriile învățării active, învățarea bazată pe constructivism [113-115; 155-158], teoria motivației educaționale [167], identificarea metodelor de predare integrată și rezolvare de probleme. Conform DEX, metodologia integrată cuprinde diferite metode și strategii utilizate într-o formă coerentă (metode tradiționale, tehnologii moderne, învățare prin cooperare), adaptarea unei perspective holistice în ceea ce privește dezvoltarea ÎÎ în scopul obținerii randamentului școlar, luând în considerare aspectele dezvoltării cognitive, emoționale și

sociale ale copilului și capacitatea de flexibilitate și adaptabilitate a metodelor pentru a răspunde intereselor și nevoilor elevilor de vârstă școlară mică. În cercetarea noastră, în capitolul următor, vom prezenta integrarea metodologiilor specifice CLR, MEM, MM, AVAP, DP, ca fiind elemente esențiale ale curriculumului din învățământul românesc. Concret, pe parcursul cercetării noastre, vom demonstra că integrarea acestor metodologii contribuie la un proces instructiv-educativ holistic care acoperă toate domeniile de dezvoltare intelectuală, socială și emoțională.

Atenția interdisciplinară în domeniul religiei și artei deschide noi perspective asupra modului în care aceste domenii se interconectează și se îmbogățesc reciproc: religie și arte vizuale, religie și literatură, religie și muzică, religie și teatru, religie și artele contemporane. Prin intermediul lucrării lui E. Amariei [6], se concluzionează, de exemplu, că interdisciplinaritatea în predarea-învățarea istoriei la elevii din învățământul primar reprezintă o modalitate eficientă de a dezvolta înțelegerea și aprecierea pentru propria istorie și cultură, cu implicarea integrării cunoștințelor și abilităților din diverse domenii, precum: limba română, geografie, artă sau muzică. În literatura de specialitate sunt prezentate și analizate trei perspective în dezvoltarea conținuturilor educației muzicale: *orizontală* (conexiunea dintre ariile curriculare pe un an de studiu), *verticală* (legătura dintre o temă de pe un semestru cu tema aceleiași semestru din an anterior/viitor) și *diagonală* (conexiuni multiple dintre teme diverse clase) [66, p. 68].

Metodologia integrată de dezvoltare a interesului pentru învățare la elevii din învățământul primar prin intermediul integrării conținuturilor disciplinelor CLR, MEM, MM, AVAP și DP contribuie la abordarea educațională holistică și interconectată, ajută la dezvoltarea armonioasă a copiilor prin asigurarea unei educații echilibrate, stimulează abilitățile cognitive, emoționale, motorii și sociale, facilitează o învățare mai dinamică, adaptată nevoilor individuale ale copiilor, dezvoltă ÎÎ și îmbunătățește dezvoltarea globală. Spre exemplificare, vom prezenta modalitatea de funcționare a acestei metodologii:

Tabel 2.1.1. Metodologia integrată de dezvoltare a ÎÎ la elevii din învățământul primar

Disciplina	Abilități dezvoltate	Integrarea cu alte domenii
CLR	exprimare orală și scrisă, înțelegerea textelor, dezvoltarea vocabularului, elemente de gramatică	MEM: povestirile și problemele matematice includ descrieri de mediu, explorarea naturii și fenomene științifice AVAP: elevii creează povești inspirate de propriile desene sau colajele manuale, dezvoltând creativitatea și exprimarea lingvistică DP: activitățile de comunicare includ teme legate de valori, relații interpersonale și gestionarea emoțiilor
MEM	raționament logic, rezolvarea probleme	CLR: problemele matematice sunt prezentate sub formă de povestiri sau exerciții de citire

	melor, înțelegerea conceptelor științifice legate de natură	MM: ritmul și numărarea sunt legate de activități muzicale sau coregrafii simple AVAP: activitățile de explorare a mediului includ desenarea sau modelarea elementelor din natură
MM	coordonarea motorie, ritmicitate, creativitate și sensibilitate muzicală	CLR: cântecele și poeziile muzicale ajută la dezvoltarea vocabularului și a capacității de exprimare MEM: ritmul și măsurătorile în muzică sunt integrate cu conceptele de numărare și fracțiuni din matematică DP: muzica este folosită pentru relaxare, dezvoltarea abilităților sociale și gestionarea emoțiilor
AVAP	creativitate, coordonare motorie fină, abilități manuale și estetice	CLR: prin descrierea lucrărilor artistice, se dezvoltă vocabularul și abilitățile de exprimare MEM: crearea de modele geometrice și abilități practice dezvoltă deprinderi spațiale și raționamentul matematic DP: activitățile de artă stimulează încrederea în sine prin realizarea proiectelor personale și exprimarea emoțiilor prin culori și forme
DP	autocunoaștere, gestionarea emoțiilor, formarea atitudinilor pozitive	CLR: discuțiile libere pe teme emoționale sau relaționale sunt integrate în activitățile de exprimare orală și scrisă MM: activitățile muzicale de grup contribuie la dezvoltarea abilităților sociale și a colaborării AVAP: desenele sau colajele reprezintă un mijloc de explorare a emoțiilor și de exprimare a ideilor personale, facilitând dezvoltarea personală

Abordarea interdisciplinară pornește de la ideea că nicio disciplină de învățământ nu constituie un domeniu închis, ci se pot stabili legături prin realizarea „*formelor de cooperare între discipline*” [54, p. 224], fiind „*o acțiune prin care obiectele de studiu își pierde o parte din specific în contextul unei abordări unitare*” [30, p. 7]. Ca principiu de structurare a conținuturilor învățării, interdisciplinaritatea oferă elevului un orizont unitar al fundamentelor educației intelectuale, iar ca modalitate de organizare a conținuturilor, în planuri, programe și manuale, a fost progresiv limitată către specializări diferite. Integrarea în învățământul primar este calitativă. Acest fapt este interpretat, pe de o parte de „*interdisciplinaritatea asociată*” [107, p. 48] (utilizarea informațiilor din alte domenii în favoarea unui subiect) și, pe de altă parte, de „*interdisciplinaritatea integrată*” [107, p. 48] (activitatea de desfășurare prin intermediul mai multor obiecte de studiu). Din aceste considerente, propunem o scurtă analiză comparativă între cele două concepte: *interdisciplinaritatea asociată*, deși oferă claritate și structură disciplinară, evaluare simplă și specifică, adaptare la curriculum național și coerență metodologică, conexiunea dintre cunoștințe

întâmpină obstacole. În schimb, *interdisciplinaritatea integrată* este ideală pentru dezvoltarea competențelor transversale, viziune holistică asupra cunoașterii, creșterea motivației elevilor, stimularea gândirii critice și creative. În cercetarea noastră am optat pentru interdisciplinaritatea integrată, deoarece lecțiile integrate devin ancore în contexte reale, iar îmbinarea noțiunilor din mai multe discipline dezvoltă abilități de analiză, sinteză și rezolvare de probleme complexe.

Am putut observa că pedagogia care promovează interdisciplinaritatea în învățământul primar poate avea impact semnificativ asupra dezvoltării elevilor și permite realizarea unor conexiuni între diferite domenii de cunoaștere prin proiecte de cercetare, activități practice sau colaborarea între diverse discipline. Studiul din domeniul pedagogiei a arătat că abordarea interdisciplinară apare ca necesitate a depășirii limitelor creatoare de cunoaștere, care a pus granițe artificiale între diferite domenii ale ei. Argumentul care pledează pentru interdisciplinaritate constă în faptul că oferă o imagine integrată a lucrurilor care sunt analizate separat. Predarea interdisciplinară pune accent simultan pe aspectele multiple ale dezvoltării copilului: intelectuală, emoțională, socială, fizică și estetică. Interdisciplinaritatea asigură formarea sistematică și progresivă a unei culturi comunicative necesare elevului în învățare, pentru inter-relaționarea cu semenii, parcurgerea cu succes a treptelor următoare în învățare și învățarea permanentă. Suntem de acord cu ideea de bază a interdisciplinarității, conform căreia, aceasta se referă la *„aparatul conceptual și metodologic al mai multor discipline folosit în transferurile metodologice și conceptuale de cunoștințe”* [37, p. 126]. Cercetătorul Ciolan subliniază importanța adaptabilității și flexibilității în procesul de învățare, precum și necesitatea de a promova gândirea critică și creativă, oferind citate care inspiră și definiții relevante pentru a sprijini aplicarea acestui concept în practică.

Metodologia integrată la disciplina CLR implică utilizarea unor **principii pedagogice, metode, procedee și forme de organizare** care conectează și corelează diverse cunoștințe, abilități și competențe într-un mod coerent și armonios în scopul dezvoltării Î. Această metodologie urmărește dezvoltarea competențelor de comunicare orală, citire și scriere, alături de competențe transversale, cum ar fi: gândirea critică, creativitatea și colaborarea. Sub îndemnul dorinței de a motiva elevii și de a obține rezultate remarcabile, căutăm să stabilim, *în contextul cercetării noastre, principiile și caracteristicile ce favorizează asigurarea interdisciplinarității, drept condiție esențială de dezvoltare a interesului pentru învățare, care stau la baza unei metodologii integrate în CLR:*

Tabel. 2.1.2. Principiile metodologiei integrate la disciplina CLR, pentru învățământul primar

principiul interdisciplinarității [89]	promovează integrarea și conectarea disciplinei CLR cu alte discipline din planul-cadru, specifice învățământului primar, precum MEM-MM-AVAP-DP, stimulând curiozitatea elevilor de vârstă școlară mică și interesul pentru învățare;
principiul comunicativ-funcțional [F. Mitu. <i>Metodica predării-învățării integrate a limbii și literaturii române în învățământul primar</i> , București, 2006]	pune accent pe folosirea limbii române în contexte autentice relevante și funcționale cu scopul de a dezvolta competențele de comunicare orală și scrisă;
principiul activităților centrate pe elev [V. Molan. <i>Didactica disciplinelor. Comunicare în limba română. Limba și literatura română din învățământul primar</i> , București, 2016]	se focusează pe nevoile, interesele și nivelul de dezvoltare al elevilor, implicându-i activ în procesul de învățare;
principiul accesibilității [89]	informațiile și sarcinile de învățare trebuie să fie accesibile și adaptate vârstei și nivelului de dezvoltare al fiecărui școlar;
principiul învățării prin joc [A. Pamfil. <i>Limba și literatura română în școala primară-perspective complementare</i> , Pitești, 2009]	jocurile lingvistice, jocurile de cuvinte sau scenariile creative le dezvoltă elevilor abilități cognitive, sociale și lingvistice;
principiul integrării tehnologiilor [89]	aplicațiile educaționale, jocurile on-line, poveștile audio sau prezentările interactive stimulează ÎI și diversifică modalitățile de învățare;
principiul colaborării [89]	realizarea de proiecte comune, discuțiile în perechi sau grupuri mici și rezolvarea colaborativă a sarcinilor lingvistice ajută la dezvoltarea abilităților de cooperare și exprimare orală;
principiul evaluării formative [89]	deoarece nu este doar o modalitate de măsurare a cunoștințelor, evaluarea reprezintă și o modalitate de a ghida activitatea de învățare și de a îmbunătăți rezultatele academice ale elevilor.

De remarcat este faptul că realizarea **principiilor stabilite în cercetarea metodologiei integrate în învățământul primar** poate conduce la: *comunicare eficientă* (comunicare deschisă și eficientă pe diferite teme abordate), *colaborare și cooperare* (expertiza unui proiect comun), *integrare și sinteză* (se obțin soluții creative și inovatoare), *respect și recunoaștere reciprocă* (recunoașterea contribuției fiecărui specialist în parte la rezolvarea unei provocări). În aceeași optică, *caracteristicile interdisciplinarității* includ: flexibilitate (adaptarea la schimbările și cerințele unui proiect), creativitate (încurajează gândirea critică și inovatoare, combinând cunoștințele și perspectivele diferite pentru a găsi soluții noi și eficiente), complexitate (probleme ce nu pot fi abordate în mod eficient doar dintr-o singură perspectivă disciplinară), interacțiune între diferite domenii (implică interacțiunea și integrarea cunoștințelor din domenii diferite). De

altfel, un curriculum centrat pe nevoile, posibilitățile, pe ritmul, și demersurile celui care învață reprezintă cadrul integrator care înlocuiește curriculumul centrat pe disciplinele de învățământ. Formarea experienței și dezvoltarea competențelor nu trebuie să fie doar obiective scrise pe hârtie. Nouă, dascălilor, ne revine misiunea de a forma aceste competențe, de a le implementa în activitatea zilnică de predare, învățare și evaluare, de a descoperi valorile ce se ascund în fiecare dintre elevii noștri. Reușita depinde mult de calitatea actului didactic și a parteneriatului educator-educat. Organizarea interdisciplinară are un caracter deschis și adoptă transferul conținuturilor pe o axă orizontală și întrepătrunderea disciplinelor: transferul dintre mai multe domenii din aceeași arie curriculară, transferul dintre teme variate, transferul dintre metode și strategii didactice, transferul de concepte între discipline (UNESCO, 1986).

Conform lui S. Cristea [45-49], principiile care fundamentează abordarea integrată a conținuturilor învățării asigură funcționalitatea optimă a procesului de predare-învățare, atât din perspectiva calității, cât și a cantității informațiilor cu caracter formativ și informativ. Aceste principii includ: *principiul complementarității* - subliniază continuitatea dintre dezvoltarea intelectuală și cea practică a personalității individului, *principiul integrării* - vizează adaptarea elevului la mediul social, școlar, economic și cultural; și *principiul utilității*, conform căruia informațiile transmise trebuie să răspundă intereselor și nevoilor practice ale elevului.

Desigur, conchidem că o abordare a conținuturilor învățării sub aspect interdisciplinar dezvoltă aspecte intelectuale, socio-economice, fizice și estetice. Același autor, referitor la fenomenul de integrare a „noilor educații” [45, p. 10], propune patru demersuri de proiectare a conținuturilor destinate învățării: *demersul infuzional* (abordarea unei teme, în același timp, la mai multe discipline), *demersul modular* (abordarea unei discipline de învățământ cu raportare la mai multe niveluri școlare), *demersul disciplinar* (influența informațiilor în diferite obiecte de studiu) și *demersul transdisciplinar* (tratarea conținuturilor din diferite unghiuri științifice) [45, p. 10].

Mai mulți autori și pedagogi au scris despre metodele didactice generale utilizate în metodologia integrată, cu precădere, cele bazate pe comunicarea orală și scrisă:

- **metode tradiționale și interactive bazate de comunicare:** J. Dewey [168], L. S. Vîgotschi [155-157], J. Piaget [113-115];
- **metode bazate pe explorare, investigare și interactivitate:** D. Ausubel [15], D. Goleman [68].

În învățământul primar, dezvoltarea ÎÎ se realizează prin introducerea unor metode inovative și eficiente, bazate pe comunicare, explorare și interdisciplinaritate, specifice metodologiei integrate. În acest sens, printre autorii reprezentativi se enumeră: I. Cerghit [34], M. Dragan [61], R. Leonte, M. Stanciu [89], I. Neacșu [98], C. L. Oprea [106], M. Suditu [142],

E. Toma [148]: expunerea, narațiunea, prelegerea, conversația, dezbateră, dramatizarea, brainstormingul, lectura, povestirea integrată, observația, proiectul tematic integrat, experimentul, demonstrația, jocul didactic interdisciplinar, modelarea, problematizarea, metoda investigației, studiul de caz, învățarea prin descoperire și colaborare, metoda atelierului de creație, metoda cubului, ciorchinele, metoda florii de nufăr, călătoriile virtuale sau reale, exercițiul, lucrările practice, algoritmizarea, portofoliul interdisciplinar, instruirea programată. Pedagogia modernă a demonstrat eficiența utilizării metodelor interactive la lecție (conversația euristică, problematizarea, demonstrația, jocul de rol, dezbateră, metode și tehnici de lucru individual sau pe echipe). Cadrul didactic trebuie să își adapteze conținuturile la specificul elevului și să găsească cele mai bune metode de valorificare a acestuia.

Înainte de a prezenta **procedeele didactice în metodologia integrată la disciplina CLR în învățământul primar**, cu rol de dezvoltare a ÎÎ, ne vom opri asupra concluziilor autorului, G. Văideanu, 1988, care realizează următoarea clasificare a interdisciplinarității:

a) în funcție de strategia procesului instructiv-educativ, „*trei direcții/niveluri ale interdisciplinarității*” [198, p. 250-251];

- la nivel de autori, planuri, programe manuale școlare, teste sau fișe de evaluare de ordin interdisciplinar;
- punctul de intrare accesibil cadrelor didactice în cadrul procesului de predare-învățare-evaluare;
- prin intermediul activităților non-formale sau extrașcolare.

b) raportat la modalitatea de intervenție a cadrului didactic: se realizează conexiuni interdisciplinare care se referă la „*munca în echipă în pregătirea documentelor curriculare*” [198, p. 251];

c) în funcție de etapele și organizarea modalității de elaborare, interdisciplinaritatea se manifestă prin cultura generală a cadrului didactic și prin colaborarea în echipe, unde profesorii din diferite domenii lucrează împreună pentru a atinge obiective comune, „*atât pe orizontală, cât și pe verticală*” [198, p. 251].

În concluzie, în urma acțiunii, conceptul de interdisciplinaritate este definit din două perspective:

- a) epistemologică, datorită intersecției disciplinelor teoretico-metodologice: abordarea unui subiect sau a unei probleme din mai multe domenii de cunoaștere, combinând și integrând perspective, teorii și metodologii din diferite discipline ce conduc la o înțelegere mai complexă și cuprinzătoare a subiectului studiat;

- b) pragmatică, cu referire la aplicarea soluțiilor diverse în luarea deciziilor prin valorificarea mai multor științe: implică colaborarea și dialogul dintre specialiști din diferite domenii pentru a rezolva probleme complexe sau pentru a aborda întrebări care depășesc limitele unei singure discipline.

În opinia lui G. Văideanu, punctul de plecare în promovarea interdisciplinarității îl reprezintă cercetarea efectuată în Statele Unite (1960), iar țara noastră a adus plus valoare raporturilor științifice între anii 1970-1972 prin exemplificări, originalitate, aplicații interdisciplinare [154, p. 248]. Deoarece interdisciplinaritatea implică „*ordonarea corectă și integrarea cunoștințelor, identificarea legăturilor dintre arte, aceasta nu înseamnă că se renunță la disciplinaritate*” [154, p. 249] constând într-un „*ansamblu al relațiilor și interacțiunilor dintre diferite domenii de cunoaștere*” [48, p. 240], care colaborează și își împărtășesc resursele, tehnici și metodologii pentru a aborda o problemă sau un subiect comun, deținând capacitatea de a „*se integra în bagajul de cunoștințe*” [11, p. 359].

În contextul cercetării noastre, **procedeele didactice** [apud 153-154] utilizate în vederea asigurării interdisciplinarității, care stimulează ÎI, curiozitatea, creativitatea, oferă copiilor o experiență de învățare holistică prin:

- corelarea conținuturilor între discipline și abordarea lor simultană;
- integrarea problemelor din viața reală care necesită cunoștințe din mai multe domenii;
- folosirea materialelor ce reunesc concepte provenite din diverse discipline;
- procedeul analogiilor și al metaforelor ajută la elucidarea și înțelegerea conceptelor;
- întrebări deschise interdisciplinare și exemplul interdisciplinar;
- portofoliul interdisciplinar ce permite elevilor să colecționeze și să prezinte lucrări din diverse discipline specifice învățământului primar;
- experimentul interdisciplinar și procedeul de explorare creativă;
- evaluarea integrată și procedeul evaluării colegiale.

Conform aceluiași autor, G. Văideanu (1988), **avantajele interdisciplinarității** se referă la următoarele: permite elevului să acumuleze informații despre obiecte, procese, fenomene care vor fi aprofundate în anii următori ai școlarității; crearea centrelor de interes contribuie la o mai bună clarificare a unei teme, făcând apel la mai multe discipline; creează ocazii de a corela limbajele disciplinelor școlare; permite aplicarea cunoștințelor în diferite domenii; constituie o abordare economică din punct de vedere al raportului dintre cantitatea de cunoștințe și volumul de învățare, încurajează pedagogiile active și ale metodologiilor participative, învățarea este centrată pe elev, se formează competențe transversale, integrate, cheie și transdisciplinare, „*învățare durabilă prin interacțiuni permanente între discipline*” [7, p. 7]. În acest context,

interdisciplinaritatea, după părerea noastră, este percepută ca o modalitate de activare și eficientizare a învățării deoarece promovează colaborarea între discipline pentru a aborda probleme complexe și a dezvolta abilități transdisciplinare. Prin integrarea cunoștințelor și a metodologiilor din diferite domenii, elevii își dezvoltă și mențin ÎÎ, devin mai creativi, flexibili și mai bine pregătiți. Astfel, evaluarea performanțelor elevilor din cadrul activităților formale, non-formale și informale conduc la „*succes integrat*” [66, p. 128], interdisciplinaritatea nu reprezintă doar aducerea împreună a specialiștilor din diferite domenii de activitate, ci presupune și o mentalitate deschisă, flexibilă. Este nevoie de capacitatea de a înțelege și de a aprecia perspectivele diferite și de a lucra împreună pentru a găsi soluții comune. Este o abordare indispensabilă pentru progresul societății și pentru rezolvarea problemelor secolului al XXI-lea. Argumentele psihopedagogice în favoarea dezvoltării unui curriculum integrat sunt multiple și convergente, demonstrând valoarea acestui demers în optimizarea procesului educațional. Integrarea conținuturilor favorizează realizarea unor conexiuni transdisciplinare și interdisciplinare între diferite arii curriculare. La nivelul relațiilor interpersonale, curriculumul integrat reprezintă un cadru propice pentru dezvoltarea competențelor de comunicare și rezolvare de probleme. Implicarea elevilor în activitatea de învățare sporește gradul de angajament și responsabilitate susținând formarea unei atitudini pozitive pentru învățare.

Desigur, inevitabil, apar și **dezavantaje ale interdisciplinarității**, așa cum sunt ele prezentate de către D. Potolea și M. Manolescu, care se referă la: tendința de generalizare abuzivă, de însușire a unor cunoștințe și priceperi, dificultatea cadrelor didactice de a preda conținuturile interdisciplinar cauzată de neparticiparea la cursurile de formare continuă pe acest segment și lipsa de tradiție pedagogică a integrării [123, p. 63]. Predarea interdisciplinară pune accentul simultan pe aspectele multiple ale dezvoltării copilului: intelectuală, emoțională, socială, fizică și estetică. Interdisciplinaritatea asigură formarea sistematică și progresivă a unei culturi comunicative necesară elevului în învățare, pentru inter-relaționarea cu semenii, pentru parcurgerea cu succes a treptelor următoare în învățare, pentru învățarea permanentă. Privită din perspectiva bogăției și diversității cunoștințelor, teoriilor și metodologiilor din mai multe domenii, avantajele interdisciplinarității se concluzionează în: abordare interculturală și holistică, dezvoltarea competențelor, inovare și creativitate. Desigur, pentru că abordarea interdisciplinară devine o sursă din ce în ce mai importantă de a răspunde provocărilor și oportunităților contemporane, nu trebuie să neglijăm nici dezavantajele ei, și anume: complexitatea, rezistența instituțională, coordonarea și colaborarea [apud 17, p. 150-153].

Esențiale în stimularea ÎÎ sunt **modalitățile de aplicare a metodologiei integrate la disciplina CLR**. Prin intermediul acestora, elevul are oportunitatea de a învăța într-un mediu activ,

aplicat și creativ, se realizează conectarea între disciplinele din planul-cadru specifice învățământului primar. Ulterior, propunem să exemplificăm câteva dintre aceste forme de organizare eficiente în acest sens. Concluziile noastre se bazează pe studiul riguros al literaturii de specialitate, cu referințe explicate la surse și autori de referință, precum:

- lecția integrată combină conținuturi din două sau mai multe discipline într-o singură activitate;
- proiectul interdisciplinar implică activități complexe realizate de elevi pe parcursul mai multor lecții sau săptămâni;
- organizarea activității în jurul unei teme centrale ce permite explorarea acelei teme din perspective diferite;
- învățarea bazată pe probleme și învățarea prin colaborare;
- ziua tematică interdisciplinară și portofoliul interdisciplinar.

Ca demers academic aplicabil în învățământul primar sau în sfera cercetării fundamentată pe analiza detaliată a literaturii de specialitate, putem conchide o imagine de ansamblu asupra principiilor, metodelor, procedeele și formelor de organizare a interdisciplinarității; concept ce implică colaborarea și integrarea cunoștințelor și a metodelor din mai multe discipline diferite, cu referire la:

1. *integrarea cunoștințelor* (combinarea și integrarea cunoștințelor, teoriilor și metodelor din mai multe discipline pentru a aborda probleme complexe și interconectate);
2. *colaborarea interdisciplinară* (implică colaborarea dintre specialiști din diferite domenii pentru a aduce perspective unice în rezolvarea de probleme sau dezvoltarea de soluții inovatoare);
3. *abordarea holistică* (abordarea aspectelor sociale, culturale, economice, științifice și tehnice ale unei situații);
4. *flexibilitate și adaptabilitate* (interdisciplinaritatea necesită capacitatea de a se adapta și de a combina cunoștințele și metodele din mai multe discipline în mod flexibil, pentru a răspunde provocărilor și oportunităților în mod eficient);
5. *inovare și creativitate* (stimularea inovării și creativității prin combinația de idei și perspective din diferite domenii, oferind noi modalități de abordare a problemelor complexe);
6. *relevanță și impact* (contribuția la soluționarea problemelor importante și generarea rezultatelor/soluțiilor cu un impact semnificativ);
7. *deschiderea și colaborarea transdisciplinară* (deschiderea și colaborarea între discipline și domenii de studiu).

Procesul de predare-învățare interdisciplinar în învățământul modern este o abordare educațională care promovează integrarea cunoștințelor, colaborarea între cadre didactice din diferite arii curriculare, în scopul înțelegerii mai temeinice a materiei de către elevi, dezvoltă competențe interdisciplinare și oferă acestora o perspectivă complexă asupra realității [apud 18, p. 168-172]. Astfel, susținem ideea, conform căreia, în contextul învățământului modern, printr-o abordare interdisciplinară, procesul de predare-învățare devine o necesitate în ceea ce privește dezvoltarea unui proces educațional adaptat cerințelor actuale. Importanța integrării cunoștințelor și a colaborării între diferite discipline rezidă în faptul că activitatea de predare-învățare interdisciplinară nu reprezintă doar o metodă modernă, ci o strategie educațională necesară formării viitorilor adulți capabili să înțeleagă și să rezolve probleme reale. Într-o lume dinamică și interconectată, abordarea interdisciplinară devine esențială în contextul provocărilor actuale. În acest sens, integrarea cunoștințelor presupune combinarea teoriilor, metodelor și perspectivelor din mai multe domenii de activitate. Problemele actuale nu pot fi rezolvate în mod izolat, ci printr-o abordare holistică ce include aspecte din toate domeniile. De aceea, interdisciplinaritatea necesită adaptabilitate, astfel încât strategiile didactice să fie combinate eficient, iar combinarea acestora stimulează inovarea, creativitatea, relevanța, impactul, deschiderea și colaborarea.

În învățământul primar, dar nu numai, se conturează o tendință majoră în ceea ce privește activitatea interdisciplinară. De exemplu, în cazul relației interdisciplinare istorie-geografie, W. J. Mommsen consideră că s-a demonstrat „îmbogățirea gândirii istorice și s-a mărit orizontul metodologic al istoriografiei moderne” [6, p. 42], prin specializarea unor cercetări istorice, care pot face asocieri cu alte discipline. Este eficientă viziunea lui E. Amariei care prezintă disciplinaritatea ca fiind un concept deosebit de important, o componentă esențială în promovarea progresului și a inovației în societate. Prin exemplul concret oferit, E. Amariei se axează pe integrarea interdisciplinarității în predarea istoriei, de exemplu, la nivelul învățământului primar. Planificarea activităților interdisciplinare, care includ istoria, pune accent pe crearea de activități educaționale care sunt relevante și atractive pentru elevi. Diferite studii de caz examinează beneficiile și provocările interdisciplinarității, oferind instrumente necesare pentru a crea lecții și proiecte educaționale care integrează istoria cu alte domenii [6]. La rândul lui, marele istoric român, N. Iorga, prezenta influența mediului geografic asupra istoriei [6, p. 44, apud 78, p. 37]. De aceeași părere sunt și istoricii români: V. Pârvan, C. Giurescu și fiul, D. C. Giurescu, Șt. Pascu, dar și istoricii străini: G. Mercier, G. Le Bon, E. Bernheim, H. Berr, respectiv geografi români: G. Vâlsan, V. Mihăilescu, T. Morariu, la care se adaugă geograful francez, Emmanuel de Martonne, cu o formidabilă corelare interdisciplinară între istorie și geografie, remarcând importanța munților Carpați în puntea de legătură dintre versanți și poporul român. Despre

scopurile și obiectivele educației muzical-artistice, dar și despre modul în care acestea contribuie la dezvoltarea cognitivă și emoțională a elevilor, se vorbește în cartea lui V. Babii. Astfel, diverse tehnici și metode tradiționale și moderne, respectiv utilizarea tehnologiei în predarea muzicii și artei sunt descrise în scopul îmbunătățirii memoriei, creativității, gândirii critice, promovarea diversității și înțelegerii culturale [19].

Potrivit cercetătorului C. Cucoș, „conexiunea disciplinară” [52] face referire la patru etape de concretizare: *multidisciplinaritatea* (puncte comune ale disciplinelor de studiu), *pluridisciplinaritatea* (comunicare între diferite paradigme explicative), *interdisciplinaritatea* (cooperarea în cadrul disciplinelor) și *transdisciplinaritatea* (interferențe ale mai multor discipline care conduc la noi domenii) [52, p. 77]. Conform aceluiași autor, principiul interdisciplinarității vizează: „stabilirea conținuturilor din punct de vedere interdisciplinar și organizarea activităților didactice în viziune interdisciplinară” [52, p. 77]. Așadar, perspectiva interdisciplinară facilitează conectarea și integrarea cunoștințelor, metodelor și strategiilor din diverse domenii, promovând o învățare profundă, eficientă și relevantă.

Un alt argument în favoarea promovării interdisciplinarității în învățământul primar constă în faptul că, atunci când cunoștințele sunt dobândite într-un context interdisciplinar, elevii își pot reaminti mai ușor informațiile anterioare, care devin fundament pentru construirea noilor achiziții (Bowler et al., 2007). În acest sens, descoperirile lui Bowler (2007) arată că orice asociere a informațiilor noi cu un context relevant sau cu cunoștințe anterioare contribuie la o recunoaștere și reamintire mai eficientă din partea elevilor de vârstă școlară mică, dar și a celor din alte categorii de vârstă.

Data fiind că inovația și valoarea cercetării noastre constau în conceptualizarea, elaborarea și validarea experimentală a **MIDIÎ** și **MPDIÎ**, aceste demersuri vizează, în mod esențial, stimularea interesului pentru învățare printr-o integrare creativă și funcțională a cunoștințelor, susținută de dezvoltarea competențelor-cheie, a stimei de sine și a randamentului școlar.

. O puternică influență a interdisciplinarității demonstrează că predarea disciplinei CLR în învățământul primar, implică o abordare metodologică corect structurată, focalizată pe dezvoltarea competențelor de comunicare și alfabetizare. Referindu-ne la acest aspect, principiile, metodele, procedeele și formele de organizare importante sunt centrate pe: nevoile individuale ale elevilor de vârstă școlară mică, asigurând o trecere cursivă de la verbalizare la scris și citit, activități interactive, progresivitate, integrarea multisenzorială, feedback constructiv și pozitiv. În acest peisaj, metodologiile esențiale implică: metoda fonetică, analitică-sintetică, învățarea prin proiecte și teme transversale, utilizarea aplicațiilor educaționale și a platformelor interactive [212]. Principiile, metodele și procedeele, reprezentând condițiile de asigurare a interdisciplinarității,

sunt elemente de bază ce vor servi, în cadrul experimentului prezentat în capitolul următor, **drept criterii de depistare a dezvoltării ÎÎ**. Așadar, în aceste condiții, **opiniile noastre privind metodologia de dezvoltare a interesului pentru învățare la elevii din învățământul primar se îndreaptă către un set de orientări și acțiuni metodice, bazate pe partea praxiologică a științei educaționale, în vederea stimulării și menținerii curiozității și motivației elevilor în procesul de cunoaștere**. Fundamentată pe un ansamblu de orientări teoretico-metodice și întemeiată pe dimensiunea praxiologică a științelor educației, metodologia de dezvoltare a interesului pentru activitatea de învățare are ca scop stimularea și susținerea curiozității cognitive și a motivației intrinseci a elevilor în cadrul procesului de învățare. Aceste repere se referă la strategii didactice, metode activ-participative și tehnici de evaluare adaptate la nevoile și particularitățile de vârstă ale fiecărui școlar, care au ca finalitate implicarea activă a copiilor în actul de predare-învățare, promovând un **interes activ și durabil pentru învățare** și edificare personală continuă.

Fundamentul formării unei motivații durabile pentru cunoaștere și autodezvoltare se reflectă în **dezvoltarea interesului pentru învățare, influențat de o serie de principii, factori psihologici și condiții educaționale care acționează integrat** în cadrul actului educațional. Se constată că principiile educaționale asigură baza stimulării și menținerii ÎÎ prin implicarea directă a elevilor în activități de descoperire, explorare și reflecție. Principiul individualizării și a diferențierii respectă particularitățile de vârstă și a stilurilor de învățare, iar **principiul interdisciplinarității** contribuie la formarea unei viziuni integratoare despre cunoaștere, în timp ce principiul învățării prin descoperire stimulează curiozitatea și gândirea critică [apud 34; 52; 77]. Pe de altă parte, factorii psihologici implicați în dezvoltarea ÎÎ, principiile pedagogice coerente, condițiile educaționale stimulative, calitatea strategiilor didactice, diversitatea metodelor de predare, utilizarea învățării prin colaborare, alături de climatul socio-afectiv al clasei de elevi și parteneriatul educațional dintre școală și familie completează ansamblul de influențe pozitive ce asigură continuitatea stimulării interesului copilului [apud 97].

2.2. Considerații curriculare cu privire la asigurarea interdisciplinarității în învățământul primar

Parcurgând literatura de specialitate din contextul educațional actual, diferiți autori români subliniază importanța abordării interdisciplinare, precizând faptul că aceasta contribuie, în mod semnificativ, la dezvoltarea și menținerea ÎÎ prin: stimularea curiozității, dezvoltarea competențelor multiple, îmbunătățirea lucrului în echipă și colaborarea, facilitarea înțelegerii complexității. Aceste perspective valoroase pentru implementarea interdisciplinarității în contextul

educațional actual își au ecoul în importanța utilizării unei varietăți de metode și tehnici în procesul de învățare pentru a menține interesul elevilor și pentru a dezvolta competențe interdisciplinare [98]. Referitor la analiza teoretică și practică a interdisciplinarității în sistemul educațional românesc actual, sunt remarcate beneficiile acesteia pentru dezvoltarea cognitivă și motivațională a elevilor [135]. Prin integrarea mai multor discipline și abordări s-a demonstrat modul în care proiectarea curriculară creează un mediu de învățare mai interesant și relevant pentru elevi [73], punându-se accent pe metodele inovative și strategiile didactice care promovează interdisciplinaritatea, demonstrând cum aceste perspective aduc îmbunătățiri cu privire la motivație și performanțe academice școlare [148], iar faptul că interdisciplinaritatea este abordată din perspectiva teoriei educaționale, demonstrează modul în care aceste teorii contribuie la îmbunătățirea procesului de învățare și stimulează interesul elevilor [55].

Asigurarea interdisciplinarității în învățământul primar necesită contribuții curriculare semnificative care să faciliteze integrarea diferitelor domenii de cunoaștere și să promoveze o abordare holistică a educației. Aceste contribuții curriculare includ elaborarea unor planuri-cadru flexibile, dezvoltarea resurselor educaționale adecvate, formarea cadrelor didactice și evaluarea integrată a competențelor, prin: integrarea temelor și a conceptelor din diferite discipline, introducerea unor teme transversale care să fie abordate din perspective multiple, crearea și utilizarea unor materiale didactice care să susțină învățarea interdisciplinară, integrarea tehnologiei în procesul de învățare pentru a facilita abordările interdisciplinare, programe de formare continuă pentru cadrele didactice, axate pe metodele de predare interdisciplinare și utilizarea metodelor activ-participative, implementarea proiectelor de grup care necesită colaborarea elevilor și integrarea cunoștințelor din diverse domenii, organizarea excursiilor și a vizitelor educaționale, care oferă oportunități de învățare interdisciplinară, utilizarea metodelor de evaluare formativă care să reflecte progresul elevilor în dobândirea competențelor interdisciplinare. Evoluția istorică a interdisciplinarității este urmărită și de către Klein, care subliniază modul în care acest fenomen a apărut ca răspuns la limitele granițelor disciplinare tradiționale. Evoluțiile semnificative ale interdisciplinarității sunt date de către bazele teoretice, definiții, cadre și modele, oferind numeroase exemple în care abordările interdisciplinare au fost aplicate în diferite domenii de activitate, cum ar fi: educația, cercetarea și practica profesională. De asemenea, nu evită să remarce provocările și barierele în calea implementării interdisciplinarității, inclusiv bariera instituțională, lipsa de finanțare și dificultățile de comunicare între specialiști. Importanța promovării unei culturi interdisciplinare este deosebită prin conturarea unor strategii privind implementarea și promovarea eficientă a interdisciplinarității școlare [188]. Tot Klein remarcă faptul că interdisciplinaritatea este un fenomen de mare amploare, dar, în același timp, creează și confuzie (Klein, 1990:11). În mod

asemănător, Moran a folosit termenul de „*ambiguitate*”, sugerând că există legături dintre diferite discipline (Moran, 2010:14), iar termenul de interdisciplinaritate indică flexibilitate și nedeterminare; o formă de dialog care are loc între două sau mai multe discipline.

Structura și conținutul curriculumului integrat pentru învățământul primar, inclusiv obiectivele educaționale stabilite, domeniile de învățare și competențele vizate, conținuturile de învățare, joacă un rol important în planificarea activităților, în crearea de obiective clare și relevante, în selectarea metodelor didactice și în evaluarea interdisciplinară. De asemenea, crearea unui mediu pozitiv de învățare influențează interesul, comportamentul elevilor și explorarea principiilor pedagogice fundamentale, propun spre analiză principalele teorii educative care influențează învățământul primar, inclusiv teoriile dezvoltării cognitive ale lui J. Piaget și L. S. Vîgotschi și oferă provocări curente, cum ar fi: integrarea conceptelor teoretice cu observații și recomandări practice, diversitatea în sălile de curs, integrarea tehnologiei și adaptarea la schimbările educaționale [3].

Când se face referire la noțiunea de curriculum integrat, J. J. Rousseau (1700) aduce argumente în favoarea unui curriculum „*bazat pe nevoile și interesele copilului, pornind de la experiența naturală*” [37, p. 112]. Mai târziu, noțiunea de curriculum a suferit extinderi semantice, contribuind la evoluția teoriei curriculumului, astfel:

- în perioada 1875-1910, potrivit pedagogului O. Decroly (pedagogia centrelor de interes), respectiv C. Freinet (adaptarea procesului instructiv-educativ la nivelul psihologiei copilului), concepțiile în plan pedagogic privind aplicabilitatea elementelor teoretice în practică se îndreaptă către „*ideile generale ale abordării interdisciplinare*” [37, p. 113];
- începutul anilor 1900 este marcat de „*curentul progresivist*” [37, p. 113] în domeniul educației, care aduce în discuție abordările actului educațional prin „*căutare și descoperire*” [37, p. 113], potrivit autorilor Froebel și Horace Mann, ceea ce reprezintă un pas uriaș către un curriculum integrat;
- J. Dewey, 1902, în *The Child and Curriculum* – face deosebirea dintre cele două realități ca fiind autonome și independente: ceea ce învață copilul și modalitatea de a-și însuși informațiile noi. Dewey, unul dintre pionierii educației progresiste, este de părere că, alături de informații și scenariul didactic, conceptul de curriculum trebuie să includă și formarea de cunoștințe și capacități de raportare la realitățile vieții. Acesta a subliniat importanța legăturii dintre experiența elevilor și conținutul predat la școală, pledând pentru o abordare a învățării centrată pe elevi, în care aceștia să fie implicați activ și să aibă ocazia de a aplica cunoștințele în diferite contexte;

- J. Bruner a adus argumente în favoarea unei abordări integrate a învățării care să pună accent pe construcția cunoașterii de către elevi prin intermediul interacțiunii cu mediul înconjurător și a subliniat importanța integrării diferitelor domenii de cunoaștere în procesul educațional;
- H. Gardner [apud 68], cunoscut pentru teoria inteligențelor multiple, a susținut diversificarea modurilor în care elevii pot învăța și valoriza diferite tipuri de competențe. A promovat o abordare interdisciplinară care să permită elevilor să-și dezvolte abilitățile din mai multe domenii de cunoaștere în același timp.

Prin folosirea teoriei inteligențelor multiple în procesul instructiv-educativ, „*curriculumul se organizează în jurul celor șapte abilități oferindu-i baza de dezvoltare*” [140, p. 59]. Astfel, se realizează legătura dintre disciplinele de învățământ – interdisciplinaritatea –, conducerea la obținerea de succese școlare și aduce îmbunătățiri în procesul de evaluare a elevilor. Cu toate acestea, tot Gardner susține, că „*nu este precizat niciun număr magic referitor la multiplele talente umane*” [apud 68, p. 83]. În viziunea lui Gardner, inteligența nu este o trăsătură definitorie care acoperă celelalte abilități, iar individul posedă acest set de inteligențe, într-o măsură sau alta.

În România, Curriculumul Național este organizat pe șapte arii curriculare: Limbă și comunicare, Matematică și științe ale naturii, Om și societate, Arte, Educație fizică și sport, Tehnologii, Consiliere și orientare. Referitor la învățământul primar, Curriculumul Național cuprinde următoarele cicluri curriculare:

- *Ciclul achizițiilor fundamentale* (învățământ preșcolar – clasa a II-a): vizează deprinderea de scris, citit și calcul matematic, stimulează creativitatea, imaginația și interesul pentru învățare;
- *Ciclul de dezvoltare* (clasa a III-a – clasa a VI-a): cu accent pe dezvoltarea achizițiilor lingvistice, gândire structurată și abordarea interdisciplinară a domeniilor de cunoaștere [9, p. 137].

În context diferențiat, proiectarea curriculară urmărește îndeplinirea activității de instruire și educație, evidențiind: „*capacitățile psihologice ale elevului și non-intelectuale, respectiv rolul familiei și al cercului de prieteni*” [47, p. 93]. Acestea presupun evidențierea și valorificarea capacităților psihologice ale copilului, ce includ: nivelul de dezvoltare cognitivă, atenția, memoria, gândirea critică, alături de capacitățile non-intelectuale concretizate în: motivație, atitudine, competențe emoționale și abilitate de cooperare. În ceea ce privește finalitățile învățământului primar sunt reprezentate de competențe-cheie formate la un nivel elementar. Nivelul elementar se referă la achizițiile dobândite de elev la finalul învățământului primar care-i permit să efectueze operații simple, în contexte cunoscute, cu preponderență concrete. Din punct de vedere al dezvoltării cognitive, „*nivelul elementar se raportează la stadiului operațiilor concrete*” [216].

Astfel, referitor la proiectarea curriculară privită ca un obiectiv principal în organizarea și orientarea procesului instructiv-educativ, suntem de acord cu faptul că sunt valorificate capacitățile psihologice și cognitive ale copiilor conducând la formarea competențelor-cheie la un nivel elementar de manifestare. Acest nivel se referă la ansamblul achizițiilor cognitive, atitudinale și practice dobândite de elev la finalizarea învățământului primar.

Raportându-ne la implementarea interdisciplinarității în învățământul primar, propunem următoarea imagine de ansamblu a implementării interdisciplinarității în învățământul primar: integrarea cunoștințelor, a abilităților și a competențelor din mai multe domenii de studiu într-o manieră coerentă și unitară, oferind elevilor o perspectivă holistică asupra cunoașterii, ajutându-i să-și dezvolte gândirea critică, creativitatea și abilitățile de rezolvare a problemelor, parcurgând următorii pași: planificarea integrată a curriculumului, colaborarea între cadrele didactice, integrarea tehnologiei în activități interdisciplinare, promovarea abordării bazată pe proiecte și evaluarea interdisciplinară. Dacă ne fixăm ca punct de reper integrarea curriculară, se remarcă *integrarea orizontală* (compartimentul disciplinelor de învățământ ce aparțin unor arii curriculare diferite) și *integrarea transversală* (atenția este îndreptată spre o anumită temă ce nu are legătură cu disciplinele) [37, p. 198-199]. Atât integrarea orizontală, cât și integrarea transversală sunt esențiale pentru dezvoltarea deprinderilor de gândire critică, rezolvarea de probleme și colaborare, fundamente ce sunt considerate importante pentru succesul elevilor. Aceste abordări încurajează elevii să facă legături sau conexiuni între cunoștințele și abilitățile însușite.

Tabelul 2.2.1. Dimensiuni ale interdisciplinarității privind integrarea curriculară în învățământul primar din România [205]

Principii	Conținuturi	Obiective	Metode	Forme educaționale
- interdisciplinaritate; - centrarea pe competențe-cheie, precum: gândirea critică, creativitatea și colaborarea; - incluziune și echitate; - abordare sistemică și coerentă; - centrarea pe elev; - dezvoltarea competențelor.	- teme centrale flexibile; - achizițiile necesare dobândirii competențelor de bază: de comunicare în limba maternă, limbi străine, matematică, științe și tehnologii, digitale, a învăța să înveți, sociale și civice, antreprenariat, sensibilizare și exprimare culturală.	- prevenirea abandonului școlar; - promovarea unui curriculum relevant; - formarea cadrelor didactice pentru a implementa metodologii moderne centrate pe competențe și nevoile individuale ale elevilor;	- evaluarea continuă a progresului elevului; - abordarea integrată a disciplinelor; - metode colaborative; - învățarea prin proiecte și prin descoperire.	- adaptarea programelor de învățământ la nevoile și realitățile comunității locale (discipline opționale); - integrarea activităților extracurriculare și extrașcolare pentru a dezvolta competențe sociale și practice ale elevilor;

		dezvoltarea abilităților de gândire critică și creativă.		lecții integrate, proiecte interdisciplinare.
--	--	--	--	---

Prin analogie, ne propunem să facem referire la Curriculumul pentru învățământul primar din Republica Moldova, sistemul de competențe în învățământul primar care se structurează în: „competențe-cheie/transversale/transdisciplinare, competențe specifice disciplinelor școlare și unități de competențe” [217, p. 22]. Acesta este conceput pentru a dezvolta competențe cognitive, lingvistice, matematice, științifice și artistice ale elevilor, precum și pentru a le promova formarea unor valori și atitudini pozitive. De asemenea, Curriculumul pentru învățământul primar din Republica Moldova este organizat într-un ciclu de 4 ani, de la clasa I până la clasa a IV-a și include următoarele discipline: limba română, matematică, limba engleză, științe ale naturii, educație artistică, educație fizică și sport, educație pentru sănătate. În Codul Educației al Republicii Moldova, Art. 11 (2), se evidențiază următoarele competențe-cheie: competențe de comunicare în limba română, competențe în limba maternă, de comunicare în limbi străine, în matematică, științe și tehnologie, digitale, de a învăța să înveți, sociale și civice, antreprenoriale și spirit de inițiativă, de exprimare culturală și de conștientizare a valorilor culturale. [204, p. 11]. Putem concluziona că, **între aceste competențe și interesul pentru învățare există o legătură bidirecțională: Îl stimulează dezvoltarea competențelor, iar competențele dobândite cresc motivația și curiozitatea elevului.**

Tabelul 2.2.2. Dimensiuni ale interdisciplinarității privind integrarea curriculară în învățământul primar din Moldova [206]

Principii	Conținuturi	Obiective	Metode	Forme educaționale
interdisciplinaritate adaptarea conținuturilor la nevoile și interesele elevilor; dezvoltarea competențelor transversale: gândirea critică, rezolvarea de probleme și colaborarea; evaluarea continuă.	integrarea aspectelor specifice științelor naturale și sociale; promovarea creativității și a sănătății; utilizarea tehnologiilor moderne în educație.	dezvoltarea competențelor asigurând o bază solidă de cunoștințe din diferite domenii; învățarea prin creativitate și inovație, promovând gândirea critică; dezvoltarea competențelor necesare vieții.	învățarea activă prin: proiecte, dezbateri și studii de caz; proiecte integrante ce abordează teme relevante; activități de grup care încurajează colaborarea și comunicarea între elevi; învățarea bazată pe probleme.	lecții tradiționale, discuții de grup; atelier practice orientate spre dezvoltarea unor abilități specifice; proiecte extrașcolare și extracurriculare; utilizarea platformelor digitale.

În urma celor prezentate anterior, într-o manieră proprie, concluzionăm asemănările și deosebirile dintre curriculumul integrat din România vs curriculumul integrat din Republica Moldova, în următorul tabel:

Tabelul 2.2.3. Analiza comparativă a elementelor curriculumului integrat din România vs Republica Moldova

Asemănări	Deosebiri
Structura personală: ambele țări au același sistem educațional similar.	În România, limba de predare se face, în mare parte, în limba română, în timp ce în Moldova, există școli cu predare în limba română, respectiv limba rusă sau ucraineană.
Disciplinele fundamentale pun accent considerabil pe dezvoltarea competențelor de bază.	În Moldova, există o varietate de curricula alternative , ceea ce nu este la fel de des întâlnit în România.
Promovarea abordării integrate încurajează un învățământ interdisciplinar.	Curriculumul din Moldova poate fi influențat de orientările politice și sociale , având în vedere contextul geopolitic al țării, în timp ce România are un curriculum care se aliniază cu directivele europene .
Standarde educaționale care ghidează dezvoltarea curriculumului.	Există diferențe în ceea ce privește sistemul de evaluare și tipurile de examen .
	România are o infrastructură educațională mai dezvoltată (resurse didactice, tehnologii informative), în timp ce Moldova se confruntă cu lipsuri pe acest palier.

Astfel, putem conchide că, atât asemănările, cât și deosebirile privind curriculumul integrat din cele două țări reflectă diferențele structurale dintre sistemele educaționale, alături de influențele istorice, culturale și economice.

Mai mult ca oricând, învățământul modern face apel la interdisciplinaritate pentru a stăpâni ceea ce este nou în toate obiectele de studiu. La întrebarea: **Ce plus valoare aduce interdisciplinaritatea în domeniul curricular?** În esență, putem oferi un răspuns pertinent și argumentat solid făcând trimitere la *valorificarea propriilor experiențe, eliminarea stereotipurilor, asocierea de informații, o însușire temeinică a conținuturilor teoretice cu aplicabilitate în practică*. La nivelul practicii educaționale, relația predare-învățare-evaluare – acțiuni de bază ale procesului de învățământ prin interdisciplinaritate - se urmărește îndeplinirea obiectivelor propuse de cadrul didactic, în funcție de conținuturi, particularitățile individuale ale elevilor, mijloacele și metodele disponibile și se oferă elevilor un anumit grad de autonomie. Rolul profesorului este hotărâtor; el poate gândi predarea: *unidirecțional* (profesorul este emițător, elevul este receptor), *bidirecțional* (profesorul comunică diferențiat cu elevii) și *multidirecțional* (profesorul conduce activitatea ajutat de dorința elevilor de a conlucra) [147, p. 131].

În acest sens, profesorul L. Ciolan [37] a realizat o prezentare valoroasă, după cum urmează: *curriculum fragmentat* (alcătuit din componente distincte, fără coerență, format dintr-o serie de activități sau lecții izolate care nu sunt integrate într-un context mai larg; pentru a evita

acest tip de curriculum, profesorii trebuie să se asigure că toate componentele sunt integrate și interconectate), *curriculum conectat* (pune accent pe integrarea tehnologiei și a resurselor digitale în procesul de predare-învățare și pe colaborarea dintre elevi și pe învățarea bazată pe proiecte), *curriculum conic* (abordare educațională ce se concentrează pe conexiuni interdisciplinare și cu accent pe dezvoltarea competențelor socio-emoționale), *curriculum secvențial* (obiectivul principal îl constituie facilitarea învățării continue și se concentrează pe organizarea conținutului într-o secvență clară și logică, cu scopul de a asigura o progresie adecvată a cunoștințelor și competențelor adecvate), *curriculum comun* (concept, în baza căruia, toți elevii sunt evaluați în mod similar și poate include discipline, cum ar fi: limba română, matematica, științe ale naturii, istorie, geografie, limbi străine sau arte), *curriculum ramificat* (promovează gândirea critică, explorarea creativă și abilitățile de rezolvare a problemelor), *curriculum înlănțuit* (este structurat într-o manieră liniară, în care cunoștințele și abilitățile sunt organizate într-o succesiune logică și coerentă), *curriculum integrat* (crește interesul și motivația elevilor pentru învățare, deoarece aceștia văd relevanța și aplicabilitatea conținutului în contexte diferite), *curriculum asimilat* (are rol în formarea și dezvoltarea elevilor și poate fi evaluat prin intermediul testelor, examene sau alte modalități de evaluare a performanței școlare) și *curriculum în rețea* (metodă de organizare a informațiilor și competențelor profesionale într-un format on-line) [37, p. 136-138]. Fără îndoială, din cele expuse anterior, dezideratul major al modelelor structurale privind integrarea curriculumului îl constituie identificarea și stabilirea relațiilor între diferite elemente ale curriculumului, dar și între obiective, conținuturi, metode și evaluarea acestuia. Aceste modele permit planificarea unui curriculum integrat, în care toate componentele sunt bine articulate, facilitează interconectarea cunoștințelor, a abilităților și a competențelor din diferite domenii, sunt eficiente în promovarea unei abordări interdisciplinare a învățării și constituie un cadru flexibil și adaptabil care susține diversitatea și individualitatea fiecărui elev.

Concluziile sintetizate în urma analizei diferitelor opinii și idei valoroase formulate de autorii și cercetătorii din domeniul implementării interdisciplinarității în învățământul primar, condiționează o apreciere complexă cu privire la următoarele demersuri curriculare:

- identificarea temelor sau a proiectelor care pot fi abordate interdisciplinar, în funcție de obiectivele și competențele stabilite;
- stabilirea legăturilor dintre diferite discipline și integrarea acestora în activități de învățare;
- dezvoltarea unor scenarii didactice și activități practice care să pună accent pe colaborare;
- crearea unui mediu de învățare stimulat;
- evaluarea performanțelor elevilor în mod holistic, luând în considerare abilitățile și competențele dobândite în cadrul activităților interdisciplinare;

- monitorizarea și ajustarea continuă a procesului de învățare interdisciplinară, în funcție de rezultatele obținute de către elevi.

Conform cercetărilor în domeniul didacticii generale clasice, predarea presupune transmiterea de informații. În schimb, în didactica modernă, predarea include, pe lângă transmiterea de cunoștințe, și întregul sistem de acțiuni și operații desfășurate de cadrul didactic pentru a proiecta și desfășura activitatea. În activitatea de predare, cadrul didactic este specialistul care controlează informația, prelucreează conținuturile, în așa fel încât să-și atingă obiectivele propuse, spre rezolvare, sarcini în mod gradual, stimulează și menține interesul elevului pentru învățare și evaluează rezultatele raportate la funcțiile formative și educative, de mediere a învățării. În ceea ce privește realizarea diferențierii în predare interdisciplinară, activitățile educative frontale, centrate pe transferul de cunoștințe, încurajează conformismul intelectual, nu stimulează curiozitatea, asumarea de responsabilități și devine, astfel, un demers constrângător și frustrant pentru elevi. Diferențierea urmărește înlesnirea învățării individuale, dar într-un context larg, în colectiv. Importanța și necesitatea abordării predării diferențiate a elevilor se impune în funcție de motivație și stilul propriu de învățare, de găsire a acelor forme de organizare a învățării care să permită folosirea elevilor ca resursă de învățare pentru ceilalți. În didactica modernă, activitatea de predare este percepută ca fiind „o activitate de organizare și coordonare a proceselor de învățare prin acțiuni de îmbogățire a noțiunilor” [74, p. 78]. Printre autorii și teoreticienii care au contribuit la dezvoltarea conceptului de interdisciplinaritate în învățământul primar, se remarcă: J. Bruner, H. Gardner, L. S. Vîgotschi și J. Dewey. Aceștia au evidențiat importanța integrării cunoștințelor din diferite domenii pentru dezvoltarea gândirii critice și a abilităților transferabile la elevi.

Psihologul rus, L. S. Vîgotschi (1896-1934), contemporan al lui Piaget, susține că învățarea se bazează pe implicarea activă a copiilor în „*acumularea de cunoștințe*” [158, p. 377], subliniind un aspect deosebit de important, și anume, „*capacitățile de învățare ale unui copil nu trebuie confundate cu nivelul cognitiv pe care l-a putut atinge la un moment dat*” [idem, p. 377]. Învățarea prin cooperare reprezintă unul dintre factorii care ajută la progresul școlar, în situația în care eforturile grupului sunt reale. De altfel, în dezvoltarea psihică și formarea personalității umane, activitatea de învățare este decisivă, deoarece aceasta contribuie la formarea de noi operații, structurarea și dezvoltarea proceselor psihice, iar un loc central în cadrul învățării îl are „*învățarea cognitivă*” [31, p. 59] solidară cu înțelegerea informațiilor și presupune dezvoltarea inteligenței.

Din perspectivă pedagogică, I. Anton, D. Herlo, V. Binchiciu, C. Uzum, A. Curețan definesc învățarea ca fiind procesul de acumulare a cunoștințelor, a priceperilor și a deprinderilor, respectiv proiectarea și dezvoltarea unor funcții, însușiri și trăsături ce sunt raportate la

personalitate [9, p. 106], cu următoarele caracteristici: este un proces organizat și realizat într-un cadru instituționalizat, un „*demers conștient cu un caracter secvențial*” [9, p. 109].

Profesorul care crede cu tărie că educația este cheia succesului, L. Ciolan, realizează câteva „*distincții legitime și profitabile*” [37, p. 127-129] în ceea ce privește interdisciplinaritatea – concept central:

- *din punct de vedere al modalității prin care se realizează învățarea integrată*, face distincție între: *interdisciplinaritate centripetă* – integrarea mai multor domenii de studiu sau discipline care converg către un punct central și implică un flux de informație și colaborare care oferă soluții complete și sustenabile), *interdisciplinaritatea centrifugă* (concept care se referă la colaborarea și integrarea diferitelor discipline și care încearcă să găsească conexiuni și punți între ele, chiar dacă acestea par a fi dispersate la prima vedere);

- *din punct de vedere al scopului integrării de tip interdisciplinar*, se evidențiază *interdisciplinaritate științifică* (colaborarea și integrarea mai multor domenii de cunoaștere într-un efort comun de a rezolva probleme complexe și de a aborda întrebări științifice importante), *interdisciplinaritatea pedagogică* (pentru că nu există o disciplină dominantă, integrarea informațiilor, a metodelor și a resurselor provenite din mai multe discipline în procesul de predare-învățare au rol în stimularea creativității și gândirii critice, îmbogățește experiența de viață a elevilor și încurajează colaborarea între profesori) și *interdisciplinaritatea instrumentală* (folosirea unor instrumente și tehnici din mai multe domenii de studiu, alături de utilizarea tehnologiilor informaționale, furnizează rezultate de calitate superioară).

Activitățile de predare-învățare în situații interdisciplinare se desfășoară pe baza unor criterii sau coordonate, precum: derularea unor proiecte integrate, predarea în echipă, învățarea prin cooperare în scopul obținerii unor răspunsuri valoroase, implicarea activă a elevilor în toate etapele proiectului și „*implicarea membrilor comunității*” [38, p. 38]. Putem concluziona că, în situații interdisciplinare, elevii trebuie să „*fie capabili din punct de vedere psihologic și cultural să înțeleagă informațiile transmise de cadrul didactic*” [214, p. 10] pentru a identifica soluții care implică mai multe discipline, prin care pot fi ajutați să-și dezvolte abilitățile practice și să-și aplice cunoștințele în contexte reale de viață.

Este important să menționăm faptul că, din cele prezentate anterior, **modul de integrare a conținuturilor în viziunea curriculară** reprezintă un aspect esențial al procesului instructiv-educativ. Aceasta asigură o abordare holistică, interconectată și relevantă pentru școlari prin: integrare tematică, interdisciplinară și transdisciplinară. Aplicarea unui model de integrare curriculară dezvoltă motivația pentru învățare, facilitează transferul de cunoștințe, sprijină dezvoltarea gândirii critice și creative, contribuie la dezvoltarea competențelor sociale și

emoționale. Integrarea conținuturilor în viziune curriculară a învățământul primar răspunde nevoilor actuale ale elevilor de vârstă școlară mică prin utilizarea unor metode activ-participative variate și *va avea impact direct și sigur asupra dezvoltării interesului școlarilor mici pentru învățare, în situația când în procesul de predare-învățare se va asigura integrarea conținuturilor curriculare ale disciplinelor*, care constituie nucleul instructiv esențial în ciclul primar, bazat pe repere metodologice adecvate.

2.3. Modelul pedagogic de dezvoltare a interesului elevilor de vârstă școlară mică pentru învățare

Dezvoltarea interesului elevilor de vârstă școlară mică pentru învățare reprezintă un proces complex, implică mai mulți factori psihologici și pedagogici care contribuie la cultivarea și menținerea motivației elevilor pentru actul educațional. În înțelegerea și aplicarea conceptelor de dezvoltare a interesului, se identifică: *motivația intrinsecă* (alimentată de curiozitatea naturală) [167], *motivația extrinsecă* (recompensele externe ce pot influența interesul pentru învățare pe termen scurt, dar care nu sunt tot atât de eficiente pe termen lung ca motivația intrinsecă), *mediul de învățare pozitiv și sigur* (valorile, credințele și obiectivele motivaționale influențează comportamentul uman și performanța academică) [170], *metode de predare interactive și practice* (identificarea diferențelor dintre motivația intrinsecă și cea extrinsecă, *modele de motivație* în lectură, factori care determină motivația și angajamentul în lectură, strategii pentru îmbunătățirea motivației) [178].

Dezvoltarea experimentală privind interesul elevilor din învățământul primar pentru învățare, cercetare ce va fi validată în capitolul 3, reprezintă un aspect crucial în procesul instructiv-educativ, deoarece este important să încurajăm și să susținem interesul pentru actul învățării la elevii de vârstă școlară mică prin implicarea copiilor în activități interactive și experiențe practice care să le stârnească curiozitatea, prin implementarea unor strategii eficiente și adaptarea nevoilor individuale ale elevilor; fapt ce determină creșterea motivației și obținerea succesului academic. Una dintre modalitățile eficiente de dezvoltare a Î la elevii de vârstă școlară mică este promovarea interdisciplinarității în procesul educațional. În acest sens, un model pedagogic include activități care implică colaborarea eficientă între cadre didactice și discipline, în așa fel încât elevii să aibă posibilitatea să experimenteze legăturile dintre diferite domenii de studiu. De asemenea, integrarea tehnologiei în procesul de predare-învățare poate reprezenta un element important în promovarea interdisciplinarității ce contribuie la formarea unei atitudini deschise și curajoase față de actul învățării, stimulându-le IC și promovând o abordare holistică

asupra educației. Modelul pedagogic este considerat acea „*metodă didactică în care acțiunea de investigație indirectă este dominantă*” [105, p. 58]. Această acțiune îl solicită pe profesor în identificarea și selectarea unor metode de cercetare care conduc acțiunile elevilor către acumularea de informații, trăsături și relații dintre obiectele din mediul înconjurător. Pentru a determina nivelul de dezvoltare și menținere a ÎÎ la elevii de vârstă școlară mică prin aplicarea interdisciplinarității – aspect detaliat în Capitolul 3 – cercetarea a fost realizată pe un eșantion format din 65 de elevi de la Liceul Tehnologic „Dimitrie Leonida” din Piatra Neamț, 60 de elevi de la Școala Gimnazială „Daniela Cuciuc” din județul Neamț, România, și 95 de elevi de la Școala Gimnazială, comuna Dochia din județul Neamț, România. Modelul pedagogic se bazează pe legile și principiile de dezvoltare și menținere a ÎÎ, precum și pe reperele teoretice și metodologice ale interdisciplinarității. Randamentul în procesul educațional depinde de respectarea unor principii și condiții, de modelarea obiectivelor în funcție de particularitățile individuale ale elevilor, conținuturile curriculare integrate și strategiile de dezvoltare și menținere a ÎÎ. În atingerea scopului educațional, s-a constatat că metodele activ-participative asigură succesul elevilor în actul învățării și dezvoltă interesul pentru noi cunoștințe atunci când se respectă condiții de ordin psihologic și pedagogic și unesc sarcinile cu situațiile de învățare. Rezultatele evoluției termenului de interdisciplinaritate, relația predare-învățare-evaluare și importanța metodelor activ-participative conduc la obținerea randamentului școlar de către elevul de vârstă școlară mică. Acest deziderat va fi prezentat în capitolul 3, capitol ce reliefează partea de cercetare privind validarea metodologiei de dezvoltare a ÎÎ al elevilor de vârstă școlară mică.

Luând act de caracteristicile interdisciplinarității, de principiile care stau la baza acestui fenomen curricular, din ampla analiză a opiniilor, propunem o *definiție proprie a interdisciplinarității*, privită drept raportul dintre predare-învățare-evaluare, care marchează o legătură complexă între condiții pedagogice, principii educaționale, conținuturi și metode educaționale ce vor oferi drept beneficii, precum descoperirea, stimularea atenției, a gândirii critice, a memoriei, a imaginației, a spiritului de echipă, depășește cadrul formal al învățării prin parcurgerea opționalelor integrate – la nivelul mai multor arii curriculare – reprezentând una dintre cele mai importante condiții de organizare a instruirii în învățământul primar. În acest context, în activitatea de predare, interdisciplinaritatea reprezintă conectarea informațiilor din diferite domenii pentru a oferi o imagine globală și unitară asupra fenomenelor studiate. În activitatea de învățare, prin abordarea interdisciplinară, elevii sunt încurajați să realizeze conexiuni între discipline, dezvoltând gândirea critică, creativitatea și capacitatea de a rezolva probleme complexe. În contextul evaluării, interdisciplinaritatea

presupune metode care verifică nu doar acumularea de cunoștințe, ci și capacitatea elevului de a le integra și aplica în contexte reale.

Interdisciplinaritatea în învățământul primar presupune integrarea cunoștințelor și a abilităților din diverse domenii pentru a oferi o imagine unitară și holistică asupra învățării. Într-un cadru interdisciplinar, elevii de vârstă școlară mică își pot valorifica mai bine curiozitățile și interesele, deoarece pot vedea cum cunoștințele din diverse domenii se leagă între ele și devin relevante pentru situațiile din viața reală. Această integrare susține o învățare contextualizată și motivează elevii să exploreze subiecte noi.

MIDIÎ în disciplina CLR reprezintă un cadru pedagogic complex, ce valorifică interdisciplinaritatea, cooperarea și învățarea activă, respectiv dezvoltă simultan competențe specifice și transversale, stimulează curiozitatea și consolidează angajamentul cognitiv al elevilor de vârstă școlară mică. Coerența curriculară (legătura dintre activitățile de exprimare orală, citire și scriere cu celelalte discipline din planul-cadru specifice învățământului primar) este susținută de selectarea atentă a conținuturilor, de integrarea unor teme și concepte comune. Astfel, au fost respectate *principii pedagogice* esențiale: centrarea pe elev (valorificarea stilurilor individuale de învățare prin adaptarea activităților); învățarea activă și constructivă (adresarea întrebărilor și oferirea răspunsurilor); interdisciplinaritatea ca premisă a autenticității (conectarea și relevanța dintre conținuturi); formarea competențelor transversale (gândire critică, creativitate, capacitate de colaborare).

În continuare, prezentăm schema iconică a Modelului pedagogic de dezvoltare a interesului elevilor de vârstă școlară mică pentru învățare ce implică o serie de principii, tehnici și strategii educative ce urmăresc dezvoltarea ÎÎ prin interdisciplinaritate. Având la bază nevoile emoționale și cognitive ale copiilor, acest model presupune utilizarea de metode variate, centrate pe elevi și crearea unui mediu educativ stimulat. Fundamentele epistemologice ale cultivării ÎÎ se bazează pe concepte, idei și teorii dezvoltate în cadrul mai multor domenii. Modelul propus pentru elevii de vârstă școlară mică se bazează pe o serie de **principii, metode și strategii care urmăresc cultivarea curiozității și motivației intrinseci, printr-o abordare interdisciplinară**. Modelul nu se limitează doar la transmiterea de cunoștințe, ci urmărește crearea unui mediu stimulat, centrat pe elev. Pentru implementarea principiilor propuse (centrarea pe elev, interdisciplinaritatea, activitatea directă), modelul pune accent pe motivarea intrinsecă, utilizând o serie de strategii și tehnici educative ce armonizează dimensiunile cognitive, emoționale, sociale și culturale. Fiind o abordare complexă, interdisciplinară și experiențială, fundamentele epistemologice ale modelului se regăsesc în teorii și concepte din mai multe domenii.

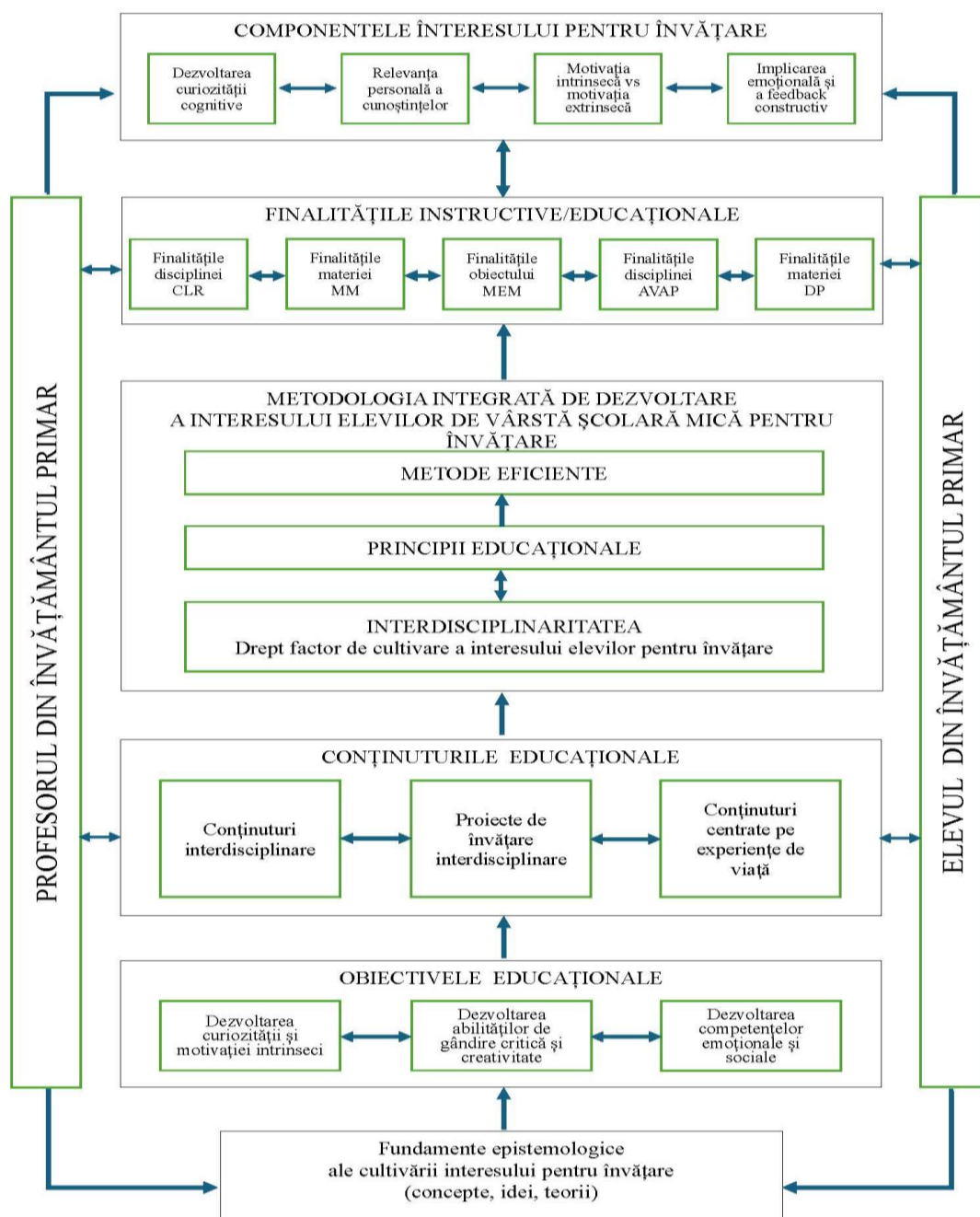

Fig. 2.3.1. Modelul pedagogic de dezvoltare a interesului elevilor de vârstă școlară mică pentru învățare

Ne propunem să acordăm o atenție deosebită elementelor Modelului pedagogic, situat între elevul din învățământul primar și profesorul pentru învățământul primar, pe verticală, de jos în sus, astfel:

Fundamentele epistemologice pun accent pe cultivarea ÎÎ, învățarea activă și medii educaționale stimulative prin: concepția constructivistă ce susține faptul că elevii își construiesc cunoștințele pe baza interacțiunii cu mediul, asimilarea informațiilor de către copii în vederea dezvoltării structurilor cognitive [113-115; 155-157], în care sarcinile bine stabilite duc la o implicare activă și interes crescut, dezvoltarea ÎÎ prin adaptarea metodelor de predare la diferite

tipuri de inteligențe [68], învățarea prin experiență practică și relevantă are ca scop progresul și aplicabilitatea învățării [168]. Toate aceste fundamente epistemologice din psihologie și pedagogie includ mai multe componente-cheie: învățarea activă, personalizarea învățării, crearea de contexte relevante pentru elevi, promovarea autonomiei, stimularea colaborării și a interacțiunilor sociale, crearea unei atmosfere de învățare pozitivă.

Obiectivele și conținuturile educaționale ale Modelul pedagogic de dezvoltare a interesului elevilor de vârstă școlară mică pentru învățare reflectă o abordare holistică, centrată pe elev și pe promovarea unei învățări active și relevante. Obiectivele educaționale urmăresc să dezvolte, atât competențe cognitive, cât și abilități sociale și emoționale, printre care se remarcă:

- dezvoltarea curiozității și a motivației intrinseci prin jocuri educative, povestiri, discuții libere;
- dezvoltarea abilităților de gândire critică și rezolvare de probleme prin utilizarea gândirii logice și a creativității ce presupun folosirea întrebărilor deschise;
- stimularea autonomiei și a responsabilității în învățare;
- cultivarea plăcerii de colaborare și comunicare;
- dezvoltarea competențelor emoționale și sociale prin care elevii învață cum să-și gestioneze emoțiile, respectiv construirea unor relații pozitive cu colegii.

La rândul lor, conținuturile educaționale sunt selectate și structurate astfel încât să fie variate, interdisciplinare și să permită o integrare a învățării teoretice cu experiențele practice: conținuturi interdisciplinare, jocuri didactice, proiecte de învățare interdisciplinară, conținuturi centrate pe experiențe de viață. Pentru a atinge și a acoperi aceste obiective și conținuturi, Modelul pedagogic implică utilizarea unor strategii didactice variate care au drept scop dezvoltarea interesului elevilor, precum și facilitarea unui proces de învățare activ prin: învățarea prin cooperare, metoda problematizării, învățarea centrată pe proiecte.

Legătura dintre **conținuturi, interdisciplinaritate, principii educaționale, metodologia integrată și finalitățile educaționale** în dezvoltarea ÎÎ la elevii din învățământul primar este esențială pentru a crea un mediu educațional stimulant și adaptat nevoilor de dezvoltare ale copiilor. Aceste componente sunt interconectate și contribuie la stimularea ÎÎ prin activități atractive, relevante și variate care susțin motivația intrinsecă a elevilor. În continuare, vom explora aceste legături în detaliu, după cum urmează:

Conținuturile educaționale sunt selectate în funcție de specificul vârstei și de nevoile elevilor de vârstă școlară mică, având drept scop stimularea curiozității acestora și implicarea lor activă în procesul de învățare. În învățământul primar, acestea includ:

- **conținuturi fundamentale** din domenii precum matematică, limbă și comunicare, științe, arte, educație fizică;
- **conținuturi centrate pe experiențele de viață** ale copiilor, legate de mediul lor imediat, pentru a face învățarea mai relevantă.

Dacă conținuturile sunt alese în așa fel încât să răspundă curiozității și nevoii naturale a copiilor de a explora și a descoperi lumea înconjurătoare, atunci ele stimulează ÎÎ. Conținuturile care au o aplicabilitate practică și care sunt conectate cu experiențele personale ale elevilor generează un interes mai mare.

Principiile educaționale care stau la baza modelului de dezvoltare a ÎÎ sunt esențiale pentru crearea unui mediu de învățare stimulativ. Aceste principii includ:

- învățarea activă și participativă: Școlarii sunt implicați direct în procesul de învățare, prin activități practice, colaborative și experimentale.
- relevanța și aplicabilitatea învățării: Cunoștințele dobândite au relevanță practică și sunt legate de experiențele și interesele elevilor.
- centrarea pe elev: Învățarea se adaptează la nevoile, interesele și ritmul fiecărui elev, având în vedere dezvoltarea individuală.

Respectarea acestor principii contribuie la creșterea interesului elevilor prin implicare activă, oferindu-le sentimentul că sunt parte din procesul de învățare și că acesta are sens pentru ei. Un mediu educațional care promovează autonomie, participare și relevanță stimulează motivația intrinsecă. **Metodologia integrată** pentru dezvoltarea ÎÎ presupune utilizarea unor strategii de predare-învățare care unesc conținuturi din diferite discipline de studiu și implică elevii într-un proces de învățare activă.

Finalitățile educaționale se referă la obiectivele pe termen lung ale procesului educațional, care includ: **dezvoltarea competențelor cognitive**: capacitatea de a gândi critic, de a rezolva probleme și de a utiliza cunoștințele în contexte noi; **dezvoltarea abilităților emoționale și sociale**: capacitatea de a lucra în echipă, de a comunica eficient și de a-și gestiona emoțiile; **formarea unei atitudini pozitive față de învățare**: crearea unei motivații durabile pentru învățare pe termen lung. Atunci când elevii își dezvoltă aceste competențe, își sporesc capacitatea de a învăța independent și de a se implica activ în procesul educațional. Finalitățile educaționale – formarea gândirii critice și a competențelor de colaborare – sunt esențiale pentru a crea o fundație solidă pentru dezvoltarea și menținerea ÎÎ.

Componentele ÎÎ influențează, în mod direct, modul în care se ating **finalitățile educaționale** la disciplinele din învățământul primar, prin:

- dezvoltarea curiozității cognitive: finalitățile educaționale care vizează dezvoltarea capacității de analiză, sinteză și rezolvare de probleme sunt atinse mai ușor atunci când elevii sunt curioși și implicați activi în procesul de descoperire;
- relevanța personală a cunoștințelor: finalitățile educaționale focusate pe formarea valorilor morale, civice și sociale sunt atinse atunci când elevii percep învățarea ca fiind relevantă pentru dezvoltarea lor personală;
- motivația intrinsecă vs motivația extrinsecă: finalitățile educaționale referitoare la formarea unor competențe de învățare autonomă sunt strâns legate de cultivarea motivației intrinseci;
- implicarea emoțională și feedback constructiv: finalitățile educaționale legate de capacitatea de autoevaluare și îmbunătățirea continuă a rezultatelor academice sunt atinse.

2.4. Concluzii la Capitolul 2

Conținuturile educaționale, interdisciplinaritatea, principiile educaționale, metodologia integrată, finalitățile educaționale și componentele ÎÎ sunt toate interconectate pentru a crea un mediu de învățare care stimulează motivația și interesul elevilor de vârstă mică pentru învățare. Un cadru educațional bine conceput, care respectă aceste legături, permite elevilor să se implice activ, să-și dezvolte abilități cognitive și sociale și să-și mențină ÎÎ pe termen lung.

În *Capitolul 2*, sunt remarcate și apreciate următoarele aspecte:

1. Cel mai valoros obiectiv al educației din învățământul primar îl reprezintă dezvoltarea ÎÎ, iar unul dintre cele mai importante repere metodologice este crearea unui mediu de învățare atractiv în care elevii de vârstă școlară mică să se simtă în siguranță și încurajați să exploreze. Metodele didactice trebuie să fie adaptate la nevoile și interesele fiecărui elev, astfel încât abordarea eficientă să stimuleze dezvoltarea ÎÎ, fapt ce va fi demonstrat în capitolul 3. Alte repere metodologice semnificative sunt concretizate în: învățarea prin descoperire și experimentare, utilizarea tehnologiei, oferirea de feedback pozitiv și promovarea învățării colaborative.
2. Demersul interdisciplinar curricular presupune diminuarea specificului disciplinelor în favoarea unei abordări unitare, așezând toate resursele comune cu scopul de a clarifica tema studiată și de a utiliza metode și tehnici valide care să ofere rezultate precise și relevante. Se urmărește îmbogățirea și îmbinarea cunoștințelor și a metodologiilor din diferite domenii: stimularea creativității și a gândirii critice în rezolvare de probleme. Prin promovarea demersului interdisciplinar în curriculumul școlar din învățământul primar, și nu numai, elevii pot realiza legături puternice dintre diferite materii de studiu ce implică

- integrarea și interconectarea informațiilor, a abilităților, dezvoltarea unei perspective ample și complexe în ceea ce privește cunoștințele acumulate și aplicabilitatea teoriei în practică.
3. **MIDIÎ conceptualizată și elaborată propune o abordare educațională complexă, care îmbină condiții pedagogice, principii educaționale, finalități educaționale, conținuturi curriculare integrate și metode eficiente în vederea stimulării și menținerii interesului pentru învățare la elevii din învățământul primar.** Aceasta presupune utilizarea unor tehnici diverse cu scopul de a transforma activitatea de învățare într-o experiență atractivă și eficientă. În implementarea MIDIÎ, se remarcă următoarele principii: personalizarea învățării, învățarea activă, stimularea creativității și a gândirii critice, interdisciplinaritatea, utilizarea tehnologiei educaționale, învățarea colaborativă, feedbackul constructiv și autorefecția. Alături de principii, se identifică pilonii de susținere a acestei metodologii: evaluarea inițială a intereselor elevilor, proiectarea activităților de învățare, crearea unui mediu de învățare stimulant, monitorizarea progresului, autorefecția și adaptarea.
4. În optimizarea procesului educațional, rolul **MPDIÎ** are ca obiective creșterea motivației elevilor și stimularea curiozității lor cognitive, bazându-se pe principii psihopedagogice ce vizează, atât aspectele cognitive, cât și cele afective și comportamentale ale elevilor. **Componentele-cheie ale MPDIÎ** sunt: dimensiunea cognitivă, afectiv-motivațională, socială și tehnologică. Prin implementarea acestui model, elevii își dezvoltă și mențin ÎÎ, iar gradul de autonomie crește în procesul de învățare, rezultatele școlare se îmbunătățesc, se formează o atitudine pozitivă față de procesul instructiv-educativ și se creează un mediu de învățare pozitiv, stimulând motivația intrinsecă.

3. DEZVOLTAREA LA ELEVII DE VÂRSTĂ ȘCOLARĂ MICĂ A INTERESULUI PENTRU ÎNVĂȚARE

3.1. Studiul pre-experimental al interesului elevilor din clasele primare pentru învățare

În cercetarea noastră ne îndreptăm atenția asupra interesului ce apare ca o necesitate a personalității cu referire la un anumit domeniu al fenomenelor și se concentrează pe studiul proceselor mentale implicate în percepție, învățare, memorie și gândire; un motiv puternic al activității, în urma cărora procesele psihice se petrec intensiv, iar produsul final devine captivant și productiv. Un rol important îl reprezintă și caracteristicile psihologice ale elevilor din clasele primare, cu accent pe: dezvoltarea cognitivă și emoțională a școlarilor mici, impactul stilurilor de învățare și a nivelurilor de dezvoltare cognitivă asupra intereselor cognitive, respectiv rolul curiozității naturale și al explorării în dezvoltarea intereselor cognitive.

Procesul educațional la nivelul învățământului primar are un rol esențial în formarea temeliilor cognitive, afective și sociale ale elevilor de vârstă școlară mică. În acest context, realizarea unei cercetări comparative ale programelor școlare între România și Republica Moldova – două state cu rădăcini culturale și lingvistice comune, dar cu evoluții distincte ale sistemelor educaționale – devine relevantă și necesară pentru o mai bună înțelegere a tendințelor curriculare actuale. În contextul în care, educația primară reprezintă baza formării intelectuale, morale și sociale a copilului, analiza comparativă a programelor școlare pentru învățământul primar din România și Republica Moldova este relevantă prin diferențele ce reflectă realități sociale, culturale și educaționale distincte, dar și puncte comune datorate unei baze lingvistice și istorice similare. România se evidențiază printr-o integrare mai rapidă a principiilor educației europene moderne, inclusiv prin *inclusiunea clasei pregătitoare și dezvoltarea unui curriculum axat pe competențe*. În schimb, Republica Moldova menține un *sistem mai conservator*, dar care evoluează treptat spre reforme curriculare.

Pentru ca activitatea de comunicare să se realizeze, este nevoie ca persoanele implicate să dețină competențe de nivel lingvistic și comunicativ formate în mediul școlar și dezvoltate, mai apoi, prin formare profesională. De altfel, referitor la capacitatea de comunicare, preotul ortodox, D. Cornilescu, afirma că „*de la oameni învățăm să vorbim, iar de la Dumnezeu să tăcem*” [109, p. 53]. Cheia care deschide ușa către o lume a cunoașterii și a dezvoltării personale este interesul pentru învățare (Î). Elevii care reușesc să cultive acest interes, nu doar că obțin succes academic,

dar își dezvoltă și o viziune mai amplă asupra vieții. Adevărata provocare nu constă în acumularea informațiilor, ci în descoperirea sensului și plăcerii în procesul de învățare. Îl la elevii din învățământul primar și nu numai, este alimentat de curiozitate, pasiune și perseverență. Este perioada când se pun bazele dezvoltării cognitive, emoționale și sociale prin activitățile specifice disciplinei CLR - cititul, scrisul, lecturi suplimentare, lecturi particulare – abilități fundamentale ce conturează identitatea, dezvoltă vocabularul, imaginația, creativitatea, gândirea critică, capacitatea de analiză, empatia, construiește primele conexiuni cu lumea înconjurătoare.

De ce a reprezentat disciplina CLR punctul de plecare pe linia interdisciplinară a obiectelor de studiu specifice claselor I și a II-a, în experimentul nostru pedagogic? Deoarece ocuparea primului loc în planul-cadru de către disciplina CLR este determinată din punct de vedere „*existențial, cognitiv-educativ și comunicativ*” [109, p. 239].

Scopul studiului pre-experimental l-a reprezentat confirmarea practică a eficienței interdisciplinarității în dezvoltarea și menținerea Îl la elevii din învățământul primar, a metodelor și strategiilor de stimulare a interesului elevilor pentru cunoaștere în asigurarea randamentului școlar. Parcurgând literatura de specialitate, am demonstrat că Îl poate fi definit ca un complex de emoții, atitudini și motivații care sugerează nivelul de implicare a elevilor în activitățile școlare, fiind influențat de factori interni, curiozitate, dorința de cunoaștere și factori externi, mediul educațional, metodele de predare și mediul familial. Metodologiile utilizate pentru determinarea Îl al elevilor din învățământul primar oferă o bază teoretică și practică în scopul îmbunătățirii experienței educaționale.

Culegerea de informații și documentarea asupra temei de cercetare au reprezentat un „*demers activ și critic de inventariere a rezultatelor*” [22, p. 15]. Studiul pre-experimental al nivelului Îl al elevilor este o etapă preliminară în cadrul cercetării educaționale ce urmărește să măsoare și să evalueze nivelul de interes al elevilor pentru procesul de învățare înainte de aplicarea unei intervenții educaționale. Acest studiu se concentrează pe evaluarea și măsurarea motivației și interesului școlarilor mici față de activitățile de învățare înainte de implementarea intervenției. Un astfel de studiu servește ca temelie în înțelegerea nivelului inițial, oferind date comparative în ceea ce privește evaluările ulterioare și aplicarea unor strategii eficiente pentru a stimula și a menține Îl, adaptând metodele de predare și valorificând un mediu educațional atractiv. Scopul acestui studiu este de a obține o bază de date inițială care să permită compararea ulterioară a rezultatelor și evaluarea eficacității intervenției propuse. Studiul nostru experimental se referă la interdisciplinaritate, fiind un potențial model pedagogic util în dezvoltarea Îl la elevii din învățământul primar.

Modelul pedagogic conceptualizat și elaborat în cercetarea noastră, eficient în vederea dezvoltării interesului pentru învățare la elevii din învățământul primar, ce a fost validat prin experimentul pedagogic, pune accentul pe interesele și ritmul de învățare al fiecărui școlar. Importanța integrării informațiilor din diferite discipline oferă o perspectivă holistică asupra temelor studiate, iar activitatea centrată pe elev încurajează implicarea activă în procesul educațional. Promovarea metodelor de predare activ-participative stimulează curiozitatea și motivația elevilor de vârstă școlară mică, evaluarea formativă ajută la identificarea potențialului academic maxim, iar utilizarea resurselor digitale sprijină accesul la informații. Aplicate și realizate într-un sistem, toate aceste valori ale Modelului pedagogic facilitează activitatea de învățare interactivă.

Modelul pedagogic a fost validat practic în cadrul disciplinelor CLR, MEM, AVAP, MM și DP, incluse în planul-cadru pentru învățământul primar, clasa I și clasa a II-a, iar acest gen de abordare integrată a demonstrat că poate stimula ÎÎ și motivația elevilor, fapt ce reiese din rezultatele școlare îmbunătățite.

Experimentul pedagogic cu privire la validarea Metodologiei integrate și a Modelului pedagogic de dezvoltare a interesului pentru învățare la elevii din învățământul primar s-a desfășurat în trei etape:

1. etapa de constatare

Prin utilizarea instrumentelor cercetării empirice, etapa de constatare a urmărit identificarea nivelului interesului pentru învățare al elevilor ce s-a desfășurat pe parcursul anului școlar 2022-2023.

Ținând cont de particularitățile individuale de vârstă ale elevilor, **am concluzionat că următoarele obiective reprezintă temelia experimentului de constatare:**

1. Delimitarea terminologică a conceptelor de interes cognitiv și interes pentru învățare.
2. Sintetizarea cadrului teoretic de dezvoltare a interesului elevilor din învățământul primar pentru învățare.
3. Stabilirea reperelor metodologice de dezvoltare a interesului elevilor din învățământul primar pentru învățare, prin integrarea interdisciplinară a conținuturilor educaționale.
4. Elaborarea și validarea prin experiment a Modelului pedagogic de dezvoltare a interesului elevilor de vârstă școlară mică pentru învățare.
5. Elaborarea concluziilor și a recomandărilor practice.

În vederea diagnosticării nivelului inițial privind ÎÎ la elevii din clasa I și a II-a, din România, s-au folosit următoarele metode: observația, analiza, chestionarul, comunicarea cu cadrele didactice, elevi și părinți. Pentru a obține informații mai ample cu privire la etapa de

constatare, am aplicat un test inițial unde obiectivele au fost stabilite în mod gradual, de la simplu la complex, având drept scop identificarea nivelului de ÎÎ al elevilor din învățământul primar și a determinat următorii 5 indicii de măsurare a nivelului ÎÎ: gradul de conștientizare a elevilor privind interesul pentru actul învățării, atitudinea pozitivă în urma soluționării unor probleme, relaționarea cu cei din jur prin comunicare constructivă, dorința de a obține rezultate cât mai bune, explorarea propriilor experiențe de învățare.

Etapă de constatare a experimentului pedagogic reprezintă punctul de pornire în identificarea și analizarea conexiunilor dintre diferite discipline și domenii de cunoaștere, oferind baza necesară pentru proiectarea și implementarea unor strategii de învățare ce permit înțelegerea complexă a noțiunilor și a fenomenelor dintr-o perspectivă interconectată. Această etapă implică analiza și evaluarea modului în care activitățile de integrare a cunoștințelor aduc un plus de valoare în dezvoltarea holistică a elevilor și la o educație de calitate. De asemenea, investighează modul în care cunoștințele și abilitățile din diferite obiecte de studiu pot fi integrate într-un plan de învățare interdisciplinar, identifică resursele și metodele de predare care facilitează dezvoltarea unei viziuni interdisciplinare și transdisciplinare. Această etapă este esențială în procesul de implementare și de evaluare a eficacității modelului educațional, deoarece implică observarea și analiza modului în care abordarea interdisciplinară influențează învățarea și dezvoltarea elevilor, cu scopul de a ajusta și a îmbunătăți strategiile de predare, prin: stabilirea obiectivelor de evaluare, metode de colectare, analiza și interpretarea datelor, feedback și reflecție, strategii de predare diferite, documentarea și diseminarea rezultatelor. Etapa de constatare este un proces prin care se evaluează aplicabilitatea și eficacitatea modelului pedagogic în practică prin interdisciplinaritate, într-un cadru pedagogic specific. Se anticipează că elevii, care sunt expuși abordării interdisciplinare, vor prezenta un interes crescut pentru învățare, abilități de gândire critică și o înțelegere mai profundă a conexiunilor dintre diferite domenii de cunoaștere. Validarea beneficiilor acestei abordări contribuie la dezvoltarea unui model educațional mai eficient și adaptabil care răspunde nevoilor colective și individuale ale elevilor.

2. etapa de formare

Studiul a urmărit atingerea următoarelor obiective:

- să identificăm nivelul inițial de dezvoltare și menținere a ÎÎ al elevilor din învățământul primar prin interdisciplinaritate, din clasele experimentale și cele martor;
- să desfășurăm experimentul formativ;
- să diagnosticăm nivelul de ÎÎ post-experimental al elevilor din clasele experimentale și cele martor;

- să observăm, să testăm și să analizăm din punct de vedere comparativ nivelul de dezvoltare și menținere a ÎÎ al elevilor din învățământul primar prin interdisciplinaritate;
- să oferim o documentație studiată cu privire la evoluția conceptului de dezvoltare a ICg și promovarea interdisciplinarității;
- să culegem informații și opinii ale cadrelor didactice.

Etapă de formare implică dezvoltarea unui proces educativ care permite colaborarea între disciplinele de învățământ pentru a aborda o temă comună, respectiv dezvoltarea ÎÎ. Este etapa când elevii sunt încurajați să-și dezvolte abilități de gândire critică, creativitate și rezolvare de probleme prin integrarea cunoștințelor și a metodelor de învățare din mai multe domenii. Se concentrează pe pregătirea și instruirea corpului profesoral, dezvoltarea curriculumului și crearea unui mediu de învățare care să ajute abordarea interdisciplinară. În vederea sprijinirii succesului academic, este nevoie ca profesorii să dețină competențe necesare pentru a integra bagajul de cunoștințe din diferite domenii de activitate. Proiectarea curriculumului interdisciplinar trebuie să se realizeze în așa fel încât să includă obiective clare, activități practice eficiente și să ofere oportunități de descoperire și înțelegere a relațiilor dintre discipline, respectiv o evaluare în context interdisciplinar. Utilizarea unei varietăți de resurse materiale sprijină activitatea de învățare interdisciplinară, oferindu-le școlarilor dezvoltarea unui mediu educațional integrat și eficient. Existența concurenței diferitelor tipuri de învățare poate fi substituită cu un proces continuu de transmitere a informațiilor în favoarea formării și instruirii integrate a elevilor, respectiv promovarea interdisciplinarității în selectarea și aplicarea conținuturilor curriculare și a activităților formale, non-formale și informale.

În această etapă, se impun cunoașterea beneficiilor interdisciplinarității în actul educațional și elaborarea unei viziuni concrete asupra modului în care această abordare este încadrată în curriculum. Prin definirea corectă a obiectivelor, dezvoltarea unui curriculum integrat, formarea continuă a cadrelor didactice și crearea de resurse educaționale potrivite, abordarea interdisciplinară servește elevilor experiențe de învățare captivante și relevante.

3. etapa de control

În evaluarea eficienței și a impactului abordării interdisciplinare în procesul instructiv-educativ, etapa de control a modelului pedagogic implică monitorizarea și evaluarea continuă a acestuia, cu scopul identificării punctelor forte, respectiv a zonelor care necesită intervenții educaționale. În literatura de specialitate, etapa de control în modelul pedagogic prin interdisciplinaritate se focusează pe asigurarea calității și pe îmbunătățirea, în mod continuu, a practicilor pedagogice, concentrându-se pe următoarele caracteristici: monitorizarea progresului

elevilor, evaluarea eficienței curriculumului interdisciplinar, feedback și reflecție continuă, adaptarea și ajustarea strategiilor didactice, colaborarea și partajarea bunelor practici educaționale.

În acest sens, se urmărește parcursul academic și dezvoltarea competențelor interdisciplinare ale elevilor, alături de identificarea aspectelor pozitive ale dezvoltării interesului și atitudinii pozitive pentru învățare. Etapa de control în dezvoltarea ÎÎ prin interdisciplinaritate are rolul de a evalua în ce măsură obiectivele interdisciplinare propuse au fost atinse și ce rezultate au fost obținute de către elevi în urma activităților desfășurate. Această etapă presupune monitorizarea progresului fiecărui elev și ajustarea activităților didactice în funcție de nevoile și dificultățile identificate. De asemenea, se urmărește evaluarea competențelor dezvoltate în cadrul abordării interdisciplinare, eficacitatea metodelor și a strategiilor utilizate în procesul de învățare. Feedbackul oferit din partea elevilor și a colegilor de catedră constituie o resursă importantă în vederea îmbunătățirii activităților interdisciplinare implementate în cadrul modelului pedagogic. Buna înțelegere a metodologiei orientativ-stimulativă de dezvoltare a procesului de cunoaștere la elevii claselor primare se bazează pe componentele curriculumului școlar: obiectivele educaționale, conținuturile, tehnologiile pedagogice și evaluarea performanțelor academice. Noul Curriculum Național a fost elaborat pe baza unui set de principii și criterii cu rolul în asigurarea coerenței la nivelul proiectării și dezvoltării: „*principii privind curriculumul ca întreg, principii privind învățarea-predarea-evaluarea*” [9, p. 140-141]. Astfel, se disting următoarele competențe-cheie:

- competență de literație;
- competență lingvistică în mai multe limbi;
- competență matematică și competență în știință;
- tehnologie și inginerie;
- competență digitală;
- competență de dezvoltare personală și socială și de a învăța să înveți, civică, antreprenorială, de sensibilizare și exprimare culturală.

În contextul predării-învățării conținuturilor învățământului preuniversitar este prezentă, din ce în ce mai mult, tendința spre integrarea conținuturilor în care au ca obiectiv fundamental formarea unei imagini de ansamblu asupra temei propuse spre rezolvare. La rândul ei, metodologia cercetării a avut ca piloni de susținere următoarele tipuri de metode:

- *teoretice*: analiza literaturii de specialitate, a articolelor și a publicațiilor din domeniul problemei de cercetare, descoperirea și modelarea;
- *experimentale*: observația, conversația, fișe de lucru/fișe de evaluare, reflectarea, compararea și clasificarea, analiza produselor activității, experimentul cercetării și prelucrarea datelor statistice.

Observarea, ca modalitate de studiere a ÎÎ, a fost aplicată în cadrul activităților didactice și pe parcursul participării la activitățile extrașcolare și extracurriculare.

Studiul pre-experimental al nivelului ÎÎ al elevilor este o metodă de cercetare pentru a investiga modul în care anumiți factori sau intervenții influențează dezvoltarea și menținerea ÎÎ, înainte și după aplicarea unei intervenții. În desfășurarea studiului pre-experimental al nivelului ÎÎ al elevilor din învățământul primar prin interdisciplinaritate, am avut în vedere următorii pași:

1. identificarea grupului de elevi care vor fi implicați în studiu; alegere bazată pe criterii, precum: vârstă, formațiune de studiu și alte caracteristici relevante;
2. evaluarea inițială a nivelului de ÎÎ al elevilor; evaluare realizată prin intermediul unui test inițial ce vizează nivelul de cunoștințe și implicare a elevilor în procesul de învățare;
3. aplicarea intervenției sau a factorului de progres asupra grupului de elevi prin introducerea interdisciplinarității, schimbarea metodelor de predare-învățare-evaluare sau oferirea de feedback pozitiv;
4. evaluarea post-intervenție a nivelului de interes pentru elevi; în sensul că, după aplicarea factorului de progres, am reevaluat nivelul de interes al elevilor, pentru a observa dacă acesta a suferit vreo modificare în condițiile aplicării interdisciplinarității;
5. analiza rezultatelor și concluziile finale au la bază analiza datelor colectate pentru a observa dacă există o diferență semnificativă între nivelul de ÎÎ înainte de aplicarea strategiilor educaționale care implică interdisciplinaritatea și după aplicarea acestor metode activ-participative prin intermediul interdisciplinarității.

3.2. Designul experimentului pedagogic

În cazul dezvoltării ÎÎ prin interdisciplinaritate, este analizată capacitatea de a corela eficient variabila independentă – utilizarea strategiilor interdisciplinare – cu efectele asupra variabilelor dependente, precum interesul elevilor pentru învățare, motivația și performanțele școlare. Pentru a demonstra validitatea internă a interdisciplinarității, este necesar un design de cercetare riguros, în care influența interdisciplinarității asupra interesului pentru învățare să fie clar identificată, fără interferența altor factori externi, precum sprijinul familial sau experiențele extracurriculare. Astfel, interdisciplinaritatea constituie un punct de plecare solid pentru dezvoltarea interesului elevilor pentru învățare, însă validitatea internă trebuie atent controlată pentru a asigura concluzii relevante și aplicabile în procesul educațional. Am demonstrat în capitolul anterior că interdisciplinaritatea contribuie la perfecționarea metodologiei de cercetare privind dezvoltarea și menținerea ÎÎ al elevilor din învățământul primar.

Dacă luăm în considerare argumentele științifice și psihopedagogice, dar și valorificarea activității proprii la catedră, atunci ne propunem să desfășurăm cercetarea pedagogică în așa fel încât, să evidențieze modalitățile și strategiile prin care interesul elevilor pentru învățare este stimulat de interdisciplinaritate, bazându-ne pe ideea conform căreia potențialul intelectual și de învățare al copilului este stimulat prin activități de tip integrat. Experimentul pedagogic prin interdisciplinaritate presupune selectarea zonei de interes pentru elevi, în cazul nostru ÎÎ prin interdisciplinaritate la disciplina CLR, subiect ce este abordat din perspectiva mai multor discipline, identificarea materiilor relevante pentru abordarea subiectului (MEM, AVAP, MM, DP), dezvoltarea unor proiecte didactice și fișe de lucru interdisciplinare, colaborarea dintre membrii corpului profesoral din diferite domenii, implicarea elevilor în activități practice și interactive care le permite să aplice cunoștințele din diverse domenii pentru a rezolva probleme legate de subiectul selectat, evaluarea performanței elevilor prin mijloace multiple, reflectarea asupra rezultatului experimentului și identificarea beneficiilor și provocărilor interdisciplinarității în învățământul primar, împărtășirea experienței cu alți colegi pentru a promova și a dezvolta practici interdisciplinare în educație.

În continuare, pornind de la presupuzițiile teoretice, am urmărit **progresul interesului pentru învățare la elevii din eșantionul experimental, comparativ cu elevii din eșantionul martor**. Datele obținute au fost analizate pentru a evalua impactul interdisciplinarității asupra performanțelor academice, abilităților de gândire critică și rezolvare de probleme, nivelului de motivare și implicare a elevilor, precum și abilitățile lor de colaborare și comunicare. Evoluția elevilor de vârstă școlară mică implicați în programe interdisciplinare tinde să fie mai favorabilă în ceea ce privește dezvoltarea unor abilități și competențe raportate la învățământul secolului al XXI-lea, comparativ cu elevii care parcurg un curriculum tradițional. Această remarcă se fundamentează pe implementarea eficientă a programelor interdisciplinare și este analizată din mai multe unghiuri de vedere: abilități cognitive (gândire critică, creativitate și aplicarea cunoștințelor însușite dintr-un domeniu în altul), abilități sociale (colaborare productivă, comunicare eficientă, empatie și diversitate), aspecte emoționale (motivație și angajament, autonomie și responsabilitate), performanțe academice (evaluare holistică, dezvoltarea și menținerea ÎÎ), provocări și limitări (resursele utilizate, formarea continuă a cadrelor didactice, evaluarea rezultatelor obținute).

Problema cercetării constă în fundamentarea teoretică și praxiologică a dezvoltării ÎÎ pentru eficientizarea procesului instructiv-educativ prin interdisciplinaritate. Fundamentarea cadrului pedagogic de dezvoltare a interesului pentru activitatea de învățare la elevii din învățământul primar a conturat investigația studiului experimental. Stimularea și dezvoltarea ÎÎ sunt factori

deosebiți de importanți în creșterea motivației și a angajamentului pentru învățare, iar interesul integrat în strategii educaționale oferă mecanismele psihologice prin care interesul influențează comportamentele de învățare, alături de atenție, procesare cognitivă, creșterea motivației intrinseci și diminuarea barierelor de învățare.

Metodologia cercetării experimentale a cuprins două tipuri de metode importante:

- *teoretice*: analiza literaturii pedagogice și psihologice în domeniul prezentei cercetări;
- *experimentale*: observarea, testarea, conversația, analiza produselor activității elevilor, compararea, experimentul pedagogic, chestionarea, prelucrarea datelor statistice obținute.

Experimentul de dezvoltare a ÎÎ s-a realizat prin interdisciplinaritate, îmbinând cunoștințele din: limba română, matematică, muzică, arte vizuale și abilități practice, activități extrașcolare și extracurriculare.

În scopul valorificării obiectivelor, cercetarea pe care am inițiat-o este o investigație constatativ-aplicativă, desfășurată în cadrul a 8 clase de elevi din învățământul primar:

- **eșantion experimental sau grup experimental** (115 elevi): clasa I A și clasa a II-a A din cadrul Liceului Tehnologic „Dimitrie Leonida” Piatra Neamț, județul Neamț, România, respectiv clasa I C și clasa a II-a C din cadrul Școlii Gimnaziale, comuna Dochia, județul Neamț, România;
- **eșantion de control sau grup de control** (105 elevi): clasa I B și clasa a II-a B de la Școala Gimnazială „Daniela Cuciuc” Piatra Neamț, județul Neamț, România, respectiv clasa I D și clasa a II-a D din cadrul Școlii Gimnaziale, comuna Dochia, județul Neamț, România.

Solicitările privind experimentul de cercetare au fost aprobate în cadrul ședinței Consiliului de administrație din cadrul celor trei unități de învățământ, iar cercetarea propriu-zisă s-a desfășurat în anul școlar 2022-2023. Grupul în care am introdus variabilele independente a fost denumit **grupul experimental** (clase experimentale), format din 4 clase: clasa I A și clasa a II-a A – din cadrul Liceului Tehnologic „Dimitrie Leonida” Piatra Neamț, județul Neamț, România și clasa I C și clasa a II-a C – din cadrul Școlii Gimnaziale, comuna Dochia, județul Neamț, România.

De partea cealaltă, **grupul de control** (clase martor), format din 4 clase: clasa I B și clasa a II-a B – din cadrul Școlii Gimnaziale „Daniela Cuciuc” Piatra Neamț, județul Neamț, România și clasa I D și clasa a II-a D din cadrul Școlii Gimnaziale, comuna Dochia, județul Neamț, România.

Scopul principal al proiectului pedagogic l-a reprezentat elaborarea și validarea practică a abordării interdisciplinare în vederea dezvoltării și menținerii interesului elevilor din învățământul primar pentru învățare. Acesta descrie modul în care este planificat și organizat experimentul pentru a testa rolul interdisciplinarității în dezvoltarea și menținerea ÎÎ al elevilor. Este structurat în vederea respectării principiilor metodologice pentru a asigura validitatea rezultatelor obținute.

De asemenea, implică diferite metode de colectare a datelor, fiind adaptat specificului contextului și obiectivelor propuse pentru a asigura relevanța și utilitatea rezultatelor obținute. În contextul învățământului primar, validarea practică a interdisciplinarității s-a realizat prin aplicarea unor strategii didactice adecvate și prin evaluarea impactului asupra școlarilor mici. Printre strategiile de implementare, se enumeră: proiectele interdisciplinare care necesită utilizarea informațiilor din mai multe domenii de activitate, crearea unui curriculum integrat care combină teme și probleme relevante din mai multe obiecte de studiu, pentru a oferi o perspectivă holistică și o abordare a temelor comune. În procesul realizării cercetării am parcurs și respectat următoarele reguli:

- analiza cu rigurozitate a problemei de cercetare;
- identificarea metodelor care conduc către o investigație corectă și pertinentă;
- conturarea ipotezei și a obiectivelor propuse pe tot parcursul cercetării;
- identificarea criteriilor privind evaluarea obiectivă;
- dozarea managementului timpului în colectarea informațiilor.

Rezultatele academice oferite prin intermediul Modelului pedagogic privind intervenția abordării interdisciplinare în dezvoltarea și menținerea ÎÎ în învățământul primar se reflectă în următoarele considerente:

Creșterea motivației și a interesului pentru activitatea de învățare: interdisciplinaritatea oferă oportunități de a lega conținuturile educației de viața cotidiană.

Dezvoltarea competențelor transversale: școlarii au nevoie de competențe, precum: colaborarea, comunicarea eficientă și rezolvarea de probleme. În acest sens, activitățile interdisciplinare facilitează dezvoltarea acestor abilități prin încurajarea gândirii integrate și a lucrului în echipă.

Promovarea creativității și a gândirii critice: elevii de vârstă școlară mică sunt stimulați să găsească soluții inovatoare la probleme complexe, din mai multe domenii.

În scopul confirmării criteriilor de depistare a ÎÎ, în faza inițială și finală, cercetarea noastră a avut ca punct de pornire componentele ICg prezentate în primul capitol, în special, latura emoțională, deoarece este strâns legată de motivația intrinsecă (după T. Bularga, 2008).

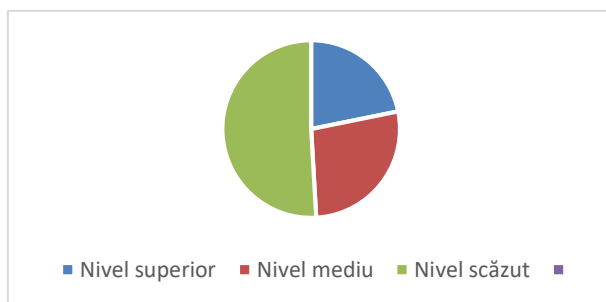

Fig. 3.2.1. Nivelul ÎÎ, grup experimental

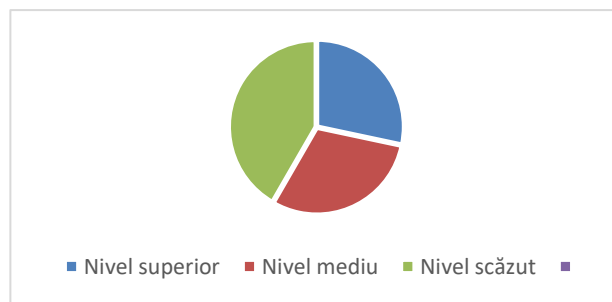

Fig. 3.2.2. Nivelul ÎÎ, grup de control

În procesul de **identificare a nivelului inițial de dezvoltare a ÎÎ la 115 elevi din grupul experimental (Fig. 3.2.1.) și 105 de elevi din grupul martor (Fig. 3.2.2.)**, am elaborat un set de descriptori, adecvați cadrului de cercetare a ÎÎ în învățământul primar. La elaborarea descriptorilor, am utilizat rezultatele formulate în urma etapei de constatare a cercetării autoarei T. Bularga [27].

Așadar, în procesul de identificare a nivelului de dezvoltare inițială a interesului elevilor pentru învățare au fost luați în considerare descriptorii, prezentați în tabelul următor:

Tabel 3.2.1. Descriptorii pentru disciplinele CLR-MEM-MM-AVAP-DP

Disciplina	Descriptorii privind identificarea nivelului de ÎÎ
CLR	– exprimă interesul pentru activitățile de citire și scriere prin implicare maximă și curiozitate; – manifestă dorință de a asculta povești, poezii, de a adresa și de a răspunde la întrebări; – participă activă în cadrul jocurilor ce dezvoltă vocabularul; – arată entuziasm în activitățile de învățare prin dialog și descoperirea cuvintelor noi și a structurilor de propoziții.
MEM	– implicare în rezolvarea exercițiilor matematice și în jocuri de numărare; – exprimarea curiozității față de relațiile matematice și problemele logice; – manifestarea interesului pentru descoperirea fenomenelor din mediul înconjurător; – participarea activă la experimente simple și activități de explorare a mediului.
MM	– manifestarea entuziasmului la activități muzicale și ritmice, interes crescut în învățarea de cântece și în utilizarea instrumentelor simple, bucurie și empatie în activitățile de mișcare, răspuns pozitiv la stimulii muzicali prin mișcarea corpului și expresivitate.
AVAP	– manifestarea interesului pentru explorarea materialelor și a instrumentelor de lucru; – plăcerea de a participa la activități creative; – perseverență și concentrare în activități practice; – interes pentru realizarea de obiecte utile și dorința de a participa la dialog privind lucrările finale.
DP	– curiozitate și interes pentru activități de autocunoaștere și socializare; – participare la dialog despre emoții și relaționare; – dorință de învățare prin colaborare și lucru în echipă; – activități de autoevaluare și îmbunătățire personală.

În opinia noastră, **descriptorii** din cartea cercetătoarei T. Bularga au stat la baza identificării nivelului de ÎÎ al elevilor din învățământul primar prin interdisciplinaritate. **Descriptorii au fost focalizați pe identificarea nivelului de ÎÎ raportați la testele distribuite, la disciplina CLR. Descriptorii care vizează identificarea nivelului de ÎÎ la disciplinele CLR-MEM-MM-AVAP-DP, clasa I și clasa a II-a, se concentrează pe motivația elevilor, curiozitate,**

implicare activă și relații emoționale privind activitățile de predare-învățare-evaluare. Acești descriptori ajută la **observarea și evaluarea interesului** elevilor de vârstă școlară mică pentru învățare, oferind suport pentru adaptarea strategiilor didactice, astfel încât să stimuleze implicarea și curiozitatea elevilor. Din interpretarea răspunsurilor, reiese faptul că elevii, în faza inițială, nu manifestă un interes crescut de învățare, atât la grupa experimentală, cât și la grupa de control. Descriptorii pentru depistarea ÎÎ al școlarilor mici, axați pe latura emoțională, sunt indicatori observabili specifici care ajută la evaluarea nivelului de interes și angajament emoțional al elevilor în procesul instructiv-educativ. Aceștia includ: manifestarea entuziasmului față de activitățile de învățare, implicare emoțională activă, persistența emoțională în fața provocărilor, exprimarea satisfacției și a mândriei personale, relația pozitivă cu personalul didactic, deschiderea spre învățarea continuă, autorefecția asupra progresului și dezvoltării personale. Această situație este prezentată în tabelul următor, după cum urmează:

Tabel 3.2.2. Dezvoltarea ÎÎ raportată la cele trei niveluri ale interesului

Grup/Eșantion	Nivelul de constatare a ÎÎ, în faza inițială		
	Nivel superior	Nivel mediu	Nivel minim
Grup experimental	27%	33%	40%
Grup de control	31%	34%	35%

Pornind de la constatarea nivelului de ÎÎ al elevilor din învățământul primar, în continuare, ne propunem să exemplificăm un set de teste inițiale și teste finale care să reflecte, prin calitative, datele prezentate:

Testul inițial la disciplina CLR oferit elevilor de la cele 4 clase I, respectiv pentru cele 4 clase de-a II-a (Anexa 1 – clasa I, test inițial, Anexa 2 – clasa a II-a, test inițial) au avut drept scop principal de a identifica gradul de ÎÎ al elevilor din învățământul primar, de a evalua nivelul de cunoștințe și abilități, de a permite cadrului didactic să identifice punctele slabe și să stabilească nivelul de cunoștințe al fiecărui elev, astfel încât să poată planifica lecțiile și activitățile de învățare în funcție de nevoile specifice ale fiecărui elev. Menționăm că teste inițiale oferite copiilor nu conțin abordări interdisciplinare și, prin urmare, nu fac apel la discipline integrate. De asemenea, testele ajută la identificarea elevilor care necesită sprijin suplimentar în anumite domenii de învățare.

A) La clasele I, testul inițial de la disciplina CLR, grup experimental/grup de control, a fost distribuit în vederea identificării nivelului de ÎÎ și urmărește atingerea următoarele competențe specifice și descriptori de performanță (Tabelul 3.2.3.):

Competențe specifice [215]:

1.3. Identificarea sunetului inițial și/sau final dintr-un cuvânt, a silabelor și a cuvintelor din propoziții rostite clar și rar

3.1. Recunoașterea unor cuvinte uzuale, din universul apropiat, scrise cu litere mari și mici de tipar

3.2. Identificarea semnificației unei/unor imagini care prezintă întâmplări, fenomene, evenimente familiare

4.1. Trasarea elementelor grafice și a conturilor literelor, folosind resurse variate

Tabel. 3.2.3. Descriptori de performanță raportați la testele inițiale, clasa I, grupul experimental și grupul de control

Item	Competență	CALIFICATIVE		
		Foarte bine	Bine	Suficient
1.	1.3	3 situații corecte	2 situații corecte	o situație corectă
2.	3.1	3 situații corecte	2 situații corecte	o situație corectă
3.	3.1	4-5 situații corecte	2-3 situații corecte	o situație corectă
4.	4.1	4 situații corecte	2- 3 situații corecte	o situație corectă
5.	3.2	3 situații corecte	2 situații corecte	o situație corectă

Nivelul de dezvoltare a ÎÎ în urma administrării **testului inițial** la disciplina CLR, la **clasa I A și clasa I C, grupele experimentale** (Fig. 3.2.3.) din cadrul Liceului Tehnologic „Dimitrie Leonida” Piatra Neamț și Școlii Gimnaziale, comuna Dochia, județul Neamț, România, pe un eșantion de 60 de elevi, am obținut următoarele rezultate/calificative (Tabelul 3.2.4.).

Tabel 3.2.4. Ponderea calificativelor obținute la testele inițiale, clasa I A și clasa I C, grup experimental

Calificativul	Item / Nr. elevi
Insuficient	Item 1/9 elevi, Item 2/8 elevi, Item 3/5 elevi, Item 4/15 elev, Item 5/12 elevi
Suficient	Item 1/19 elevi, Item 2/21 elevi, Item 3/22 elevi, Item 4/15elevi, Item 5/10 elevi
Bine	Item 1/15 elevi, Item 2/15 elevi, Item 3/17 elevi, Item 4/16 elevi, Item 5/23 elevi
Foarte bine	Item 1/10 elevi, Item 2/9 elevi, Item 3/9 elevi, Item 4/7 elevi, Item 5/8 elevi

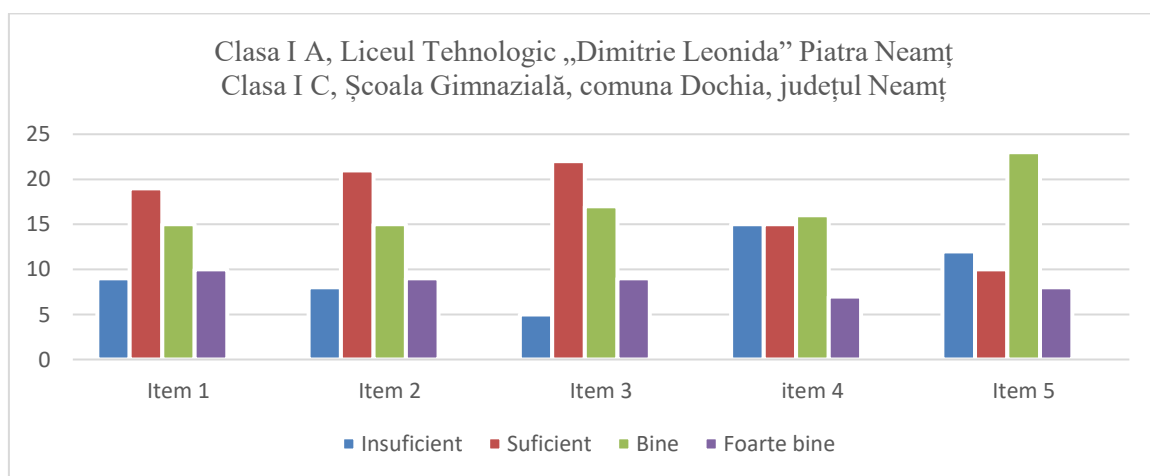

Fig. 3.2.3. Nivelul de dezvoltare a ÎÎ, după aplicarea testelor inițiale, grup experimental

Urmare administrării **testelor inițiale** la disciplina CLR, la **clasa I B și clasa I D, grupele de control, din cadrul Școlii Gimnaziale „Daniela Cuciuc” Piatra Neamț și Școala Gimnazială, comuna Dochia, județul Neamț**, pe un eșantion de 55 de elevi, am obținut următoarele rezultate/calificative (Tabelul 3.2.5.):

Tabelul 3.2.5. Ponderea calificativelor obținute la testul inițial, clasa I B și clasa I D, grup de control

Calificativul	Item / Nr. elevi
Insuficient	Item 1/8 elevi, Item 2/5 elevi, Item 3/16 elevi, Item 4/17 elev, Item 5/14 elevi
Suficient	Item 1/20 elevi, Item 2/19 elevi, Item 3/14 elevi, Item 4/13 elevi, Item 5/18 elevi
Bine	Item 1/17 elevi, Item 2/22 elevi, Item 3/19 elevi, Item 4/15 elevi, Item 5/ 16 elevi
Foarte bine	Item 1/10 elevi, Item 2/9 elevi, Item 3/6 elevi, Item 4/10 elevi, Item 5/7 elevi

Etapă de identificare a nivelului inițial al ÎÎ al elevilor din grupa de control (Fig. 3.2.4.) reprezintă un pas important în proiectarea unui proces educațional eficient și relevant ce oferă o bază solidă în implementarea activităților interdisciplinare, valorificând potențialul acestei abordări.

Evaluarea motivației elevilor s-a realizat prin intermediul chestionarelor, discuțiilor sau observațiilor directe. Faptul că elevii învață în moduri diferite, **identificarea stilurilor de învățare** a permis adaptarea metodelor de predare, în care activitățile interdisciplinare contribuie la formarea competențelor relevante. Prin intermediul testelor inițiale, **stabilirea nivelului de cunoștințe anterioare** a ajutat la identificarea lacunelor și la conectarea noilor informații cu experiențele anterioare, iar **observarea comportamentului pe parcursul activităților** a oferit indicii valoroase despre nivelul lor de implicare și curiozitate.

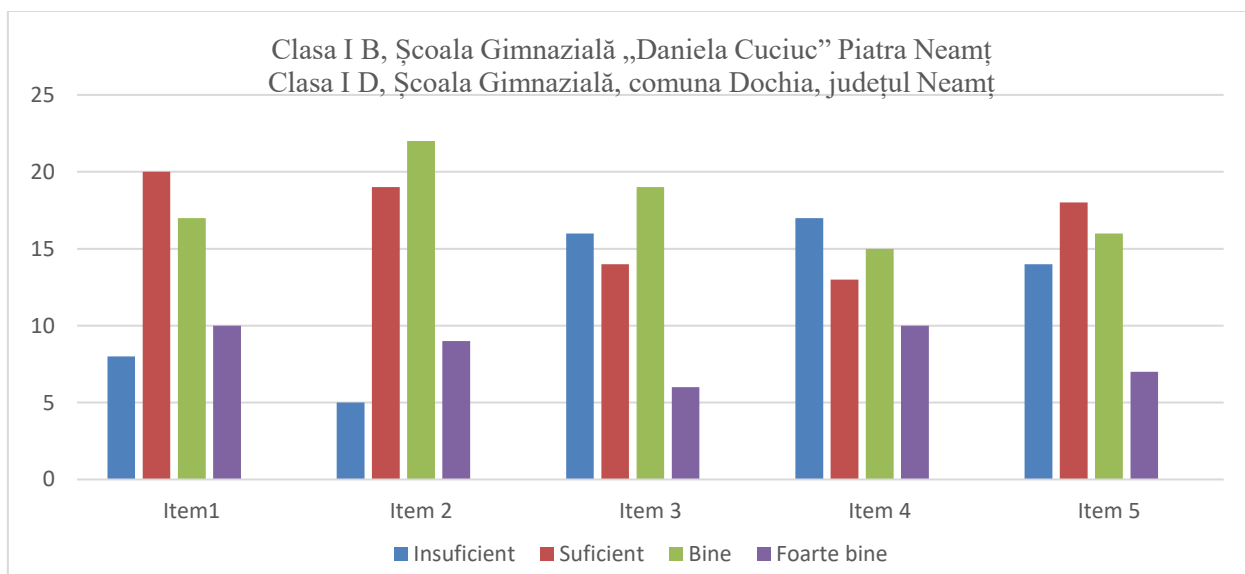

Fig. 3.2.4. Nivelul de dezvoltare a ÎÎ, după aplicarea testelor inițiale, grup de control

Rezultatele obținute în urma aplicării aceluiași teste de evaluare inițială la elevii claselor I, incluse în eșantionul cercetării, au permis *compararea nivelului interesului pentru învățare între clasa experimentală și cea de control*. Datele statistice corespunzătoare sunt prezentate în tabelul următor:

Tabelul 3.2.6. Analiza comparativă a calificativelor obținute la testul inițial, clasele I, grup experimental/grup de control

	CLASA I A (grup experimental)	CLASA I B (grup de control)	CLASA I C (grup experimental)	CLASA I D (grup de control)
	Procent	Procent	Procent	Procent
Interes pentru învățare	35%	36%	33%	37%
Pasiv, interes fluctuant pentru învățare	65%	64%	67%	63%
Total	100%	100%	100%	100%

Din interpretarea rezultatelor oferite în urma **testării inițiale**, în ceea ce privește situația statistică ce indică nivelul ÎÎ al elevilor din **clasa I**, putem concluziona că aceștia se încadrează în categoria **interesului fluctuant**, deoarece elevul nu este motivat și nu sunt abordate activitățile integrate. Elevii cu ritm lent de învățare și nemotivați nu țin pasul cu ceilalți colegii de clasă, acumulând lacune în asimilarea cunoștințelor necesare atingerii obiectivelor nivelului clasei I: realiste, specifice, măsurabile și în acord cu valorile personale. Unul dintre cele mai importante aspecte ale școlarilor cu ritm lent de învățare este reprezentat de sentimentul de inferioritate cauzat de faptul că aceștia nu reușesc să se ridice la nivelul cerințelor școlare, ceea ce le diminuează stima de sine și încrederea în forțele proprii. În acest caz, motivarea elevului este crucială. Identificarea și valorizarea abilităților cognitive și sociale oferă elevilor în cauză o nouă perspectivă asupra activității de învățare și conduce la stimularea interesul acestora.

Concluzionând, **din situația statistică inițială a nivelului de ÎÎ al elevilor** din clasa I, **doar** 35% dintre elevii clasei I A (grup experimental), 36% dintre elevii clasei I B (grup de control), 33% dintre elevii clasei I C (grup experimental) și 34% dintre elevii clasei I D (grup de control) prezintă un nivel ridicat al ÎÎ. Lipsa interdisciplinarității a condus la o înțelegere limitată a cunoștințelor învățate, deoarece elevii nu au avut ocazia să observe cum aceste informații se întrepătrund în viața reală sau să înțeleagă contextul mai larg în care sunt folosite. Astfel, activitățile specifice clasei I devin monotone și lipsite de relevanță pentru activitățile zilnice. Pentru a remedia această situație, am folosit o abordare interdisciplinară în planificarea și desfășurarea activităților, cu rol în dezvoltarea ÎÎ ce determină obținerea randamentului școlar.

B) În continuare, dorim să prezentăm identificarea gradului de ÎÎ al elevilor raportat la nivelul **clasei a II-a, grup experimental**, respectiv **grup de control**, prin aplicarea **testului inițial**

la cele patru clase la disciplina **CLR**, test ce determină îndeplinirea următoarelor competențe specifice și descriptori de performanță (Tabelul 3.2.7.).

Competențe specifice [215]:

- 1.3. Identificarea unor sunete, silabe, cuvinte în enunțuri rostite cu claritate
- 3.1. Citirea unor cuvinte și propoziții scurte, scrise cu litere de tipar sau de mână
- 3.2. Identificarea mesajului unui scurt text care prezintă întâmplări, fenomene, evenimente familiare
- 4.1. Scrierea literelor de mână
- 4.2. Redactarea unor mesaje scurte, formate din cuvinte scrise cu litere de mână, folosind materiale diverse

Tabelul 3.2.7. Descriptori de performanță raportați la testul inițial, clasa a II-a

Item	Foarte bine	Bine	Suficient
I	Desparte corect în silabe toate cele 6 cuvinte.	Desparte corect în silabe 4-5 cuvinte.	Desparte corect în silabe 2-3 cuvinte.
II	a) Alege varianta corectă la ambele răspunsuri.	Alege doar o variantă cu răspunsul corect.	Nu alege nicio variantă corectă de răspuns
	b) Răspunde corect la cele 2 întrebări.	Răspunde corect doar la o întrebare.	Oferă un răspuns parțial corect la întrebare.
III	Scrie numărul corect de silabe pentru cele 8 cuvinte.	Scrie numărul corect de silabe pentru 5-7 cuvinte.	Scrie numărul corect de silabe pentru mai puțin de 4 cuvinte
IV	Scrie pluralul corect pentru cele 3 cuvinte.	Scrie corect pluralul pentru 2 cuvinte.	Scrie pluralul unui singur cuvânt.
V	Alintă corect cele 3 cuvinte.	Alintă corect doar 2 cuvinte.	Alintă corect un singur cuvânt.
VI	Separă cuvintele din propoziție și transcrie corect propoziția.	Separă cuvintele din propoziție și transcrie propoziția, cu 2-3 greșeli.	Separă și transcrie parțial propoziția.
VII	Formulează corect 3 propoziții în concordanță cu imaginile date	Formulează 3 propoziții în concordanță cu imaginile date, având 2-3 greșeli de scriere.	Formulează 1-2 propoziții parțial corecte.

În urma administrării **testului inițial** la disciplina **CLR**, la **clasa a II-a A** și **clasa a II-a C**, **grupul experimental din cadrul Liceului Tehnologic „Dimitrie Leonida” Piatra Neamț**, respectiv **Școala Gimnazială, comuna Dochia, județul Neamț**, pe un eșantion de 55 de elevi, am obținut următoarele rezultate/calificative (Tabelul 3.2.8.), respectiv identificarea nivelului de dezvoltare a ÎÎ (Fig. 3.2.5.).

Tabelul 3.2.8. Ponderea calificativelor obținute la testul inițial, clasa a II-a A și clasa a II-a C, grup experimental

Calificativul	Item / Nr. elevi
Insuficient	Item1/19 elevi, Item 2/7elevi, Item 3/16 elevi, Item 4/13 elevi, Item 5/14 elevi, Item 6/16 elevi, Item 7/15 elevi

Suficient	Item 1/11 elevi, Item 2/25 elevi, Item 3/13 elevi, Item 4/19 elevi, Item 5/23 elevi, Item 6/17 elevi, Item 7/20 elevi
Bine	Item 1/19 elevi, Item 2/18 elevi, Item 3/ 16 elevi, Item 4/15 elevi, Item 5/10 elevi, Item 6/19 elevi, Item 7/ 14 elevi
Foarte bine	Item 1/10 elevi, Item 2/9 elevi, Item 3/14 elevi, Item 4/12 elevi, Item 5/12 elevi, Item 6/8 elevi, Item 7/10 elevi

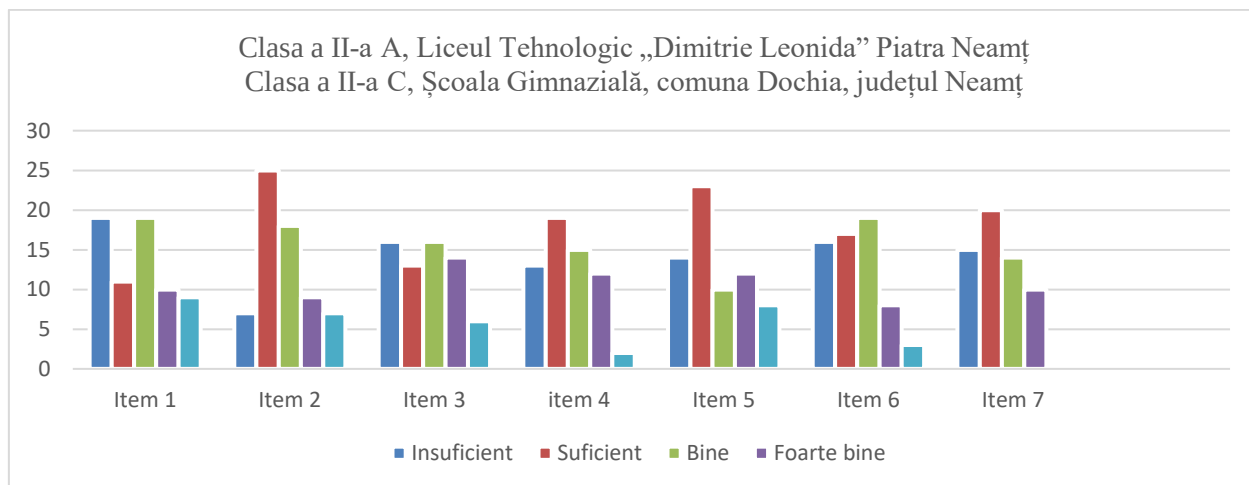

Fig. 3.2.5. Nivelul de dezvoltare a ÎÎ, după aplicarea testului inițial, grup experimental

Având în vedere rezultatele **testului inițial** la disciplina CLR, la **clasa a II-a B și clasa a II-a D** grupul de control, din cadrul Școlii Gimnaziale „Daniela Cuciuc” Piatra Neamț, respectiv Școala Gimnazială, comuna Dochia, județul Neamț pe un eșantion de 50 de elevi, am obținut următoarele rezultate/calificative (Tabelul 3.2.9.).

Tabelul 3.2.9. Ponderea calificativelor obținute la testul inițial, clasa a II-a B și clasa a II-a D, grup de control

Calificativul	Item / Nr. elevi
Insuficient	Item1/11 elevi, Item 2/13 elevi, Item 3/15 elevi, Item 4/17 elevi, Item 5/22 elevi, Item 6/16 elevi, Item 7/18 elevi
Suficient	Item 1/15 elevi, Item 2/13 elevi, Item 3/13 elevi, Item 4/20 elevi, Item 5/10 elevi, Item 6/18 elevi, Item 7/21 elevi
Bine	Item 1/18 elevi, Item 2/24 elevi, Item 3/16 elevi, Item 4/ 15 elevi, Item 5/18 elevi, Item 6/14 elevi, Item 7/10 elevi
Foarte bine	Item 1/16 elevi, Item 2/10 elevi, Item 3/16 elevi, Item 4/8 elevi, Item 5/10 elevi, Item 6/12 elevi, Item 7/11 elevi

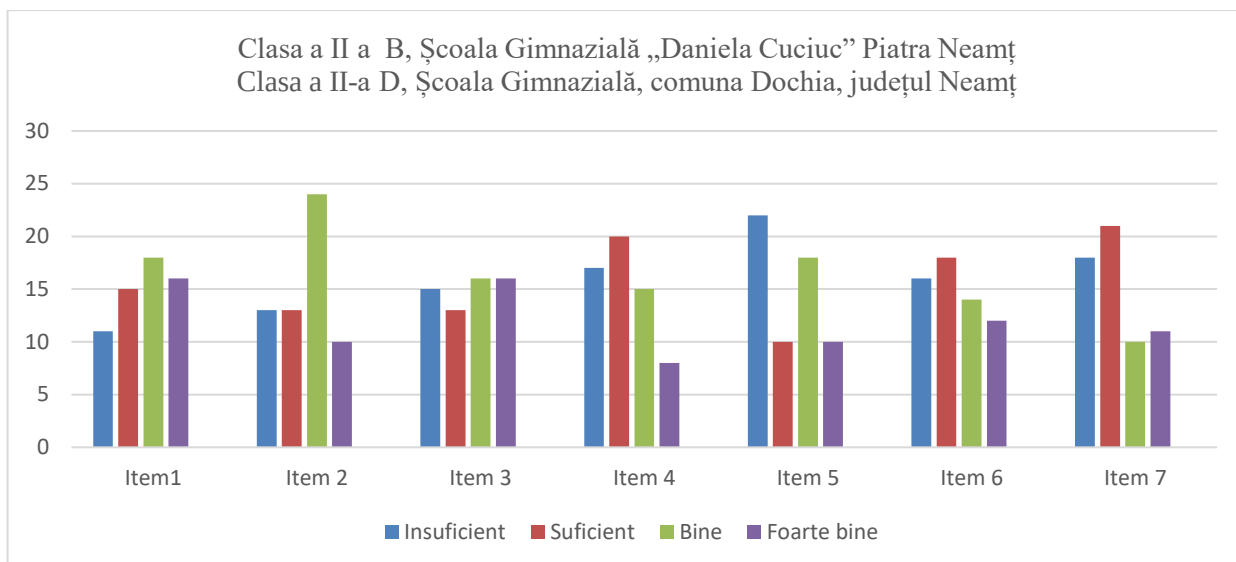

Fig. 3.2.6. Nivelul de dezvoltare a Î, după aplicarea testului inițial, clasa a II-a B și clasa a II-a D, grup de control

Pentru elevii de clasa a II-a, **identificarea nivelului Î la grupul de control** este reprezentat în Fig. 3.2.6. **Activitățile ludice** au oferit informații valoroase despre ceea ce îi motivează pe elevi, **conversațiile informale** au ajutat la descoperirea intereselor și preferințelor lor, **fișele de autoevaluare** simple adaptate nivelului de înțelegere au permis o evaluare indirectă a Î, **observația comportamentală** a condus la indicii clare despre nivelul lor de interes, iar **colaborarea cu părinții** a completat tabloul intereselor elevilor. Referitor la analiza rezultatelor oferite de testul inițial pentru clasa a II-a, în ceea ce privește *eșantionul cercetării privind identificarea nivelului interesului elevilor pentru învățare la clasa experimentală, respectiv clasa de control, clasa a II-a*, în tabelul următor sunt prezentate următoarele date statistice:

Tabelul 3.2.10. Analiza comparativă a calificativelor obținute la testul inițial, clasele a II-a

	CLASA a II-a A (grup experimental)	CLASA a II-a B (grup de control)	CLASA a II-a C (grup experimental)	CLASA a II-a D (grup de control)
	Procent	Procent	Procent	Procent
Interes pentru învățare	28%	32%	31%	33%
Pasiv, interes fluctuant pentru învățare	72%	64%	69%	67%
Total	100%	100%	100%	100%

Din analiza **situației statistice inițiale a nivelului de Î al elevilor**, prezentată în tabelul de mai sus, se constată că elevii clasei a II-a **nu manifestă un grad ridicat privind nivelul de interes** față de actul instructiv-educativ. Concluzionând, **doar 28%** dintre elevii clasei a II-a A

(grup experimental), 32% dintre elevii clasei a II-a B (grup de control), 31% dintre elevii clasei a II-a C (grup experimental) și 33% dintre elevii clasei a II-a D (grup de control), prezintă un nivel ridicat al ÎÎ. Din statistica prezentată anterior, s-a demonstrat că **integrarea metodologiilor CLR-MEM-MM-AVAP-DP** a contribuit la dezvoltarea ÎÎ, fapt demonstrat prin creșterea randamentului școlar, a stimei de sine, a încrederii în forțele proprii, prin dezvoltarea, atât a competențelor cognitive, cât și a celor emoționale și practice ale elevilor de vârstă școlară mică. Astfel:

- **integrarea CLR** se focusează pe dezvoltarea competențelor de comunicare scrisă și verbală, gândire critică prin lectură utilizând exerciții de dezvoltare a abilităților de comunicare și proiecte interdisciplinare ce combină informații din alte domenii, cum ar fi: MEM, AVAP;
- **integrarea MEM** promovează formarea unei gândiri logice și a deprinderilor de explorare a mediului înconjurător prin exerciții de corelare a noțiunilor abstracte de matematică cu tipurile de activități de creație din AVAP;
- **integrarea AVAP** dezvoltă capacitatea de creativitate și de aplicare a informațiilor teoretice în activități practice, reprezentarea prin desene și colaje a unor povești audiate sau studiate în cadrul orelor de CLR, proiecte interdisciplinare ce implică măsurători, desen tehnic și calcul matematic prin intermediul orelor de MEM și MM;
- **integrarea DP** corespunde dezvoltării abilităților socio-emoționale și autocunoașterii, iar aplicarea acestora în contexte sociale prin cunoștințele dobândite la disciplina CLR încurajează gândirea critică prin intermediul orelor de MEM.

În mod vizibil, învățământul tradițional pierde teren prin folosirea metodelor și a mijloacelor de învățare clasică în fața învățământului modern alternativ. Drept dovadă sunt și statisticile prezentate anterior, motiv pentru care putem confirma, cu siguranță, că elementul inovator în cadrul școlii moderne îl reprezintă actul educațional ce pune accent pe participarea elevilor la propria formare, prin asumarea unui grad ridicat al responsabilității, identificarea propriilor obiective, identificarea surselor informative în scopul construirii propriului sistem de cunoștințe bazat pe obiective descoperite anterior ce contribuie la formarea unor valori și atitudini esențiale și abordare interdisciplinară. Acest deziderat integrator implică abilitatea metodologică a corpului profesoral privind integrarea curriculară, stabilirea modalităților de evaluare a randamentului școlar, antrenarea efectivă și afectivă a elevilor, prezentarea informațiilor prin intermediul experiențelor, realizarea învățării integrate prin predare tematică, dezvoltarea și menținerea ÎÎ prin interdisciplinaritate.

Pe parcursul experimentului pedagogic de dezvoltare a ÎÎ la elevii de vârstă școlară mică prin intermediul interdisciplinarității, am avut în vedere și competențele generale prezentate în programa școlară pentru disciplina CLR (clasa I, clasa a II-a), în vederea stabilirii scenariilor didactice

interdisciplinare: receptarea de mesaje orale/scrise în contexte de comunicare cunoscute, exprimarea de mesaje orale în diferite situații de comunicare și redactarea de mesaje în diverse situații.

Introducerea elementului de noutate, implicit factorul de progres în predarea-învățarea limbii și literaturii române – interdisciplinaritatea – este determinată de formarea unor competențe transversale importante (capacitatea de colaborare, comunicare eficientă, rezolvare de probleme și luarea deciziilor într-un mod responsabil), de integrarea cunoștințelor și a abilităților din celelalte discipline de învățământ, îmbunătățirea competențelor de comunicare, de analiză și de interpretare a textelor, formarea propriilor opinii și dezvoltarea capacității de argumentare. Prin această prismă, în contextul predării limbii și literaturii române în învățământul primar și nu numai, această abordare înseamnă: legarea temelor literare cu alte discipline, explorarea legăturii stabilite între literatură și AVAP, dezvoltarea abilităților de gândire critică, comunicare și colaborare, dimensiunile culturale ale educației și importanța interdisciplinarității în predarea limbii și literaturii române, cu scopul de a dezvolta o înțelegere profundă și nuanțată a culturii, necesitatea integrării diferitelor discipline de învățământ în proiectarea curriculumului, oferind activități de predare-învățare care îmbină limba română cu alte domenii de studiu, respectiv utilizarea metodelor și a tehnicilor moderne de predare, cu accent pe abordările interdisciplinare ce încurajează gândirea critică și conexiunile între diverse domenii de cunoaștere. În abordările interdisciplinare folosite în activitatea de la clasă, în urma rezultatelor obținute la testele inițiale, am recurs la diferite metode activ-participative cu rol în promovarea colaborării și interacțiunii dintre diferite discipline, stimularea creativității și inovației, dezvoltarea abilităților de lucru în echipă, dezvoltarea ÎÎ și îmbunătățirea rezultatelor școlare. În plus, interdisciplinaritatea în predarea limbii și literaturii române aduce un plus valoare procesului instructiv-educativ, fapt ce permite o explorare mai profundă a textelor literare, dezvoltând competențe valoroase.

O abordare corectă a **integrării interdisciplinare** reprezintă, din punctul nostru de vedere, condiția necesară pentru un învățământ modern și de calitate, care conduce la formarea de cunoștințe, priceperi și deprinderi de ordin superior, contribuind la dezvoltarea intelectuală, în general. În ceea ce privește integrarea pedagogică, se pune accent pe legături, analogii și aplicații comune. Efectele integrării interdisciplinare, implementată corect, se reflectă în creșterea randamentului școlar și în stimularea motivației intrinseci. Sub raport epistemologic și pedagogic, ÎÎ conduce la creșterea performanței copilului și dorința acestuia de a primi și de a analiza informații, de a căuta aplicabilitatea bagajului de cunoștințe. Introducerea interdisciplinarității în procesul de predare-învățare-evaluare a fost determinată de regândirea conținuturilor și elaborarea planurilor, a programelor și manualelor școlare din punct de vedere al conexiunilor stabilite sub raport epistemologic și pedagogic, conexiunile stabilite asigură coerența demersului didactic.

În cercetarea pedagogică, în centrul preocupărilor didactice personale privind dezvoltarea interesului elevilor pentru învățare, metodele activ-participative s-au focusat pe interdisciplinaritate și au fost structurate în funcție de ciclurile curriculare. Astfel, ciclul achizițiilor fundamentale, corespunzător clasei pregătitoare, clasei I și clasei a II-a, respectiv ciclul de dezvoltare care se întâlnește la clasele a IV-a – a VI-a. Deoarece studiul nostru experimental face referire la clasa I și clasa a II-a, metodele și aplicațiile folosite în dezvoltarea ÎÎ au făcut referire la ciclul achizițiilor fundamentale, reprezentând un proces prin care elevii de vârstă școlară mică dobândesc competențele de bază necesare pentru dezvoltarea lor ulterioară. Fiind un proces structurat și sistematic, ciclul achizițiilor fundamentale din învățământul primar asigură dezvoltarea competențelor esențiale printr-o combinație de metode didactice variate și activități adaptate nevoilor individuale prin următoarele componente: alfabetizare (citire, scriere și înțelegerea textului), numerație (numere, operații și rezolvare de probleme), cunoașterea mediului, dezvoltare personală și socială. În climatul general al interdisciplinarității, în vederea dezvoltării ÎÎ prin abordări interdisciplinare, voi prezenta câteva dintre activitățile desfășurate la disciplina CLR, *clasa I și clasa a II-a (grup experimental)* bazate pe metode activ-participative pe care le-am aplicat la clasa de elevi. Aceste metode implică colaborarea între diferite discipline, încurajează elevii să se implice în procesul de învățare, să participe la activități practice și interactive, care integrează informații din diverse domenii de activitate și le oferă oportunitatea de a-și dezvolta abilități de gândire critică, de rezolvare de probleme și de colaborare. Astfel:

Metoda fonetică analitico-sintetică [45, 52], metodă specifică școlarilor din clasa I, prin abordare interdisciplinară se concentrează pe utilizarea unor metode combinate de învățare (studiul sunetelor, ritmul limbajului, identificarea corectitudinii ortografice și sprijinirea în dezvoltarea abilităților de comunicare eficientă), pe înțelegerea sunetelor limbii vorbite, structura cuvintelor și pe modul în care acestea sunt corelate pentru a forma propoziții și texte. Prin această metodă, elevii sunt expuși la sunetele și structurile limbii române într-un mod integrat, folosind o abordare interdisciplinară care îmbină elemente de fonetică, gramatică, vocabular și comunicare. Astfel, studiul fonetic al limbajului este abordat prin integrarea acestuia în context interdisciplinar vizând atât învățarea corectă a limbii române, cât și aprofundarea structurii și funcționării sunetelor. Metodologia propusă combină analiza fonetică izolată cu sinteza acestora în unități lingvistice de ordin superior, favorizând dezvoltarea competențelor cognitive și a exprimării coerente.

Prin integrarea acestei metode în strategiile activ-participative, cadrele didactice asigură o învățare mai eficientă și îi ajută pe elevi să-și dezvolte autonomia în actul educațional și să devină mai încrezători în abilitățile lor lingvistice. Una dintre principalele metode utilizate în învățarea citit-scrisului, metoda fonetică, analitico-sintetică permite adaptarea ritmului și a nivelului de

dificultate în funcție de capacitățile intelectuale individuale ale elevilor, asigură formarea abilităților în mod gradual, oferă un cadru organizat și logic în scopul învățării limbii române.

Fișă de lucru interdisciplinară: *Recapitularea literelor d, D, ș, Ș, î, Î, â, b, B* (discipline integrate: CLR, AVAP, MEM, DP)

Obiective operaționale:

O1 - să scrie corect literele de mână studiate, precum și cuvinte/propoziții cu acestea;

O2 - să ordoneze cuvinte pentru a obține propoziții;

O3 - să despartă în silabe cuvinte;

O4 - să formuleze propoziții respectând cerința dată;

O5 - să scrie corect numărul de cuvinte.

GRUPA 1

Ordonează cuvintele pentru a forma propoziții și încercuiește numele copiilor, apoi scrie numărul de cuvinte pentru fiecare propoziție:

mănușa, Nicușor, pierdut, a

tricotat, bunica, mănuși, Nicușor, pentru, a

GRUPA 2

Ordonează silabele pentru a forma cuvinte și exprimă printr-un desen cum te simți!

Ro ni a mâ; mă șa nu; nă re Du; ri bu e cu

GRUPA 3

Formulează propoziții cu sensurile cuvintelor: broască, sare, șiret

GRUPA 4

Formează propoziții, delimitând corect:

Darul de Craciun a dispărut / Nicușor a pierdut mănușă de la bunica / România este patriamea.

GRUPA 5

Eu spun una, tu spui multe: ușă, naș, împărat, bucurie, dovleac

GRUPA 6

Alintă cuvintele: șoarece, umbrelă, copil, oraș, deal, român. Interpretează cântecul *Românașul*

Metoda Ciorchinului [61; 98] stimulează gândirea critică și asociativă a elevilor, dezvoltarea abilităților de organizare a informațiilor, stimularea imaginației și a creativității. Metoda este utilizată și pentru consolidarea informațiilor sau conceptelor învățate într-un mod interactiv sau distractiv pentru elevi, încurajează interdisciplinaritatea prin colaborarea dintre elevi pentru rezolvarea sarcinilor propuse și încurajarea acestora în a-și dezvolta abilități de lucru în echipă. Considerată o strategie didactică utilă pentru dezvoltarea competențelor de învățare, cu precădere, în învățământul primar, metoda ciorchinului implică: selectarea conceptului central,

inovarea ideilor conexe, dezvoltarea și conectarea ideilor, revizuirea și discutarea hărții ciorchinelui.

Fișă de lucru interdisciplinară: Grupul de litere *ce* (discipline integrate: CLR, AVAP, DP)

Obiective operaționale:

- O1 - să caute cât mai multe cuvinte formate din 1, 2 și 3 silabe care conțin grupul de litere *ce*;
- O2 - să coloreze cuvintele formate din două silabe;
- O3 - să exprime emoția momentului printr-un autoportret.

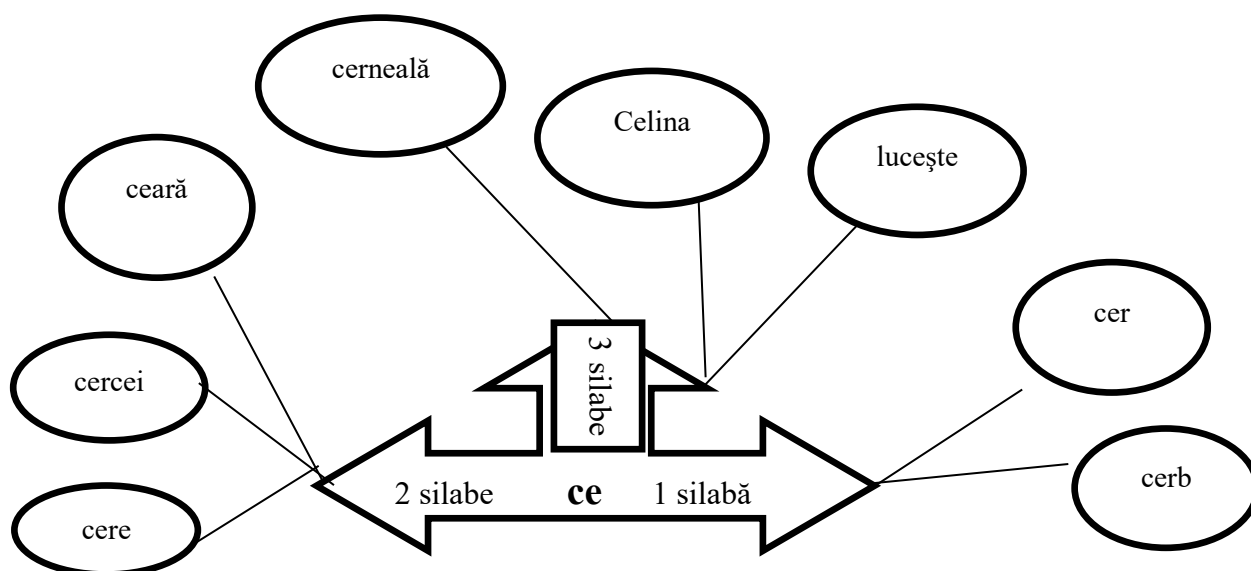

Fig. 3.2.7. Metoda ciorchinelui [52]

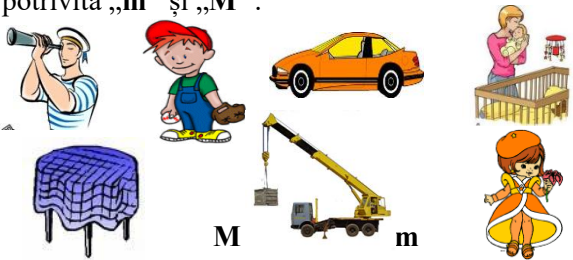
Metoda cadranelor [49; 84] reprezintă o metodă pedagogică care se bazează pe interdisciplinaritate. Facilitează înțelegerea conceptelor prin intermediul mai multor discipline, dezvoltarea gândirii critice și a competențelor interdisciplinare, precum și creșterea interesului și a implicării elevilor în procesul instructiv-educativ. Bazată pe utilizarea de imagini sau texte încadrate, metoda cadranelor este folosită pentru a încadra cunoștințele într-un mod vizual și clar, sprijinind școlarii mici să facă conexiuni între concepte și să-și organizeze capacitățile cognitive. Caracteristicile acestei metode demonstrează faptul că utilizarea acesteia sprijină învățarea în învățământul primar, fiind o modalitate clară și structurată de a prezenta și de a însuși cunoștințele noi, sprijină elevii de vârstă școlară mică să realizeze legături între concepte ceea ce este foarte important în claritatea vizuală a procesului de predare-învățare și, de asemenea, metoda este importantă pentru dezvoltarea gândirii critice, a atenției, a curiozității, a memoriei și pentru înțelegerea profundă a materialelor de învățare.

Fișă de lucru interdisciplinară: Sunetul și literele *m, M* (discipline integrate: CLR, MEM, AVAP, MM)

Obiective operaționale:

- O1 - să rezolve fișa, conform cerințelor;
- O2 - să recunoască literele m și M;
- O3 - să scrie numărul corespunzător cuvintelor din text;
- O4 - să realizeze corespondența dintre imagini și literele cu care încep fiecare cuvânt reprezentat;
- O5 - să deseneze în chenar portretul mamei lor;
- O6 - să interpreteze un cântec despre mama.

Tabelul 3.2.11. Metoda cadranelor [98]

1. Recunoaște literele m și M din textul următor, apoi numără scrie numărul corespunzător cuvintelor din text: <i>Duminică vom sărbători ziua de naștere a fratelui meu mai mare. Alcătuim o listă de cumpărături. Mama adaugă încă un kilogram de struguri.</i>	2. Realizează corespondența dintre imaginile care denumesc cuvinte ce încep cu m sau M, cu litera potrivită „m” și „M”:
3. Citește, apoi transcrie pe liniatură: a A m M ma am mama 	4. Desenează în chenar portretul mamei tale.

Jocul didactic lingvistic este o abordare care integrează mai multe discipline într-un mod interactiv și distractiv. Implică folosirea jocului, activitățile practice și sarcinile creative, pentru a stimula interesul și implicarea elevilor în procesul de învățare a limbii române. Această abordare interdisciplinară asigură o mai mare relevanță a conținutului studiat, dezvoltă abilitățile de colaborare și încurajează o înțelegere holistică a cunoștințelor. Metoda jocului didactic este o tehnică pedagogică utilizată în învățământul primar pentru a favoriza învățarea prin activități ludice. Considerată una dintre strategiile pedagogice interactive, metoda contribuie la stimularea participării active a elevilor, la dezvoltarea ÎÎ și la facilitarea învățării experiențiale [106].

Fișă de lucru interdisciplinară: *Potrivește propoziția* (discipline integrate: CLR, MEM, AVAP)

Obiective operaționale:

- O1 - să citească propoziția scrisă pe etichetă;
- O2 - să potrivească eticheta cu propoziția la jetonul potrivit;
- O3 - să coloreze prima și penultima imagine;
- O4 - să scrie numărul corespunzător fiecărei imagini unde sunt flori, apoi să-l adune cu el însuși.

Tabelul 3.2.12. Metoda jocului didactic [106]

Jianu are un cal. 	Alina are lalele.
Lucian are un lac. 	Oana are mere.
Cosmin are macul? 	Cezar e un melc.
Claudiu are un leu. 	Luna e mare?

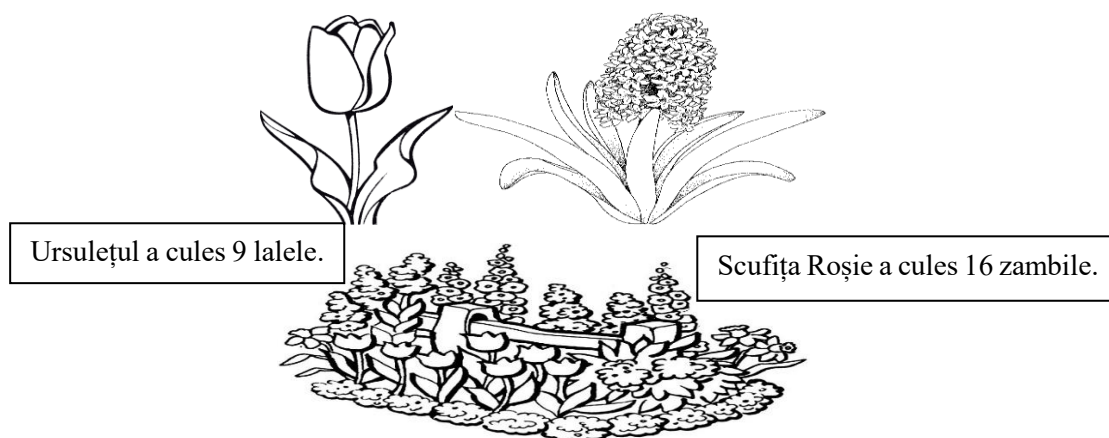
Metoda conversației [33-34] prin interdisciplinaritate este o metodă de predare care încurajează elevii să realizeze conexiuni între domeniile de studiu. Aceștia participă activ la discuții, își exprimă propriile opinii și își susțin punctele de vedere cu argumente solide. Cunoscută și sub sintagma de *dialog didactic*, metoda conversației este o tehnică de predare utilizată în învățământul primar care presupune interacțiunea între cadrele didactice și elevi. Bazată pe întrebări adresate și răspunsuri acceptate, metoda facilitează înțelegerea și stimularea gândirii critice, participarea activă a elevilor, dialogul educațional și dezvoltă abilitățile de comunicare. În contextul proiectării didactice se subliniază importanța interacțiunii și a participării elevilor în procesul de învățare.

Fișă de lucru interdisciplinară: *În lumea poveștilor-consolidare* (discipline integrate: CLR, MEM, AVAP)

Obiective operaționale:

- O1 - să identifice personajele din poveștile prezentate;
 - O2 - să pronunțe clar cuvintele în enunțuri simple;
 - O3 - să exprime interes pentru receptarea de mesaje orale;
 - O4 - să compare numeric însușirile pozitive față de cele negative;
 - O5 - să efectueze corect operația de adunare în centrul 0-30;
 - O6 - să deseneze personajele în funcție de cerința indicată.
1. Identificați personajele din următoarele povești: Ursul păcălit de vulpe, Fata babei și fata moșneagului și Albă ca Zăpada

2. Enumerați însușirile pozitive, apoi însușirile negative ale personajelor identificate la punctul anterior.
3. Citiți următoarea problemă și aflați câte flori au cules cele două personaje din povești, în total?
Desenează floarea preferată!

De asemenea, la disciplina comunicare în limba română, pentru **clasa a II-a A (grupa experimentală)** voi prezenta doar o parte dintre activitățile interdisciplinare bazate pe metode activ-participative pe care le-am aplicat la clasa de elevi, cu rol deosebit de important în dezvoltarea interesului pentru învățare. Printre activitățile interdisciplinare, se enumeră: proiectele de grup, vizite de studiu, proiecte creative, dezbateri, activități extrașcolare și extracurriculare.

Interdisciplinaritatea este esențială și reprezintă un element-cheie în aplicarea **metodei cubului** [33; 88; 142], deoarece permite combinarea și utilizarea cunoștințelor din domenii diferite, utilizând cele trei dimensiuni: dimensiunea cognitivă (abilitatea de a gândi, de a rezolva probleme și de a înțelege informațiile), dimensiunea emoțională (dezvoltarea abilităților sociale și emoționale, gestionarea emoțiilor, lucrul în echipă) și dimensiunea kinestezică (implicarea fizică a elevilor în procesul de învățare prin activități practice). Considerată ca fiind o tehnică didactică eficientă și creativă în învățământul primar, metoda cubului contribuie la dezvoltarea abilităților cognitive, de analiză și rezolvare de probleme și la învățarea activă, implică explorarea unei anumite teme din mai multe perspective, permite realizarea de legături dintre diferite domenii de activitate, fiind eficientă în contextul învățării interdisciplinare.

Fișă de lucru interdisciplinară: *Degețica* după Hans Christian Andersen (discipline integrate: CLR, MEM, AVAP)

Obiective operaționale:

- O1 - să descrie broscuul;
- O2 - să compare însușirile comune și deosebirile dintre personaje;
- O3 - să realizeze un dialog imaginar;
- O4 - să deseneze după cerința indicată.

1. Descrie

Cum era broscoiul? Desenează-l!

2. Compară

Comparați însușirile comune, dar și deosebiriile dintre Degețica și broscoi.

3. Asociază

Sunt supuse, spre rezolvare, două situații: punerea în corespondență a unor cuvinte ce se regăsesc în textul din manual și asocierea cuvintelor: într-o, într-un, dintr-o, dintr-un cu substantivele date.

4. Analizează

Realizează selecția de obiecte, ființe sau întâmplări fantastice. Exemplu: *Din bobul de orz a răsărit o lealea.*

5. Aplică

Citiți ultimul enunț al textului și creați un scurt dialog între peștișori și Degețica.

6. Argumentează:

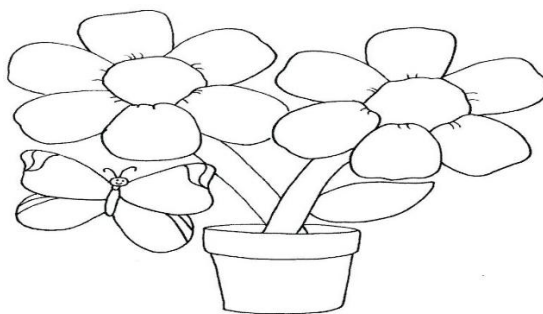
A procedat corect broasca atunci când a răpit-o pe Degețica? Argumentați răspunsurile oferite!

În cadrul **exercițiului interdisciplinar** [29; 42], elevii au oportunitatea de a învăța și de a aplica cunoștințele din mai multe discipline de învățământ. Ei soluționează probleme matematice cu ajutorul poveștilor sau al textelor literare, sunt implicați și în activități practice și au o experiență de învățare complexă și mai atractivă. Exercițiile interdisciplinare implică asamblarea cunoștințelor și a conceptelor din mai multe obiecte de studiu: literatură, matematică, știință, artă, muzică, istorie și geografie. Adesea, fiind centrate pe un subiect comun, acestea contribuie la dezvoltarea comunicării, colaborării, rezolvare de probleme, crește motivația și interesul pentru actul educațional într-un mediu de învățare dinamic și integrat.

Fișă de lucru interdisciplinară: *Recapitularea grupurilor de litere:* ge, gi; ghe ghi și ce, ci; che, chi (discipline integrate: CLR, MEM, AVAP)

Obiective operaționale:

- O1 - să scrie pe prima floare cuvinte care conțin grupurile de litere ge, gi; ghe ghi;
- O2 - să scrie pe a doua floare cuvinte care conțin grupurile de litere ce, ci; che, chi;
- O3 - să alcătuiască propoziții cu ajutorul cuvintelor scrise;
- O4 - să coloreze florile;
- O5 - să scrie pe ghiveci numărul petalelor celor două flori.

Abordarea interdisciplinară a **problematizării** [98] implică suport suplimentar în vederea dezvoltării abilităților interdisciplinare, adaptarea activităților și a strategiilor didactice pentru a se potrivi nevoilor și capacităților acestora. Problematizarea este o metodă didactică utilizată în învățământul primar ce se concentrează pe dezvoltarea capacității de a identifica, de a analiza și de a rezolva probleme; fapt ce presupune: stimularea gândirii critice, învățarea activă, dezvoltarea abilităților de colectare a cunoștințelor, formularea de ipoteze, testarea soluțiilor, capacitatea de orientare spre descoperire, implicare emoțională și motivațională, integrarea informațiilor din diferite domenii, feedbackul și evaluarea formativă.

Fișă de lucru interdisciplinară: *Alcătuirea textului creativ utilizând expresii de sprijin* (discipline integrate: CLR, MM)

Obiective operaționale:

- O1 - să identifice semnele primăverii;
- O2 - să integreze corect expresiile date în realizarea textului creativ;
- O3 - să aibă în vedere componentele textului creativ;
- O4 - să fredoneze cântece de primăvară pentru copii.

Se dă următoarea sarcină de lucru: Alcătuiți un text pornind de la următoarele cuvinte de sprijin:

- a sosit pe meleagurile noastre cu mantia ei verde;
- razele soarelui mângâie pământul înverzit și plin de flori colorate;
- vântul mai adia din când în când;
- pe albastrul cerului se zăreau stoluri de păsări.

Planul textului: caracteristicile anotimpului primăvara (introducere), natura, jocurile copiilor și activitățile de grădinarit (cuprins), sentimentele față de acest anotimp (încheiere).

Interpretarea unor cântece despre primăvară pentru copii.

Metoda brainstormingului [34-35] este benefică pentru stimularea creativității, a ÎI și a gândirii critice la elevii din învățământul primar prin: promovarea colaborării între elevi, integrarea mai multor domenii de cunoștințe, dezvoltarea abilităților de comunicare verbală și nonverbală, încurajarea elevilor să se exprime liberi în ceea ce privește ideile inedite, conduce la dispariția timidității și crearea unei atmosfere propice comunicării eficiente.

Fișă de lucru interdisciplinară: *Amintiri din copilărie, de Ion Creangă – La cireșe – fragment* (discipline integrate: CLR, AVAP)

Obiective operaționale:

- O1 - să ordoneze ilustrațiile date în funcție de succesiunea întâmplărilor;
- O2 - să completeze enunțuri lacunare cu informațiile din textul prezentat audio-video;
- O3 - să coloreze personajul preferat;
- O4 - să prezinte cele mai originale, neobișnuite idei.

Am prezentat sarcina de lucru.

Eventualele idei ale elevilor.

Grupa 1: Nică strigă după ajutor, iar mama îl aude și vine la el

Nică stă în copac până când se lasă seara.

În timp ce mătușa Mărioara se urcă în copac, Nică coboară pe partea cealaltă a tulpinii și scapă.

Grupa 2: Nică o minte pe mătușa Mărioara și îi spune că s-a urcat în copac din cauza unui câine, iar mătușa îl crede.

Nică o roagă pe mătușă să-l ierte, iar aceasta cedează și-l lasă în pace.

Din cauza căldurii, mătușii Mărioara i se face rău și Nică coboară și merge după ajutor.

Metoda/tehnica Florii de nufăr [33-35] se referă la obținerea unor idei noi sau concepte având ca punct de plecare o temă centrală. Tema centrală, prin abordare interdisciplinară, determină 8 idei secundare ce formează petalele florii de nufăr. Aceste idei sunt prezentate în jurul temei principale, iar, mai apoi, ele devin teme centrale pentru alte opt petale de nufăr. În învățământul primar, această tehnică este folosită pentru a ajuta elevii de vârstă școlară mică să exploreze și să dezvolte un subiect, pornind de la un subiect central, valorificând: structura vizuală a ideilor, dezvoltarea creativității, centrarea pe detalii și legături, flexibilitate în aplicare, învățarea participativă, stimularea gândirii critice, generează idei care încurajează învățarea interdisciplinară și colaborativă.

Fișă de lucru interdisciplinară: *Întâlnire cu primăvara – text creativ după imagini* (discipline integrate: CLR, AVAP, MM)

Obiective operaționale:

- O1 - să stabilească tema centrală a activității;
- O2 - să identifice culorile primăverii, respectiv caracteristicile acestui anotimp;
- O3 - să redea, oral și scris, propoziții despre primăvară;
- O4 - să motiveze alegerile făcute;
- O5 - să fredoneze cântece despre primăvară.

După prezentarea sarcinii de lucru, am construit diagrama conform figurii reprezentative, apoi, s-a realizat scrierea temei principale în centrul diagramei, respectiv cele 8 cercuri ce înconjoară tema centrală.

Putem conchide faptul că rolul interdisciplinarității în învățământul primar, prin intermediul metodelor activ-participative, implică identificarea obiectivelor și a nevoilor specifice activității în cauză, determinând cum pot fi integrate diferitele perspective și abordări disciplinare pentru a obține rezultate optime. Prin metodele activ-participative prezentate anterior, metode ce au contribuit în mod eficient la dezvoltarea ÎÎ, fapt ce va reliefat în subcapitolul următor, interdisciplinaritatea joacă un rol important în stabilirea obiectivelor, îi ajută pe elevi să-și dezvolte competențe esențiale, devenind mai motivați și mai implicați în procesul de învățare, fapt ce conduce la dezvoltarea unui interes durabil pentru învățare pe termen lung.

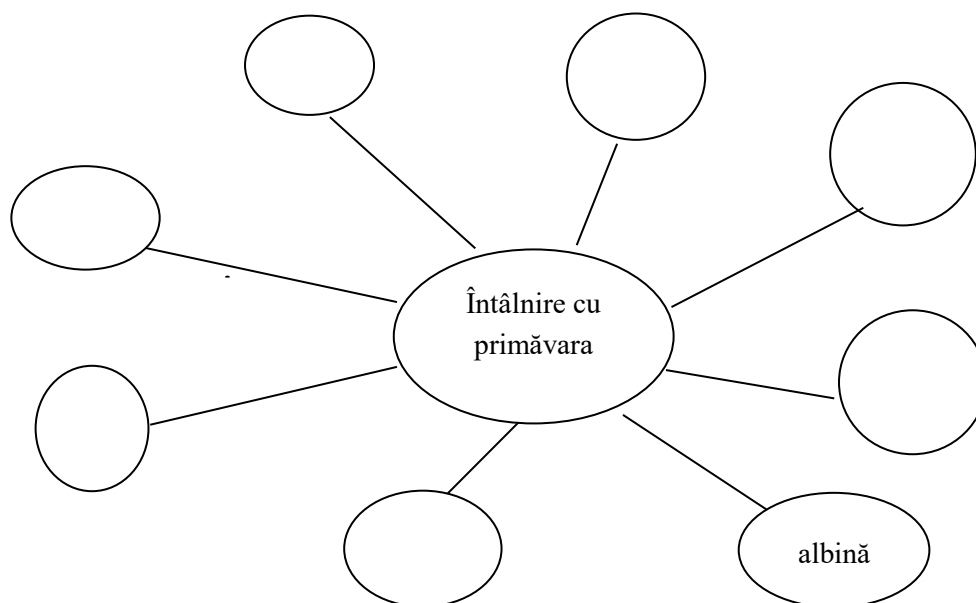

Fig. 3.2.8. Metoda Florii de nufăr [34]

De asemenea, pe parcursul cercetării pedagogice, alături de metodele activ-participative detaliate anterior, am folosit și alte metode în scopul îmbunătățirii procesului educațional, aducând noi perspective și abordări inovatoare, care au contribuit la dezvoltarea unor soluții mai eficiente și de durată, printre care:

1. Metode de comunicare orală [34, p. 130-137]

a) metode expozitive:

- explicația: elevii sunt încurajați și ajutați să-și clarifice cunoștințele;
- povestirea: metodă ce reprezintă o punte de legătură dintre miraculos, imaginar, fantastic și istorisire;
- descrierea: o metodă de cunoaștere care se orientează spre aspectele de formă și dimensiune;

- demonstrația: face parte din categoria metodelor deductive, folosită în scopul dezvoltării gândirii;
- prelegerea: metodă folosită în activitatea de predare, ce redă prezentarea evenimentelor într-o formă logică a evenimentelor;
- expunerea: metodă prin care se prezintă activitatea de învățare propriu-zisă;
- instructajul: folosită în condiții de maximă eficiență, metoda însoțește o activitate practică, în scopul stabilirii obiectivelor și a modului de comportament.

Considerate ca fiind instrumente fundamentale în predarea și evaluarea cunoștințelor, caracterizate de un proces de comunicare unidirecțional, în care profesorul deține controlul asupra fluxului de informații, metodele expozitive oferă sprijin în dezvoltarea competențelor-cheie, asigură o transmitere clară și organizată a conținuturilor, cu rol în: structurarea și corectitudinea materialului prezentat, identificarea lacunelor în cunoștințele elevilor, oportunități pentru realizarea unui feedback imediat, evaluări sumative ce măsoară capacitatea; toate acestea reflectând-se în eficiența procesului instructiv-educativ, respectiv în dezvoltarea și menținerea ÎÎ.

b) Metode interactive sau de dialog [34, p. 138-169]:

- conversația este focalizată pe activitatea de învățare și dezvoltare a personalității elevului;
- conversația euristică: cadrul didactic desfășoară o activitate comună cu școlarii;
- metoda discuțiilor: creează o atmosferă relaxantă, dezvoltă relațiile din cadrul grupului și valorifică deprinderile de cooperare;
- brainstormingul: metodă inițiată de către A. Osborn (1953), reprezintă activități de stimulare și dezvoltare a creativității în cadrul grupului;
- problematizarea: metodă ce este aplicată în predarea tuturor obiectelor de studiu, dezvoltă creativitatea elevilor, reprezintă capacitatea acestora de a învăța prin rezolvare de probleme;
- acvariul: metodă ce urmărește gradul de comunicare dintre elevi în cadrul unui grup;
- mozaicul: facilitează creșterea în forțele proprii și dezvoltă competențele de relaționare;
- cubul: metodă ce are ca scop principal explorarea unui subiect din mai multe unghiuri de vedere.

Având în vedere impactul pozitiv pe care îl demonstrează metodele interactive sau de dialog în învățământul primar, enumerăm doar câteva dintre perspectivele ce facilitează formarea unei experiențe educaționale cu ecou productiv în dezvoltarea și menținerea ÎÎ: participarea activă a elevilor în procesul de învățare, dezvoltarea abilităților sociale prin dialog și colaborare, încurajează capacitatea de exprimare a punctului de vedere, adaptarea curriculumului la nevoile și

interesele individuale ale copiilor, creșterea motivației pentru învățare prin intermediul activităților interactive.

2. Metode de comunicare scrisă [34, p. 176-184]:

- lectura activă: de această metodă se leagă alte tipuri de activități (jocul didactic, discuțiile libere, lucru în echipă și în grupe, dramatizări);
- studiu individual: este o metodă foarte apreciată, deoarece dezvoltă spiritul de inițiativă și încredere în forțele proprii.

Interdisciplinaritatea în învățământul primar, susținută de metodele activ-participative, dezvoltă și menține ÎI, îmbunătățește înțelegerea și relevanța cunoștințelor, dezvoltă abilități critice și creative, stimulează angajamentul și motivația, încurajează participarea activă a elevilor, colaborarea și aplicarea practică a cunoștințelor, îi pregătește pe elevii pentru a fi flexibili și adaptabili. În dezvoltarea competențelor lingvistice și cognitive, argumentul care pledează pentru rolul esențial pe care îl au metodele de comunicare scrisă este dat de: dezvoltarea vocabularului și capacitatea de structurare a ideilor într-o ordine logică, îmbunătățește abilitățile de comunicare și încurajează dezvoltarea personalității, consolidarea suportului de cunoștințe prin notițe și rezumate, exprimarea ideilor în mod clar și concis, feedback și evaluare. Prin utilizarea scrisului ca modalitate de a transmite și de a procesa informațiile, metodele de comunicare scrisă sunt utile în dezvoltarea abilităților de redactare, structurare a ideilor, exprimare clară și coerentă a informațiilor.

În continuare, vom comenta și alte metode interdisciplinare, utilizate în procesul instructiv-educativ:

- **metoda influenței criptogene** [67, p. 104] este caracteristică disciplinei CLR prin faptul că fundamentează prin puterea exemplului și a influențelor în mod indirect, contribuie la formarea personalității elevului de vârstă școlară mică dincolo de competențe și informații predate. Raportat la învățământul primar, metoda influenței criptogene este valoroasă prin: formarea caracterului și a valorilor, dezvoltarea socio-emoțională a elevului, stimularea motivației intrinseci, integrare subtilă a cunoștințelor și aplicarea strategiilor pedagogice variate;
- **metoda percepției asociate** [67, p. 104] este o tehnică pedagogică ce presupune corelarea noilor informații cu experiențele anterioare, facilitând procesul de învățare prin stabilirea unor conexiuni logice și afective, valorificarea interconexiunilor dintre cunoștințele provenite din diferite discipline și formarea capacității elevilor de a identifica relațiile dintre domeniile de activitate;

- **metoda sistematizării** [67, p. 104] este concepută ca o strategie pedagogică orientată spre învățarea progresivă fundamentată pe organizarea clară și secvențială a conținuturilor propuse, îmbogățirea capacității de memorare și fixare a informațiilor, dezvoltarea învățării integrate prin abordare interdisciplinară, implementarea și realizarea proiectelor și temelor integrate, activități de grup, utilizarea hărților conceptuale, care facilitează vizualizarea și interpretarea legăturilor dintre diferite concepte.

În plan cognitiv, abordarea integrată a curriculumului aduce beneficii în fața solicitărilor și provocărilor lumii moderne prin reliefat de „*temele cross-curriculare-teme cu caracter transversal*” [37, p. 169-170], ceea ce face ca actul învățării să se realizeze într-un mod plăcut, obținând rezultate valoroase și durabile în aria dezvoltării personale a elevilor. Aceste teme încurajează colaborarea dintre cadrul didactic și elev, în vederea abordării unui subiect din mai multe unghiuri de vedere, contribuie la consolidarea cunoștințelor și a competențelor, la formarea unor valori și atitudini menite să valorifice potențialul elevilor și experiențele de viață ale acestora. Autorul L. Ciolan prezintă patru modele structurale de integrare a temelor cross-curriculare în curriculum, modele ce permit conexiuni între diferite discipline de studiu, dezvoltă abilități interdisciplinare, elevii devin mai implicați și motivați în procesul de învățare, capabili să înțeleagă și să aplice cunoștințele dobândite într-un mod corespunzător.

După cum se poate constata, din practica didactică, în urma analizei particularităților specifice în materie de învățare a copiilor cu diferite tipuri de deficiențe sau copii supradotați, se ajunge la concluzia că una dintre calitățile esențiale ale unui curriculum integrat trebuie să fie flexibilitatea sa ridicată, astfel încât să permită fiecărui copil să avanseze în ritmul său și să fie tratat în funcție de capacitățile sale de învățare. Pentru aceasta este nevoie de formularea obiectivelor, stabilirea conținuturilor instruirii și modalitățile de transmitere a informațiilor în clasă să se facă diferențiat. Argumentele care stau la baza **elaborării unui curriculum integrat** sunt:

- respectarea dreptului fiecărui copil la educație, pe măsura capacităților sale;
- formarea la copilul deficient a unui registru adecvat care să permită adaptarea și integrarea sa socială printr-o experiență comună de învățare;
- asigurarea legăturii cu faptele reale de viață și familiarizarea cu o serie de obișnuințe privind activitățile de utilitate practică și de timp liber;
- dezvoltarea capacităților necesare pentru rezolvarea independentă (în limitele permise de gradul de deficiență) a problemelor, autocontrolul în situații dificile și practicarea unor metode și tehnici de măsură intelectuală care să asigure eficiență în adaptare și integrare.

Acest demers educațional modern și inovator care ca scop crearea unei experiențe de învățare holistică, în care informațiile din diverse domenii sunt interconectate și contextualizate,

reflectă complexitatea lumii reale, în general, și a lumii academice, în particular, unde problemele și provocările se bazează pe o varietate de discipline și perspective. Din sfera contribuțiilor curriculare, aduse pentru implementarea interdisciplinarității în învățământul primar, propunem o concluzie obiectivă, și anume: *abordarea interdisciplinară aduce un aport extrem de important în dezvoltarea interesului elevilor de vârstă școlară mică, deoarece le permite să realizeze legături între diferite domenii de cunoaștere și să înțeleagă mai bine lumea înconjurătoare.* De altfel, **elementul de noutate**, care este adus în scopul dezvoltării ÎÎ prin interdisciplinaritate, este integrarea tehnologiei educaționale avansate în activitățile activ-participative. Astfel, procesul de învățare devine mai personalizat, adaptat nevoilor și preferințelor fiecărui elev. Contribuția curriculară pentru interdisciplinaritate constă în integrarea materiilor și domeniilor de studiat pentru a le oferi elevilor o perspectivă mai complexă și holistică asupra unei teme, observă conexiunile dintre materii și-și îmbunătățesc capacitatea de adaptare. Prin integrarea disciplinelor de învățământ și crearea unor experiențe de învățare relevante, interdisciplinaritatea poate contribui, în mod semnificativ, la succesul școlar. Fără îndoială, pentru asigurarea reușitei școlare, este foarte important modul în care se realizează legătura dintre informațiile oferite și procesele psihice ale învățării.

Pentru fiecare tip de competență, în prezentul experiment pedagogic, au fost atribuite și aplicate diferite probe, metode și tehnici interactive, modalități pedagogice, situații care au avut rolul de a stimula acțiunile receptive, productive și creative. Așadar, un aspect important al cercetării îl constituie **formarea competențelor specifice clasei I și a II-a prin interdisciplinaritate** prin activități de învățare ce pun în valoare experiențele elevului și dezvoltarea ÎÎ, însumând diferite sugestii metodologice (strategii didactice interactive, proiectarea interdisciplinară a activității didactice, evaluare continuă).

Spre exemplificare, supunem atenției câteva exemple de curriculum integrat la disciplina CLR, pentru clasa I, respectiv clasa a II-a, după cum urmează:

Clasa I

Tema: Călătorie în lumea animalelor

Activități integrate propuse în cadrul cercetării:

CLR: discuții libere despre animale, după imagini, din diferite medii (pădure, ocean, savană), exerciții de alcătuire de propoziții, crearea de ghicitori sau rime despre animale;

MEM: exerciții de comparare a lungimii, a greutateii și a vitezei animalelor, jocuri de numărare a picioarelor, discuții libere despre cum se adaptează animalele la mediul lor, observarea vieții în mediul local (insecte, păsări);

AVAP: realizarea de desene și colaje ale habitatelor animalelor;

MM: cântarea în colectiv a unor cântece despre animale.

Clasa a II-a

Tema: Povestea unui copac

Activități integrate propuse în cadrul cercetării:

CLR: descrierea copacilor din apropierea școlii, citirea unor povești și poezii despre copaci și scrierea propriei povestiri, imaginându-și o zi din viața unui copac;

MEM: măsurarea circumferinței trunchiului unui copac, apoi compararea cu alte valori obținute, identificarea părților unui copac (rădăcină, trunchi, ramuri, frunze), discuții libere despre importanța copacilor pentru mediu;

DP: exprimarea emoțiilor.

Elaborarea unui curriculum integrat la disciplina CLR, în situația dată, pentru clasa I și a II-a, a demonstrat asocierea acestei discipline cu alte domenii de studiu: MEM, MM, AVAP și DP; fapt ce stimulează dezvoltarea ÎÎ prin interdisciplinaritate prin: dezvoltarea competențelor de citire, scriere și exprimare orală, stimularea creativității, promovarea învățării active, motivația individuală și dezvoltarea personalității, crearea unui mediu de învățare care să evidențieze legătura dintre competențele lingvistice și cele cognitive, artistice și sociale.

În acest fel, elevii își dezvoltă competențe lingvistice prin activități care au importanță și în alte contexte, ceea ce sporește ÎÎ și aplicabilitatea cunoștințelor acumulate. Fundamentarea teoretică și practică privind dezvoltarea competențelor specifice unui curriculum integrat pentru clasa I și a II-a abordează, atât aspecte pedagogice generale, cât și strategii specifice de integrare a diferitelor discipline în scopul dezvoltării competențelor:

- de comunicare în limba română (CLR): (dezvoltarea abilităților de citire și înțelegere a textelor, îmbunătățirea abilităților de exprimare orală, dezvoltarea abilităților de scriere);
- matematică și de explorare a mediului (MEM): recunoașterea și utilizarea numerelor, dezvoltarea abilităților de rezolvare a problemelor, înțelegerea și aplicarea conceptelor de bază de geometrie, observarea și descrierea fenomenelor naturale, dezvoltarea curiozității științifice, promovarea gândirii ecologice);
- artistice și creative (AVAP): dezvoltarea expresivității artistice, înțelegerea și aprecierea artei, integrarea elementelor de artă în alte domenii;
- muzicale și sportive (MM): receptarea și interpretarea unor cântece pentru copii, exprimarea sentimentelor prin intermediul muzicii și mișcării sugerate de aceasta;
- sociale și civice (DP): dezvoltarea abilităților de cooperare, îmbunătățirea abilităților de comunicare interpersonală, exprimarea emoțiilor și gestionarea situațiilor de criză.

Inovația și valoarea cercetării noastre rezidă în MIDII, respectiv MPDIÎ; ceea ce presupune nu doar crearea legăturilor între competențele de citire, scriere, calcul matematic, explorarea mediului, dezvoltarea fizică armonioasă, creșterea stimei de sine și a randamentului școlar, ci și menținerea interesului și a motivației pentru activitatea de învățare, integrând cunoștințele într-un mod creativ și funcțional.

Formarea interdisciplinară a competențelor specifice clasei I și a II-a reprezintă o **strategie educațională eficientă și inovatoare** ce permite conectarea cunoștințelor din diferite domenii, stimulează creativitatea elevilor, gândirea critică și ÎI. Prin activități care implică mai multe arii curriculare, elevii învață să aplice cunoștințe în mod integrat: proiecte tematice (lecții despre ecosisteme, scrierea unei compuneri despre protecția mediului), activități bazate pe probleme (rezolvarea unor probleme practice – reciclarea materialelor), utilizarea poveștilor interdisciplinare (desenarea personajelor, discuții libere despre curaj și colaborare), integrarea tehnologiei (folosirea unor aplicații digitale în realizarea unor proiecte). Creșterea motivației pentru învățare, dezvoltarea unei perspective holistice și a competențelor transversale, alături de promovarea creativității sunt doar câteva dintre beneficiile abordării interdisciplinare ce contribuie la dezvoltarea armonioasă a elevilor.

Beneficiile abordării interdisciplinare sunt multiple și semnificative, deoarece contribuie la creșterea motivației pentru învățare, la dezvoltarea unei perspective holistice asupra cunoașterii, dar și la formarea competențelor transversale. De asemenea, promovează creativitatea, autonomia și colaborarea, susținând o dezvoltare armonioasă și echilibrată a elevilor de vârstă școlară mică. Prin activități integrate, centrate pe elev, școala devine un spațiu în care interesul pentru învățare se cultivă natural, susținând formarea unor viitori adulți motivați.

Putem aprecia acest deziderat prin exemple de competențe specifice [apud 212] vizate, formate de-a lungul perioadei de cercetare (an școlar 2022-2023) prin abordări interdisciplinare specifice CLR prezentate în următoarele două tabele, astfel:

Clasa I

Tema: Eroi de poveste

Tipul lecției: recapitulare/activitate integrată

Discipline integrate: CLR, MEM, AVAP, MM

Tabelul 3.2.13. Competențe specifice CLR și MEM, AVAP, MM, clasa I, raportate la o temă

Disciplina	Competențe specifice vizate	Activități de învățare	Metode și procedee folosite
CLR	1.1. Identificarea semnificației unui mesaj oral pe teme accesibile pronunțate cu claritate	- exerciții de identificare a unor sunete, silabe și cuvinte; - exerciții de transmitere a unor informații simple pe baza unor imagini din povești; - scrierea cuvintelor redade de imagini;	Metoda fonetică, analitică-sintetică Conversația
MEM	1.4. Efectuarea operațiilor de adunări și scăderi, oral și scris, în centrul 0-100	- compunerea și rezolvare de probleme, cu două operații, pornind de la poveștile reamintite;	Explicația Exercițiul
AVAP	1.1. Identificarea elementelor de detaliu al unor mesaje vizuale simple exprimate printr-o varietate de forme artistice;	- desenarea după contur a unor personaje pozitive din poveștile cunoscute; - decuparea și lipirea, în mod organizat, după cerințele date;	Demonstrație Modelarea
MM	2.1. Cântarea în colectiv și în grupuri mici a unor cântece, în raport cu mișcările sugerate de text și ritm	- activități de interpretare a cântecelor: Fluturaș, nu mai ai aripioare și În lumea basmelor.	Turul galeriei

Pe de o parte, dacă ne referim la abordările interdisciplinare specifice **clasei I la disciplina CLR**, acestea sunt utilizate pentru a facilita învățarea integrată și dezvoltarea competențelor elevilor. Acest aspect poate fi demonstrat prin următoarele exemple de abordări interdisciplinare:

- **CLR-MEM:** activități de citire și scriere legate de numerație, forme și corpuri geometrice, texte ce includ numere, culori, mărimi, descrierea unor fenomene din natură ce ajută la dezvoltarea vocabularului și a abilităților de descriere și observație;
- **CLR-AVAP:** activități de realizare a unor desene și colaje din scene inspirate din textele audiate sau studiate, descrierea creațiilor realizate le permite elevilor îmbogățirea limbajului și dezvoltarea abilităților artistice;
- **CLR-DP:** exprimarea emoțiilor și a trăirilor prin intermediul unor povești sau descrieri simple, participarea la activități pe teme de comportament în scopul dezvoltării abilităților de comunicare interpersonală;
- **CLR-MM:** exerciții de interpretare a textelor muzicale și exprimarea acestora în scris, activități de desenare și de descriere a emoțiilor transmise de muzică, exerciții de coordonare a corpului folosind instrucțiuni verbale, descrierea mișcărilor și a jocurilor propuse.

Clasa a II-a

Tema: Poveste cu un pinguin după Marcela Peneș

Tipul lecției: predare-învățare/activitate integrată

Discipline integrate: CLR, MEM, AVAP, DP

Tabelul 3.2.14. Competențe specifice CLR, MEM, AVAP și DP, clasa a II-a, raportate la o temă

Disciplina	Competențe specifice vizate	Activități de învățare	Metode și procedee folosite
CLR	4.1. Scrierea unor mesaje în diferite situații și contexte de comunicare	- exerciții de copiere și transcriere, autocorectare, respectând încadrarea în pagina de caiet; - exerciții de copiere a unor texte scurte, respectând spațiul între litere și cuvinte;	Conversația Explicația
MEM	5.1. Sortarea, clasificarea și înregistrarea prin desene și tabele a unor date;	- scrierea numărului corespunzător fiecărui cuvânt dintr-o propoziție dată;	Ciorchinele
AVAP	2.3. Realizarea de produse folosite combinând materialele oferite cu tehnici de lucru accesibile;	- desenarea desenului folosind creioane colorat potrivit;	Munca independentă
DP	2.3. Explorarea abilităților de comunicare cu ceilalți	- exprimarea emoțiilor într-un mod constructiv; - semnificații empatiei în cadrul unei prietenii.	Învățarea prin descoperire

Pe de altă parte, dacă ne focusăm asupra abordărilor interdisciplinare specifice **clasei a II-a la disciplina CLR**, acestea au rolul de a conecta învățarea limbii și literaturii române cu alte domenii de cunoaștere. Într-un mod natural și creativ, abordările interdisciplinare, de la acest nivel, sunt prezentate după cum urmează:

- **CLR-MEM:** rezolvarea problemelor de matematică integrate în diferite povești sau scurte descrieri, texte despre fenomene naturale, plante și animale, la care se adaugă interpretarea datelor;
- **CLR-AVAP:** crearea unor povești scurte inspirate din textele citite sau audiate și reprezentarea conținuturilor prin desene, urmate de activități de descriere a activităților practice;
- **CLR-DP:** activități de dezvoltare a abilităților de exprimare a emoțiilor și reflecție personală prin povestiri pe diferite teme: bunătate, prietenie, ajutor reciproc, toleranță, curaj;
- **CLR-MM:** activități de învățare a unor cântece simple care includ texte scurte și crearea, după caz, propriile versuri pe teme indicate dezvoltând, în acest mod, abilitățile lingvistice și exprimarea corectă, clară și concisă într-un mediu creativ.

În continuare, ne propunem să enumerăm câteva dintre obiectivele stabilite: identificarea dificultăților de învățare pe care le întâmpină elevii în timpul acumulării informațiilor, stabilirea unor metode activ-participative și procedee care să dezvolte creativitatea, imaginația, gândirea

critică, capacitatea de analiză, identificare, clasificare și sistematizare. Prin cuvântul *predare* se înțelege „*transmiterea de cunoștințe și tehnici de muncă*” [77, p. 43]. Profesorul universitar român, M. Ionescu, prezintă concepte și teorii din domeniul psihologia educației, tehnologia informației și comunicației și descrie diverse strategii de predare și metode de îmbunătățire a procesului de învățare, precum: învățarea activă, învățarea bazată pe proiecte sau învățarea prin colaborare. Activitățile educative frontale, centrate pe transferul de cunoștințe, încurajează conformismul intelectual, nu stimulează curiozitatea, asumarea de responsabilități și devine, astfel, un demers constrângător și frustrant pentru elevi. Diferențierea urmărește înlesnirea învățării individuale, dar într-un context larg, în colectiv. Necesitatea abordării diferențiate a elevilor se impune în funcție de motivație și de stilul propriu de învățare; de găsirea acelor forme de organizare a învățării care să permită folosirea elevilor ca resursă de învățare pentru ceilalți.

Promovarea învățării prin cooperare. I. Radu observa că utilizarea excesivă a competiției, ca formă de motivare, se poate răsfrânge negativ în sfera relațiilor interpersonale, generând sentimente de rivalitate, invidie, egoism, conflicte [125]. Specialist în domeniul psihologiei educaționale, I. Radu oferă o perspectivă amplă și profundă asupra dezvoltării cognitive, asupra factorilor care influențează performanțele școlare, identifică relațiile interpersonale în mediul școlar și impactul emoțiilor asupra procesului de învățare. Stabilirea unor obiective clare și măsurabile este legată de menținerea ÎÎ, constituind un factor determinant în orientarea și evaluarea activității didactice.

Generalizând, **într-o concluzie proprie**, principiile, strategiile și metodologiile utilizate în învățământul primar, în situația dată, pentru clasele I și a II-a au un impact eficient asupra dezvoltării interesului elevilor pentru învățare, deoarece principiile ajută la crearea unui mediu de viață interactiv și adaptat nevoilor individuale ale școlarilor mici, în timp ce metodologiile contribuie la dezvoltarea abilităților cognitive și lingvistice. Împreună, au rol definitoriu în dezvoltarea experienței educaționale valoroase și echilibrată; condiții de asigurare a dezvoltării ÎÎ.

3.3. Rezultatele experimentului pedagogic orientat spre validarea metodologiei de dezvoltare a ÎÎ la elevii de vârstă școlară mică

Printr-o abordare interdisciplinară, în orientarea scenariului didactic la disciplina CLR am pornit de la competențele care accentuează scopul pentru care se propune actul învățării, ajungând până la formarea personalității copilului de vârstă școlară mică. Competențele specifice sunt părți componente ale competențelor generale și „*se formează pe durata unui an școlar*” [215, p. 2], prin stimularea creativității și a flexibilității gândirii cu scopul de „*a trezi interesul școlarului pentru*

activitatea de învățare și dezvoltarea încrederii în sine” [215, p. 20]. Premisa de la care am plecat constă în faptul că elevul este implicat în actul cunoașterii, informațiile obținute din exterior să fie selectate, am folosit tehnici, metode, procedee activ-participative care au încurajat și stimulat creativitatea, imaginația și spiritul critic, participarea conștientă a elevilor a avut drept scop trezirea voinței de a cunoaște și a dezvolta ÎÎ. Metodele de evaluare tradiționale (verificări scrise, orale și probe practice) coroborate cu cele complementare (observarea sistematică a elevilor, referatul, investigația, proiectul) au contribuit la identificarea nivelului de înțelegere a materiei de către elevi, nivel ce coincide cu interesul manifestat pentru învățare.

Prin integrarea cunoștințelor și a metodologiilor din diferite obiecte de învățământ și a implementării cu succes a abordărilor interdisciplinare în dezvoltarea ÎÎ se impune colaborare, flexibilitate și inovare din partea corpului profesoral, ceea ce determină rezultate care pot transforma experiența de învățare a elevilor, în mod semnificativ. Relevanța interdisciplinarității, privind dezvoltarea interesului elevilor pentru învățare, se concretizează în dezvoltarea competențelor transversale, îmbunătățirea motivației și a implicării, promovarea gândirii critice și a creativității, proiecte comune, echipe de predare în colaborare, curriculum flexibil, utilizarea tehnologiei, evaluarea competențelor în mod interdisciplinar, pregătirea pentru viața reală, provocări și soluții.

În scopul validării metodologiei de dezvoltare a ÎÎ la elevii de vârstă școlară mică, pornind de la multitudinea situațiilor de învățare, prin intermediul educației formale, am introdus elevii în *„paradigmele cunoașterii și instrumentalizarea lor cu tehnici culturale”* [52, p. 59], care induce echilibrul dintre valori, trebuințe concrete, stimularea interesului, dezvoltarea unor capacități, impunerea unui timp didactic, organizare centrată pe învățare și manifestarea unei discipline. Deoarece procesul educativ perceput prin intermediul educației formale are tendința de predispunere către monotonie, în perioada prezentei cercetări, elevii au participat la numeroase activități extrașcolare și extracurriculare – educație non-formală. Prin integrarea diferitelor discipline în activități și proiecte educaționale, elevii din învățământul primar au reușit să dobândească o înțelegere mai profundă și holistică a subiectelor studiate, punând în practică cunoștințele și competențele acumulate într-un mod aplicabil și relevant. Aceste aspecte reflectă *„caracterul flexibil al activităților opționale planificate”* [52, p. 59]. Momentul declanșării ÎÎ al elevilor se realizează, alături de activitățile întreprinse în cadrul educației formale și non-formale, și prin intermediul educației informale.

C) La clasele I, testul final de la disciplina CLR, **grupa experimentală, respectiv grupa de control**, în identificarea nivelului de ÎÎ, în urma lucrului interdisciplinar, urmărește atingerea următoarele competențe specifice și descriptori de performanță (Tabelul 3.3.1.):

Competențe specifice vizate [215]:

CLR:

- 3.1. Citirea unor cuvinte și propoziții scurte, scrise cu litere de tipar sau de mână
- 3.2. Identificarea mesajului unui scurt text care prezintă întâmplări, fenomene, evenimente familiare
- 4.1. Scrierea literelor de mână
- 4.2. Redactarea unor mesaje scurte, formate din cuvinte scrise cu litere de mână, folosind materiale diverse.

Competențe integrate:

MEM:

- 1.1. Scrierea, citirea și formarea numerelor până la 100
- 3.1. Rezolvarea de probleme prin observarea unor regularități din mediul apropiat.

AVAP:

- 2.2. Exprimarea ideilor și a trăirilor personale prin utilizarea liniei, punctului, culorii și a formei

**Tabelul 3.3.1. Descriptori de performanță raportați la testul final,
clasa I, grup experimental/grup de control**

Item	CALIFICATIVUL		
	FOARTE BINE	BINE	SUFICIENT
I.1	Răspunde corect la ambele întrebări.	Răspunde corect la ambele întrebări, cu 2-3 greșeli de scriere/răspunde corect la o întrebare.	Răspunde parțial corect la o întrebare.
I.2	Scrie numărul corect de silabe: 4 situații.	Scrie numărul corect de silabe: 2-3 situații.	Scrie numărul corect de silabe: o situație.
I.3	Scrie cuvinte cu sens opus: 3 situații.	Scrie cuvinte cu sens opus: 2 situații.	Scrie cuvinte cu sens opus: o situație.
I.4	Ordonează și scrie corect cuvintele a trei propoziții.	Ordonează și scrie corect cuvintele a două propoziții.	Ordonează și scrie corect cuvintele unei propoziții.
I.5	Realizează un desen potrivit cerinței date și scrie două replici, corect.	Scrie două replici, potrivite cerinței date (3-4) greșeli) și realizează un desen în concordanță cu textul citit.	Scrie propoziții, cu mai mult de 4 greșeli și realizează un desen care nu este reprezentativ.

În urma administrării **testului final** la disciplina **CLR**, la **clasa I A și clasa I C, grupe experimentale**, din cadrul **Liceului Tehnologic „Dimitrie Leonida” Piatra Neamț** și **Școala Gimnazială, comuna Dochia, județul Neamț**, pe un eșantion de 55 de elevi, am obținut următoarele rezultate/calificative (Tabelul 3.3.2.), respectiv gradul nivelului de dezvoltare a ÎÎ (Fig. 3.3.1.):

Tabel 3.3.2. Ponderea calificativelor obținute la testul final, clasa I A și clasa I C, grup experimental

Calificativul	Item / Nr. elevi
Insuficient	Item 1/0 elevi, Item 2/0 elevi, Item 3/0 elevi, Item 4/0 elev, Item 5/0 elevi
Suficient	Item 1/5 elevi, Item 2/7 elevi, Item 3/14 elevi, Item 4/9 elevi, Item 5/11 elevi
Bine	Item 1/27 elevi, Item 2/16 elevi, Item 3/13 elevi, Item 4/24 elevi, Item 5/20 elevi
Foarte bine	Item 1/31 elevi, Item 2/30 elevi, Item 3/26 elevi, Item 4/20 elevi, Item 5/22 elevi

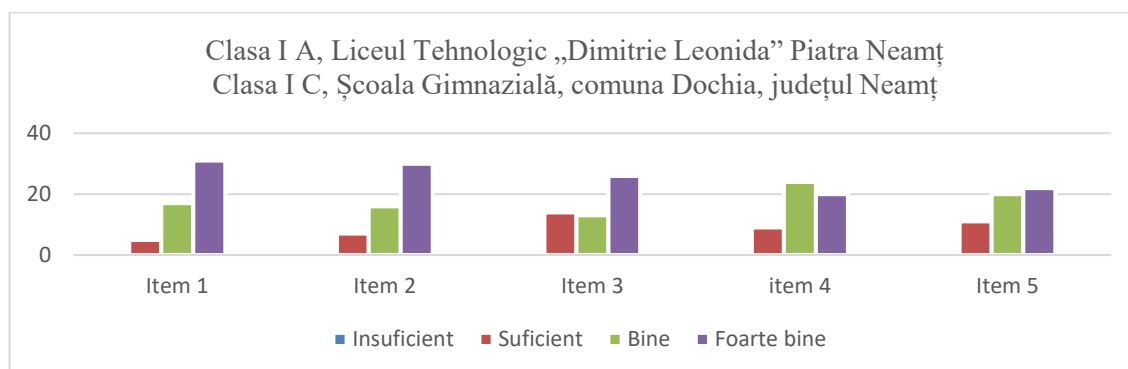

Fig. 3.3.1. Nivelul de dezvoltare a ÎÎ, test final, clasa a I A, grup experimental

În urma administrării **testului final** la disciplina CLR, la **clasa I B și clasa I D – grupe de control** – din cadrul Școlii Gimnaziale ”Daniela Cuciuc” Piatra Neamț și Școala Gimnazială, comuna Dochia, județul Neamț, pe un eșantion de 55 de elevi, am obținut următoarele rezultate/calificative (Tabelul 3.3.3.), alături de nivelul de dezvoltare a ÎÎ (Fig. 3.3.2.).

Tabelul 3.3.3. Ponderea calificativelor obținute la testele finale, clasa I B și clasa I D, grup de control

Calificativul	Item / Nr. elevi
Insuficient	Item 1/10 elevi, Item 2/7 elevi, Item 3/16 elevi, Item 4/17 elev, Item 5/14 elevi
Suficient	Item 1/25 elevi, Item 2/19 elevi, Item 3/14 elevi, Item 4/18 elevi, Item 5/16 elevi
Bine	Item 1/9 elevi, Item 2/20 elevi, Item 3/19 elevi, Item 4/13 elevi, Item 5/ 19 elevi
Foarte bine	Item 1/11 elevi, Item 2/9 elevi, Item 3/6 elevi, Item 4/7 elevi, Item 5/6 elevi

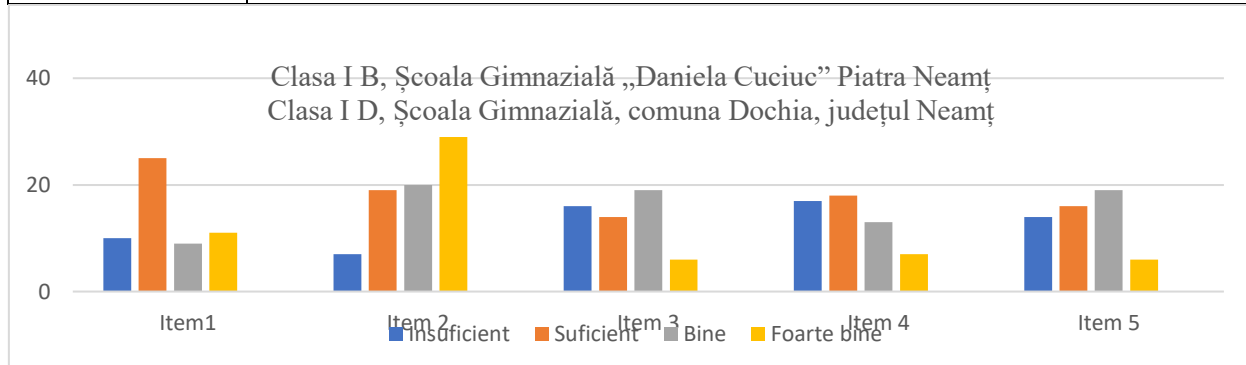

Fig. 3.3.2. Nivelul de dezvoltare a ÎÎ, test final, clasa a I B și clasa I D, grup de control

În urma administrării testelor finale la clasele I, *eșantionul cercetării privind identificarea nivelului interesului elevilor pentru învățare la clasa experimentală*, la sfârșitul cercetării pedagogice, respectiv *clasa de control*, au fost obținute următoarele date statistice, prezentate în tabelul de mai jos:

Tabelul 3.3.4. Analiza comparativă a calificativelor obținute la testul de evaluare finală, clasele I, grup experimental/grup de control

	CLASA I A (grup experimental)	CLASA I B (grup de control)	CLASA I C (grup experimental)	CLASA I D (grup de control)
	Procent	Procent	Procent	Procent
Interes pentru învățare	80%	33%	78%	35%
Pasiv, interes fluctuant pentru învățare	20%	66%	22%	67%
Total	100%	100%	100%	100%

Prin intermediul testelor finale interdisciplinare, **competențele specifice clasei I au fost atinse** și au asigurat un start solid în educația formală a elevilor. Aceste competențe nu doar că facilitează adaptarea la mediul școlar, dar și stimulează dezvoltarea personală pe termen lung și **ÎÎ cu o creștere de peste două ori față de testarea inițială**. Prin integrarea unor activități variate, utilizarea metodelor de predare moderne și implementarea unei evaluări formative s-a reușit dezvoltarea și menținerea ÎÎ prin interdisciplinaritate, crearea unui mediu educațional propice pentru dezvoltarea holistică a copiilor; fundamente solide pe care se vor clădi cunoștințele și abilitățile viitoare. În vederea atingerii competențelor dobândite la finalul clasei I, testele interdisciplinare reprezintă modalitatea de evaluare ce integrează diverse domenii de studiu, cum ar fi: limbajul, matematica, artele și dezvoltarea fizică armonioasă prin: încurajarea elevilor de vârstă școlară mică să gândească critic și să realizeze conexiuni între informații, implicarea elevilor în proiecte interactive și atractive. Aspecte importante care abordează componente esențiale ale evaluării competențelor de la sfârșitul clasei I, se regăsesc în: teorii și modele de evaluare, gamă variată de instrumente și tehnici de evaluare, dezvoltarea abilităților socio-emoționale, cognitive și motorii. Implementarea testelor finale interdisciplinare, transpuse în proiecte didactice interdisciplinare specifice clasei I (Anexa 4), semnifică un catalizator pentru dezvoltarea competențelor esențiale, parcurgând următoarele etape: stabilirea unui subiect central care poate fi explorat din mai multe puncte de vedere, implicarea elevilor în diferite activități practice, oferirea unui feedback constructiv și conștientizarea propriului progres academic. La acest nivel, *intervenția interdisciplinarității crește motivația școlarilor*, permite elevilor să-și dezvolte competențe esențiale, cum ar fi: colaborarea eficientă și abilitățile de rezolvare a problemelor, dezvoltarea gândirii critice, încurajarea creativității și a flexibilității.

Dintre **competențele specifice clasei I** [215], pe care elevii și le-au însușit prin abordarea interdisciplinară dezvoltând, ÎÎ, se enumeră:

1. **Competențe de literație** – dezvoltarea abilităților de citire și scriere este una dintre prioritățile principale la clasa I. Elevii învață să recunoască și să scrie literele alfabetului, să formeze și să citească cuvinte simple și să construiască propoziții de bază. Activități incluse: exerciții de recunoaștere a literelor, jocuri de cuvinte, scrierea și citirea de texte scurte, poezii și povestiri.
2. **Competențe de numerație** – recunoașterea și scrierea numerelor în concentrul 0-100, efectuarea de adunări și scăderi simple, înțelegerea conceptelor de bază despre forme și dimensiuni. Activități incluse: exerciții de numărare, jocuri matematice, probleme de adunare și scădere, activități practice cu obiecte pentru a înțelege formele și dimensiunile.
3. **Competențe de socializare și comunicare** – dezvoltarea abilităților sociale și de comunicare este crucială pentru integrarea în mediul școlar. Elevii învață să comunice eficient, să colaboreze cu colegii, să respecte reguli și să-și exprime emoțiile și nevoile. Activități incluse: jocuri de rol, discuții în grup, activități de partajare și colaborare, exerciții de exprimare a sentimentelor.
4. **Competențe motorii – coordonarea mișcărilor, manipularea obiectelor mici și participarea la activități fizice.** Activități incluse: exerciții de scriere, desen, tăiat și lipit pentru dezvoltarea motricității fine, exerciții fizice și activități sportive pentru dezvoltarea motricității grosiere.
5. **Competențe emoționale** – elevii învață să recunoască și să-și gestioneze emoțiile, să dezvolte empatie și să facă față provocărilor. Activități incluse: exerciții de recunoaștere a emoțiilor, tehnici de relaxare, jocuri care încurajează empatia și rezolvarea conflictelor.
6. **Competențe cognitive și gândire critică** – școlarii mici învață să observe, să adreseze întrebări, să realizeze conexiuni și să-și dezvolte raționamentul logic.

D) La clasele a II-a, testul final de la disciplina CLR, grupa experimentală, respectiv grupa de control, în identificarea nivelului de ÎÎ, am urmărit atingerea următoarele competențe specifice și descriptori de performanță (Tabelul 3.3.5.).

Competențe specifice vizate [215]:

CLR:

- 1.2. Identificarea unor informații variate dintr-un text audiat
- 1.3. Identificarea sunetelor, a silabelor în cuvinte și a cuvintelor în enunțuri rostite cu claritate
- 3.2. Identificarea mesajului unui scurt text în care se relatează întâmplări, fenomene din universul cunoscut

3.3. Identificarea semnificației unor simboluri în contexte cunoscute

4.1. Scrierea unor mesaje, în diverse contexte de comunicare

4.2. Redactarea unor mesaje simple, cu respectarea convențiilor de bază

MEM:

1.1. Scrierea, citirea și formarea numerelor până la 1000

AVAP:

2.2. Exprimarea ideilor și a trăirilor personale prin utilizarea liniei, punctului, culorii și formei

Tabelul 3.3.5. Descriptori de performanță raportați la testul final, clasa a II a, grup experimental/grup de control

Item	Foarte bine	Bine	Suficient
I	Răspunde corect la cele 4 întrebări.	Răspunde parțial corect la cele 4 întrebări/ corect la 3 întrebări.	Răspunde parțial corect la cel puțin o întrebare.
II	Scrie numărul de consoane și vocale. 4 situații corecte.	Scrie numărul de consoane și vocale. 2- 3 situații corecte.	Scrie numărul de consoane și vocale. O situație corectă.
III	Scrie cuvinte cu sens opus. 3 situații corecte.	Scrie cuvinte cu sens opus. 2 situații.	Scrie cuvinte cu sens opus. O situație.
IV	Scrie numărul de silabe și litere. 3 situații corecte.	Scrie numărul de silabe și litere. 2 situații corecte.	Scrie numărul de silabe și litere. O situație corectă.
V	Alcătuiește două propoziții corecte.	Alcătuiește două propoziții parțial corecte. 2-3 greșeli de scriere.	Alcătuiește o propoziție parțial corectă.
VI	Realizează un desen reprezentativ pentru finalul textului.	Realizează un desen parțial reprezentativ pentru text.	Realizează un desen care redă elementele din text.

În urma administrării **testului final** la disciplina **CLR**, la **clasa a II-a A și clasa a II-a C, grupe experimentale**, din cadrul **Liceului Tehnologic „Dimitrie Leonida” Piatra Neamț**, respectiv **Școala Gimnazială, comuna Dochia, județul Neamț**, pe un eșantion de 55 de elevi, am obținut următoarele rezultate/calificative (Tabelul 3.3.6.) și nivel al dezvoltării Î (Fig. 3.3.3.).

Tabelul 3.3.6. Ponderea calificativelor obținute la testul inițial, clasa a II-a A și clasa a II a C, grup experimental

Calificativul	Item / Nr. elevi
Insuficient	Item 1/0 elevi, Item 2/0 elevi, Item 3/0 elevi, Item 4/0 elevi, Item 5/0 elevi, Item 6/0 elevi
Suficient	Item 1/21 elevi, Item 2/25 elevi, Item 3/13 elevi, Item 4/19 elevi, Item 5/23 elevi, Item 6/17 elevi
Bine	Item 1/19 elevi, Item 2/18 elevi, Item 3/26 elevi, Item 4/25 elevi, Item 5/20 elevi, Item 6/29 elevi
Foarte bine	Item 1/19 elevi, Item 2/16 elevi, Item 3/20 elevi, Item 4/15 elevi, Item 5/16 elevi, Item 6/13 elevi

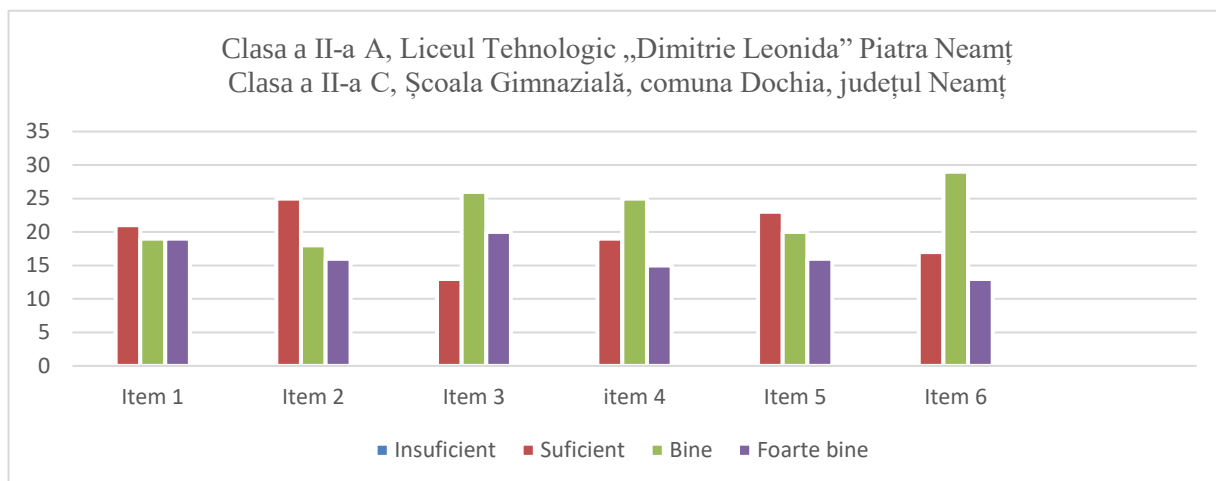

Fig. 3.3.3. Nivelul de dezvoltare a ÎÎ, test final, clasa a II-a A, grup experimental

Având în vedere rezultatele **testului final** la disciplina CLR, la **clasa a II a B și clasa a II-a D grupa de control**, din cadrul Școlii Gimnaziale „Daniela Cuciuc” Piatra Neamț, respectiv Școala Gimnazială, comuna Dochia, județul Neamț, pe un eșantion de 50 de elevi, am obținut următoarele rezultate/calificative (Tabelul 3.3.7.) și nivelul de dezvoltare a ÎÎ (Fig. 3.3.4.).

Tabelul 3.3.7. Ponderea calificativelor obținute la testul inițial, clasa a II-a B și clasa a II-a D, grup de control

Calificativul	Item / Nr. elevi
Insuficient	Item 1/10 elevi, Item 2/13 elevi, Item 3/11 elevi, Item 4/15 elevi, Item 5/14 elevi, Item 6/16 elevi
Suficient	Item 1/15 elevi, Item 2/13 elevi, Item 3/15 elevi, Item 4/25 elevi, Item 5/17 elevi, Item 6/20 elevi
Bine	Item 1/28 elevi, Item 2/20 elevi, Item 3/18 elevi, Item 4/ 13 elevi, Item 5/19 elevi, Item 6/14 elevi
Foarte bine	Item 1/7 elevi, Item 2/14 elevi, Item 3/17 elevi, Item 4/7 elevi, Item 5/10 elevi, Item 6/10 elevi

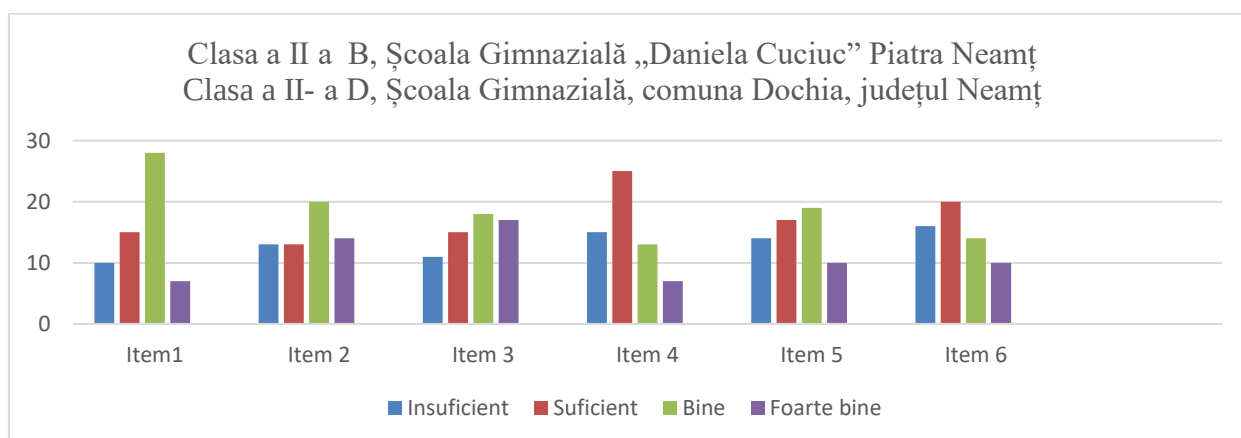

Fig. 3.3.4. Nivelul de dezvoltare a ÎÎ, test final, clasa a II-a B și clasa a II-a D, grup de control

Măsurarea eficienței metodelor de predare se sprijină pe creșterea motivației și perseverenței, finalizarea sarcinilor de lucru cu mai multă autonomie și implicare, atenție susținută în timpul activităților de învățare, creșterea timpului petrecut voluntar pentru rezolvarea temelor și proiectelor, calificative mai bune comparativ cu evaluările anterioare, progrese vizibile în abilități-cheie, entuziasm sporit față de activitățile școlare, interacțiuni pozitive cu profesorii și colegii de clasă, creșterea ÎÎ prin participări active la proiecte și activități extracurriculare.

În ceea ce privește *eșantionul cercetării privind identificarea nivelului interesului elevilor pentru învățare la clasa experimentală, respectiv clasa de control, clasa a II-a*, datele statistice obținute sunt prezentate în tabelul următor:

Tabelul 3.3.8. Analiza comparativă a calificativelor obținute la testul inițial, clasele a II-a, grup experimental/grup de control

	CLASA a II-a A (grup experimental)	CLASA a II-a B (grup de control)	CLASA a II-a C (grup experimental)	CLASA a II-A D (grup de control)
	Procent	Procent	Procent	Procent
Interes pentru învățare	79%	29%	82%	30%
Pasiv, interes fluctuant pentru învățare	21%	71%	18%	70%
Total	100%	100%	100%	100%

La rândul lor, testele finale interdisciplinare specifice clasei a II-a, fundamente pentru progresul educațional al elevilor, au fost însușite, iar nivelul de interes al elevilor pentru învățare **a crescut de peste două ori comparativ cu testarea inițială**, în formă tradițională. Testele au fost redactate în concordanță cu testele elaborate pentru Evaluarea Națională pentru clasa a II-a și au vizat: evaluarea competențelor de producere a mesajelor scrise, evaluarea competențelor de receptare a mesajelor citite, respectiv evaluarea competențelor de matematică [211, art. 10 (1), p. 5]. Aceste competențe sprijină adaptarea la cerințele școlare, dar și pregătesc elevii de vârstă școlară mică pentru provocările ulterioare. Prin asocierea conținutului de informație asimilat la diferite obiecte de studiu, proiectele interdisciplinare au contribuit la o educație dinamică și completă, adaptată nevoilor individuale și intereselor elevilor de clasa a II-a. Este o perioadă caracterizată printr-o mare complexitate a conținutului și prin dezvoltarea unor competențe specifice care să sprijine progresul lor educațional și personal, să monitorizeze progresul elevilor și dezvoltarea interesului elevilor pentru învățare. La acest nivel, **elevii au reușit să-și consolideze și să-și extindă cunoștințele și abilitățile dobândite pe parcursul clasei a II-a** [215]:

1. **Competențe de literație și comunicare** – aceste competențe se concentrează pe dezvoltarea abilităților de citire și scriere, precum și pe îmbunătățirea capacității de a

înțelege și de a comunica idei. Activități incluse. Exerciții de citire pe texte complete și variate, scrierea de compuneri și descrieri simple, discuții în grup, exprimarea ideilor în mod clar și coerent.

2. **Competențe matematice, de științe și explorarea mediului** – se remarcă prin includerea conceptelor mai avansate de numerație, operații matematice și rezolvarea problemelor, dezvoltarea curiozității științifice a lumii înconjurătoare. Activități incluse: exerciții de adunare și scădere în centrul 0-1.000.000, recunoașterea și descrierea formelor geometrice, jocuri matematice, activități practice, experimente simple, exerciții de studiere a plantelor și animalelor, excursiile și activitățile de explorare a mediului, abilități de observare și înregistrare a datelor.
3. **Competențe sociale și civice** – sunt necesare pentru integrarea armonioasă a copiilor în comunitatea școlară și în societate. Activități incluse: respectarea regulilor și a normelor sociale, colaborarea cu colegii, asumarea de responsabilități și participarea la activități comunitare.
4. **Competențe artistice și de creativitate** – sprijină dezvoltarea expresiei personale și a sensibilității estetice, dezvoltă abilități de apreciere a artei și de exprimare artistică. Activități incluse: activități de desen, pictură, modelaj, muzică și dans.
5. **Competențe de tehnologie și literație digitală** – sunt esențiale pentru pregătirea copiilor pentru viitor. Activități incluse: exerciții de navigare pe Internet în siguranță, activități practice și supravegheate pe computere și tablete.

La rezultatele valoroase obținute, în faza finală, cercetarea noastră confirmă ipoteza și realizează obiectivele preconizate, concluzionând faptul că dezvoltarea ÎÎ al elevilor din învățământul primar prin interdisciplinaritate încurajează exprimarea emoțională, interacțiunea pozitivă și abordarea ludică a învățării. **Criteriile specifice** care au stat la baza constatării nivelului de dezvoltare a ÎÎ al elevilor din învățământul primar prin interdisciplinaritate, în **fază finală, se remarcă prin:** entuziasm și curiozitate, participarea activă în procesul de învățare, reacții emoționale pozitive, persistența în fața provocărilor, interacțiunea afectivă cu profesorii, autorefecția și exprimarea emoțiilor, motivația intrinsecă. Toate acestea asigură un mediu emoțional pozitiv în care școlarii mici își dezvoltă ÎÎ, situație prezentată în Fig. 3.2.5 și Fig. 3.2.6.:

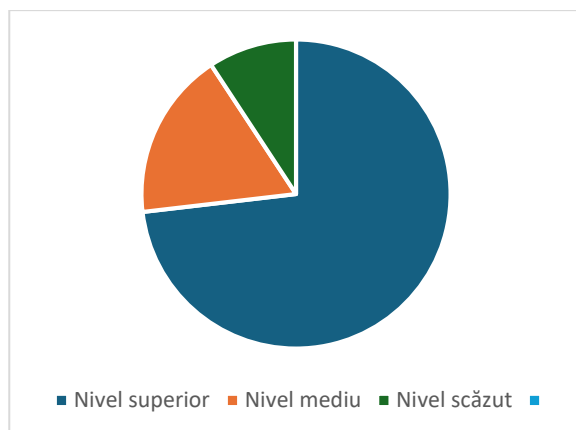

Fig. 3.2.5. Nivel final al ÎÎ, grup experimental

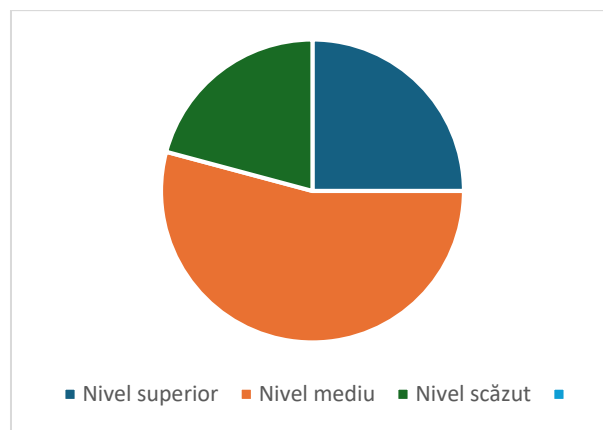

Fig. 3.2.6. Nivel final al ÎÎ, grup de control

Din interpretarea răspunsurilor, reiese faptul că elevii din **grupa experimentală, în faza finală, manifestă un interes crescut de învățare, aproximativ de peste două ori comparativ cu nivelul de interes identificat în faza inițială. Descriptorii** pentru depistarea ÎÎ al școlarilor mici, axați pe latura emoțională, sunt indicatori observabili specifici care ajută la evaluarea nivelului de interes și angajament emoțional al elevilor în procesul instructiv-educativ. Aceștia includ: manifestarea entuziasmului față de activitățile de învățare, implicare emoțională activă, persistența emoțională în fața provocărilor, exprimarea satisfacției și mândriei personale, relația pozitivă cu personalul didactic, deschiderea spre învățarea continuă, autorefecția asupra progresului și dezvoltării personale. Această situație este prezentată în tabelul următor, după cum urmează:

Tabel 3.3.9. Nivelul de constatare a ÎÎ, în faza finală, grup experimental/grup de control

	Nivelul de constatare a ÎÎ, în faza finală		
	Nivel superior	Nivel mediu	Nivel minim
Grup experimental	72%	18%	0%
Grup de control	25%	54%	21%

În dezvoltarea și menținerea interesului elevilor pentru învățare prin interdisciplinaritate și construirea unei baze solide în educația din învățământul primar, însușirea competențelor specifice clasei I și a II-a este imperios necesară. Această etapă cu impact favorabil pe termen lung are la bază: utilizarea diferitelor metode de predare interdisciplinare, impactul cultural asupra educației și dezvoltarea competențelor socio-emoționale și interculturale la vârste mici, dezvoltarea perspectivelor privind sociologia educației și stadiile dezvoltării cognitive ce influențează

activitatea de învățare în primii ani de școală, cu accent pe importanța jocului și activităților practice în dezvoltarea competențelor.

În atingerea competențelor specifice finalului clasei I, respectiv clasei a II-a, am ținut cont și de competențele-cheie promovate la nivel european, competențe ce determină profilul de formare a elevului din învățământul primar [212, art. 81]:

- competență de citire, scriere și înțelegere a mesajului;
- competență matematică, științe, tehnologie și inginerie;
- competență digitală, siguranță pe internet și securitate cibernetică;
- competență personală, socială, de a învăța să înveți;
- competență civică, juridică și protejarea mediului înconjurător;
- competență antreprenorială;
- competență de sensibilizare și exprimare culturală.

În altă ordine de idei, un rol important în dezvoltarea ÎÎ prin interdisciplinaritate la școlarii mici îl reprezintă și **relația stabilită între școală-comunitate-familie**. Această legătură se amplifică prin colaborarea și comunicarea constantă dintre factorii educaționali implicați, cu impact pozitiv asupra dezvoltării elevilor de vârstă școlară mică. Validarea experimentală s-a realizat nu doar prin testele finale interdisciplinare, ci și prin aplicarea chestionarelor de satisfacție adresate părinților elevilor din grupul experimental (Anexa 7), precum și prin evaluarea învățătorilor claselor primare (Anexa 8), cu privire la identificarea asemănărilor dintre CLR și celelalte discipline. A urmat, apoi, diseminarea rezultatelor deosebite în urma activității experimentale în cadrul ședințelor Consiliului profesoral. Din răspunsurile oferite de părinți la aceste chestionare, s-a demonstrat faptul că o relație strânsă între școală și familie favorizează o comunicare deschisă. Părinții au fost implicați în activitatea unității de învățământ, menținând o legătură constantă cu profesorii și beneficiind de informații valoroase atât privind progresul copiilor lor, cât și cu privire la metodele activ-participative utilizate în procesul instructiv-educativ. Aceștia au conștientizat că *o predare integrată a conținuturilor crește interesul pentru învățare* și creează suportul emoțional necesar dezvoltării încrederii în sine. Un acord de parteneriat între școală și familie stimulează curiozitatea și dorința de învățare a elevilor, indiferent de vârstă. În plus, părinții sunt primii profesori ai copiilor lor. **Dacă** părinții dezvoltă o atitudine pozitivă față de sistemul educațional, **atunci** suportul emoțional și modelele cu rol pozitiv favorizează construirea unei fundații solide pentru succesul școlar. Pe de altă parte, și implicarea comunității în educația școlarilor facilitează dezvoltarea unui mediu de învățare stimulat, prin proiecte educaționale interdisciplinare, parteneriate între școli, autoritățile locale, diferite ONG-uri; activități ce pot conduce la atragerea de resurse suplimentare și experiențe valoroase pentru elevi.

Dacă facem referire la **evaluarea cadrelor didactice din învățământul primar** din cele trei școli, cu **privire la influența interdisciplinarității asupra dezvoltării ÎÎ al elevilor**, menționăm următoarele aspecte: au fost testați 10 profesori pentru învățământul primar din cadrul Liceului tehnologic „Dimitrie Leonida” Piatra Neamț, 10 profesori pentru învățământul primar de la Școala Gimnazială „Daniela Cuciuc” Piatra Neamț și 20 profesori pentru învățământul primar de la Școala Gimnazială, comuna Dochia, județul Neamț. Chestionarul a urmărit: măsura în care profesorii percep importanța, locul și rolul formativ-educativ al interdisciplinarității; modalitatea în care este apreciat potențialul educativ al fiecărui obiect de studiu; prezența sau absența abordării integrative asupra disciplinei CLR; soluții propuse pentru integrarea metodologică a CLR-MEM-MM-AVAP-DP prin metode, diferite procedee și mijloace; stabilirea competențelor profesorilor implicați cu privire la inventarierea posibilelor interacțiuni.

O metodologie integrată care combină disciplinele într-un mod atractiv și aplicativ stârnește curiozitatea naturală a copiilor și îi motivează să învețe. Această Metodologie asigură un mediu de învățare motivant care dezvoltă curiozitatea, gândirea critică și autonomia elevilor. Reprezintă o abordare holistică a procesului educațional, bazată pe integrarea disciplinelor, personalizarea învățării și utilizarea unor metode interactive: **predarea interdisciplinară** – conectarea conținuturilor din diferite discipline pentru a oferi o înțelegere unitară a cunoștințelor; **învățarea activă** – implicarea elevilor de vârstă școlară mică prin jocuri didactice, proiecte, activități practice și colaborative; **adaptarea la nevoile elevilor** – **personalizarea** procesului educațional pentru a răspunde intereselor și ritmului fiecărui copil; **utilizarea resurselor variate** – tehnologie, povești, experimente și materiale vizuale ce au drept scop transformarea învățării într-o activitate atractivă; **evaluarea integrată** – metode diverse de evaluare, portofolii, autoevaluare și proiecte.

Desigur, rezultatele obținute mărturisesc aspectele pozitive, dar și cele pe care ar trebui îmbunătățite, pe traseul obiectului nostru de cercetare: o parte semnificativă conștientizează rolul interdisciplinarității și valoarea educativă a CLR; în proporție de 78% au dat de înțeles că sunt hotărâți în ceea ce privește necesitatea formării competențelor specifice abordării integrate, iar un procent de 48% abordează insuficient această situație justificând lipsa parcurgerii unor cursuri de formare în domeniul respectiv care i-ar putea ajuta să înțeleagă problematica interacțiunii metodologiilor disciplinelor din învățământul primar. **Interacțiunea metodologiilor disciplinelor din învățământul primar** ridică provocări legate de coerența curriculară, pregătirea cadrelor didactice și gestionarea timpului. Fiecare disciplină are propriile sale obiective și metode, iar integrarea lor generează dificultăți.

Tabel 3.3.10. Rezultatele chestionarului dedicat profesorilor din clasele primare cu privire la influența interdisciplinarității asupra dezvoltării ÎÎ al elevilor

Întrebarea chestionarului	Liceul Tehnologic „Dimitrie Leonida” Piatra Neamț			Școala Gimnazială „Daniela Cuciuc” Piatra Neamț			Școala Gimnazială, comuna Dochia, județul Neamț		
	a)	b)	c)	a)	b)	c)	a)	b)	c)
1. Ce asemănări sesizați între CLR și celelalte discipline? (încercuți litera răspunsului potrivit părerii dvs)	73%	15%	12%	68%	21%	11%	81%	11%	8%
2. Cum valorificați abordările interdisciplinare privind dezvoltarea ÎÎ al elevilor?	67%	23%	10%	70%	24%	6%	68%	21%	11%
3. Precizați asemănări (altele decât cele de la punctul 1) între discipline în condițiile parcurgerii cursurilor de formare?	47%	63%	-	61%	39%	-	59%	41%	-

Este de remarcat aspectul pozitiv evidențiat de acest chestionar, și anume faptul că 78% dintre profesorii din învățământul primar conștientizează importanța abordării interdisciplinare. Totodată, aceștia recunosc că parcurgerea cursurilor de formare continuă pe această temă reprezintă un aspect ce necesită îmbunătățire. **În concluzie: răspunsurile profesorilor din învățământul primar au confirmat ipoteza conform căreia problematica cercetării noastre este de actualitate.**

Literatura românească de specialitate demonstrează necesitatea construirii și dezvoltării relației școală-comunitate-familie prin faptul că o implicare activă a părinților reflectă o continuitate a abordărilor interdisciplinare educaționale – elemente-cheie - pentru dezvoltarea ÎÎ și asigurarea succesului academic. Primul pas în dezvoltarea acestei relații îl reprezintă colaborarea strânsă și eficientă între unitatea de învățământ și familie, deoarece familia este primul grup social din care face parte copilul, iar valorile și normele deprinse în cadrul familiei influențează dezvoltarea comportamentală a viitorului adult. Îmbinarea metodelor de predare tradiționale cu metodele moderne, în funcție de natura activităților de învățare și de tipul de relație profesor-elev, precum și influența acestor metode asupra motivației și interesului elevilor, sprijină dezvoltarea cognitivă, emoțională și socială a elevilor de vârstă școlară mică.

În aceeași perspectivă, literatura pedagogică internațională, reliefează importanța parteneriatelor școală-comunitate-familie. Comunitatea se dovedește a fi un pilon important în

îmbunătățirea resurselor deja disponibile și în promovarea imaginii civice. De altfel, au fost propuse și aplicate modalități de implicare a familiei ce demonstrează faptul că asemenea parteneriate eficiente sunt importante pentru susținerea succesului școlar și dezvoltarea socială a copiilor: ajutarea părinților în crearea unui mediu favorabil care să susțină activitatea de învățare, stabilirea unei comunicări eficiente între unitatea de învățământ și familie, implicarea părinților în activități școlare, extrașcolare și extracurriculare, încurajarea părinților să sprijine învățarea de acasă, implicarea familiei în luarea deciziilor de ordin educațional, crearea de legături între școală, familie și comunitate. Prin dezvoltarea teoriei ecologice a dezvoltării umane, sunt explicate și înțelese interacțiunile complexe între școală-comunitate-familie cu rol hotărâtor în asigurarea unei dezvoltări armonioase a copilului și a succesului academic prin interacțiunea și influențarea reciprocă a următoarelor sisteme: mediul copilului (familie, școală, grupul de prieteni), interacțiunea dintre școală și familie, factorii externi care contribuie direct asupra copilului, cultura, valorile și societatea în care trăiește individul, transformările și tranzițiile care se petrec de-a lungul vieții. Colaborarea școală-comunitate-familie trebuie să se realizeze în scopul formării unor generații de viitori adulți informați, responsabili și implicați.

Punând accent pe dezvoltarea competențelor relevante unei educații flexibile și adaptabile, cercetătorul român, Vl. Pâslaru, face referire la o nouă abordare asupra actului de predare-învățare care să pună accent de dezvoltarea gândirii critice, a creativității și a abilităților practice, și mai puțin pe acumularea pasivă a cunoștințelor, prin redefinirea epistemelor educaționale. Autorul promovează o schimbare de la modelele tradiționale de predare către modelele care încurajează participarea activă a elevului, subliniind importanța integrării noilor tehnologii și a schimbărilor sociale [111]. Printr-o analiză critică a „*mitului centrării curriculumului pe obiective*” [111, p. 111], se limitează potențialul educației moderne, conducând la rigiditatea și uniformizarea curriculumului, reducerea procesului educațional la performanțe măsurabile, neglijarea dimensiunii creative și personale a învățării și limitarea învățării autentice. În scopul formării unui individ valoros din punct de vedere etic și social, suntem de acord cu argumentele pe care le aduce profesorul Pâslaru cu privire la valorile care reprezintă nucleul oricărui sistem educațional și oferă un fundament moral și etic pentru întregul proces de învățare.

În identificarea și aprecierea progresului elevilor, am inclus și aspecte legate de valorile morale și etice cruciale pentru formarea unei personalități bine echilibrate. Respectul pentru diversitate, integrare și empatie, responsabilitate social-civică au fost incluse în procesul de evaluare interdisciplinară, fiind apreciate cu aceeași intensitate ca și competențele cognitive. Randamentul școlar al elevilor a fost evaluat dintr-o perspectivă holistică și a fost raportat, atât la

dezvoltarea cognitivă, cât și la cea emoțională, socială și morală. **Succesul elevilor nu a fost măsurat doar prin rezultate academice, ci și prin modul în care aceștia își manifestă valorile.**

Nevoile și stilurile de învățare ale elevilor de vârstă școlară mică evoluează, iar inovațiile pedagogice și rezultatele cercetării noastre au contribuit la crearea unui mediu educațional eficient și captivant prin: personalizarea actului instructiv-educativ, adaptarea metodelor de predare la nevoile individuale ale elevilor, dezvoltarea abilităților de autoreglare, crearea unor trasee individualizate de învățare, folosind inovațiile tehnologice; utilizarea elementelor de joc în activitățile de învățare, implicarea elevilor în diferite activități practice, metode de învățare colaborativă și interactivă, integrarea tehnologiei în procesul educativ, învățarea bazată pe proiecte interdisciplinare, promovarea creativității, dezvoltarea flexibilității mentale, formarea abilităților de rezolvare de probleme, dorința intrinsecă de a învăța.

S-a demonstrat că atât principiile, cât și etapele de implementare ale modelului pedagogic au rolul de a crește motivația intrinsecă pentru învățare, dezvoltă gândirea critică și creativitatea, îmbunătățește retenția și aplicabilitatea informațiilor, formează competențe necesare pentru învățarea pe tot parcursul vieții.

Aprecierea a fost un proces continuu, în care fiecare elev a progresat într-un ritm propriu, au fost identificate zonele forte, dar și ariile care necesită îmbunătățiri, prin: discuții individuale și de grup, jurnale reflexive, observații comportamentale, autoevaluare și evaluare, feedback de la părinți și ceilalți profesori.

Rezultatele-sinteză sunt prezentate în diagrama de mai jos, demonstrând dinamica dezvoltării interesului elevilor pentru învățare prin interdisciplinaritate:

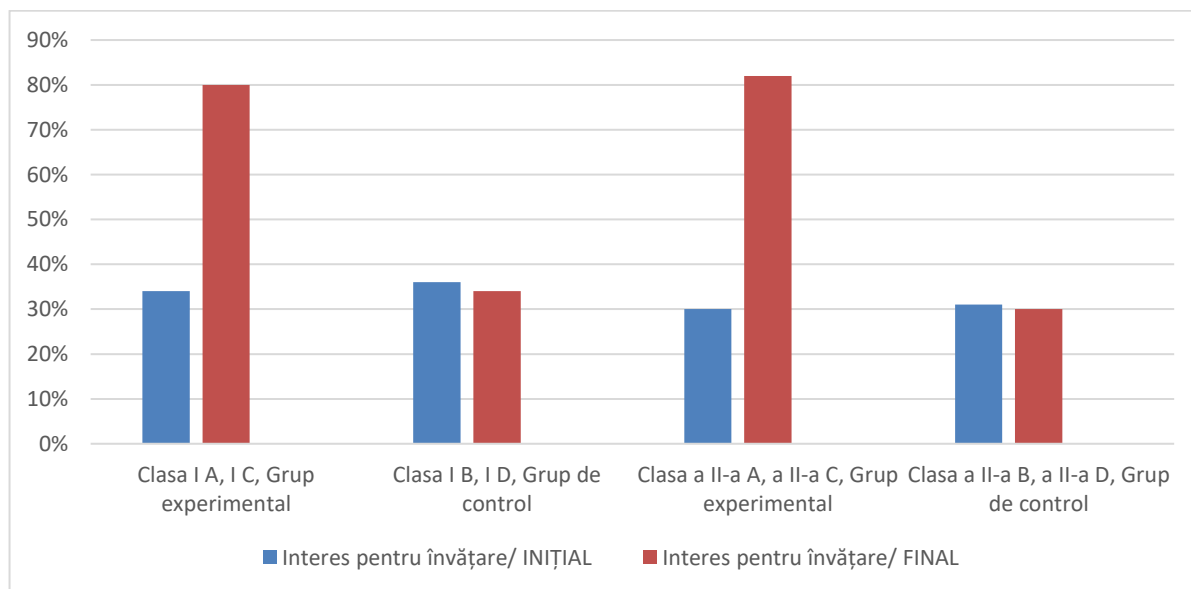

Fig. 3.3.7. Analiza comparativă privind gradul ÎÎ prin interdisciplinaritate

Rezultatele experimentului pedagogic, orientate spre elaborarea și validarea metodologiei de dezvoltare a ÎÎ la elevii din învățământul primar prin interdisciplinaritate, cu precădere la clasa I și clasa a II-a, au arătat că setul de metode activ-participative sunt eficiente în creșterea ÎÎ. Elevii implicați în experiment (grup experimental) au manifestat o mai mare dorință de a învăța, au fost mai implicați în activitățile de învățare propuse și au obținut rezultate mai bune atât la evaluările periodice, cât și la testarea finală. Această concluzie este susținută de faptul că 80% dintre elevii incluși în studiul experimental au înregistrat progrese semnificative pe parcursul cercetării. De asemenea, s-a observat și o îmbunătățire a nivelului de concentrare și atenție al elevilor în timpul orelor de curs.

Pe parcursul cercetării pedagogice, în vederea dezvoltării ÎÎ, am avut în vedere:

- aprecierea și identificarea oricărui progres al elevului, cu accent pe problemele de valoare;
- convertirea eșecurilor copiilor în scopul dezvoltării ÎÎ;
- ÎÎ, exemplificat prin calitative, a fost argumentat în fața clasei de elevi, acordându-le tuturor o șansă de afirmare și realizare;
- metodele activ-participative utilizate pe parcursul cercetării pedagogice, respectiv instrumentele și tehnicile de evaluare interdisciplinare, au fost raportate la posibilitățile individuale ale copilului;
- evaluarea interdisciplinară, parte integrantă a procesului instructiv-educativ, ce acoperă domeniul cognitiv, afectiv și psihomotoriu;
- stabilirea unor obiective clare care au condus la stabilirea resurselor;
- învățarea a fost împărțită pe etape, utilizând tehnici de învățare activă;
- evaluarea interesului elevilor pentru învățare înainte și după implementarea metodologiei interdisciplinare;
- analiza impactului interdisciplinarității asupra performanțelor academice ale elevilor;
- identificarea schimbărilor în atitudinile și comportamentele elevilor față de învățare;
- determinarea feedbackului cadrelor didactice și al elevilor privind eficacitatea metodologiei.

Experimentul pedagogic a fost realizat pentru a elabora și valida o metodologie inovatoare orientată spre dezvoltarea ÎÎ la elevii din învățământul primar prin utilizarea interdisciplinarității. Metodologia presupune integrarea mai multor discipline în cadrul lecțiilor pentru a crea o învățare contextualizată, relevantă și captivantă. Testele finale interdisciplinare aplicate la sfârșitul experimentului, comparativ cu testele inițiale tradiționale aplicate la începutul cercetării, au arătat o creștere semnificativă a interesului pentru învățare. În medie, **ÎÎ a crescut până la 80% la clasa I și 78% la clasa a II-a, după implementarea metodologiei**

interdisciplinare, demonstrând nu doar că abordarea interdisciplinară stimulează interesul, dar și îmbunătățește rezultatele academice. Observațiile directe și interviurile au indicat schimbări pozitive în atitudinile și comportamentele elevilor. De asemenea, s-a observat o creștere a colaborării și a muncii în echipă. În urma acestui experiment pedagogic, se recomandă integrarea metodologiei interdisciplinare în curriculumul școlar pentru a stimula interesul pentru învățare și a îmbunătăți rezultatele școlare în rândul elevilor din învățământul primar.

Competențele interdisciplinare sunt esențiale pentru pregătirea elevilor din învățământul primar pentru o lume în care cunoștințele și abilitățile se întrepătrund și se completează reciproc. Prin integrarea acestor competențe în curriculum și folosirea unor metode de predare inovatoare, elevii au demonstrat o înțelegere profundă și contextualizată a cunoștințelor, fiind mai bine pregătiți pentru provocările viitoare. Competența reprezintă un indicator referitor la ceea ce trebuie să efectueze elevul, în timp ce performanța indică măsura realizării competenței, în mod efectiv. Deoarece obiectivul fundamental al cercetării noastre l-a reprezentat dezvoltarea ÎÎ prin interdisciplinaritate, considerăm că am fost interesați de menținerea motivației și multiplicarea reușitelor și ne-am raportat la un comportament ușor observabil și la rezultate măsurabile. Rezultatele academice obținute de elevi care reflectă nivelul dezvoltat al ÎÎ demonstrează faptul că, în învățământul primar, competențele interdisciplinare implică abilitatea de a integra cunoștințe, abilități și perspective din mai multe domenii, pentru a aborda probleme complexe sau situații reale. Aceste competențe fac referire la:

1. Gândire critică și analitică – cu referire la capacitatea de a evalua informațiile, a identifica problemele și a găsi soluții raționale și argumentate;
2. Comunicare eficientă – întreține abilitatea de a transmite informații clare și concise, de a asculta și de a interacționa cu alți colegi sau profesori;
3. Colaborare și lucrul în echipă – capacitatea de a lucra cu alți colegi pentru a atinge un scop comun, respectând și ascultând opiniile lor..
4. Gestionarea timpului – abilitatea de a organiza și de a prioritiza sarcinile pentru a finaliza proiectele la timp;
5. Creativitate și gândire inovatoare – capacitatea de a aborda probleme cu soluții neconvenționale și de a fi deschis la idei noi și diferite;
6. Rezolvare de probleme – capacitatea de a identifica și de a găsi soluții la probleme dificile sau complexe;
7. Competențe digitale – abilitatea de a utiliza tehnologia și resursele online în vederea accesării informațiilor;

8. Cultura și competențe sociale – capacitatea de a înțelege și de a respecta diversitatea culturală și socială.

Pe parcursul studiului experimental, eficiența competențelor interdisciplinare a fost realizată prin integrarea cunoștințelor, abilităților și atitudinilor din diferite domenii de învățare în activitățile școlare, prin cooperarea dintre cadrele didactice, dar și prin planificarea și implementarea unor proiecte interdisciplinare. Totodată, utilitățile competențelor interdisciplinare sunt esențiale pentru a naviga și a avea succes, promovând o înțelegere holistică și adaptabilitate la diverse situații. Evaluarea eficienței acestor competențe se regăsește în faptul că elevii învață să analizeze și să sintetizeze informații din diferite surse, să identifice conexiuni și să genereze soluții inovatoare. Mecanismele psihologice și pedagogice care stau la baza evaluării școlare influențează progresul elevilor, inclusiv teoria inteligențelor multiple, teoria motivației și a dezvoltării cognitive.

Testele de evaluare inițială și finală au oferit detalii obiective cu privire la validitatea experimentală propusă în determinarea rolului interdisciplinarității privind dezvoltarea interesului pentru învățare al elevilor din învățământul primar. Astfel, pentru a pune în valoare rolul interdisciplinarității în dezvoltarea ÎÎ în învățământul primar, este necesar să facem distincție între testele de evaluare inițială tradiționale care au fost oferite copiilor la începutul studiului experimental și testele de evaluare finală interdisciplinare folosite la finalul cercetării. Această deosebire este foarte importantă deoarece, prin intermediul testelor inițiale tradiționale, deși se constată un nivel scăzut de dezvoltare a interesului pentru învățare, am reușit să înțelegem unde se află fiecare elev în procesul de învățare și să adaptăm materialele și strategiile de predare pentru a răspunde nevoilor individuale ale acestora. Au fost identificate eventualele lacune în cunoștințele elevilor, dar am și descoperit elevi cu performanțe deosebite. Aceste informații au fost esențiale pentru planificarea activităților viitoare. Pe de altă parte, elementul de noutate – **interdisciplinaritatea** – dovedit prin strategii de predare adecvate, principii, fișe de lucru și proiecte interdisciplinare, activități extrașcolare și extracurriculare, respectiv teste finale gândite și redactate într-o manieră interdisciplinară, au demonstrat că elevii obțin rezultate academice extraordinare, sunt încurajați să-și dezvolte abilitățile de analiză și sinteză, realizează conexiuni între diferite domenii de cunoaștere, își îmbunătățesc capacitatea de a lucra în echipă și comunică eficient și mențin interesul elevilor pentru învățare.

De asemenea, bazându-ne pe faptul că părinții au un rol deosebit de important în ceea ce privește implicarea elevilor în viața școlară, respectiv dezvoltarea ÎÎ, ne-am propus ca un alt instrument valoros prin care să validăm rezultatele experimentului pedagogic să fie reprezentat de chestionare adresate părinților (Anexa 8). Acestea au oferit informații prețioase despre percepțiile

și experiențele școlare ale elevilor privite prin ochii părinților. În acest mod, feedbackul primit de la cei 230 de părinți (eșantion care corespunde grupului experimental de elevi) a fost preponderent pozitiv, demonstrând că utilizarea diferitelor metode activ-participativ, predarea integrată, participarea elevilor la activitățile extracurriculare și extrașcolare au contribuit la evaluarea completă și validă a experimentului pedagogic.

Tabel 3.3.11. Chestionar aplicat părinților elevilor din grupul experimental cu privire la influența interdisciplinarității asupra dezvoltării și menținerii ÎÎ al școlarilor mici

Întrebarea chestionarului	Liceul Tehnologic „Dimitrie Leonida” Piatra Neamț			Școala Gimnazială „Daniela Cuciuc” Piatra Neamț			Școala Gimnazială, comuna Dochia, județul Neamț		
	a)	b)	c)	a)	b)	c)	a)	b)	c)
1. Care este reacția copilului dvs. la activitățile care implică mai multe discipline (CLR, MM, AVAP)?	80%	15%	5%	78%	10%	12%	81%	9%	10%
2. Ați remarcat o creștere a entuziasmului copilului dvs. în ceea ce privește activitatea școlară după introducerea abordării interdisciplinare?	77%	13%	10%	72%	17%	11%	76%	14%	10%
3. În ce măsură credeți că abordarea interdisciplinară a contribuit la dezvoltarea și menținerea ÎÎ al copilului dvs.?	83%	12%	5%	88%	7%	5%	83%	10%	7%
4. Cum apreciați comunicarea dintre unitatea de învățământ și părinți cu privire la obiectivele și avantajele interdisciplinarității?	90%	8%	2%	89%	10%	1%	91%	7%	2%

Pentru evaluarea impactului intervenției interdisciplinarității asupra dezvoltării ÎÎ din perspectiva părinților, întrebările concepute au fost gândite în așa fel încât să obținem o imagine de ansamblu asupra modalității în care părinții percep influența elementului de noutate – **interdisciplinaritatea** – asupra interesului și performanțelor academice ale elevilor de vârstă școlară mică. Procentul ridicat în ceea ce privește modul în care este perceput rolul interdisciplinarității în dezvoltarea ÎÎ, aproximativ 90% dintre părinți demonstrează aplicabilitatea metodologiei integrate CLR-MEM-MM-AVAP-DP.

Eficiența interdisciplinarității în vederea dezvoltării și menținerii ÎÎ a avut la bază activitățile de predare-învățare-evaluare raportate la: relevanța curriculumului referitoare la obiectivele educaționale, coerența și calitatea componentelor ce definesc procesul instructiv-educativ, gradul de organizare al activităților, calitatea performanțelor academice, personalitatea cadrului didactic, stilurile educaționale, componentele curriculumului ascuns [3, p. 128-129].

Există o lege a optimismului motivațional. Din acest punct de vedere, **evoluția motivației se înscrie pe o linie ascendentă**, având ca punct de plecare aptitudinile ce conduc către interese, iar dezvoltarea acestora consolidează și amplifică aptitudinile [76, p. 76-78]. Adoptarea unei perspective pozitive și a dezvoltării unei mentalități optimiste influențează, în mod semnificativ, succesul, atitudinea pozitivă, așteptările optimiste și gândirea constructivistă prin: puterea gândurilor pozitive, autoeficacitatea, reziliența, percepția controlului, stabilirea obiectivelor pozitive, învățarea din eșecuri, sănătate mentală și fizică îmbunătățită, performanțe superioare, relații interpersonale mai bune. În contextul învățământului primar, s-a demonstrat că abordarea interdisciplinară devine un instrument esențial pentru a stimula interesul și implicarea copiilor, promovând dezvoltarea unor competențe complexe și variate. Pentru implementarea eficientă a acestei abordări, a fost necesară o pregătire profesională adecvată, adaptarea curriculumului și dezvoltarea unor metode de evaluare autentice, promovând: conexiuni reale și învățare contextualizată, dezvoltarea gândirii critice și rezolvarea de probleme, alături de stimularea creativității. Unul dintre principalele obstacole în implementarea interdisciplinarității a fost pregătirea adecvată, în prealabil, prin programe de formare continuă, workshopuri și parteneriate între specialiști din diferite discipline pentru a crea planuri de lecții integrate. Un alt impediment l-a reprezentat curriculumul rigid care nu permite flexibilitatea necesară pentru abordări interdisciplinare. Abordarea curriculumului pentru a include module și proiecte interdisciplinare necesită eforturi suplimentare și ajustări din partea autorităților din domeniul educațional. Nu în ultimul rând, un al treilea obstacol s-a îndreptat spre procesul de evaluare interdisciplinară, care este complex, deoarece măsoară competențe multiple și variate.

Putem aprecia că, din moment ce ÎÎ este stimulat și dezvoltat la elevii din învățământul primar, așa cum s-a demonstrat prin rezultatele valoroase obținute la finalul cercetării, acesta trebuie menținut și valorificat la potențial maxim apelând la „*instrumentele cognitive*” [114, p. 324], ce determină corelarea informațiilor din diverse discipline, capacitatea de a aplica în practică cunoștințele teoretice, formarea și dezvoltarea gândirii, eficiența utilizării metodelor activ-participative care să le permită elevilor descoperirea unor soluții inovatoare la problemele complexe apărute. Principiile care stau la baza menținerii ÎÎ sunt: crearea unui mediu educațional motivant, declanșarea motivației, menținerea interesului și furnizarea feedbackului motivațional.

Educația, fiind principalul instrument al dezvoltării sociale, facilitează transferul de cunoștințe și formarea de abilități, contribuind semnificativ la dezvoltarea ÎÎ în rândul elevilor din învățământul primar. Un rol esențial în acest proces îl au metodele activ-participative, care pornesc de la premisa că învățarea este o activitate personală, susținută de curiozitate intrinsecă și centrată pe elev, având caracter educativ: lectura independentă, învățarea prin descoperire, învățarea prin explorare, discuții în grup, dialogul euristic. În acest sens, o atenție deosebită o acordăm diferitelor tehnici pe care le folosim în scopul eficientizării procesului instructiv-educativ al elevilor, precum metode activ-participative, respectiv o abordare integrată menită să stimuleze interesul elevilor pentru învățare. De asemenea, cercetarea noastră ilustrează modul în care fiecare metodă a fost aplicată în practică, valorificând avantajele și dezavantajele fiecăruia, abordând aspecte legate de planificarea și evaluarea activităților de învățare, de managementul clasei și relaționarea cu elevii.

Luând în considerare faptul că învățarea este privită ca un proces intelectual activ, calitatea actului instructiv-educativ depinde, într-o anumită măsură, și de metodele folosite de cadrul didactic. Succesul școlar se obține prin perseverență, identificarea și stabilirea propriilor obiective, planificarea activităților și programarea propriului progres, formarea atitudinilor și valorilor care corespund dezvoltării actului învățării. Activitatea cognitivă a elevului – predarea – reprezintă una dintre cele mai importante forme ale activităților copilului ce conduce la stimularea motivației, pe baza ICg și se referă la următoarele componente: procesul de însușire sau de asimilare a cunoștințelor și experienței creativității umane, respectiv dezvoltarea deprinderilor și abilităților.

Doi factori principali conduc la activitatea cognitivă a elevului de vârstă școlară mică, și nu numai, ca o condiție pentru continuarea procesului învățării cu succes: curiozitatea naturală a copiilor și activitatea stimulatorie a cadrului didactic. Învățarea reprezintă unul dintre tipurile de cunoaștere a lumii înconjurătoare, fiind trăsătura cea mai importantă de care depind caracteristicile activităților educaționale. Pentru elevul de vârstă școlară mică, informațiile despre propriile abilități și aptitudini sunt interiorizate, iar ÎÎ devine mai profund și mai specific. Este cunoscut faptul că, atunci este implicată curiozitatea epistemică care conduce la plăcere, interesul presupune motivație intrinsecă cognitivă (Berlyne, Harlow, A. Leontiev, P. Golu). În această situație, motivația în creștere susține interesul, sursa se află în nevoile și trebuințele personale ale elevului, iar motivația este în strânsă legătură de activitatea subiectului. Referitor la studiile întreprinse de către autoarea Г. И. Щукина, reiese faptul că interesul are orientare cognitivă și face trimitere la domeniul de cunoaștere, respectiv la partea lui obiectivă, privit ca un domeniu de interes general. În ciuda acestui fapt, autoarea este de părere că ICg nu se referă la o simplă cunoaștere, ci este un proces definit prin motivația și dorința individului de a lua contact cu natura, identificarea teoriilor [202, p. 25].

În mod obiectiv, activitatea de predare este asociată, întotdeauna, cu cunoașterea. Astfel, pentru stăpânirea cunoștințelor, elevul face conexiuni între: observarea obiectelor, a fenomenelor; înțelegerea materialului perceput; memorarea și consolidarea materialului perceput; aplicabilitatea în practică a cunoștințelor și evaluarea, respectiv autoevaluarea gradului de asimilare a informațiilor, alături de analiza rezultatelor obținute ca urmare a activității cognitive. În acest sens, formarea interesului cognitiv devine scopul educației pentru activitățile viitoare ale copilului. În situația în care rolul cadrului didactic este de a-și consolida atenția asupra subiectului său, formarea interesului cognitiv în direcția preocupărilor copilului este scopul educației. Pe de altă parte, în timpul predării – o activitate ce satisface o nevoie cognitivă – este necesar să se dezvolte la elevi dorința de cunoaștere, fiind în strânsă legătură cu independența îndeplinirii sarcinilor deprinderea de a rezolva sarcini dificile; predarea se bazează pe legile generale ale cunoașterii și presupune, în mod necesar, un proces activ de învățare. Caracteristica de bază, în ceea ce privește structura interesului cognitiv, indică necesitatea formării personalității umane active și a modalităților de adaptare la schimbările societății, necesare punctului de sprijin și de afirmare. Un act educațional controlat pasiv se referă la modalitatea de a redirecționa atenția către transferul de informații, iar procesul de acumulare a bagajului de cunoștințe rămâne spontan. Un act educațional activ presupune oferirea de informații solide elevilor din partea cadrului didactic, pentru un feedback pozitiv.

Conceptele examinate în capitolele anterioare ne duc cu gândul la faptul că, în condițiile practicării unui învățământ modern și de calitate, ce capătă valențe formative prin selectarea obiectivă a conținuturilor, **ne propunem să facem o distincție între *principii, strategii și tehnici de stimulare a ÎÎ***, după cum urmează:

- ***principiile*** care stau la baza stimulării interesului pentru învățare se concretizează în: facilitarea unui mediu de învățare motivant și plăcut prin folosirea tehnologiei, a jocurilor educaționale și a activităților variate, relația pozitivă cu cadrele didactice și colegii poate conduce la o atmosferă de colaborare și susținere în clasă, relevanță și aplicabilitatea cunoștințelor însușite, autonomie și posibilitatea de a-și alege subiectele de studiu, respectiv recompense și recunoaștere pentru eforturile depuse;
- ***strategiile*** care au rol de a stimula interesul pentru învățare se grupează în: facilitarea unui mediu pozitiv care să ofere feedback constructiv și încurajator, utilizarea diferitelor metode de predare-învățare adaptate stilurilor individuale de învățare, folosirea materialelor educaționale interactive și a tehnologiei moderne, promovarea colaborării și a lucrului în echipă în cadrul activităților de învățare, stimularea curiozității, oportunități pentru

autoevaluare și încurajarea participării active, respectiv a implicării în procesul de învățare prin intermediul exercițiilor practice, a proiectelor și a rolului de lider;

- ***tehnicele de simulare*** a Î sunt adaptate în funcție de nevoile și interesele elevilor, pentru a menține, la cote maxime, motivația și implicarea în procesul educațional, prin: adaptarea materialelor în funcție de pasiunile și interesele elevilor, activități de grup care stimulează interesul, transformarea activităților de învățare în adevărate competiții, implicarea școlarilor în diferite proiecte interdisciplinare care își au aplicabilitate în contexte reale de viață, învățarea bazată pe rezolvarea problemelor, utilizarea resurselor digitale.

Astfel, pentru consolidarea cunoștințelor, elevul face conexiuni între: observarea obiectelor, a fenomenelor; înțelegerea materialului perceput; memorarea și consolidarea materialului perceput; aplicabilitatea în practică a cunoștințelor și evaluarea, respectiv autoevaluarea gradului de asimilare a informațiilor, alături de analiza rezultatelor obținute ca urmare a activității cognitive. În acest sens, formarea Î devine scopul educației pentru activitățile viitoare ale copilului.

Valorificarea unei praxiologii de CLR integrată a fost determinată de valoroasele activități de învățare în context interdisciplinar, la care au participat elevii între administrarea testelor inițiale și finale, dovedind, încă o dată, că interdisciplinaritatea este un element indispensabil dezvoltării Î al elevilor din învățământul primar, un factor de progres în ceea ce privește obținerea randamentului academic, empatie, independență în gândire și vorbire, respectiv starea de bine al copilului aflat în formare. Activitățile au fost concepute pentru a putea integra cunoștințe și abilități din CLR, MEM, AVAP, MM și DP și care favorizează învățarea durabilă. Vă prezentăm doar câteva dintre aceste activități care au fost propuse celor patru clase experimentale:

Clasa I:

Ziua în grădina de flori: citirea unei povești despre flori (CLR), numărarea florilor desenate pe tablă și rezolvarea unor probleme simple de adunare și scădere, identificarea părților unor flori (MEM), crearea de flori din hârtie colorată sau desenarea unei grădini pline de flori;

Aventurile lui Moș Crăciun: povestirea unei întâmplări cu Moș Crăciun și scrierea unei scrisori pentru el (CLR), rezolvarea unor exerciții de numărare a cadourilor și sortarea acestora în funcție de mărime și formă (MEM), confecționarea de decorațiuni de Crăciun sau desenarea unei scene specifice Sărbătorilor de iarnă (AVAP), discuții libere despre generozitate și empatie (DP);

Animale de la fermă: citirea unui text despre animalele de la fermă și realizarea corespondenței cu imaginile oferite (CLR), numărarea animalelor din imagini și efectuarea unor exerciții de adunare și scădere, conversații despre animale domestice (MEM), jocuri care imită mișcările animalelor de la fermă (MM), desenarea sau colorarea animalelor de la fermă (AVAP).

Clasa a II-a:

Descoperim legumele și fructele: citirea unei povești despre legume și fructe, urmată de o activitate de scriere prin care elevii descriu leguma sau fructul preferat (CLR); clasificarea legumelor și a fructelor după culoare, mărime, dimensiune și rezolvarea unor exerciții simple de adunare și scădere, prezentarea importanței acestora în alimentație (MEM), realizarea unui poster cu legume și fructe desenate (AVAP);

O plimbare prin pădure: scrierea unei compuneri scurte despre o plimbare imaginată prin pădure (CLR), numărarea și reprezentarea grafică a elementelor din pădure, discuții despre rolul pădurii în ecosistem (MEM), realizarea unui colaj, folosind frunze și bețișoare (AVAPA), interpretarea unor cântece și organizarea unei plimbări în aer liber, prin pădurea din apropiere (MM);

O lume plină de frumos și culoare: scrierea unui text descriptiv despre culorile din natură și lucrurile frumoase ce ne înconjoară (CLR), exerciții de grupare și sortare a obiectelor în funcție de anumite criterii, rezolvarea de probleme simple folosind culorile, prezentarea spectrului de lumină și culori primare/secundare (MEM), pictura unei scene de răsărit sau apus, implicând diferite culori (AVAP), emoțiile transmise de spectrul de culori din jurul nostru (DP).

De fapt, putem concluziona că metodele activ-participative reprezintă o componentă importantă a procesului de învățare în învățământul primar, deoarece permit elevilor să fie implicați activ în propria lor învățare. Aceste metode au rolul de a motiva elevii, de a le stimula gândirea critică și creativă, de a îmbunătăți abilitățile de comunicare și de a crește nivelul de înțelegere a informațiilor. Prin utilizarea metodelor activ-participative, elevii, nu doar memorează informațiile predate, ci sunt implicați în activități practice, discuții, jocuri, simulări. În plus, ele pot contribui la dezvoltarea interesului pentru învățare, la creșterea încrederii și a stimei de sine, elevii sunt încurajați să-și exprime gândurile și ideile într-un mediu deschis și sigur. În aceeași optică, putem conchide faptul că metodele activ-participative sunt extrem de benefice pentru dezvoltarea interesului pentru învățare deoarece implică, în mod direct elevii, în procesul de învățare, încurajând gândirea critică, creativitatea și colaborarea între elevi, ceea ce crește, în mod semnificativ, interesul acestora pentru învățare.

Cu privire la **activitatea de predare-învățare a disciplinei CLR printr-o abordare interdisciplinară în învățământul primar**, putem conchide că reprezintă o modalitate eficientă de dezvoltare a abilităților complexe, realizând legături puternice între limba și literatura română și celelalte discipline. Predarea literaturii este îmbogățită prin integrarea AVAP, unde elevii de vârstă școlară mică sunt încurajați să ilustreze povești cunoscute. De altfel, integrarea literaturii în cadrul științelor sociale aduce un surplus de cunoaștere în ceea ce privește contextul istoric și cultural al textelor literare, literatura poate fi integrată cu MEM în așa fel încât această disciplină

să fie mai interesantă și accesibilă pentru elevi, dar și în predarea conceptelor de educație civică prin poveștile care abordează teme legate de drepturi și responsabilități.

Este cert că **valoarea pedagogică a interdisciplinarității în învățământul primar este incontestabilă, dezvoltarea ÎÎ a demonstrat atât randament școlar crescut**, dar și înlăturarea dependenței elevului de notă/calificativ – de altfel, una dintre proiectările deformate ale școlii românești. Literatura de specialitate, dar și cercetarea pedagogică pe care am întreprins-o **demonstrează implementarea cu succes a interdisciplinarității în dezvoltarea ÎÎ la elevii din învățământul primar**, prin: îmbunătățirea înțelegerii conceptuale, stimularea gândirii critice și a rezolvării de probleme, dezvoltarea competențelor socio-emoționale, motivație și angajament sporit, planificarea colaborativă între profesori, proiecte și teme comune, utilizarea tehnologiei și evaluarea integrată. Interdisciplinaritatea în învățământul primar aduce o valoare inestimabilă prin îmbunătățirea relevanței și înțelegerii, dezvoltarea abilităților de gândire critică și creativă, stimularea angajamentului și a motivației și promovarea competențelor sociale și emoționale.

În proiectarea demersului, metodele și mijloacele de învățământ, strategiile didactice direct proporționale cu conținuturile procesului educativ ne îndreptătesc să prezentăm **concluziile datelor experimentului pedagogic**, ce demonstrează și certifică următoarele aspecte valoroase:

1. Elevii din învățământul primar implicați în experimentul de dezvoltare a ÎÎ prin interdisciplinaritate au demonstrat, atât calitativ, cât și cantitativ, dezvoltarea gândirii critice și creative, relevanța și aplicabilitatea cunoștințelor acumulate, îmbunătățirea abilităților de comunicare și colaborare, stimularea interesului și a curiozității, promovarea unei înțelegeri conexe și integrată a lumii din jurul lor, îmbunătățirea performanțelor academice, creșterea gradului de reținere a informațiilor noi, reducerea absenteismului și abandonului școlar, diversificarea metodelor de evaluare, dezvoltarea competențelor transversale.
2. Manifestarea concretă a dinamicii dezvoltării ÎÎ al elevilor prin interdisciplinaritate are loc sub forma unei înșiruii paralele și comparative a metodologiilor CLR-MEM-AVAP-MM-DP ceea ce a determinat o **creștere calitativ-cantitativ de aproximativ de două ori** comparativ cu nivelul remarcat la elevii din grupele de control. Acest aspect pozitiv al demonstrării implicării abordării interdisciplinare în dezvoltarea ÎÎ se oglindește în antrenarea conceptelor metodologice ale cunoașterii empirice și științifice.
3. La rândul lor, părinții elevilor implicați în experimentul pedagogic, percep rolul interdisciplinarității în învățământul primar în funcție de nivelul de înțelegere al conceptului, de experiențele personale și de impactul pe care îl observă asupra copiilor. De remarcat sunt părerile pozitive concretizate în: învățare relevantă și explicabilă, adaptarea

cu ușurință la noi metode de învățare, stimularea interesului și a curiozității, creativitate și adaptabilitate.

4. În condițiile unui învățământ primar modern, când elevii de vârstă școlară mică sunt la punctul de plecare pe un drum al formării lor academice și cognitive, aplicarea metodologiilor interacționale de dezvoltare a ÎÎ este adecvată particularităților vârstei, inclusiv celor de gândire-înțelegere-creativitate-inteligență emoțională.
5. Dezvoltarea ÎÎ prin interdisciplinaritate a concretizat câteva **inovații educaționale**, aducând plus valoare modului în care elevul intră în contact direct cu informația primită. Acest deziderat se reflectă în cele mai importante inovații din zona noastră de interes:
 - integrarea artelor în științele exacte ce au rol principal în asocierea teoriei cu practica, furnizează o educație holistică, dezvoltarea competențelor multiple: creativitate, rezolvare de probleme, colaborarea eficientă, comunicare și inovație;
 - abordarea curriculumului interdisciplinar elimină granițele dintre obiectele de studiu, într-un mod fluid;
 - învățare bazată pe explorare și experiență stimulează ÎÎ prin organizarea unor excursii și vizite în cadrul cărora elevii pot aplica cunoștințele teoretice acumulate din diferite discipline.

Putem conchide faptul că, fără echivoc, în contextual cercetării noastre, au fost depistate și demonstrate inovațiile interdisciplinare în învățământul primar ce contribuie remarcabil la dezvoltarea ÎÎ prin formarea unor experiențe educaționale și au căpătat relevanță, claritate și corectitudine, focusate pe integrarea tehnologiilor avansate și a metodologiilor ce promovează o abordare interdisciplinară; condiții de dezvoltare a ÎÎ.

3.4. Concluzii la Capitolul 3

La intersecția dintre psihologie și pedagogie, s-a remarcat importanța înțelegerii comportamentului elevilor, a motivației și a proceselor cognitive, gestionarea stresului și a anxietății. Aceste elemente sunt esențiale în crearea unor strategii didactice eficiente care să dezvolte și să mențină un interes crescut al elevilor pentru învățare, sprijinirea implementării teoriei în context real, importanța planificărilor intervențiilor psihopedagogice și modul în care aceste intervenții sprijină dezvoltarea și succesul elevilor. **Elaborarea și validarea experimentală a modelului pedagogic prin interdisciplinaritate a reprezentat etapa decisivă a cercetării.** Este momentul când au fost confirmate ipotezele pe care s-a fundamentat propria metodologie în vederea dezvoltării ÎÎ la elevii din învățământul primar prin interdisciplinaritate. Acest fapt a

condus către ideile valoroase ale lui Hidi și Renninger (2006), care precizează că trei factori importanți contribuie la dezvoltarea interesului, după cum urmează: *cunoștințe, emoție pozitivă și valoare personală*. O creștere semnificativă a cunoștințelor atrage după sine efecte pozitive, implicare și acumulare de competențe. Idei valoroase despre ÎÎ au fost împărtășite și de către M. Montessori, care a promovat o abordare educațională centrată pe nevoile și interesele elevului, afirmând că interesul pentru învățare este un factor crucial în dezvoltarea copiilor; principalul motor al procesului educațional, promovând folosirea metodelor activ-participative în clasă care să încurajeze colaborarea și implicarea elevilor în procesul de învățare. O caracteristică comună a predării-învățării literaturii printr-o abordare interdisciplinară o reprezintă importanța colaborării și a muncii în echipă. Nesurprinzător, însă, deoarece însuși termenul implică comunicare între persoane care provin din domenii de activitate diferite. Legătura dintre teorie și practică, respectiv învățarea în aer liber, contribuie semnificativ la bunăstarea alfabetizării (cuvinte rostite, diagrame, hărți), înțelegerea calcului matematic (măsurarea unghiurilor și a timpului de călătorie), dezvoltarea fizică armonioasă și sănătatea mintală (discuții libere, jocuri în aer liber). Aplicarea **abordărilor interdisciplinare în dezvoltarea interesului pentru învățare la elevii din învățământul primar** a favorizat crearea unor conexiuni între diverse discipline de studiu, precum și îmbunătățirea performanțelor școlare și a competențelor transversale, precum gândirea critică, creativitatea și abilitățile de comunicare.

Mai mult, prin abordări interdisciplinare, dezvoltarea ÎÎ se remarcă în faptul că elevii de vârstă școlară mică își dezvoltă o înțelegere mai profundă a conceptelor și își formează o atitudine pozitivă față de mediul educațional esențiale pentru succesul pe termen lung.

În *Capitolul 3*, au fost prezentate și validate următoarele aspecte valoroase:

1. **Printr-o traiectorie circulară, componenta emoțională** ce influențează, în mod direct, motivația, curiozitatea și implicarea elevilor în activitățile educative, situație prezentată în primul capitol, se îndreaptă spre **descriptorii** pentru depistarea ÎÎ al școlarilor mici ce determină cele trei niveluri de constatare a ÎÎ, sintetizați în capitolul 3. Elevii de vârstă școlară mică sunt profunzi influențați de emoțiile pe care le asociază cu procesul de învățare, iar indicatorii observabili specifici ajută la evaluarea nivelului de interes și angajament emoțional al elevilor în procesul instructiv-educativ. Aceștia includ: manifestarea entuziasmului față de activitățile de învățare, implicare, crearea unui mediu de siguranță emoțională, dezvoltarea motivației intrinseci, stimularea curiozității, dezvoltarea relațiilor interpersonale, gestionarea emoțiilor negative.
2. **Confirmând ipoteza și realizând obiectivele stabilite în primul capitol**, cercetarea confirmă faptul că, prin **intermediul abordării interdisciplinare, dezvoltarea ÎÎ se situează pe o treaptă ascendentă**, în cazul experimentului nostru la disciplina CLR. Cu alte cuvinte, au fost explorate

aptitudinile elevilor de vârstă școlară mică, printre care se enumeră: spiritul de observație, organizarea perceptiv-motorie, atenția, memoria, imaginația, creativitatea și gândirea critică care, alături de motivație și de alte aspecte ale personalității, au demonstrat că pot crește performanțele elevilor, respectiv ÎÎ. Putem sublinia că motivația și interesul joacă un rol crucial în reușita elevilor, iar succesul academic întărește aspectele psihologice, în timp ce eșecurile pot avea efecte negative asupra adaptării școlare și a atitudinii școlarilor pentru actul educațional.

3. **Studiul experimental a demonstrat că dezvoltarea ÎÎ prin interdisciplinaritate** la elevii din învățământul primar s-a realizat prin: identificarea nivelului inițial de constatare a ÎÎ, implementarea unei intervenții educaționale menite să crească interesul pentru actul învățării și evaluarea schimbărilor în nivelul de interes după intervenție. Prin urmare, a fost influențată, în mod pozitiv, motivația, implicarea și performanțele academice. Dezvoltarea interesului prin abordări integrate propune folosirea diferitelor strategii și practici educaționale, cum ar fi: metodele activ-participative, utilizarea tehnologiei, abordările centrate pe elevi, precum și probe de evaluare interdisciplinare în care e combinată teoria cu practica, oferind perspective noi asupra modului în care interesul poate transforma interesele educaționale ale elevilor.
4. Am afirmat deja în capitolul 2 că prin realizarea integrării noțiunilor din psihologie, pedagogie și management educațional s-a demonstrat importanța stabilirii unor reguli clare și consecvente, modalități de creare a unui mediu de învățare pozitiv, strategii pentru un management eficient al comportamentului în clasă, inclusiv prezența consilierilor școlari în instituția de învățământ și colaborarea cu specialiștii din domeniu. În contextul aplicabilității la clasele experimentale, au fost minuțios organizate și detaliate lecții cu caracter interdisciplinar, iar formularea obiectivelor, selectarea materialelor și utilizarea tehnologiei în predarea interdisciplinară au sprijinit învățarea activă și implicarea elevilor; fapt ce a condus spre îmbunătățirea rezultatelor școlare.
5. S-a determinat analitic că pentru a fi credibilă problema dezvoltării interesului pentru învățare în învățământul primar prin interdisciplinaritate, care necesită intervenția educațională în scopul soluționării, implică prezentarea unor dovezi ce pot fi verificate. Privită din perspectivă educațională, cât și la nivelul comunității, **rezolvarea acestei probleme** presupune aplicarea unor instrumente de cercetare înainte de orice intervenție pedagogică. **Evaluarea motivației școlare și gradul de interes pentru învățare** (determinarea nivelului de implicare afectivă și cognitivă a elevilor în activitatea didactică), identificarea factorilor care influențează implicarea elevilor de vârstă școlară mică în activități didactice (stilul de predare, mediul familial, climatul educațional, relațiile cu colegii, natura sarcinilor de învățare) și stabilirea unei baze de comparație pentru evaluarea ulterioară a impactului intervenției educaționale (utilizarea datelor obținute din etapa

inițială pentru a compara evoluția grupului experimental, permițând o validare științifică a eficienței metodei aplicate) sunt obiective ce au fost urmărite și atinse.

6. La modul general, **experimentul de constatare** a demonstrat că profesorii din învățământul primar realizează legături între diferite obiecte de studiu, dar faptul că nu se cunoaște, încă, baza teoretică a interacțiunilor și nu dețin metodologii de realizare într-un cadru formal, aceste legături nu sunt clare și nu au o temelie științifică solidă. Experimentul de formare s-a realizat pe folosirea unor metodologii specifice interacțiunii CLR cu celelalte discipline din planul-cadru, iar nucleul activității experimentale a fost reprezentat de formele de organizare a clasei, etapele proiectării didactice și tipurile de activități interdisciplinare. S-a urmărit și demonstrat că activitatea elevilor de vârstă școlară mică are un caracter formativ raportat la asigurarea unei transparențe interdisciplinare dintre metodologiile CLR-MEM-MM-AVAP-DP. Experimentul de control a redat la intensitate maximă o creștere semnificativă a rezultatelor școlare și, implicit, un traseu ascendent privind dezvoltarea ÎÎ prin interdisciplinaritate.
7. Raportat la **relația școală-comunitate-familie**, dezvoltarea ÎÎ la elevii din învățământul primar prin interdisciplinaritate se realizează printr-o comunicare clară și deschisă, implicarea părinților în viața școlară în scopul înțelegerii cerințelor educaționale, crearea unui climat de încredere și respect reciproc, încurajarea și recunoașterea eforturilor elevilor, abordarea problemelor disciplinare sau de comportament. Inovațiile interdisciplinare, în relația școală-familie-elevi, se concentrează pe integrarea informațiilor din diverse domenii, sprijină aplicarea practică a informațiilor și contribuie la dezvoltarea unui interes accentuat și de durată pentru activitatea de învățare.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Cercetarea a urmărit rolul interdisciplinarității în vederea dezvoltării interesului pentru învățare la elevii din învățământul primar, în special la disciplina Comunicare în limba română (CLR). Sintetizând elementele semnificative, putem afirma că abordarea interdisciplinară a demonstrat rolul foarte important pe care îl are în ceea ce privește îmbunătățirea înțelegerii și aplicării cunoștințelor însușite, oferindu-le elevilor de vârstă școlară mică posibilitatea de a conștientiza legăturile stabilite între domenii diferite de studiu și de a aplica aceste cunoștințe în situații variate. Componenta emoțională a ICg, proiectele și activitățile interdisciplinare, metodele activ-participative, adoptarea unui curriculum integrat, participarea la activități extrașcolare și extracurriculare, implicarea părinților și a comunității în viața școlară a elevilor au contribuit la parcurgerea demersului teoretic-aplicativ-metodologic, consolidat pe principiul interacțiunii, principiul interdisciplinarității și principiile particulare ale disciplinei CLR.

Pornind de la această constatare, miza a fost reprezentată de formarea-dezvoltarea-menținerea ÎÎ pe temeuri științifice a componentelor integratoare. În mod obiectiv, rezultatele obținute se concretizează în valori teoretice și aplicativ-metodologice, inventariate în concluziile:

1. De-a lungul secolelor, **conceptul de ÎÎ** a parcurs etape semnificative, evoluând în timp, de la simple remarci privind importanța interesului în actul educațional, la teorii și studii complexe neuro-științifice. Din această perspectivă, J. F. Herbart (1776-1841) și J. Dewey (1859-1952) sunt considerați cercetătorii care au pus temelia înțelegerii interesului în procesul educativ, fiind un factor motivațional în implicarea activă a școlarilor, apoi, punându-se accent pe comportamentul individului raportat la recompense și pedepse, ÎÎ este mai puțin scos în evidență din perspectivă internă (B F. Skinner – teoria behavioristă, 1920-1950), cercetarea de noutăți pentru stimulare și curiozitate determină ca ÎÎ să fie generat de stimuli noi (D. Berlyne – teoria curiozității, 1950-1960), distribuirea de resurse cognitive pentru sarcini importante a generat teoria resurselor mentale (D. Kahneman, 1970), optimizarea modalității prin care resursele cognitive sunt alocate procesului educațional a atribuit conceptului de ÎÎ noțiunea de încărcare cognitivă care poate influența randamentul academic al elevilor (J. Sweller, 1980). În era digitală, progresul tehnologiei a permis deschiderea spre noi oportunități privind stimularea interesului pentru învățare.

2. Analizând studiile savanților din literatura de specialitate, se impune o **clarificare a celor trei concepte**, fără de care nu se poate realiza o stimulare a învățării și cunoașterii: **ICg, ÎÎ, IC**. Astfel, ICg al copilului este influențat de interacțiunea socială și culturală, iar în perspectivă diferită, ICg este perceput ca un motor pentru procesele interne de asimilare, acomodare și etapele de dezvoltare cognitivă. Motivația și dorința elevilor de a se implica în activitatea de învățare

îmbracă forma ÎÎ, ce este cultivat și menținut prin: motivație intrinsecă și extrinsecă, metode de predare, relația profesor-elev, implicare activă, adaptarea la nevoile individuale ale elevilor, progres personalizat și dezvoltarea aplicațiilor interdisciplinare. Un factor-cheie în dezvoltarea intelectuală caracterizat de curiozitate, motivație intrinsecă, deschiderea la experiențe noi, IC este generat de stimuli noi și contribuie la dezvoltarea gândirii critice. Așadar, depistăm că IC alimentează ÎÎ prin modalități active și oportunități de învățare, iar acesta din urmă, este susținut de ICg prin capacitatea de a se angaja în rezolvarea unor sarcini complexe. Aceste diferențe sau similitudini au condus la utilizarea în cercetare a două sintagme: ICg și ÎÎ.

3. Motorul dezvoltării ÎÎ în învățământul primar îl reprezintă **metodologia concepută pe interacțiunea CLR-MEM-AVAP-MM-DP**, fiind validată de: principiile interacțiunii, caracterul sincretic al cunoașterii școlarilor mici, metode de predare-învățare-evaluare, metode de interpretare a rezultatelor, procedee, tehnici de cercetare, forme ale activității, mijloace didactice, etica în cercetarea pedagogică, determinate de interacțiunea dintre disciplinele de învățământ specifice planului-cadru. O astfel de metodologie promovează utilizarea proiectelor interdisciplinare, dezvoltă abilități transversale, precum: creativitatea, gândirea critică, colaborarea, rezolvarea de probleme, planificarea riguroasă, criterii clare și bine definite, formarea capacității elevilor de a naviga, cu succes, într-o lume complexă și interconectată. Din punct de vedere structural, metodologia s-a desfășurat pe coordonatele macro- și microstructurale: principii generale și metodologice specifice, obiective și finalități bine stabilite, conținuturi adaptabile specifice CLR-MEM-AVAP-MM-DP, criterii obiective de evaluare a rezultatelor școlare.

4. Experimentul de constatare a demonstrat că:

- a) **la modul general**, profesorii din învățământul primar realizează legături între obiectele de studiu însă, sunt sporadice, deoarece nu au cunoștințe temeinice în ceea ce privește interacțiunea și sincretismul disciplinelor, nu dețin metodologii de desfășurare a interacțiunilor într-un cadru formal. Toate acestea au la bază răspunsul parțial al parcurgerii programelor de formare continuă al cadrelor didactice.
- b) la rândul lor, **elevii din învățământul primar au confirmat** aspectele teoretice cu accent pe capacitatea de a realiza o cunoaștere interdisciplinară a literaturii și că spațiul lor cognitiv-literar este dominat de informații teoretice ce își au aplicabilitate în practică. Altfel spus, aceste condiții au favorizat ca școlarii mici să demonstreze un bagaj de cunoștințe remarcabil, capacități și atitudini interdisciplinare și au stabilit legături între disciplinele din plaja orară.

5. **Descriptorii privind identificarea nivelului de interes pentru învățare în învățământul primar** au urmărit implicarea, curiozitatea și perseverența elevilor în actul instructiv-educativ.

Aceștia au fost utilizați pentru observarea și evaluarea școlarilor, identificând strategiile didactice cele mai adecvate în creșterea nivelului de interes pentru învățare. Astfel, s-a remarcat că, la grupa experimentală, sunt **creșteri semnificative de la nivelul scăzut pentru învățare** (participare pasivă la lecții, concentrare scăzută, lipsa motivației) și **nivelul mediu de ÎÎ** (manifestă curiozitate, dar nu explorează informațiile) **către nivelul superior** (participare activă, exprimarea ideilor în mod frecvent, efort suplimentar, motivație și curiozitate, asumarea responsabilității, exprimarea entuziasmului și colaborarea cu colegii).

6. **Experimentul de formare** a avut ca scop principal ca activitatea elevilor din învățământul primar să aibă caracter interdisciplinar. Cu alte cuvinte, în valoarea experimentală au fost identificate un complex de exerciții formative și teste cu caracter formativ-evaluativ aplicate în scopul desfășurării, într-o abordare interdisciplinară, specifice metodologiei CLR-MEM-AVAP-MM-DP.

7. **Experimentul de control**, parte componentă a experimentului formativ, a arătat o creștere semnificativă a elevilor privind nivelul real de dezvoltare a ÎÎ, în condițiile aplicării unei metodologii interdisciplinare care să favorizeze inovații în domeniul studiului literaturii și explorarea modului prin care disciplinele pot interacționa și se pot intersecta în contextul analizei literare.

Problema științifică a fost soluționată prin cercetare experimentală ce a constatat în discrepanțele existente între variabilele epistemice, teoretice și metodologice privind integrarea conținuturilor curriculare în procesul de predare-învățare-evaluare la nivelul învățământului primar; această integrare fiind o condiție esențială pentru stimularea și dezvoltarea interesului elevilor pentru învățare.

Recomandări practice:

1. *Cadrelor didactice* din învățământul primar: orientarea predării disciplinei Comunicare în limba română aplicând metodologia de abordare interdisciplinară, validată de cercetare, în conformitate cu modelul de formare a interesului pentru învățare.
2. *Realizatorilor de curriculum integrat și autorilor de manuale școlare*: valorificarea metodologiei integrate de formare a elementelor ce determină dezvoltarea interesului pentru învățare al elevilor din clasele primare, elaborarea de materiale necesare aplicării metodologiei interdisciplinare, constatarea, în mod obiectiv, a nivelului de formare a culturii integrate la școlarii mici.
3. *Continuarea cercetării la nivelul elevilor de gimnaziu* în vederea dezvoltării interesului pentru învățare și, implicit, triajul elevilor în funcție de aptitudinile pe care le dezvoltă în scopul admiterii în învățământul liceal.

BIBLIOGRAFIE

În limba română:

1. ALBU, G. *Mecanisme psihopedagogice ale evaluării școlare*, Ploiești: Editura Universității, 2001, ISBN 978-973-381-500-41
2. ALBU, G., ENACHE, R., STAN, E. *Psihopedagogie. Sinteze de curs pentru studenți. Nivelul I*, Ploiești: Editura Universității, 2009
3. ALBULESCU, I. *Didactica disciplinelor pedagogice*, Oradea: Editura Universității, 2014
4. ALBULESCU, I., CATALANO, H. *Sinteze de pedagogia învățământului primar*, București: Editura DHP, 2019, ISBN 978-606-683-952-5
5. ALMĂȘAN, L. *Didactica limbii și literaturii române*, Cluj-Napoca: Editura Dacia, 2003
6. AMARIEI, E. *Interdisciplinaritatea în predarea-învățarea istoriei românilor la elevii din învățământul primar*, Piatra-Neamț: Editura Cetatea Doamnei, 2019, ISBN 978-606-643-465-2
7. AMIHĂEȘI, E. A. *Interdisciplinaritatea-modalitate de activizare și eficientizare a învățării*, Piatra-Neamț: Editura Cetatea Doamnei, 2015, ISBN 978-606-643-221-4
8. ANTOCI, D. *Metodologia dezvoltării gândirii critice. Ghid metodologic*, Chișinău: Tip. Pulsul pieței, 2018
9. ANTON, I., HERLO, D., BICHINCIU, V., UZUM, C., CURETEAN A. *O pedagogie pentru învățământul primar*, Arad: Editura Universității „Aurel Vlaicu”, 2005
10. APETREI, D. *Inter- pluri- și transdisciplinaritatea de la teorie la practică*, Iași: Pim, 2009, 418 p.
11. APOSTOL, P., BANU, I. et al. *Dicționar de filozofie*, București, 1978, 804 p.
12. ARACEAJNIKOVA, L. *Profesia-învățător de muzică. Carte pentru învățător*/Chișinău: Editura Lumina, 1984
13. ARDELEAN, A. *Interdisciplinaritatea-necesitate obiectivă a învățământului primar*, Iași: Pim, 2010, 83 p.
14. AST, M., HARVEST, M., GOLOVIN, S. YU. 1998: *Interesul – o formă de motivare funcțională a activității, motive cognitive*, 1998
15. AUSUBEL, D., ROBINSON, F. G. *Învățarea în școală – O introducere în psihologia pedagogică*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1981, 448-449 p.
16. AVRAM A. I. *Interdisciplinarity – Factor PF Progressbin Primary Education*, In: Review of Artistic Education, no. 28, Center of Intercultural Studies and Researches Department for Teacher Education „George Enescu” National University of Arts, Iași,

România, 2024, 369-372 p. ISSN 2069-7554, Disponibil pe: [Review of Artistic Education - 10.35218 / 28 / 2024 / 42_paper.pdf](https://www.usch.md/wpcontent/uploads/2024/04/Materialele_Conferintei_20.12.2023.pdf)

17. **AVRAM, A. I. *Predarea-învățarea-evaluarea prin interdisciplinaritate în procesul educațional***, In: Conferința Științifică Națională, „Abordări psiho-pedagogice, lingvistico-literare, istorice și didactice în științele educației”, Universitatea de Stat ”Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul, 2023, 150-153, p. ISBN 978-9975-88-120-3. Disponibil pe: https://www.usch.md/wpcontent/uploads/2024/04/Materialele_Conferintei_20.12.2023.pdf
18. **AVRAM A. I. *Interdisciplinaritatea – factor de motivație pentru o învățare de calitate***, In: Materialele Conferinței Științific-Practice Internaționale „Educația artistic-spirituală în contextul învățământului contemporan: realizări, provocări, perspective”, (coord. COSUMOV M.), Republica Moldova, 2021, 168-172 p. ISBN 978-9975-3470-8-2
19. BABII, V. *Eficiența educației muzical-artistice*/V. Babii, Chișinău, 2005
20. BALAN, B., BONCU, St., et alii. *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și gradele didactice*, Ediția a II-a, Iași: Editura Polirom, 2008
21. BÎRZEA, C. *Arta și știința educației*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1995
22. BOCOȘ, M. *Metodologia cercetării pedagogice. Suport de curs pentru anul II specializările Pedagogie și Pedagogia învățământului primar și preșcolar*, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj Napoca, 2003
23. BODEA, M. *Premise ale interdisciplinarității. În: Journal for the Study of Religions and Ideologies*, 2002, nr. 1, 53-61 p.
24. BOGOSLOVSKI, V. *Psihologie generală*, Chișinău: Lumina, 1992
25. BONCU, Șt., CEOBANU, C. *Psihologie școlară*, Iași: Editura Polirom, 2013
26. BONTAȘ, I. *Tratat de Pedagogie*, Ediția a VI-a revizuită și adăugită, Editura ALL, 2001, ISBN 978-973-571-738-4
27. BULARGA, T. *Psihopedagogia interesului pentru muzică*, Chișinău: Descrierea CIP a Camerei Naționale Cărții, 2008
28. BULARGA, T., **AVRAM A. I. *The way of artistically gifted children s identification in primary education***, In: Review of Artistic Education, no. 23-24, Center of Intercultural Studies and Researches Department for Teacher Education „George Enescu” National University of Arts, Iași, România, 2022, 265-271 p. ISSN 2069-7554, Disponibil pe: [Review of Artistic Education - 10.2478 / 24 / 2022 / 32_paper.pdf](https://www.usch.md/wpcontent/uploads/2024/04/Materialele_Conferintei_20.12.2023.pdf)
29. BULARGA, T., PAȘCA, E. M., TETEA, M., RUSU, M., GHILAȘ, V. *Valorificarea strategiilor inovatoare de dezvoltare a învățământului artistic contemporan*, volumul

- Conferinței științifico-practice internaționale dedicat memoriei Doctorului habilitat în pedagogie, Vladimir Babii, Bălți: 2016, ISBN 978-9975-3145-9-6
30. BULBOACĂ, S. *Metodologia cercetării pedagogice*. Suport de curs, Arad: 2015
 31. BUZDUGAN, T. *Psihologia pe înțelesul tuturor*, Ediția a IV-a, București: E.D.P., R.A., 2008, ISBN 978-973-30-2355-5
 32. CAVERNI, J. P., NOIZET, G. *Psychologie de Pevaluation scolaire*, Paris: P.U.F., 1978
 33. CERGHIT, I. *Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Iași: Editura Polirom, 2008
 34. CERGHIT, I. *Metode de învățământ*, Iași: Editura Polirom, 2006
 35. CERGHIT, I., CRISTEA, S., PÂNIȘOARĂ, O. *Metodologia procesului de învățământ. În, Pregătirea psihopedagogică. Manual pentru definitivat și gradul II didactic*, Iași: Editura Polirom, 2008
 36. CHIS, V. *Fundamentele pedagogiei. Repere tematice pentru studenți și profesori*, Cluj-Napoca: Editura Eikon, 2014, ISBN 978-606-711-002-9
 37. CIOLAN L. *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Iași: Editura Polirom, 2008, ISBN 978-973-46-1034-1
 38. CIOLAN, L., CIOLAN, L. A. *Demersuri integrate în învățământul primar*, Program universitar în domeniul Pedagogiei pentru Învățământ Primar și Preșcolari adresat cadrelor didactice din mediul rural, Iași: 2008, ISBN 978-973-0-05393-7
 39. CLAPAREDE, Ed. *Educația funcțională*, traducere revăzută conform ultimei ediții a originalului de prof. Marin Niculescu, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1973
 40. COMENIUS, J. A. *Didactica magna*, București: Editura Tipografia cărților bisericești tradusă de Petru Gârboviceanu, 1910
 41. COSMOVICI, A. *Psihologie Generală*, Iași: Editura Polirom, 1996, 234 p. ISBN 973-9248-27-6
 42. COSMOVICI, A., IACOB, L. *Psihologie școlară*, Iași: Editura Polirom, 1999, ISBN 973-683-048-9
 43. COSMA, M., COSMA, B.O. *Elemente de pedagogie*. Sibiu: Psihomedica, 2003, 356 p.
 44. CREȚU, V. *Direcții de colaborare interdisciplinară în învățământul gimnazial*, Revista de pedagogie, nr. 5, 1980
 45. CRISTEA, S. *Teorii ale învățării – modele de instruire*, București: Editura Didactică și Pedagogică, R.A., 2005
 46. CRISTEA, S. *Pedagogie generală, Curs pentru învățământul deschis la distanță (ID)*, Universitatea „Ovidius” Constanța: 2001

47. CRISTEA, S. *Dicționar de termeni pedagogici*, București: 1998, 240 p.
48. CRISTEA, S. *Dicționar de pedagogie*. Chișinău-București: Litera, 2000. 398 p.
49. CRISTEA, S. *Fundamentele științelor educației. Teoria generală a educației*, Chișinău: Litera, 2003, 240 p.
50. CRIȘAN, A., et al. *Curriculum național pentru învățământul obligatoriu*. Cadru de referință. CNC-MEN, București: Editura Corint, 1998
51. CSORBA, D. Raport de cercetare – *Modalități de dezvoltare a competențelor-cheie în învățământul primar*, București: 2018, 14 p.
52. CUCOȘ, C. *Pedagogie*, Iași: Editura Polirom, 2006, ISBN 973-9248-03-9
53. CUCOȘ, C. *Teoria și metodologia evaluării*, Iași: Editura Polirom, 2008, ISBN 978-973-46-0936-0
54. CUCOȘ, C. *Educație estetică*, Iași: Editura Polirom, 2014
55. CUCOȘ, C. *Pedagogie: axiome și perspective*, Iași: Editura Polirom, 2013
56. CUCOȘ, C. *Educația. Dimensiuni culturale și interculturale*, Iași: Editura Polirom, 2006
57. DANDARA, O. *Interdisciplinaritatea în context curricular: constatări și sugestii*. In: Didactica Pro, 2002, nr. 3-4 (13-14), 47-49 p.
58. DESCARTES, R. *Descartes și spiritul științific modern*. București: Editura Academiei Romane, 1990, 200 p.
59. DRĂGAN, I. *Interesul cognitiv și orientarea profesională*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1975
60. DRĂGAN, I. *Curiozitate și interes de cunoaștere*, București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1987
61. DRĂGAN, M. *Metode și tehnici de predare-învățare în școala modernă*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 2011
62. DRUKER, P.F. *Societatea post-capitalistă*, București: Editura Image, 1999
63. DUMITRU, I. Al. *Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă*, Timișoara: Editura de Vest, 2000
64. FOCȘA-SEMINOV, S. *Învățarea autoreglată: teorie și aplicații educaționale*. Chișinău: Epigraf. 2010, 360 p.
65. GAGIM, I. *Știința și arta educației muzicale*, Editura a-3-a, Chișinău: Arc, 2007
66. GAGIM, I., MORARI, M., TETEA, M., GRANETKAIA, L., BULARGA, T., COSUMOV, M., CRIȘCIUC, V., *Teoria și metodologia educației artistice: dimensiuni tradiționale, actuale și de perspectivă*, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, 2019, ISBN 978-9975-3382-2-6

67. GÎNJU, T. *Interacțiunea metodelor de educație literar-artistică-educație muzicală în formarea culturii artistice-estetice a elevilor claselor primare*, Teză de doctorat, USARB: 2019
68. GOLEMAN, D. *Inteligența emoțională*, București: Editura Curtea Veche, 1995
69. GOLU, P., ZLATE, M., VERZA, E. *Psihologia copilului*. București: Editura Didactică și Pedagogică, R.A., 1997
70. GRIGORAȘ, I. *Personalitatea și formarea ei*, In: G. VĂIDEANU (coord.), „*Pedagogie. Ghid pentru profesori*”, vol. II, Iași: Editura Universității „Al. I. Cuza”, 1982, 248 p.
71. HARWOOD, R., MILLER, S., A., VASTA, R. *Psihologia copilului*, București: Editura Polirom, 2019, ISBN 978-973-46-1766-5
72. HAVÂRNEANU, C. *Metode de cunoaștere a elevilor*, în A., COSMOVICI și L. IACOB (coord.), *Psihologia școlară*, Iași: Editura Polirom, 1998, 88 p.
73. HOLBAN, M. *Proiectarea curriculară în învățământul primar și gimnazial*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 2010
74. IONESCU, M. *Instrucție și educație*, Ediția I, Cluj-Napoca: 2003, 78 p.
75. IONESCU, M. *Proiectare didactică – O abordare interdisciplinară*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 2001
76. IONESCU, M., BOCOȘ, M. *Tratat de didactică modernă*, Ediția a II-a revizuită, Pitești: Editura Paralela 45, 2017, 76-78 p. ISBN 978-973-47-2481-9
77. IONESCU, M., RADU, I. *Didactica Modernă*, Cluj-Napoca: 2001, 51 p.
78. IORGA, N. *Generalități cu privire la studiile istorice*, Ediția a II-a, București: 1993, 37 p.
79. ISAC, V. *Interdisciplinaritatea-metodologie coordonatoare a elaborării științifice*. In: Forum, 1980, nr. 7-8, 71-74 p.
80. IUCU, R. *Managementul clasei de elevi*, Iași: Editura Polirom, 2001
81. JINGA, I., ISTRATE, E. *Manual de Pedagogie*, București: Editura ALL, 1998
82. JOIȚA, E. *Educația cognitivă. Fundamente. Metodologie*, Iași: Editura Polirom, 2002, 243 p.
83. JOIȚA, E. (coord.), *Profesorul și alternativa constructivistă a instruirii*, Craiova: Editura Universitaria, 2007
84. JOIȚA, E. *Locul și rolul metodelor activ-participative în învățământul actual*, în Revista de pedagogie, numărul 10, 1961
85. KANT, I. *Critica rațiunii pure*. București: IRI, 1994, 606 p.
86. KANT, I. *Prolegomene la orice metafizică viitoare care se va putea înfățișa drept știință*. București: Humanitas, 2015, 292 p.

87. KLEȘAN, T. *Factorii psihologici ai reușitei școlare*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1978
88. LEONTE, R., DIACONU, I., C. *Metode și mijloace moderne utilizate de învățători în procesul de predare-învățare-evaluare*, Bacău: Editura Casei Corpului Didactic, 2013, ISBN 978-606-619-092-3
89. LEONTE, R., STANCIU, M. *Strategii activ-participative de predare-învățare în ciclul primar*, Bacău: Editura Casei Corpului Didactic, 2004
90. LISNIC, A., VRABIE, V. *Modele de aplicații didactice ale învățării interdisciplinare în cadrul lecției de istorie la treapta liceală*, Chișinău: 2020, ISSN 2602-1463
91. MACAVEI, E. *Pedagogie: Teoria educației*. Vol. I. București: Aramis, 2001, 352 p.
92. MĂRGINEAN, I. *Educația și metodele interactive*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 2018
93. MÂNDRU, M. *Evaluarea competențelor în educația timpurie: teorii și aplicații*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 2022
94. MEILI, R. *Manual de diagnostic psychologique*, Paris: P.U.F., 1964
95. MINDER, M. *Didactica funcțională. Obiective, strategii, evaluare*, Chișinău: Editura Cart Educațional, 2003, 345 p.
96. MOHAMED, A. S. *Interdisciplinaritatea și științele umane*, București, Editura Științifică, Colecția Idei contemporane, 1986, 7 p.
97. NEACȘU, I. *Motivație și învățare*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1978
98. NEACȘU, I. *Metode și tehnici de învățare eficientă*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 2006
99. NEACȘU, I. *Instruire și învățare*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1999, ISBN 0973-29-0070-9
100. NEACȘU, I., STOICA, A. *Ghid general de evaluare și examinare*, București: Editura Aramis, 1999
101. NEAGU, Gh. *Sociologia educației: suport de curs / Gheorghe Neagu*; Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți: Facultatea de Drept și Științe Sociale, Catedra Științe Socio-umane și Asistență socială – Bălți: [s. n.], 2021, 399 p.
102. NICOLA, I., FARCAȘ, D. *Teoria educației și noțiuni de cercetare pedagogică*. Manual pentru clasa a XI-a-școli normale, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1992, 132 p.
103. NICOLESCU, B. *Transdisciplinaritatea. Manifest*, Iași: Editura Polirom, 1999, ISBN 973-683-234-1

104. NOUR, A. *Condiții psihopedagogice de formare a atitudinilor de învățare prin individualizarea și diferențierea instruirii la elevii de vârstă școlară mică*. În: Acta et Commentationes. Științe ale Educației, Revistă științifică. Chișinău: UST, 2018, nr. 3(14), 127-137 p.
105. NOUR, A. *Bazele psihopedagogice de formare a atitudinilor de învățare la elevii de vârstă școlară mică prin individualizarea și diferențierea instruirii*, Teză de doctorat, Chișinău: Universitatea de Stat din Tiraspol, 2019
106. OPREA, C. L. *Strategii didactice interactive*, București: Editura Didactică și Pedagogică RA, 2007, ISBN 978-973-30-1695-3
107. PAȘCA, E. M., GHERGHESC, J., GHERGHESCU L. *Dimensiuni ale educației artistice. Strategii de abordare disciplinară și interdisciplinară a educației muzicale în învățământul primar simultan*, vol. IV, Iași, Editura Arts, 2009, ISBN 978-973-8263-19-2
108. PĂUN, M. *Didactica comunicării*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 2012
109. PÂSLARU, VI. *Introducere în teoria educației literar-artistice*, București: Editura Sigma, 2013, ISBN 978-973-649-875-6
110. PÂSLARU, VI. *Epistemele educației moderne: reactualizare, redefinire*, Chișinău: Pontos, 2023, ISBN 978-9975-72-708-3
111. PÂSLARU, VI. *Dicționar de educație literar-artistică*, Chișinău: Editura Universitara, 2024, ISBN 978-606-28-1800-5
112. PETTY, G. *Profesorul azi. Metode moderne de predare*, București: Atelier Didactic, 2007
113. PIAGET, J. *Psihologia inteligenței*, București: Editura Științifică, 1970
114. PIAGET, J. *Dimensiunile interdisciplinare ale psihologiei*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1972
115. PIAGET, J. *Interdisciplinaritatea în științele umane*, București: Editura Politică, 1966
116. PLANCHARD, E. *Introducere în pedagogie*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1976
117. PLATON, C., și SEMIONOV-FOCȘA, S. *Ghid psihologic. Școlarul mic*, Chișinău: Editura Lumina, 1994
118. POPENICI, Șt. (coord.). *Motivația învățării și reușita socială*, București: ISE, 2005
119. POPENICI Șt., FARTUȘNIC, C. *Motivația pentru învățare. De ce ar trebui să le pese copiilor de ea și ce putem face pentru asta*, București: DPH, 2009
120. POPESCU, G. *Psihologia creativității*, Ediția a III-a, București: Universitatea Spiru Haret, Editura Fundației România de Măine, 2007
121. POPESCU, I. *Învățarea prin proiect: o abordare interdisciplinară*, Cluj-Napoca: Editura Universității de Nord, 2023

122. POPESCU-NEVEANU, P. *Dicționar de psihologie*, București: Editura Albatros, 1978
123. POTOLEA, D., MANOLESCU, M. *Teoria și metodologia curriculum-ului*, Ministerul Educației și Cercetării, Proiectul pentru învățământul rural, 2006, ISBN 10 973-04602-6; ISBN 978-973-0-04602-1
124. POTOLEA, D., TOMA, S., BORZA, A. *Teoria și metodologia evaluării*, București: Editura Polirom, 2005
125. RADU, I. *Psihologie școlară*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1995, 192 p.
126. RADU, I. T. *Evaluarea în procesul didactic. Idei pedagogice contemporane*, Ediția a III-a, București: Editura Didactică și Pedagogică R. A., 2007, ISBN 978-973-30-1270-2
127. RUSU, E. C. *Psihologia cognitivă*, București: Editura Fundației de mâine, Ediția a II-a, 2007
128. ROCO, M. *Aspecte teoretice privind structura și geneza intereselor științifice la elevi*, în *Revista de psihologie*, nr. 2, București: 1973
129. ROȘCA, Al. *Psihologie generală*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1975, 377 p.
130. SABĂU, G. L. *Societatea cunoașterii. O perspectivă românească*, București: Editura Economică, 2001, 29-30 p.
131. SĂLĂVĂSTRU, D. *Învățarea. În Pedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, Iași: Editura Polirom, 2008
132. SĂLĂVĂSTRU, D. *Psihologia educației*, Iași: Editura Polirom, 2004, 63 p. ISBN 973-681-553-6
133. SIEBERT, H. *Pedagogie constructivistă*, Iași: Editura Institutul European, 2001
134. SILISTRARU, N. *Stimularea motivației în analiza textului aforistic la limba engleză*, în: *Dialog intercultural polono-moldovenesc*, Materialele Congresului Științific Internațional Moldo-Polono-Român, vol. V, nr. 2, Chișinău, 2022, ISBN 978-9975-76-207-6, 45-50 p.
135. SPÎNU, A. M. *Caracterul complex al învățării. Teorii ale învățării*, modul psihopedagogic, nivel I, Alba Iulia: Universitatea „1 Decembrie 1918”, 2013
136. SPINOZA, B. *Etica demonstrată după metoda geometrică*. București: Editura Științifică, 1957, 358 p.
137. STANCIU, V. *Interdisciplinaritatea în educație: Teorie și practică*, București: Editura Universitară, 2012
138. STANCIU, M. *Evaluarea în procesul didactic*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 2003
139. STARICOV, E. *Condiții psihopedagogice de formare a motivației învățării la studenți în învățământul universitar*. Teza de doctor în pedagogie. Chișinău: 2016

140. STEINER, R. *Arta educației – metodica și didactica*. Cluj-Napoca: Triade, 2001, 204 p.
141. STOICA, M. *Pedagogie și psihologie*, Craiova: Editura Gheorghe Alexandru, 2001
142. SUDITU, M. *Metode interactive de predare-învățare*, Craiova: Editura Universitaria, 2008, 59 p.
143. ȘCHIOPU, C. *Interdisciplinaritate, pluridisciplinaritate și transdisciplinaritate în studiul literaturii*. În: limba română. Nr. 9-10 (195-196), 2011, 163-168 p.
144. ȘCHIOPU, U. *Dicționar enciclopedic de psihologie*, București: Editura Babel, 1997
145. ȘCHIOPU, U., DEMETRESCU, R., ZLATE, M. *Dicționar enciclopedic de psihologie*, București, 1979
146. ȘEVCIUC, M. *Fundamentele psihopedagogice de formare a intereselor cognitive la elevi*, Chișinău, 2008, ISSN 1857-2103, 37-40 p.
147. ȘOITU, L., CHERCIU, R.D. *Strategii educaționale centrate pe elev*, București: 2006, ISBN 973-7871-55-3; 978-973-7871-55-8
148. TOMA, E. *Metode și strategii didactice inovative*, București: Editura Universitară, 2018
149. TOMA, S. *Profesorul – factor de decizie*, București: Editura Tehnica, 1994, ISBN 973-31-0648-8
150. TOMA, A. M., HÎRDAN C. *Didactica limbii române în învățământul primar*, Craiova: Editura Universitaria, 2015
151. ȚÎRDEA, T., BERLINSCHI, P., EȘANU, A., NISTOREANU, D., OJOVANU, V. *Dicționar de Filosofie și Bioetică*, Chișinău: 2003
152. USHINSKI, I. K.D. Materiale pentru al 3-lea volum al *Pedagogiei Antropologie*, București: Sorbr. Soch. La 9m-M; VOL. 10429, 1950
153. VĂIDEANU, G. *Interdisciplinaritate*, U.N.E.S.C.O., 1975
154. VĂIDEANU, G. *Educația la frontiera dintre milenii*, București: Editura Politică, 1988, ISBN/COD:693562IP13D1918
155. VÎGOTSCHI, L. S. *Problema interesului în psihologia copilului*, București: Editura Pedagogică, 1965
156. VÎGOSCHI, L. S. *Thought and Language*, Cambridge: MA: MIT Press, 1962
157. VÎGOTSCHI, L. S. *Mind in society: The development of higher psychological processes*, Harvard University Press: 1978
158. VÎGOTSCHI, L. S., BRUNER, J. *Psihologia educației. Teorii constructiviste ale învățării*, 1997, 377 p.
159. VINTILESCU, D. *Motivația învățării școlare*, Timișoara: Editura Facla, 1977

160. VLASCEANU, L. *Sociologia și psihologia educației*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1993
- În limba engleză:**
161. 164. ASLANTAȘ, S., KASİOĞLU, A. *The effect of interdisciplinary education in a primary school's 5th grade visual arts class on how students represent love*, IJOEEC (International Journal of Eurasian Education and Culture) Vol:7, Issue:17, 2022, Turcia, 2002, ISSN 2602-4047
162. BEANE, J. A. *Curriculum Integration: Designing the Core of Democratic Education*, New York: Teachers College Press, 1997
163. BRONFENBRENNER, U. *The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design*, Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts, 1979
164. CHIEFELE, U. *Interest, Learning, and Motivation*, Mahwah, New Jersey: Editura Lawrence Erlbaum Associates, 2006
165. COHEN, L., MANION, L., MORRISON, K. *Research Methods in Education*. Routledge, 2007
166. CRESWELL, J. W. *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. SAGE Publications, 2014
167. DECI, E. L., RYAN, R. M. *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. New York: Plenum Press, 1995
168. DEWEY, J. *Interest and Effort in Education*. Houghton Mifflin, 1913
169. DRAKE, S. M., BURNS, R. C. *Meeting Standards Through Integrated Curriculum*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development, 2004
170. ECLES, J. S., WIGFIELD, A. *Motivational beliefs, values, and goals*. *Annual Review of Psychology*, 2002, 109-132 p.
171. EPSTEIN, J. L. *School, Family, and Community Partnerships: Preparing Educators and Improving Schools*. Colorado: Westview Press din Boulder, 2001
172. FOGARTY, R. *Ten Ways to Integrate Curriculum*. *Educational Leadership*, 49(2), 1991, 61-65 p.
173. FRAENKEL, J. R., WALLEN, N. E., HYUN, H. H. *How to Design and Evaluate Research in Education*. McGraw-Hill, 2011
174. FREDRICKS, J. A., BLUMENFELD, P. C., PARIS, A. H. *School Engagement: Potential of the Concept, State of the Evidence*, *Review of Educational Research*, 74(1), 2004, 59-109 p.

175. GALL, M.D., GALL, J.P., BORG, W. R. *Educational Research: An Introduction*. Pearson: 2007
176. GERKE, A., G. *Interdisciplinarity education in the elementary curriculum: exploring teacher perceptions and practices*, Department of Curriculum, Teaching and Learning Ontario Institute for Studies in Education of the University of Toronto, 2017
177. GILBONS, M. *Higher Education Relevance in the 21 Century*. The World Bank, 1998
178. GUTHRIE, J. T., WIGFIELD, A. *Engagement and motivation in reading*. In M. L. Kamil, P. B. Mosenthal, P. D. Pearson, & R. Barr (Eds.), *Handbook of reading research* (Vol. 3, pp. 403-422). Mahwah, NJ: Erlbaum, 2000
179. HIDI, S., RENNINGER, K. A. *The Power of Interest for Motivation and Engagement*. *Review of Educational Research*, 76(2), 2006, 113-154 p.
180. HIDI, S., RENNINGER, K. A. *The Four-Phase Model of Interest Development*. *Educational Psychologist*, 41(2), 2006, 111-127 p.
181. HUBERT, C. *Interdisciplinary Learning and Effects on Students*, Northwestern College, Iowa NWCommons, 2021
182. HUMES, W. *Curriculum for Excellence and Interdisciplinary Learning*, *Scotting Educational Review* 45(1), 2013, 82-93 p.
183. IZARD, K. *The Psychology of Emotions*, Statele Unite ale Americii: Editura Plenum Press, 1977
184. JACOBS, H. H. (Ed.). *Interdisciplinary Curriculum: Design and Implementation*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development, 1989
185. JAMES, W. *The Principles of Psychology*. Holt and Company, 1890
186. KANMAZ, A. *A study on interdisciplinary teaching practices: Primary and secondary education curricula*, Denizli, Turkey: Faculty of Education, Pamukkale University, 2022
187. KERLINGER, F. N., LEE, H. B. *Foundations of Behavioral Research*. Harcourt College Publishers, 2000
188. KLEIN, J. T. *Interdisciplinarity: History, Theory and Practice*, Statele Unite: Editura, Wayne State University Press din Detroit, 2002
189. LENOIR, Y., HASNI, A. *Interdisciplinarity in Primary and Secondary School: Issues and Perspectives*. *Creative Education*, 7(16), 2463-2474. 2016
190. LEWIN, K. *A Dynamic Theory of Personality*. McGraw-Hill, 1935
191. MARTINOTTI, G. *Interdisciplinarity and the Social Sciences*, In: *Interdisciplinarity and the Organization of Knowledge in Europe*, Cambridge, 1997

192. MIKEROVA, G., SERGEEVA, B. *Environment Affecting Primary School Student's Mental Development and Interest*, Federația Rusă: Universitatea de Stat Kuban, Krasnodar, 2018
193. OFREM, U., ARIKPO, Dr. DOMIKE, G. *Pupils Learning Preferences and Interest Development in learning*, Journal of Education and Practice www.iiste.org, Vol. 6, No. 21, Institute Of Education, University Of Ibadan, Ibadan / Curriculum and Teaching, University of Calabar, Calabar, Nigeria: 2015, ISSN 2222-1735 (Paper) ISSN 2222-288X
194. RENNINGER, K. A., HIDI, S. *The Role of Interest in Learning and Development*. Springer, 2016
195. RENNINGER, K. A., HIDI, S. *The Power of Interest for Motivation and Engagement*. Routledge, 2016
196. SCHIEFELE, U. *Interest, Learning, and Motivation*. *Educational Psychologist*, 26 (3-4), 1991, 299-323 p.
197. SILVIA, P. J. *Exploring the Psychology of Interest*. Oxford University Press, 2006
198. VALLIERE, E. F. *The academic motivation scale: A measure of intrinsic, extrinsic, and amotivation in education*. *Educational and Psychological Measurement*, 52(4), 1992, 1003-1017 p.

În limba franceză:

199. BONBOIR, A. *La docimologie*, Paris: P.U.F., 1972
200. SUPER, E. D. *Lapsychologie des interets*, Paris: P.U.F., 1964

În limba rusă:

201. МАРКОВА, А.К. *Формирование интересов и мотивов учебной деятельности*. Москва, Педагогика, 1990, 58 p.
202. ЩУКИНА, Г. *Проблема познавательного интереса в педагогике*. Москва: Просвещение, Москва: Издательство Просвещение, 1971

Referințe la siteuri web:

203. *Abordarea de tip interdisciplinar in ciclul primar* [citat 18 Martie 2024], Disponibil pe: <https://scoalastrunga.ro/wp-content/uploads/2019/11/Referat1.pdf>
204. *Conceptul de interes în psihologie* [citat 25 Iunie 2024], Disponibil pe: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/3.Conceptul%20de%20interes%20in%20psihologie.pdf

205. *Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți* – CRED Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-202, [citat 10 Martie 2023], Disponibil pe:
<https://drive.google.com/file/d/1Q9yVE64F2AvNd41lqfwGMQM-K8eUrRuO/view>
206. *Curriculum Național pentru învățământul primar*, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, [citat 15 Noiembrie 2022], Chișinău: 2018, Disponibil pe: https://mecc.gov.md/sites/default/files/curriculum_primare_05.09.2018.pdf
207. *Cadrul de referință al Curriculum-ului Național din Republica Moldova*, aprobat prin Ordinul Ministrului Educației, Culturii și Cercetării, nr. 432/29 mai 2017, [citat 20 Iunie 2023], Disponibil pe:
https://mecc.gov.md/sites/default/files/cadrul_de_referinta_final_rom_tipar.pdf
208. *Curriculum Școlar, clasele I-IV*, [citat 20 Mai 2024], Chișinău: ME, 2010, Disponibil pe:
https://mecc.gov.md/sites/default/files/curriculum_scolar_clasele_i-iv_ro_2.pdf
209. iTeach: Experiențe didactice [citat 16 Decembrie 2023], Disponibil pe:
<https://iteach.ro/experiencedidactice/wp-content/experiente-didactice/5-2021.pdf>
210. *Dezvoltarea interesului pentru învățare prin interdisciplinaritate la elevii claselor primare* [citat 22 Mai 2024], Disponibil pe: [https://doi.org/10.59295/sum9\(169\)2024_26](https://doi.org/10.59295/sum9(169)2024_26)
211. *Dimensiuni valorice ale interesului cognitiv la vârsta preșcolară* [citat 10 Iunie 2024], Disponibil pe: https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/94886
212. *Legea Învățământului Preuniversitar* nr. 198/4 iulie 2023 [citat 26 August 2024], Disponibil pe: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/271896>
213. *Metodologia de organizare și desfășurare a Evaluărilor Naționale la finalul claselor a II-a, a IV-a și a VI-a*, nr. 3051/12.01.2016, [citat 9 Aprilie 2024], București, Disponibil pe:
https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/Ordin%20+%20Anexa%201_Metodologie_EN.pdf
214. *Misiunea cadrului didactic de a comunica despre instituția de învățământ*, Autor L. Sadovei. C.Z.U:378.4:659.3, [citat 1 iulie 2025], Chișinău: 2020, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Disponibil pe:
http://dir.upsc.md:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/2106/Conf_UPSC_2020_Vol_II_p9-13.pdf?sequence=3&isAllowed=y
215. *Programa școlară pentru disciplina Comunicare în limba română, clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a*, Anexa 2 la Ordinul M.E.N. nr. 3418/19.03.2013, [citat 10 Iulie 2023], București: 2013, Disponibil pe:

- <https://www.edums.ro/invprimar/Lb%20romana%20P%20I%20II.pdf>
216. Suport de curs-„CRED”- Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți, Formare nivel II, învățământ primar, [citât 15 Septembrie 2022], 2020, Disponibil pe:
https://formare.educred.ro/resurse/CRED_P_M13_Proiectarea.pdf
217. Suport de curs – Curriculumul pentru învățământul primar din Republica Moldova, Autor I. Saranciuc-Gorgea, [citât 22 Ianuarie 2024], Chișinău: Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, 2021, ISBN 978-9975-46-580-9, Disponibil pe:
<http://dir.upsc.md:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/2696/Curriculumul-Invatamant-Primar-Activit-curric-extracurric-2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
218. Suport de curs – Pedagogia învățământului primar și preșcolar – Departamentul pentru pregătirea personalului didactic, [citât 19 Februarie 2023], Universitatea „Dunărea de Jos”, Galați: 2012, Disponibil pe:
<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-crestina-dimitrie-cantemir/comunicare-interna-si-externa/suport-curs-pegag-inv-primar-si-presc/27286674>
219. Trebuie să ai în tine încă haos, spre-a da nașc... [citât 22 Iulie 2024], Disponibil pe:
<https://www.goodreads.com/quotes/647932-trebuie-s-ai-n-tine-nc-haos-spre-a-da-n-scare>
220. Pestalozzi J. H., [citât 10 Septembrie 2024], Disponibil pe:
<https://bel-esprit.ro/pestalozzi-totul-pentru-altii-nimic-pentru-sine/>

ANEXE

Anexa 1

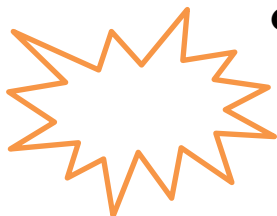
Numele și prenumele elevului

Data

TEST DE EVALUARE ÎNȚIALĂ

Clasa I A și clasa I B, CLR

Calificativ:

1. Colorează litera corespunzătoare sunetului inițial al fiecărui cuvânt care denumește imaginea:

											
L	C	V	I	P	A	S	T	C	T	Z	M

2. Scrie cuvântul corespunzător fiecărei imagini.

	_____
	_____
	_____

3. Realizează corespondența între literele mari de tipar și literele mici de tipar:

F

z

L

p

Z

q

P

f

Q

l

4. Reprezintă grafic denumirea fiecărei imagini după modelul dat:

				
D				

5. Citește etichetele și desenează:

COPAC	FLOARE	MAȘINĂ

Anexa 2

Numele și prenumele elevului

Data

TEST DE EVALUARE ÎNȚIALĂ

Calificativ

Clasa a II-a A, și clasa a II-a B, CLR

1. Dictare

2. Citește textul următor!

Luna septembrie a deschis porțile școlilor. Copiii s-au întors din vacanța de vară cu ghiozdanele pline de amintiri. În primele zile de școală ei povestesc cum au petrecut vacanța mare.

- Gina, unde ai fost în vacanță? întreabă Alexe.
- Am fost la munte. Mie, îmi plac foarte mult drumețiile.
- Dar tu, Florin?
- Eu am stat mai mult la bunici. Am ajutat în gospodărie și am fost la pescuit.
- Eu merg în fiecare an la mare, zice Liza. Îmi place să construiesc castele de nisip și să fac plajă.

Copiii sunt veseli și plini de energie. Se bucură că a început școala!

a) *Alege varianta corectă de răspuns:*

- Titlul textului poate fi:

a) *Vacanța de vară* b) *Amintiri din vacanță* c) *La școală*

- A petrecut vacanța la bunici:

a) *Alexe* b) *Florin* c) *Gina*

- A mers la mare în vacanță:

a) *Gina* b) *Florin* c) *Liza*

- A fost la munte în vacanță:

a) *Gina* b) *Alexe* c) *Florin*

b) *Formulează răspunsuri la întrebări:*

- În ce lună începe școala?

- Ce îi place Lizei să construiască?

- La ce a ajutat Florin bunicii?

3. Citește și scrie în casetă numărul de silabe:

septembrie

munți

drumeție

înot

vacanță

bunici

amintiri

Florin

4. Eu scriu una, tu scrii mai multe:

școală

munte

castel

5. Alintă cuvintele:

poartă

copil

ghiozdan

6. Separă cuvintele din propoziție:

Clinchetul clopoțelului cheamă copiii la școală.

7. Recunoaște locurile unde au petrecut vacanța Gina, Mircea și Liza. Alcătuieste câte o propoziție despre ceea ce vezi în imagini.

Anexa 3

Numele și prenumele elevului

Data

TEST DE EVALUARE FINALĂ

Clasa I A și clasa I B, CLR

1. Citește textul de mai jos și răspunde la întrebări:

Pufuleț era un iepuraș alb și pufos care locuia în pădurea veselă. Într-o zi, el hotărî să pornească într-o aventură spre mare. Cu rucsacul pregătit cu mâncare și harta desenată de mama lui, Pufuleț porni pe drumul său plin de entuziasm.

Pe drum, întâlni o familie de broscuțe care se chinuiau să treacă peste un mic pârau. Fără să stea pe gânduri, Pufuleț sări în ajutorul lor și îi ajută să traverseze cu succes. Broscuțele recunoscătoare îl invită pe Pufuleț să li se alăture în călătoria lor.

a) Cine era Pufuleț?

b) Cu cine s-a întâlnit Pufuleț?

2. Scrie, în dreptul fiecărui cuvânt, numărul de silabe corespunzător:

a) broască _____

b) mare _____

c) entuziasm _____

d) pârau _____

3. Scrieți câte un cuvânt cu sens asemănător pentru următoarele cuvinte:

a) rucsac –

b) să traverseze –

c) călătorie –

4. Scrieți următoarele cuvinte în ordinea corectă pentru a forma o propoziție:

a) blăniță cu acoperit Iepurașul este – _____

b) trăiește Broscuța baltă în – _____

c) cer zboară Pasărea pe – _____

5. Realizează un desen reprezentativ pentru textul de mai sus. Adaugă câte o replică pentru fiecare personaj.

Anexa 4

PROIECT DIDACTIC INTERDISCIPLINAR, clasa I A

(etapa experimentului de formare)

DATA: 10. 04. 2023

Aria curriculară: Limbă și comunicare

Disciplina: Comunicare în limba română (CLR)

Unitatea de învățare: Cum ne păstrăm sănătatea?

Tema lecției: Sunetul și grupul de litere ghe, Ghe, de tipar și de mână

Tipul lecției: Însușirea de noi cunoștințe și formare de priceperi și deprinderi (*citire și scriere*)

Forma de realizare: frontală, individuală, pe grupe

Discipline implicate: CLR, MEM, MM, AVAP

Competențe generale:

1. Receptarea de mesaje orale în contexte de comunicare cunoscute
2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare
3. Receptarea unei varietăți de mesaje scrise, în contexte de comunicare cunoscute
4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare

Competențe specifice vizate:

- 1.1. Identificarea semnificației unui mesaj oral, pe teme accesibile, rostit cu claritate
- 1.3. Identificarea unor sunete, silabe, cuvinte în enunțuri rostite cu claritate
- 2.1. Formularea unor enunțuri proprii în diverse situații de comunicare
- 2.3. Participarea cu interes la dialoguri simple, în diferite contexte de comunicare
- 3.1. Citirea unor cuvinte și propoziții scurte, scrise cu litere de tipar sau de mână
- 4.1. Scrierea literelor de mână

Competențe integrate:

MEM:

- 1.2. Compararea numerelor în centrul 0-100
- 2.2. Recunoașterea unor figuri și corpuri geometrice în mediul apropiat

MM:

- 1.1. Cântarea clară, cu intonare corectă, în grupe mai mari și mai mici

DP:

- 2.2. Transmiterea unor mesaje verbale și nonverbale simple
- 3.1. Identificarea unor sarcini de lucru simple

Obiective operaționale: La sfârșitul lecției, elevii vor fi capabili:

O1 – să identifice sunetul ghe aflat în diferite poziții ale cuvintelor;

O2 – să recunoască grupul de litere ghe, Ghe, în diverse situații;

O3 – să citească corect și conștient silabe, cuvinte, propoziții care conțin, pe lângă literele învățate, grupul de litere ghe/Ghe.

STRATEGII DIDACTICE:

1. Resurse procedurale:

Metode și procedee: metoda fonetică analitico-sintetică, exercițiul, conversația, explicația, demonstrația, jocul didactic.

Forme de organizare: frontal, individual, în grup.

2. Resurse materiale: Planșe cu grupul de litere ghe, Ghe de tipar și de mână; Planșă cu ilustrații; Manual pentru clasa I, Comunicare în limba română, Editura Intuitext;

Fișe de lucru în clasă destinate recunoașterii grupului de litere învățate; Fișe pentru exersarea cititului ce conțin alte cuvinte care nu sunt în manual; Fișe de lucru pentru exersarea scrisului grupului de litere de mână predate; Calculator, videoproiector; Caiete tip I, sticker cu litere, tablă magnetică, marker.

2. Resurse umane: elevii clasei.

3. Resurse spațiale: sala de clasă.

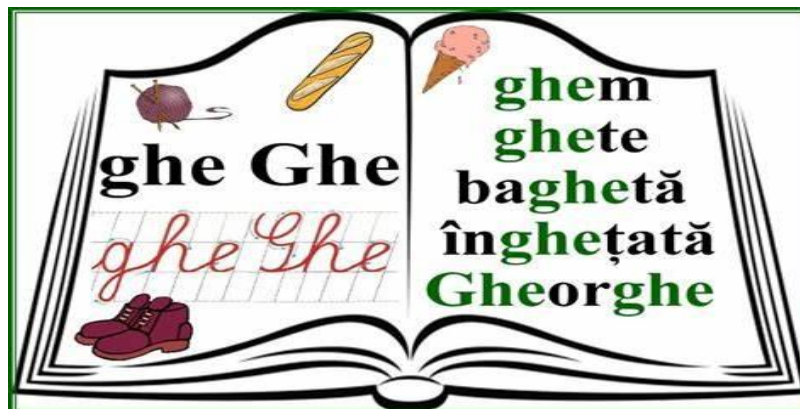
4. Forme și tehnici de evaluare: observarea sistematică, fișă de evaluare – proba scrisă, aprecieri verbale.

BIBLIOGRAFIE:

Programele școlare pentru clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a, aprobate prin Ordinul Ministrului Nr. 3418/19.03.2013,

Constantin Cucoș (coord.), *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și gradele didactice*, Iași, Editura Polirom, 1998;

www.edu.ro

Scenariu didactic

Etapale lecției	Comp. specifice	Conținutul științific	Strategia didactică			Evaluare
			Metode	Mijloace	Forme de organizare	
1. Moment organizatoric	DP	Asigurarea climatului favorabil desfășurării activității.	Conversația		Frontal	Aprecieri verbale Capacitatea de a-și organiza spațiul de lucru
	2.2	Îndrumarea elevilor în activitatea de pregătire a materialelor și				
	3.1	instrumentelor de lucru.				
		Salutul de dimineață				
	CLR	Citesc scrisoarea lăsată de Ștrumfiță pe masa din clasă. În scrisoare				
	1.1	suntem anunțați că avem o cutie plină cu surprize. Ștrumfiță ne aduce la cunoștință că pentru fiecare activitate desfășurată avem un număr de				
2.Verificarea cunoștințelor anterioare	CLR	recompense, care constau în bulinuțe pentru borcanul cu recompense. Este	Conversația Explicația		Frontal	Observarea comportamentului verbal și non-verbal
	1.1	foarte curios să descopere la sfârșitul zilei borcanul cu cele mai multe				
	1.2	bulinuțe.				
		Se realizează prin reactualizarea grupurile de litere învățate:				
	1.1	Ce grupuri de litere și sunete ați învățat până acum?				
	1.5.	Dați exemple de cuvinte care conțin aceste grupuri de litere și sunete? (ce/Ce, ci/CI, ge/Ge, che/Che, chi/Chi) Pe tablă sunt mai multe imagini cu obiecte care conțin grupul de litere ge și ghe. Ce observăm în imagini? Voi scrie fiecare cuvânt sub imaginea corespunzătoare. Ce au în comun toate cuvintele pe care eu le-am scris pe tablă?				

		Care este diferența între aceste grupuri de litere? Exersarea actului citirii prin procedee de lectură diferite: a) citirea textului în lanț b) citirea selectivă: prima și ultima propoziție din text, propoziția în care se spune unde pleacă Sorin. c) citire în cascadă Îmbogățirea și activizarea vocabularului Jocuri didactice: cuvinte cu sens asemănător, cuvinte cu sens opus, eu spun una – tu spui multe				
3. Captarea atenției și anunțarea temei	CLR 1.1 1.5	În anunțarea temei, pornesc de la ghicitoare: Doar în zori și pe-serat Ne uimește prin cântat. Are pene cafenii, Știe multe melodii. Elevii sunt anunțați că vor învăța sunetul și grupul de litere ghe mic/mare de tipar și de mână, vor citi cuvinte, propoziții/text vor scrie cuvinte și propoziții care conțin acest grup de litere.	Conversația Explicația		Frontal	Observarea focalizării și menținerii atenției
4. Dirijarea învățării prin anunțarea selectivă	CLR 1.2 1.3	Se formulează propoziții. Se alege o propoziție și se realizează schema acesteia la tabla (metoda fonetică-analitico-sintactică). Se extrage cuvântul care conține sunetul nou; se scrie cuvântul la tablă. Li se va cere elevilor să descopere sunetul nou prin metoda fonetică-analitico-sintactică a cuvântului.	Conversația Observația Metoda fonetică-analitico-sintetică		Frontal	Observarea sistematică

vă a obiectivelor		<i>Se analizează:</i> <i>numărul cuvintelor din propoziție;</i> <i>identificarea cuvântului care conține sunetul ci;</i> <i>despărțirea cuvântului în silabe</i>	Conversația euristică	Planșă cu ilustrații		
	MEM	<i>localizarea sunetului în silabă;</i>	Metoda fonetică analitico-sintetică			Aprecieri verbale
	1.2.	<i>refacerea cuvântului,</i>				
	2.2.	<i>Câte cuvinte are propoziția?</i> <i>Care este primul cuvânt? Dar al doilea? Dar ultimul?</i>				
	CLR	Se fac exerciții de pronunție corectă a sunetului.	Exercițiul			
	1.3.	Învățătorul pronunță demonstrativ, elevii repetă în cor și individual.)				
	1.5.	Joc pentru descoperirea sunetului nou ghe (dezvoltarea auzului fonematic) Elevii vor da exemple de cuvinte care conțin sunetul ghe și vor preciza	Explicația		Individual	Observarea sistematică
	CLR	locul sunetului în cadrul cuvântului (la început, în interior și la sfârșit).		Planșă cu litera	frontal	
	1.2	Elevii despart cuvintele în silabe și precizează locul sunetului în cadrul cuvântului. Le voi cere elevilor să alcătuiască propoziții cu cuvinte ce conțin sunetul ghe.	Exercițiul		Individual	Aprecierea verbală
		Prezentarea planșei cu grupul de litere ghe de tipar Elevii observă elementele componente și legătura între litere. Se scrie la tabla grupul de litere ghe, Ghe.			Individual Frontal	Observarea sistematică și aprecierea verbală
5. Observarea imaginilor		Descoperirea grupului de litere în diverse situații.				

		„Anghelina descoperă un gherghef.” Voi verifica permanent.	Joc muzical	Tablă	Frontal frontal	
5. Aprecieri și asigurarea retenției	CLR 3.1 4.1	Elevii sunt felicitați și primește fiecare câte un sticker cu litera nou învățată, pe care o vor lipi în caiete.	Conversația		frontal	Aprecieri verbale
7. Evaluarea	CLR 1.1	Elevii vor scrie rezolva câte o fișă cu grupul de litere învățat.	Exercițiul conversația	Caiet tip I fișă	Frontal individual	Aprecieri verbale
8. Încheierea activității și tema de casă	CLR 1.1 MM 1.1	Elevii vor nota tema de casă (scrierea a două rânduri cu litera de mână nou învățată în caietul tip I.) Aprecieri generale asupra modului cum s-a desfășurat lecția. Interpretarea cântecului: Primăvara.	Conversația	Caiet temă laptop	Frontal Individual frontal	Aprecieri verbale Stimulente

Anexa 5

Numele și prenumele elevului:

Data

TEST DE EVALUARE FINALĂ Clasa a II-a A, și clasa a II-a B, CLR

1. Citește cu atenție textul:

Călătoria micului gândac

Micul gândac, pe nume Grigore, locuia într-un colț însorit al grădinii bunicului său. El era un gândac curios și aventuros, mereu dornic să exploreze lumea din jurul său. Într-o zi, în timp ce se plimba pe frunzele verzi și succulente ale unei plante, Grigore zări o floare roșie strălucitoare în depărtare.

Cu pași mici și siguri, Grigore se îndreptă către floare. Pe drum, întâlni o albină harnică care colecta polen din flori. Curios, Grigore se opri și o întrebă pe albină despre floare și despre locurile pe care le-a vizitat. Albina îi povesti despre grădina plină de flori și plante minunate și îl încurajă pe Grigore să își continue călătoria.

Cu inima plină de entuziasm, Grigore porni din nou în căutarea florii roșii. Pe drum, el trecu peste o frunză mare, unde găsi o familie de furnici muncitoare care își construiau cuibul. Furnicile îl întâmpinară cu ospitalitate și îi povestiră despre viața lor în colonie și despre munca lor zilnică.

După o călătorie plină de întâlniri interesante și aventuri palpitante, Grigore ajunsese în sfârșit la floarea roșie. Acolo, el descoperi o lume nouă, plină de culoare și de viață. În mijlocul florii, el se odihni și se bucura de frumusețea naturii din jurul său.

a) Completați cu informațiile potrivite

Titlul textului este.....

b) Ce l-a determinat pe Grigore să plece în călătorie?

.....

.....

.....

c) Cu cine s-a întâlnit Grigore în timpul călătoriei sale?

.....

.....

.....

d) Ce făcea albina?

.....
.....

2. Scrieți numărul de consoane și de vocale pentru fiecare cuvânt:

floare.....

furnicile.....

natură.....

colonie.....

3. Scrie cuvinte cu înțeles opus pentru:

plină=.....

mare=.....

însorît=.....

4. Scrieți numărul de silabe și litere pentru fiecare cuvânt:

Cuvântul	Numărul de silabe	Numărul de litere
colonie		
cuibul		
odihnise		

5. Alcătuiți propoziții cu următoarele ortograme:

sau/ s-au

1.....

2.....

6. Realizează un desen prin care să reprezinți finalul textului.

Anexa 6

PROIECT DIDACTIC INTERDISCIPLINAR, clasa a II-a (etapa experimentului de formare)

Data: 10. 04. 2023

Aria curriculară: Limbă și comunicare

Disciplina: Comunicare în limba română (CLR)

Unitatea de învățare: COPILĂRIA, CEA MAI FRUMOASĂ VÂRSTĂ

Subiectul: Cheile de Tudor Arghezi

Tipul lecției: recapitulare/consolidare

Discipline integrate: CLR, AVAP, DP

Forma de realizare: frontală, individuală, pe grupe

Durata: 50 min

Competențe specifice vizate:

CLR

2.1. Formularea unor enunțuri proprii în situații concrete de comunicare

2.3 Participarea cu interes la dialoguri în diferite context de comunicare

3.2. Identificarea mesajului unui text în care se relatează întâmplări, fenomene din universul cunoscut

4.1 Scrierea unor mesaje în diverse context de comunicare

Competențe integrate:

AVAP

c) Manifestarea liberă a ideilor și trăirilor personale, apelând la forme simple de exprimare a artelor

DP

2.1. Exprimarea emoțiilor de bază în situații variate

Obiective operaționale:

O1 – să citească corect, coerent, fluent, expresiv, în ritm propriu textul literar, respectând semnele de punctuație,

O2 – să asocieze cuvintele cu înțeles asemănător;

O3 – să alcătuiască enunțuri cu ajutorul cuvintelor date;

O4 – să asculte întrebări și răspunsuri vizând conținutul textului (oral și în scris);

O5 – să-și exprime opiniile personale în legătură cu fapte și întâmplări din text.

STRATEGII DIDACTICE:

- a) Metode și procedee: conversația, explicația, lectura, lucrul cu manualul, exercițiul, explozia stelară, metoda cubului, observația, problematizarea;
- b) Mijloace de învățământ: caiete, fișe de lucru, rebus, explozia stelară, tablă;
- c) Forme de organizare: individual, pe grupe, în perechi.

BIBLIOGRAFIE:

- Programa școlară pentru CLR, Clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a, aprobată prin ordin al ministrului Nr. 3418/19.03.2013, București, 2013
- Mihăilescu Cleopatra, Pițilă Tudora; Comunicare în limba română, clasa a II-a, Editura Didactică și Pedagogică, 2018

Scenariu didactic

NR. CRT	ETAPELE LECȚIEI	OB. OP.	ELEMENTE DE CONȚINUT ALE LECȚIEI	STRATEGII DIDACTICE			
				Metode și procedee	Mijloace de învățământ	Forme de organizare	Evaluare
1.	Moment organizatoric 1 min.		Asigurarea condițiilor optime pentru desfășurarea activității.	Conversația euristică		Frontal Individual	Observarea sistematică a elevilor
2.	Verificarea temei și reactualizarea cunoștințelor asimilate anterior 5 min		<i>Întâlnirea de dimineață</i> <i>Se solicită elevilor să numească ziua, data, luna.</i> <i>Se anunță programul zilei.</i> <i>Despre ce am vorbit ora trecută la Comunicare în limba română?</i> <i>Ce temă ați avut pentru astăzi?</i> (verificarea temei calitativ și cantitativ) Voi solicita elevilor să citească tema pentru acasă, în timp ce eu verific dacă s-a efectuat tema de către toți elevii.	Conversația euristică și reproductivă	Caietele de teme	Frontal Individual	
2.	Captarea atenției 5 min		Le prezint elevilor un rebus. Elevii completează rebusul și descoperă pe linia verticală cuvântul <u>CHEILE</u>	Observația Exercițiul	Rebus	Frontal Individual	Observarea sistematică a elevilor
3	Anunțarea temei și a obiectivelor 1 min		Precizez subiectul lecției și obiectivele operaționale urmărite. Scriu data, titlul și autorul pe tablă. Copiii vor scrie în caiete.	Observația Explicația Conversația euristică	Caiete, instrumente de scris	Frontal Individual	
4.	Dirijarea învățării 20 min	O6	Le vorbesc copiilor despre autorul textului. Vor citi informații despre autor de pe ecran. Le prezint volumul Cartea cu jucării <i>Deschideți manualele la pagina 108!</i> Citirea imaginii	Lectura Lucrul cu manualul Conversația	Video proiector	Frontal	

		O1 Se solicită elevilor intuirea imaginii din manual. Ce observați în imagine? Despre ce credeți că este vorba în text? Lectura independentă a textului Invit elevii să lectureze textul în gând. Vor sublinia cuvintele pe care nu le înțeleg. Lectura model a textului Citesc integral textul, folosind intonația corespunzătoare semnelor de punctuație. Receptarea și decodarea textului Profesorul adresează elevilor întrebări legate de textul citit: Ce doreau Mițu și Baruțu? Ce au făcut într-o zi cei doi copii? Ce s-a întâmplat cu ei? Cine a apărut imediat? Ce hotărâre a luat familia? De ce se uitau nedumeriți copiii? O2 Cuvinte noi din text: <i>Ce cuvinte necunoscute ați remarcat?</i> Scriu cuvintele noi la tablă și explicațiile corespunzătoare. O3 Formularea de enunțuri (oral) cu cuvintele necunoscute. Vom scrie câteva enunțuri la tablă și în caiete. Începem lectura textului. Copiii vor citi în lanț, în cascadă, apoi selectiv: replici ale personajelor, un anumit enunț din text, finalul.	Exercițiul Conversația euristică Explicația Exercițiul Lectura în lanț și selectivă Exercițiul		Individual pe grupe, în perechi	Aprecieri verbale Individuale
--	--	---	--	--	---	--------------------------------------

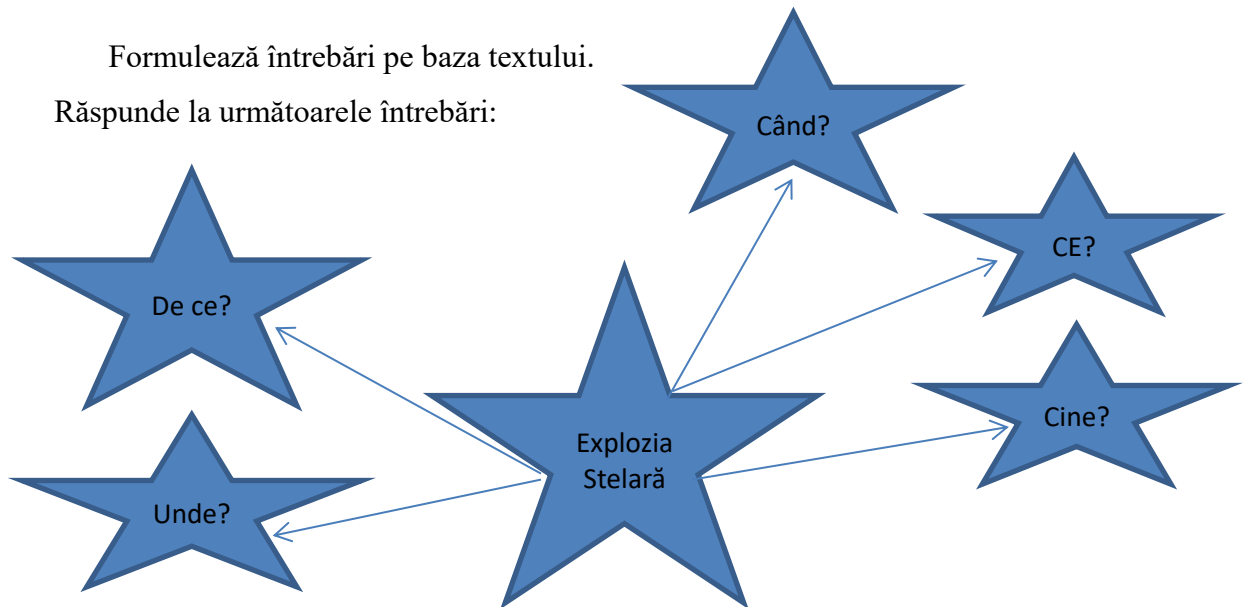
			<i>Lectura finală, integratoare, a textului</i>			Frontal	
5.	Fixarea cunoștințelor 8 min	O4	<i>Veți scrie pe bilețelele colorate: un coleg formulează o întrebare cu începutul dat, iar colegul de bancă scrie răspunsul. Corecți. La final, unul dintre copii aduce biletul la tablă și îl lipește în dreptul steluței cu care începe întrebarea sa. Selectez câteva întrebări și răspunsuri pe care le citesc cu voce tare.</i>	Exercițiul Explozia stelară	Planșa cu explozia stelară	Individual În perechi	Evaluez deprinderea elevilor de a formula întrebări și răspunsuri pe baza textului literar studiat
6.	Obținerea performanței 5 min	O 6	<i>Ați primit fiecare câte o fișă cu harta textului. O veți completa individual. Pentru fiecare răspuns corect, colorați steluța de pe casetă. Corectez fișa oral, iar elevii se corectează pe fișă și își acordă câte o steluță pentru fiecare completare corectă.</i>	Explicația Exercițiul	Fisă de lucru	Frontal Individual	Autoevaluare
7.	Asigurarea retenției și a transferului 3 min	O5	<i>Ce v-a plăcut cel mai mult din textul de astăzi? Ce personaj v-a plăcut cel mai mult? Argumentați răspunsul!</i> <i>Ca temă scrisă: de răspuns la întrebările textului și să scrie un alt final pentru textul citit, imaginat. Scriu tema pe tablă. Temă orală: de citit cu atenție textul Recomandare: Cartea cu jucării de Tudor Arghezi</i>			individual	Evaluez deprinderea elevilor
6.	Încheierea activității 1 min		Fac aprecieri generale și individuale asupra participării elevilor la lecție, precum și asupra comportamentului lor pe parcursul orei.	Exercițiul			Aprecierii verbale, notare.

Cheile

după Tudor Arghezi

Formulează întrebări pe baza textului.

Răspunde la următoarele întrebări:

REBUS

A

				C	U	I	B				
				H	A	B	A	R	N	A	M
A	L	I	C	E							
V	R	A	J	I	T	O	R				
				L	A	R	M	A			
			D	E	R	E	T	I	C	A	

B

Soluții

1. Loc în care pasărea își depune ouăle.
2. Numele personajului care nu știa nimic.
3. A găsit o sticlură cu poțiune magică.
4. Dorothy și prietenii ei mergeau la el să îi ajute.
5. Sinonimul cuvântului sau cuvântul cu același înțeles „gălăgie”.
6. Face curățenie.

Metoda cubului

Textul Cheile, T. Arghezi

GRUPA NR. 1

.....

DESCRIE

Describe procesul lui Mițu și Baruțu! Cine a luat parte?

Ce decizie s-a luat?

Metoda cubului

Textul Cheile, T. Arghezi

GRUPA NR. 2

.....

COMPARĂ**Compară activitatea părinților în cadrul familiei, cu activitatea copiilor!**

PĂRINȚI	COPII

Metoda cubului

Textul Cheile, T. Arghezi

GRUPA NR. 3

.....

ASOCIAZĂ

Asociază cuvintele cu sens asemănător:

a complota

a se amesteca în discuție

parale

nedumeriți

mirați

a se înțelege în secret

a interveni

bani

Metoda cubului

GRUPA NR. 4

Textul Cheile, T. Arghezi

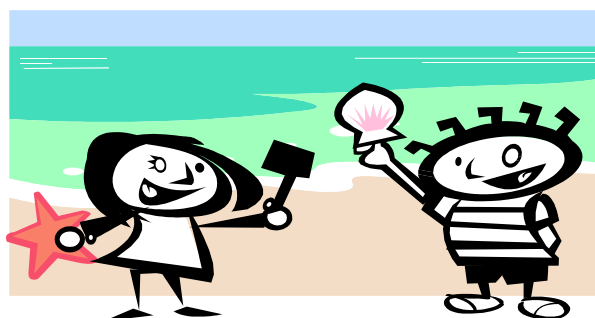
.....

ANALIZEAZĂ

Analizează câte propoziții are primul fragment:

Mițu și Baruțu au mai crescut și încep să completeze. Sunt curioși să afle ce se ascunde prin dulapuri.

Numai că totul este încuiat.

Metoda cubului

GRUPA NR. 5

Textul Cheile T. Arghezi

.....

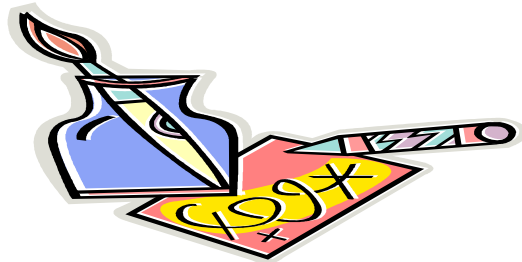
APLICĂ

Alcătuiește propoziții cu cuvintele următoare:

curios

încuiat

chei

Metoda cubului

Textul Cheile, T. Arghezi

GRUPA NR. 6

.....

ARGUMENTEAZĂ

Argumentează hotărârea părinților lui Mițu și Baruțu „de a face schimb de roluri”

Anexa 7

Chestionar dedicat profesorilor din clasele primare cu privire la influența interdisciplinarității asupra dezvoltării ÎÎ al elevilor

1. Ce asemănări sesizați între CLR și celelalte discipline? (încercuiți litera răspunsului potrivit părerii dvs.)

- a) de natură tematică;
- b) de acțiune;
- c) raportate la valorile promovate.

2. Cum valorificați abordările interdisciplinare privind dezvoltarea ÎÎ al elevilor?

- a) sunt un punct de plecare în elaborarea proiectelor educative;
- b) se pot elabora discipline opționale;
- c) elevii sunt implicați în activități extrașcolare și extracurriculare.

3. Precizați asemănări (altele decât cele de la punctul 1) între discipline în condițiile parcurgerii cursurilor de formare?

a) _____ (indicați centrul de formare) _____

b) nu am participat la cursuri de formare în vederea abordării interdisciplinarității în învățământul primar;

Numele, prenumele, școala (facultative) _____

Anexa 8

Chestionar aplicat părinților elevilor din grupul experimental cu privire la influența interdisciplinarității asupra dezvoltării și menținerii ÎÎ al școlarilor din învățământul primar

1. Care este reacția copilului dvs. la activitățile care implică mai multe discipline (CLR, MM, AVAP)?

- a) s-a preocupat mai intens decât de obicei;
- b) nu am reușit să observ nicio schimbare semnificativă;
- c) a fost mai puțin ascultat decât de obicei.

2. Ați remarcat o creștere a entuziasmului copilului dvs. în ceea ce privește activitatea școlară după introducerea abordării interdisciplinare?

- a) da, discutăm mai des despre activitățile pe care le desfășoară;
- b) nu, nu am remarcat nicio schimbare;
- c) discuțiile au scăzut, atât calitativ, cât și cantitativ.

3. În ce măsură credeți că abordarea interdisciplinară a contribuit la dezvoltarea și menținerea ÎÎ al copilului dvs.?

- a) a contribuit în mod semnificativ;
- b) a avut o influență medie;
- c) a avut impact nesemnificativ.

4. Cum apreciați comunicarea dintre unitatea de învățământ și părinți cu privire la obiectivele și avantajele interdisciplinarității?

- a) foarte bună, corectă și clară;
- b) adecvată, dar ar putea suporta îmbunătățiri;
- c) neclară.

DECLARAȚIA PRIVIND RESPONSABILITATEA ASUMATĂ

Subsemnata Avram Alina Ionela declar pe proprie răspundere că materialele prezentate în teza de doctorat sunt rezultatul propriilor cercetări și realizări științifice. Conștientizez că, în caz contrar, urmează să suport consecințele în conformitate cu legislația în vigoare.

AVRAM Alina Ionela

Semnătura

Data

CURRICULUM VITAE

INFORMAȚII PERSONALE	AVRAM C. ALINA-IONELA
	📍 Str. Izvoare, bl. H9, sc. A, ap. 15, etaj 1, Piatra Neamț, jud. Neamț România
	☎️ 0741083849
	✉️ ciprian.alina31@yahoo.com
	Sexul: Feminin Data nașterii: 22.01.1980, Cetățenie: Română
Studii	Liceul Teoretic „Vasile Alecsandri”, Bacău Școala Postliceală „Nicolae Iorga”, Bacău, învățători-educatoare A.S.E. București, Facultatea de Finanțe, Bănci, Burse de valori A.S.E. București, Master – Managementul instituțiilor publice Doctorand(ă) în cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Științe ale Educației
Stagii	Profesor pentru învățământul primar Director la Școala Gimnazială „Constantin Virgil Gheorghiu” Războieni Director la Liceul Tehnologic „Dimitrie Leonida” Piatra Neamț Formare profesională: Școala Incluzivă-Școala Viitorului, 29.11.2024 Formare profesională: Prevenirea și combaterea bullying-ului în școala românească, 29.11.2024 Formare continuă: Managementul informațiilor sensibile în instituțiile școlare pe timpul situațiilor de criză, Management și eficiență în cariera didactică, Workshop didactic, Competențe informatice în învățământ, Managementul conflictelor organizaționale, Perspective privind egalitatea de șanse, CRED Profesor-formator „Educația-Punctul de plecare pentru fiecare drum de succes!” – POSDRU/162/22/S/140279 Profesor-mentor-învățământ primar-Universitatea „Vasile Alecsandri” – Bacău
Participări în proiecte	Coordonator Proiect Erasmus, Liceul Tehnologic „Dimitrie Leonida” Piatra Neamț și Coordonator Proiect Erasmus 2020-1-RO01-KA101-079119

științifice naționale și internaționale	Manager de proiect-PNRAS-2-Reducerea abandonului școlar Organizarea și întocmirea procedurilor de lucru în cadrul Simpozionului Național-Științe și abordarea lor interdisciplinară
Participări la manifestări științifice (naționale și internaționale)	Coordonator-Proiect Internațional/activitate aplicativă în cadrul Simpozionului Internațional „Educație fără frontiere!” Coordonator-Proiect de formare de abilități de viață pentru prevenirea consumului de droguri. Coordonator-Proiect Educațional de prevenire a traficului de persoane și a faptelor antisociale în care pot fi implicați elevii. Coordonator-Protocol de colaborare în vederea desfășurării activităților Proiectului Educațional pentru promovarea sănătății și oferirea asistenței sociale comunitare
Lucrări științifice și științifico- metodice publicate	Teaching-learning-assessment through interdisciplinarity in Primary School în cadrul Conferinței Internaționale, Ucraina <i>Interdisciplinaritatea în învățământul primar – argumente pentru abordarea succesului școlar.</i> In cadrul Conferința Științifice Internaționale, Universitatea de Stat „Alecu Russo” Bălți, Moldova <i>Dezvoltarea interesului pentru învățare prin interdisciplinaritate la elevii claselor primare-proiectare curriculară.</i> In cadrul Conferinței Științifice Anuale a doctoranzilor cu participare internațională, Chișinău, Moldova <i>Developing interest in learning through interdisciplinarity in primary class students.</i> În cadrul Conferinței Științifico-Practică internațională, Bălți <i>Interdisciplinary-progress factor in primary education.</i> In Review of Artistic Education-Center of Intercultural Studies and Researches Departament for teachers Education George Enescu National University of Arts, Iași <i>The ways of artistically gifted children`s identification in primary education.</i> In Review of Artistic Education-Center of Intercultural Studies and Researches Departament for teachers Education, Iași <i>Concepte ale interdisciplinarității stabilite între limbajul literar-artistic și limbajul muzical.</i> In Revista Didactica Pro, Chișinău
Premii	Premiile I, II, III și mențiuni la Concursul Național Comper Premiul I în Proiectul Educațional Internațional CU EUROPA...LA JOACĂ Premiul I la Concursul Național-Muguri de viață în Lumina Învierii

